

◡ RİSALE-İ NUR HİZMETKÂRLARI

AĞABEYLER ANLATIYOR 6

ÖMER ÖZCAN

risale-i nur hizmetkârları

**ağabeyler
anlatıyor 6**

ÖMER ÖZCAN

risale-i nur hizmetkârları

ağabeyler anlatıyor 6

ÖMER ÖZCAN

Yayın Yönetmeni: Ekrem Altıntepe

Editör: Yusuf Yıldız

Tashih: Mehmet Dikmen

İç Tasarım: Said Demirtaş

Kapak Tasarımı: Gökhan Koç

ISBN: 978-605-162-170-8

Yayıncı Sertifika No: 12403

Matbaa Sertifika No: 16266

Baskı Tarihi: Eylül 2014

Baskı Cilt: Ecern Basın Yayın

Beymer San. Sit. 2. Cd., No: 23

Yakuplu-Beylikdüzü / İstanbul

Tel: (0212) 886 20 10 pbx

Sanayi Cad., Bilge Sk., No: 2 Yenibosna
34196 Bahçelievler / İstanbul

Tel: (0212) 551 32 25

Faks: (0212) 551 26 59

www.nesilyayinlari.com

nesil@nesilyayinlari.com

Nesil olmazdı, bir sayar hep akil, kolocokt...

© Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı anlaşmalı olarak **Nesil Basın Yayın Gıda Tic. ve San. A.Ş.**'ye aittir. İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayımlanamaz.

risale-i nur hizmetkârları

**ağabeyler
anlatıyor 6**

ÖMER ÖZCAN

ÖMER ÖZCAN

1950 yılında Milas'ta doğdu. Ortaokul ve lise eğitimini İzmir'de tamamladı. 1968 senesinde lise ikinci sınıfta okurken Risale-i Nur'u tanımakla şereflendi. 1973 yılında "Ankara Erkek Yüksek Teknik Öğretmen Okulu"ndan (Teknik Eğitim Fakültesi) mezun oldu. Ankara'da beş sene kadar Bayram Yüksel Ağabey'in nezaretindeki muhtelif derşane-i nuriyelerde kaldı. 1984 yılına kadar Zonguldak'ta öğretmenlik yaptı. Sonra İzmir'e, mezun olduğu liseye tayin oldu. 2000 senesinde aynı okuldan emekli oldu. Evli ve iki çocuk babasıdır.

ozcannurs@hotmail.com

YAYINLANMIŞ ESERLERİ

- Ağabeyler Anlatıyor 1, 2, 3, 4, 5, 6

İçindekiler

Önsöz.....	7
Ali Çakmak	9
Ali Demirsoy.....	31
Ali Tayyar.....	36
Av. Necdet Doğanata	56
Dursun Kutlu	70
Ekrem Köker.....	78
Enver Galip Ceylan.....	97
Fahri Türkmen	111
Pikret Yörük	116
Galip Gigin.....	120
Hasan Atıf Egemen	126
Hasan Feyzi Yüreğil.....	162
Hasan Yeğin.....	172
Haydar Morgül	178

İhsan Ertem	184
İsmail Doyuk	196
İsmail Fakazlı	210
Mazlum Akay	215
Mehmed Ali Çakıcı	219
Mehmed Mandal	224
Memiş Orhan	242
Mustafa Ekmekçi	253
Mustafa Karapınar	263
Nadir Baysal	271
Nuri Karakaya	277
Osman Bozkurt	291
Ömer Kuş	299
Refik Ağır	314
Rıdvan (Erdoğan) Utangaç	323
Süleyman Kaya (Gaye)	330
Şemseddin Tuğrul	339
Şükran Ünlükul	342
Veli Işık Kalyoncu	362
Yuvalı Hatip Hoca (Mehmet Ali Bilgin)	390

Önsöz

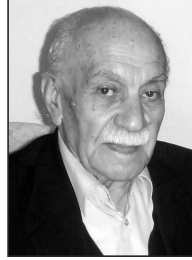
“KÂGIDA GEÇMEYEN HER İLİM zayi olmuştur’ derler. Yazılmayanlar unutuluyor, unutilanlar istifade edilmekten mahrum kalıyor. Birkaç nesil, unutmadan şifahi olarak aktarsa bile pek çok bilgi değişikliğe uğruyor. Üstad’ın yakınında bulunmuş, Risale-i Nur’ların yazılmasına, iman ve Kur’an hizmetlerinin tohumlarının atılmasına şahit olmuş isimlerin hatıralarını kayda geçirmek de bu açıdan bakıldığında önemli, o nispette zor bir iş. Hizmet kahramanlarını tek tek tespit etmek, yaşadıkları yerlerde arayıp bulmak, tevazuu şiar edinen ağabeyleri konuşmaya ikna etmek, fotoğraflarını çekmek, yapılan görüşmeleri yazıya dökmek, sözlü anlatımları kaynaklarla karşılaştırıp hafızalardaki yanlışları tespit etmek elbette kolay değil.” Bu ifadeler kitap eleştirmeni Ahmet Doğru Bey’e aittir. Tespitlerini *Ağabeyler Anlatıyor* kitaplarımız için yapmıştır. Hissiyatımıza tam olarak tercüman olduğu için Ahmet Doğru Bey’e teşekkür ediyorum.

Risale-i Nur'un Arapça mütercimi İhsan Kasım Ağabey ile bir toplantı vesilesiyle karşılaştık. Ayaküstü bir sohbetimiz oldu. İhsan Ağabey "Ömer kardeş, Üstad'ımız Bediüzzaman Hazretleriyle ilgili çalışmalarını yakından takip ediyorum. Bu zahmetli çalışmalara çok önem veriyor ve çok takdir ediyorum. Topladığın hatıralar, belgeler, kayıtlar, fotoğraflar, isimler, mekânlar gelecekte çok işe yarayacak. Yalnız çok önemli bir tavsiyem var; sakın ayrıntıları atlama. Mesajlar ana hatlarda değil, daha çok önemsiz zannedilen ayrıntılarda gizlidir. Sen de bir kitabında yazmışsın, bir örnek vereyim; Kırılan kaşığı lehimletmek için tenekeciye gönderiyor Hz. Üstad; ağabeyler de o eski kaşığı atıp, yenisini alıyorlar götürüyorlar Üstad'a. Kabul etmiyor Hz. Üstad; "Ben, yirmi beş senedir bana hizmet eden dostumu istiyorum" diyor. Yaşanmış bu hadise... Bu kaşık olayı belki o zamanlar teferruat sayılabilirdi. Ama bugün "Kaşık, Dostluk ve Vefa"dan yola çıkılarak bir kitap yazılabilir, hatta bu üç kelime bir kitabın adı bile olabilir." İhsan Kasım Ağabey'e teşvik için söylediğini zannettiğim takdir ve tebrikleri için teşekkür ettim. Zaten hassasiyet gösterdiğim "Teferruata Dikkat!" tavsiyesi ise beni iyice teyakkuza sevk etti. İyi de oldu... Sağol İhsan Ağabey...

Elinizdeki altıncı kitabımızda birkaç istisna dışında daha çok hayatta olan ağabeylerimizin hatıralarına yer verdim. Bir itiraz veya yanlışlık vuku bulduğunda kendilerinin cevap verebilmesi için oldu bu öncelik. Kitapta hiç hata yoktur diyemem, ama en azdır—inşaallah—diyebilirim. Allah kabul etsin, zahmetli bir çalışma oldu. Tashih ve tahkik yine birinci önceliğimiz olmuştur. Allah ömür ve sıhhat verdikçe araştırmalarımız devam edecektir. Dualar istirham ediyorum...

ÖMER ÖZCAN

Mayıs, 2014

(1923-)

Ali Çakmak

DAHA SEKSEN Lİ YILLARIN sonlarına kadar ‘Nurcu’ denilince akla ilk gelen isimler, şehirlere göre hemen sayılabilir. İzmir’de Mustafa Birlik, Antep’te Nazım Gökçek, Sivas’ta Nazım Ocak, Erzurum’da Mehmed Kırkinci, Trabzon’da Müslim Selçuk, Kayseri’de Ali Mutlu, Diyarbakır’da Mehmed Kayalar ve hakeza... Liste uzatılabilir. İrtibatın adresi, hizmetin sembolüydü bu ağabeyler. Ali Çakmak ile Sami Pala da Bursa’nın saat kuleleri veya ulu camileriydiler. Hani yolunu kaybedip de arayanlara yapılan tarifler, işaretler merkezdeki kulelere veya camilere göre olur ya; onun gibi işte... Bu işaret taşlarını oralara hiç kimse yerleştirmmez, tayin etmez, vazife vermezdi. Karanlık ışığa ayna olduğu gibi; onları hapisler, baskınlar, işkenceler, hakaretler, ağır imtihanlar ışıltatıp görünür hale getirirdi. Yüzyıllar geçse de unutulmayacak, unutturul-

mayacak olan bu kahramandan birisi de Bursa'dan Leblebici Ali Çakmak Ağabeyimizdir.

3 Nisan 2010 tarihinde Bursa Kültür Vakfı'ndayız. Ali Çakmak Ağabey'le uzun bir sohbetimiz oldu. Konuşmalarımızın hepsini kamera ile tespit ettik. Ali Ağabey "On üç ayda hafız oldum. Hafızam çok kuvvetliydi. Fakat bende ses ve makam yoktu. Eğer Allah bana ses ve makam verseydi şimdi belki de bu hizmetin içinde değil de; mevlithan olarak oralarda kalacaktım" diye söze başladı. Ali Ağabeyden önce, Bursa'da Risale-i Nur'u duyanlar, okuyanlar olmuştur muhtemelen. Fakat Bursa'da Bediüzzaman Hazretlerinin meslek ve meşrebine uygun olarak şahs-ı manevinin ilk tesisi, risalelerin açıktan ilk ilanı, ilk dağıtımı Ali Çakmak'a nasip olmuş. Samimiyetle, masumiyetle anlattığı hatıralarından biz böyle anladık. Elbette hariçten gelip desteklerini veren Muzaffer Arslan gibi aslanları unutmak mümkün değil. Leblebici Ali Ağabey çok sıkıntılar çekmiş. Hapislere girmiş, dükkânı yanmış, işsiz kalmış, yalnız kalmış. Bir ara "Bazen hiç gelen olmaz, tek başıma duvarlara okurdum risaleleri" dedi. Bir taraftan yedi nüfusun geçimi de ona bakıyor.

Ali Çakmak'ın Hz. Üstad'ı ziyaretleri var. Ziyaretlerinden öte sevgili Üstad'ı onu ve hizmet arkadaşlarını hiç yalnız bırakmıyor. Şöyle dedi; "Üstad'ın bize devamlı selamı geliyor, teşci ediyor, dua ediyordu. Hatta her Perşembe bir kardeş gönderirdi Bursa'ya." Bursa'nın Risale-i Nur'la tanışmasını ve Hz. Üstad'ın, "Ehl-i tahkikin merkezidir" dediği bu Osmanlı şehrine ilgisini metne bırakıyorum.

Hatıralarını yazdıktan sonra, Ali Çakmak Ağabeye gönderdim ve tashih ettirdim.

ALİ ÇAKMAK ANLATIYOR:

1341 (1923) Tavşanlı doğumluyum. Fakir bir ailenin çocuğu

olarak dünyaya gelmişim. O sebeple çalışmak zorundaydım, okula gidemedim. Okula gidemememin ikinci bir sebebi de okuyanların abdesti namazı terk etmeleri endişesiydi. Hâlbuki daha beş yaşında iken hatim indirdim ben. 1935 senelerinde Tavşanlı'da ilk defa bir grup hafızlığa başladı. Ben Kur'anı çok iyi okuduğum için hafız olmak istedim. Fakat Kur'an okutmak o tarihte yasaktı. Gizli okunuyordu. Babam beni camiye götürüyor ama benim yaşında cemaat yok. Hep yaşlılar var. Onun için o sakallı yaşlılar beni görünce ayağa kalkarlardı, severler, sevinirlerdi.

Uzaktan akrabamız olan Süleyman Hocaefendi ısrarım üzerine hafızlığa başlattı beni. Hocam bir sure okusa, ben onu hemen hıfzıma alabiliyordum. Cenab-ı Hak bu hafızayı vermişti. On dört yaşında, on üç ayda hafızlığı bitirdim. İki seneden önce bitiren yoktu. O tarihlerde hafızlar, hocalar yok olmuştu. O yüzden hafızlar el üstünde tutuluyordu. Fakat Cenab-ı Hak bana ne ses vermiş, ne de makam vermiş. Hani Üstad "Bazen adem-i nimet, nimettir" diyor ya; ses ve makam olmayışı beni buraya, bu hizmete getirdi. Olsaydı belki de kalacaktım oralarda. Mevlithan olacaktım muhtemelen. Babam beni okutmadı ama ortaokul imtihanlarını verebilecek kadar kendimi yetiştirdim. Çok kitap okuyordum.

Dört senelik askerliğimi Kur'an, namaz sayesinde çok rahat yaptım. İkinci Cihan Harbi sırasında yeme, içme yok, elbise, ayakkabı yok. Bu yokluklar içerisinde üç yüz otuz kişilik bir kışta el üstünde tutuldum. Muğla'da yaptım askerliğimi, Elhamdülillah.

Adını bile bilmediğim kitabı elimden bırakamıyordum

1947 senesinde askerden terhis oldum, geldim Tavşanlı'ya.

Sene 1948. Bir gün cami cemaatinden Mustafa Diler adın-

da emekli bir öğretmen kapımızın önünde bir kitap verdi, “Al şu kitabı oku” dedi bana. Kitap Osmanlıca. Ama kitabın ne kabı var, ne de adı var. O zamana kadar şark ve garp klasiklerini okumuşum, hırsla okuyacak kitap arıyorum. Kitabı sonuna kadar okudum, ama daha ne olduğunu bilmiyorum. Yalnız kitabı elimden de bırakamıyorum.

Sonra öğrendim ki, kitabı bana veren Mustafa Diler’in üç yakın arkadaşı o sırada Üstad’la beraber Afyon hapsindeymiş. Belki de evinde o kitap bulunmasın diye vermişti bana. Afyon hapsinde üç kişi: Tavşanlı Müftüsü Ali Rıza Eren, Tavşanlı Vaziri Ali Hoca, Kütüphane Müdürü Osman Bey. Onlar Risale-i Nur okudukları için basılmışlar, öyle götürülmüşler Afyon’a.

O kitabı bir arkadaşla beraber bir kere daha okuduk, o da hayran kaldı. Sonradan öğreniyoruz ki kitap, “Âyet-ül Kübra Risalesi” imiş. Artık 1952 senesine kadar Eskişehir’den, Şükür Yürüten Ağabey’den eski yazı, yeni yazı, daktilo, teksir ne varsa bütün kitapları temin ettim. Matbaa baskısı yok daha. Bir ara Tavşanlı Müftüsünden Arapça da okudum. O da lazım olacakmış sonradan bana.

Hafız olmuştum ama bende ses ve makam olmadığı için iki ayet okuyup dinleyecek insanlar olmuyordu. Ben de düşündüm karar verdim; “Kur’an’ın hakaikini elde edip, Müslümanlara o şekilde faydalı olacağım inşaallah” dedim. Cenab-ı Hak beni başka şekilde istihdam edecekmiş demek ki.

Bursa’ya taşındım leblebicilik yapıyorum

1952 senesinde Tavşanlı’dan Bursa’ya taşındım. Ben leblebi imalatçısıydım. Bursa’da da aynı işe devam ettim.

Bursa’da Büyük Doğucular gıyaben tanıyorlardı beni. Ayrıca Muğla’da asker iken, aynı bölükte otuz beş ay beraber kaldığımız yirmi dokuz asker arkadaşım vardı Bursalı. Büyük Do-

ğucu arkadaşlara ve asker arkadaşlarıma elimdeki risaleleri yavaş yavaş okutmaya başladım.

Sizin yazdığınız *Ağabeyler Anlatıyor-2* kitabında Muzaffer Arslan Ağabey'in hatırlarında adı geçen Aydınlı Ali Akdağ ile Bursa'da karşılıklı oturuyorduk. O da Bursa'ya taşınmış. Ali Akdağ altı ay Üstad'la beraber Afyon'da hapis yatmış. Yalnız rahmetli hiç kimseye tebliğ yapmamış. Sadece bana el yazması Birinci Söz'ü verdi.

Sene 1953. Kütahya'da Atıf Ural'la tanışmıştım. O günlerde Ankara'da hükümete ve Menderes'e hakaret eden bir beyanname dağıtmışlar. Altında da "A. Çakmak" ve "A. Fırat" imzaları var. Polis bunu kim yapar diye araştırmış; nurcular yapar demişler. Ankara'da Atıf Ural'da arama yapılırken benim adım, adresim çıkıyor. Atıf Ural'la adres alıp vermiştik birbirimiz. Emniyet hemen Bursa'ya bildiriyor. Ama kardeşler de bana "Böyle böyle oldu, senin adresini aldılar, gelme ihtimalleri var" diye hemen haber verdiler.

Ben o Birinci Söz'ü Ali Akdağ'a "Abi aldığım habere göre benim evin basılma ihtimali var, bu kitap sende kalsın" dedim. O da korktu da bana geri verdi diye her tarafa yaymış mübarek.

Neyse ben ona göre hazırlığımı yaptım. Muhtarla beraber iki polis evimize geldiler, arama yaptılar. Kütüphanemde ne kadar Osmanlıca kitap, mektup, pusula, ne varsa topladılar ve beni emniyete götürdüler. Beyannameyle bir alakam olup olmadığını araştırmak istiyorlar. Osmanlıca bilmedikleri için bana okutturuyorlar, ama yine de itimat etmiyorlardı. Çok gülünç bir duruma düşmüşlerdi. O sırada cebimde de Necip Fazıl'a ait bir mektubun sureti vardı. Bunu alıp savcılığa sevk etmek için muameleye koydular. Necip Fazıl'a mektup yazmak bile suçtu. Tam bu iki polis beni sorgularken şube müdürü geldi, "Bir şey var mı?" dedi. Sonra baktı, "Bırakın bunları ya,

alakası yok diye iki satır bir şeyler yazın imza ettirin, bırakın gitsin” dedi. Bu emniyete ilk defa götürülüştümdü.

1971 Bursa Hapishanesi
Arka sıra sağdan: Recep ?, Ali Osman Akpınar, Ahmet Aydın, Ali Çakmak,
Av. Emir Gültekin, Sami Pala.
Ön sıra: Feyzi Allahverdi, Süleyman Yücedağ, İbrahim Akpınar

Muzaffer Arslan Bursa’da

Sene 1955. Ramazan ayı geldi. Bir gün Orhan Camii’nden çıktık, baktım bir adam caminin kapısında açmış bavulu risale satmaya çalışıyor. Teksirle çoğaltılmış kitaplar. Daha matbaa kitapları yok. Onu görüverince hemen yanına gittim, tanıştık. Muzaffer Arslan Ağabey’miş. Bavulunu aldım, doğru bizim dükkâna gittik. Muzaffer Ağabey’le ilk tanışmamız böyle oldu. O çok gelmiştir Bursa’ya. Her geldiğinde derslere beraber girdik. Hatta İnegöl’le bile gittik sohbet için kaç defa. Muzaffer Arslan hep mehdi-deccal meselelerini okurdu. 1957’de Bursa Ulu Camii’de meczup biri mehdiliğini ilan edince değiştirdik

mevzuu. Polis müdahale edip yakalamış o meczubu. Cuma bile kılınamamış o gün. Aslında ben her Cuma namazımı Ulu Camii'de kılardım, ama o Cuma başka camiye gitmişim. Cenab-ı Hak beni muhafaza etmiş. Çünkü o meczup Tavşanlılı imiş. Ben de Tavşanlılıyım ya.

O tarihlere kadar Bursa'da daha hiç hizmet yoktu. Hasbelkader ilk bizlere nasip oldu. Sonra Fırınçı Ağabey'le, Sungur Ağabey'le tanıştım. Bu gösterdi ki bir yerde hizmetin başlaması şahs-ı manevinin tesisi ile mümkündür. O sırada Tapu Müdürü Mehmet Bey, İsmail Tayyar, Ali Kulluklar, Bıçakçı Vehbi Usta ve oğlu Feridun vardı Bursa'da.

Bazen hiç gelen olmaz, tek başıma duvarlara okurdum

1956 senesinde eserler Ankara'da matbaada basılmaya başladı. 1957'de ilk defa matbaa baskısı "Sözler" geldi Bursa'ya. Orta-pazar Semtinde Devlet Hastanesinin arkasında oturuyor, etrafıma okumaya çalışıyordum risaleleri. Daha derslane düşünemiyorduk bile. Evlerde okuyorduk. Daha evvel tanıştığımız ağabeylerle de devamlı temas halindeydim. Haftada iki gün, Salı ve Cuma günleri evime ders koydum. Bazen hiç gelen olmaz, tek başıma duvarlara okurdum risaleleri. Bir gün Emir-sultandan geldiler, "Haftada bir gün de sen bize gel" dediler. Perşembeyi onlara verdik. Sonra bu şekilde yedi günü doldurduk. Gündüz işimizde, akşamları yedi gün derse gidiyoruz. Bir taraftan da yedi nüfusa bakıyorum ben. O sırada leblebi imal eden bir dükkânım var. Şimdi düşünüyorum da her akşam, tahammül edilemez gibi geliyor bana.

1958'de dersler kalabalık olmaya başladı. Bir taraftan da baskın, polis, hapis hadiseleri de duyuluyordu. O sene Üstad'ın bize devamlı selamı geliyor, teşci ediyor, dua ediyordu. Hatta her Perşembe bir kardeş gönderirdi Bursa'ya. Emir-

dağ'da Ahmed Urfalı vardı, daha çok o gelirdi.

Böyle devam ederken Arabayatağı Köyü'nden birisine küçük bir risale vermişler. Onun da bir mürşit arama durumu varmış. Küçük risaleyi okuyunca "İçime bir ateş düştü" diyor, arkasını araştırıyor ama o günkü şartlarda kimseye soramıyor. Nihayet rüyasında Üstad Hazretleri "Tomruk Hanı'na git, Aliden risale al" diyor. Tomruk Hanı benim dükkânımın olduğu yer. Adam sabah namazından sonra ağlayarak geldi, risaleleri aldı gitti. Demek, yeter ki sen ihtiyaç hisset, o seni buluyor.

Mürşidimiz Kur'an'dır

Sene 1958. Tanıştığımız arkadaşlardan birisi beni ısrarla tarikatına almaya çalışıyordu. Ben ne kadar izah etsem de olmadı. Malum Üstad Hazretleri "Mürşide karşı ifrat muhabbet caizdir" diyor. O kardeşimiz bana "Sen istihareye yat" dedi. Ben istihareye yatınca mürşidi beni çekecek yani, böyle inanıyor. "Mürşidimiz Kur'an'dır" desem de onun hatırını kırmamak için istihareye yattım. Kur'an-ı Kerim açıldı. Şahıs görmüyorum. Bana sure-i Mümin'den bir ayet gösterildi. Oku burayı denildi. Okudum: "Artık benim size ne dediğimi yakında anlayacaksınız ve ben işimi Allah'a ısmarlıyorum. Şüphe yok ki O, kullarını görücüdür. Mümin: 44", meali böyle. Birden uyandım. Heyecanla geldim arkadaş'a. Böyle böyle diye anlattım. "Ben rüyayı tabir edemem efendi hazretlerine götüreyim" dedi. İstanbul'a gidip soracak. Bir gün sonraki gece de yine bir rüya gördüm. Sure-i Bakara'dan bir ayet: "Artık her kim bunu işittip bildikten sonra tebdil ederse şüphe yok ki bunun günahı o tebdil edenlerin üzerinedir. Bakara: 181" mealinde. Artık tabire filan lüzum kalmamıştı.

Nur hizmet kervanının çilekeş hadimlerinden
Abdulkadir Badıllı, Mehmed Fırıncı, Ali Çakmak, Ali Demirel, Rıdvan Utangaç

Üstad, “Risale-i Nur’un olduğu yerde yangın sönmüştür.”

Böyle devam ederken 1958 senesinde Bursa’da büyük bir yangın çıktı. Kapalı Çarşı yangını... Bursa’nın en son ve önemli yangını Kapalı Çarşı yangınıdır. Bu yangında tüm Kapalı Çarşı yanmış, yangın Ulu Camii ve hanları da etkisi altına almıştı. Benim dükkânım da Kapalı Çarşı’nın yanındaki Tomruk Hanı’nda. O yangında benim dükkânım da yandı. Yalnız ben yokken bir Pazar günü çıkıyor yangın. Ben Tavşanlı’daydım, bana telgraf çektiler. Emirsultan’da benim beraber olduğum arkadaşlar duymuşlar, gelmişler yangını seyretmişler. Tam kamyonla giderlerken “Çakmak!” diyor birisi kamyonun içinden, hemen çevir diyor kamyonu. Dükkânın içinde ne kadar eşya varsa ki sadece üç sandık Lem’alar, iki üç çuval da başka risaleler vardı. Bir tanesi bile zayi olmamış. Kamyonun içindeki O zatı ise kendileri de bilmiyor kim olduğunu.

Bu yangın hadisesini Üstad’a söyledikleri zaman Üstad “Risale-i Nur’un olduğu yerde yangın sönmüştür” demiş. Bu-

nu bana değil başkalarına söylemiş Üstad. Bana haberi geldi.

Dükkânım yanınca leblebicilik işi bitti. Asker arkadaşlarım olan dokumacıların yanında seyyar kumaş satış işine başladım. Risale-i Nur neşriyatına da oradan devam ettim. Balıkesir, Bandırma, Eskişehir, Kütahya, Tavşanlı; buraları geziyor, kumaş götürüyordum. O bahane ile hizmetlerin takibini de yapmış oluyordum.

İlk ziyaretimde Üstad “Konya ehl-i tedkikin merkeziydi, Bursa ehl-i tahkikin merkezidir.” dedi.

1958 senesinde bir iş münasebetiyle Ankara’ya gittim. Ankarada bir gece kaldım, sabahleyin döndüm. Dönerken bana bir mektup verdiler. Üstad’dan gelen bir lâhika mektubu. Emirdağ’dan on beş günde bir mektup gelirdi bize. Bizim bütün haberlerimizdi o mektuplar. O sırada bütün matbuat, hepsi bizim aleyhimizdeydi. Her gün tezvir, iftira... Milet de zannediyor ki bütün Nurcular hapiste. Hâlbuki çıktığımızda, tahliye olduğumuzda hiç söyleyen, yazan yoktu. O mektupta Üstad Hazretleri “Ben hastayım, sesim de çıkmıyor, beni ziyarete gelmeyin” diyor.

Ankara’dan Eskişehir’e geldim. Üstad Hazretlerinin Emirdağ’da olduğunu öğrendim. Doğru Emirdağ’ına gittim. Emirdağ’da Mehmed Çalışkan’ın dükkânını soruyorum, herkes benden kaçıyor. Birisi çarşığı gösterdi. Dükkânı buldum ama kapalı. Yanındaki komşu “Öbür çarşıda Hacı Osman var” dedi. Oraya vardım, Osman Ağabey’in oğlu İhsan Çalışkan vardı dükkânda. İhsan Çalışkan yirmi beş yaşlarında bir genç... “Ben Bursadan geliyorum, Üstad’ı ziyaret etmek istiyorum” dedim. “Kardeşim Üstad hasta, sesi çıkmıyor, ziyaretçi kabul etmiyor. Ama evinin anahtarı Mustafa Acef’te. O da filanca caminin imamı” dedi. Mustafa Acef’i buldum. O da aynı şey-

leri söyledi. "Halep'ten, Van'dan, Diyarbakır'dan gelenler var, bekliyorlar. Üstad kabul etmiyor" dedi. Sonra "Ama sen bekle biraz ben Üstad Hazretlerine söyleyeyim" dedi. Oturdum, beklemeye başladım. Ama o heyecan, o halet-i ruhiye tarif edemem. Öleceğim diye korkuyorum. Sonra birisi geldi, Ahmed Urfalı imiş. "Bursa'dan gelen siz misiniz?" dedi. "Evet" dedim. "Üstad sizi istiyor" dedi. O heyecan içinde o on metre önden yürüdü, çarşıdan dolaştık, eve geldik.

Girdim, baktım eşya namına bir şey yok. Yayı bile yok. Bir çift takunya var, bir ibrik vardı. Çıktım merdivenlerden, kapı açıldı, Mustafa Acet "Gel kardeşim" dedi. Üstad karyolada yarım yatıyormuş, kalktı. Beyaz bir cübbe, sarık, saçları kullaklarına kadar önden ve arkadan inmiş. Gözleri mavi, tarifi mümkün değil. Cildi pembe ve sakalsız... Seksen beş yaşında olduğu halde üzerinde ihtiyarlık alameti yoktu hiç. Oturdum. Üstad Mustafa Acet'i çağırdı "Sen vasıta ol" dedi. Sesi çıkmıyordu. Mustafa da yere oturdu. Diğer ağabeylerin hiç birisi yoktu yanında. Muhtemelen onlar Ankara'da hapisaneydi. 1958'de Ankara mahkemesi vardı. Üstad Hazretleri "Adın ne, annen baban sağ mı, nerelisin?" dedi. "Tavşanlıyım. Bursa'dan geliyorum" dedim. Üstad Hazretleri "Bir zamanlar Konya ehl-i tedkikin merkeziydi, Bursa ehl-i tahkikin merkezidir" dedi. Sonra "Bursa kadınları bid'alardan mahfuz kalmıştır" dedi. Sonradan Fırıncı ağabeyden öğrendim, İstanbul Gençlik Rehberi Mahkemesi için giderken Üstad bir kere Bursa'dan geçmiş. Giderken bir grup tesettürlü hanımların arasından geçmişler. Üstad onları görünce "Bursa kadınları namus perdesini yırtmadı" demiş. Demek ki Üstad ben Bursa'dan geliyorum deyince onları hatırladı. Şark şivesiyle "Kardeşim, yirmi beş senedir samimane hizmet eden kardeşlerimin ziyaretlerini kabul edemiyorum, seni yirmi beş sene hizmet etmiş gibi kabul ediyorum" dedi. Ben bunu duyduktan sonra daha hiçbir

şey hatırlamıyorum. Nasıl ayrıldığımı da hatırlamıyorum.

Üstad'ın huzurundan çıktım, her taraf nur. Hatta saatçi Şükrü Ağabeyin dükkânına kadar vardım, "Ne mübarek yer, her taraf nur" dedim. Şükrü Ağabey gülmeye başladı, "Kardeşim sen öyle görmeye devam et" dedi. Üstad'ın evinin altında berber varmış, Üstad'ı tanımıyormuş. Nasip...

Bursa'ya geldiğim zaman anladım ki, ziyaret benim şahsım için değilmiş. Bursa için bu kabul olunmuş. Üstad beni Bursa namına kabul etmişti. Zira Bursa'da hep ben önde göründüğüm için, "Üstad beni kabul etmedi" desem, büyük bir ümitsizlik doğacaktı Bursa'da. Ta Diyarbakır'dan bile gelip ziyaret edemeden dönenler için Üstad, onlara arkadan mektup gönderiyordu. Çünkü Üstad onun neticesinin ne olacağını biliyormuştur mutlaka. Bu ilk ziyaretim...

Bursa'da ilk derslane Sami Pala'nın annesinin evinin alt katında açıldı

Sene 1959. Sami Pala, Milliyetçiler Derneği'ndendi, oradan tanıyoruz. Sami Pala'nın da benim gibi dükkânı yandı. Yangından sonra tanıştık onunla. Risaleleri daha hiç görmemiş, duymamıştı. Bir gün benim yazıhaneye dayısı ve eniştesiyle beraber geldiler. "Ne yapıyorsun burada Çakmak?" dedi. Önümde Mektûbat vardı. "Bu nedir?" dedi. "Mektûbat" dedim. "Mektûbat nedir?" dedi. "Risale-i Nur" dedim. "Risale-i Nur ne?" dedi. Dedim "Said Nursi" "Said Nursi ne?" dedi. Hiçbir şeyden haberi yoktu. Ben de anlattım ve Küçük Sözler, Ankara Müdafaası, Konferans kitaplarını verdim. Bir gecede üçünü de okumuş. Sabahleyin geldi, "Çakmak ne var başka?" dedi. O zaman matbaadan çıkan kitaplar 165 lira tutuyormuş. Hesap ettik, hepsini aldı, gitti. Allah rahmet eylesin Ekim 2010'da vefat etti. Vefat edinceye kadar hizmetlerine devam

etti. Bursa'da ilk derslane onun annesinin evinin alt katında açıldı, derslane yaptı orayı. Üstad'ın vefatında da Urfa'ya Sami Pala ile beraber gittik.

Üstad'ı uzaktan, pencereden bir müddet seyrettim

Üstad'ı İkinci ziyaretim 1959 senesinin başlarında oldu. Eskişehir'e geldim. Önce Üstad Emirdağ'da ise ziyaretine gideyim diye düşündüm. Gittim, Şükrü Yürüten Ağabey'e "Üstad nerede?" dedim. "Üstad Isparta'da" dedi. "Gelme ihtimali var mı?" dedim. "Kardeş mümkün değil, kamyonlar bile geçemiyor-muş, kar basmış" dedi. Kış günüydü. O gece Eskişehir'de Doğan Otelinde yattım. Gece rüyamda Üstad'ı gördüm. Bir karyola üzerinde beyaz bir cüppe ile oturuyor, ben de kapıdan içeri giriyorum. Üzerimde uzun bir beyaz gömlek var. Bursalılar namına ziyaret ediyormuşum manası vardı zihnimde. Kapıda beklerken Üstad parmağı ile gel işareti yaptı. "Ümmet-i Muhammed'in birleşmesiyle ilgili seninle konuşacağım" dedi. Yanına vardım, uyandım. Dedim, herhalde Üstad gelecek, bir mesaj almış oldum diye düşündüm. Ertesi günü Şükrü Ağabey'e vardım "Geldi mi?" dedim "Gelmedi" dedi. Bir daha gittim... Demek o kadar çok gitmişim ki "Bu kadar da olmaz kardeşim" dedi. Akşama yakın tekrar vardım, baktım oğlu var. "Baban nerde?" dedim. "Üstad geldi evde" dedi. "Kimler var yanında?" "Ceylan, Zübeyir ağabeyler var" dedi. "Nerdeler şimdi?" dedim. "Camiye gittiler" dedi.

Saatçi Şükrü Yürüten ile kardeşi Muhiddin'in evleri yan yana beraberdir, fakat kapıları ayrı sokaklara açılır. O gece Üstad Şükrü Ağabeyin evinde, biz de 8-10 kişi olarak yanındaki Muhiddin Yürüten'in evinde misafir olarak kaldık.

O sıralarda Başvekil Adnan Menderes Londra'da bir uçak kazası geçirmişti. Menderes'in İstanbul'dan Ankara'ya Eskişe-

hir üzerinden geçeceğini haber almıştık. O gece beraber kaldığımız arkadaşlarla istasyona gidip Menderes'i görmek arzu ettik. Dışarı çıkıp, istasyona doğru giden sokağı dönünce, Üstad'ın kaldığı evin odasının penceresinin açık olduğunu, içeride de Üstad'ın görüldüğünü fark ettik.

Üstad ellerini böyle namazdaymış gibi kavuşturmuştu. Dudakları devamlı zikir halinde... Şükrü Ağabey'in evi zemin kattı. Belki on beş dakika seyrettik Üstad'ı. Bu manzara bana çok tesir etti. Ve istasyona gittik. İstasyonda Menderes uyuyor diye göstermediler bize.

*Üstad Ankara naşirlerini, İstanbul naşirlerini
Eskişehir'e çağırmıştı*

Biz Üstad'ı pencereden seyrederken, O'nun bizi görmediğini zannetmiştik, ama Üstad bizi fark etmiş ve Ceylan'ı çağırmış "İstasyona gidenleri araba ile al gel" demiş. Ceylan bizi Üstad'ın arabası ile istasyondan alarak, gece kaldığımız Muhittin Yürüten'in evine getirdi. Sabah olunca acayip bir kalabalık oldu. Üstad'ın geldiğini duyan gelmişti eve. Bu kadar kalabalığı nasıl ziyaretçi olarak kabul edecek diye düşündüm. İçim yanıyordu göremeyeceğim diye. Duramadım tek başıma Üstad'ın kaldığı eve gittim ve girdim içeriye. Şimdi düşünüyorum nasıl bir cesaret...

Zübeyir Ağabey "Üstad uyuyor kardeşim, otur şöyle" dedi. Oturdum. Zübeyir Ağabey Kur'an okuyormuş. Bir saat kadar bekledim içeride. Zil çaldı o sırada Ceylan girdi içeriye, Üstad'ın yanına geçti. Üstad abdest alacağım demiş. Bir leğen götürdü, abdest aldırılmış. Aklıma geldi baktım, iki bardak suyla abdest almış Üstad. İktisadı nasıl yaşadığını da görmüş oldum. Sonra beni çağırdı. Üstad'ın elini öptüm, oturdum. Önce adımı, memleketimi, nereden geldiğimi sordu. Sonra "Ziyare-

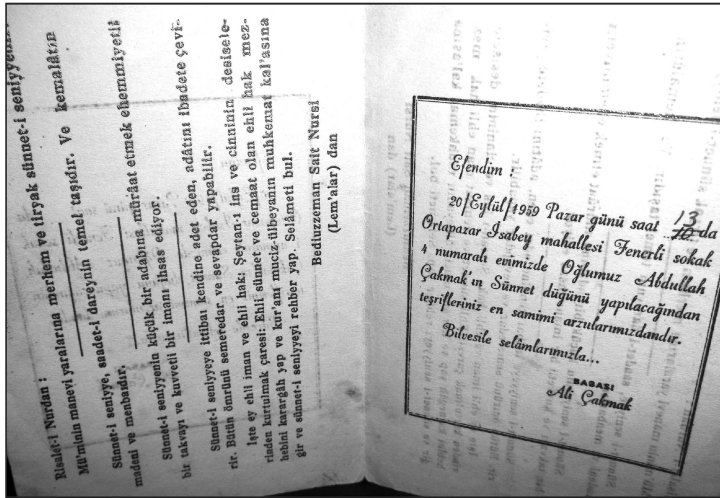
tini kabul ettim kardeşim” dedi. Ben Üstad öyle deyince tekrar elini öptüm, çıktım. Fazla bir şey konuşmadık. Ceylan’ı çağır-
dı, nereye gidecekse arabayla götürüver demiş. Şeker Hanı’na
kadar, yani Kütahya arabalarının kalktığı yere kadar Ceylan
beni götürdü bıraktı. Bilet aldım, öğle ezan okunmaya başladı.
Namazı kılayım dedim. O zamanlar beyaz takke Nurcuların
sembolüydü. Baktım bütün cami beyaz takkelilerle dolmuş.
Ankara naşirleri, İstanbul naşirleri vardı. Meğer Üstad onları
çağırmuş. Bazı şeyler olmuş aralarında. Üstad’la o meseleleri
görüşmüşler.

Ahmet Feyzi Ağabey Bursa’ya geldi

1959 senesinde oğlumu sünnet ettireceğim, davetiye hazırla-
mıştım. Davetiyenin bir sayfasını Risale-i Nur’dan, 13.
Lem’adan kabartma yaldızlı olarak vecizeler yazdırdım. Ner-
de bulunursa diye hem Emirdağ’ına, hem de Ispartaya birer
adet davetiye gönderdim Üstad’a. Mektup geldi “Bin Maşaa-
allah, Bin Barekallah. Eğer hasta olmasaydım davetine icabet
edecektim...” diye bir mektup. O mektubu evim basıldığında
polisler aldı. Davetiyede ben “Risalet-ün Nur’dan” diye yazmı-
şım. Yanlış anlaşılır diye yazıhanemde oturmuş, o kısmı çakı
ile düzeltiyordum.

Tam o anda dört havacı astsubay ile bir sivil ziyarete gel-
diler bana. Astsubaylardan birisi Tuzcu Cahit Erdoğan, di-
ğerlerini hatırlamıyorum. Oturup kardeşlerle sohbet ederken
bir yandan da çakıyla davetiyedeki bu yazıyı düzeltmeye çalı-
şıyordum. Ziyarettime gelen sivil ihtiyar adam, “Ne yapıyor-
sun?” diye sorunca ona vaziyeti anlattım. “Bırak öyle kalsın”
dedi. ‘Risalet-ün Nur’, ‘peygamberliğin nuru’ demek olduğu
için, zaten bizim Bediüzzaman Hazretlerine karşı olan hürme-
timizi, “Siz onu peygamber mi kabul ediyorsunuz?” diye ten-

kit ediyorlardı, bu yüzden ben yazıyı düzeltmeye çalışıyordum. “Bırak öyle, yapma. Son peygamberin Hz. Muhammed (a.s.m.) olduğunu bilmiyor mu bu insanlar” dedi tekrar yaşlı adam. Ben de bıraktım kazımayı. Onun bu çıkışından dolayı aklıma Aydınlı Ahmet Feyzi Ağabeyin savunması geldi. “Ahmet Feyzi Ağabey de müdafaasında böyle demişti...” diye bahsedince birden hepsi gülmeye başladılar. Meğerki o yaşlı adam Ahmet Feyzi Kul Ağabeymiş.

Ali Çakmak'ın 1959 senesinde oğlu için hazırladığı ve Hz. Üstad'a gönderdiği sunnet davetiyesi

Ahmet Feyzi Ağabey'in mektuplarını Sinan Omur aldı

Ahmed Feyzi Ağabey'i ilk defa görüyordum. Hemen kalktık tekrar kucaklaştık. O sırada *Hür Adam Gazetesi*'nin sahibi Sinan Omur Bey geldi yazıhaneye. Risale-i Nur ilk defa onun gazetesinde neşredilmişti. Buyur otur da konuşalım dedim. Oturmadı, aşağıda ailesi varmış. İzin isteyip ayrılmak üzere iken akşama bir semtte sohbet olacağını, kendisinin de isterse

sohbete katılabileceğini söyledim. Sinan Omur Bey kabul etti.

O günlerde Adnan Menderes, meşhur Konya nutkunda “Bu memleket Müslümandır, Müslüman kalacaktır” deyince Türkiye karışmıştı. Bu minval üzerine Ahmed Feyzi Ağabey Bandırma’dan Menderes’e bir mektup yazmış. Bir mektup da Mustafa Kemal Derneği Başkanı olan menfi bir adama yazmış. Mektuplar ikişer sayfa. Ahmed Feyzi Ağabey’in ifadele-
rinin belagati ve şiddeti malum zaten. O mektupları hemen orada yazıhanede, astsubay arkadaşlarla beraber okuduk. Mektuplardan birer suret aldım.

Aynı günün akşamı Emirsultan semtinde büyük bir evde sohbet için toplandık, ev tamamen doldu. Daha sohbet başla-
madan Sinan Omur geldi. O kalabalığı görünce, tabii gazeteci olduğu için, hemen konuşmaya başladı. Hadiselerden, şuradan buradan bahsetti. Tabii münasebetimiz Risale-i Nur’la alakalı olduğu için, Bediüzzaman’ın bir mahkemede bir hâkimle olan muhaveresini büyük bir hadiseymiş, kerametmiş gibi anlat-
tı. Gerçi Bediüzzaman’la alakalı olan her şey büyüktür de, o anda Sinan Omur’un o hadiseyi öyle anlatması Ahmet Fey-
zi Ağabey’i heyecana getirdi ve belki bir saatten fazla Üstad’ı doğuşundan itibaren anlattı. En sonunda “Ben Bediüzzaman’ı böyle tanıyorum” dedi. Daha sonra gündüz benim yazıhane-
de okuduğumuz mektuplardan bahis olundu. Mektupların bi-
risi aleyhte, diğeri lehteydi. İkisi de kitap olarak neşredilebi-
lir güzellikeydi. Oradakiler dediler ki, “Burada da okuyalım.” Hemen çıkarıp okuduk. Sinan Omur hemen ayağına kalktı ve
“Bunun altını biri imza ederse ben bunu neşrederim” dedi. Ben “Ali Çakmak” diye attım imzamı. Attım ama neşretse bizi
de onu da götürecekler, içeri atacaklar. Ahmed Feyzi Ağabey imza atmadı. Sinan Omur aldı götürdü mektubu. Fakat gaze-
tenin kapanma tehlikesi olduğu için mektupları neşremedi. Ama bu bize rahmet oldu. Cenab-ı Hak benim aczimi biliyor,

o zamanlar bütün emniyet benim peşimde. Mektupların bir sureti yine bende kaldı.

Bir gazetenin mahkeme haberi, Ali Çakmak ortada

Bir zaman sonra bizi ihbar etmişler. Davutkadı semtinde bir akşam sohbeti esnasında ders yaptığımız eve baskın yaptı polisler. Bizi götürdüler emniyete, ifade alıyorlar. Bizi bodruma koydular, ikişer ikişer ifadeye götürüyorlardı. Beni yalnız götürdüler. Çıktım yukarıya “Ne yapıyordunuz?” “Kitap okuyorduk” dedim. “Niye toplandınız?” “Çay içip sohbet ediyorduk” dedim. Benim dediğim kadar bir-kaç satır yazdılar, imza ettirdiler, aşağı indirdiler. Hiç konuşmadılar benimle. Hâlbuki diğerlerin ifadesi yarım saat sürüyordu. Ertesi günü emniyet bodrumundan aldılar bizi. Karakol salonundan mahkemeye kadar yine hiç konuşurmadılar. Sonra anlaşıldı ki ceplerimizden çıkanları da almışlardı. Tabi o mektuplar da vardı cebimde. Mektupların altında da Ali Çakmak imzası var. Müdür mektupları okuyunca “Bunu hiç konuşurmayın. Konuşursa

biz buna karşı çıkamayız” demiş. Hatta sonradan emniyetçiler beni gördü mü önünü iliklerlerdi. Ahmet Feyzi Ağabeyin mektupları öyle mükemmel ki, bilmiyorlar ki kuvvet bende değil Risale-i Nur’da. Benim aczime karşı, Cenab-ı Hak daha evvel hazırlıyor. İşte bu, şahs-ı manevîmizin bir tezahürüdür.

Üstad’ın arabası Bursa’ya geldi

1959’un son zamanları... Bir telgraf aldım. Üstad Hazretleri binmiş arabaya “Bursa’ya gidiyoruz” demiş. Meğer Üstad’ın arabası tamir edilecekmiş, başka yerde bulamamışlar malzemeyi. O yüzden Isparta’dan Bursa’ya geliyorlar. O zaman şoför Hüsnü Bayram. Telgrafı alınca Bursa’nın girişinde dört saat bekledim. Fakat gelmedi araba. Akşam oldu, eve döndüm.

O zaman Bursa’ya gelen misafirler bizim eve geliyordu. Karşıdan araba görününce bana “Üstad geldi” dediler. Dedim, bu saatte Üstad gelmez. İkindiden sonra Üstad gelmezdi. Meğer Ceylan, Hüsnü, Fırıncı, Birinci beraber gelmişler. Araba karşıdan görünüyordu. Akşam yaklaşıncı Üstad Eskişehir’e kadar gelmiş, arabayı “Bursa’ya siz götürün” demiş. O gün Fırıncı Ağabey’e “Arabanın koltuklarından birisini sizden kiralityorum” diye latife yaptım. Ağabeylerle sabaha kadar bizim evde kaldık.

Son görüşmemde “Bursa’yı Isparta, Barla gibi kabul ediyorum” dedi

Üstad’ın Arabası on beş gün kadar kaldı Bursa’da. Sonra Hüsnü, Fırıncı ve Ben Eskişehir’e beraber götürdük arabayı. Abdülvahid Tabakçı’nın evi medrese olmuştu, Üstad orada. Giderken Fırıncı ağabey İnegöl’de kaldı, biz devam ettik. Gece vardık. Baktım Muzaffer Erdem ve 10 kadar misafir orada.

Sabah namazında ev sahibi Abdulvahid geldi, “Namazı burada mı kılalım, camiye mi gidelim?” dedi. “Camiye gidelim” dedik. Son selamı verdim. Birisi omzuma dokundu. Baktım Hüsnu Bayram. “Üstad seni istiyor” dedi. Hemen geldik eve. Bir de baktım eşyalar toplanmış yani eşya dediğim iki bohça, bir sepet. Beni de aldılar içeriye. Üstad oturuyor, gidecek de beni bekliyor sanki. Ben de içimden niyet etmişim. Nerelisin derse “Bursalıyım” diyeceğim. Çünkü “Bursa’yı Isparta, Barla gibi kabul ediyorum” demişti Üstad. Bu sözü Fırıncı Ağabey’e söylemiş ondan duymuştuk. Aslında dedemin babası Bursa’dan gitmiş Tavşanlı’ya. Üstad’ın elini öptüm, oturdum. Adımı sordu ama nerelisin demedi. Aslında Üstad unutmaz, beni tanıyordu, niye tekrar adımı sordu onu bilemiyorum. “Ben gidiyorum kardeşim. Ziyaretini kabul ediyorum” dedi. Kalktım üç defa elini öptüm. Önümden de Hüsnu gidiyordu. İçimden de sormadı nerelisin diye düşünüyordum. O anda Üstad “Hüsnu!” dedi. “Buyur Üstadım” dedi. “Aslen nereliymiş?” dedi. Mecburen ben yine “Tavşanlılıyım Üstadım” dedim.

Eşyaları aldık, çıktık dışarıya. Merdivenlerden inerken Astsubay Muzaffer Erdem Ağabey’le karşılaştık. Muzaffer Ağabey’in havacı üniforması üstündeydi. Ve Muzaffer Ağabey Üstad’ın elini öptü. Üstad “Kardeşim ben elli senedir ordu ile alakadarım” dedi. Üstad arka koltuğa bindi, ön tarafa Zübeyir Ağabey oturdu. O sırada beş-on kişi sokağın başına toplanmışlar karşıdan bakıyorlardı. Cesaret edip de gelip Üstad’ın elini öpemiyorlar. Araba tam hareket ederken çarşafı bir kadının Üstad’ın penceresine vurdu, dua et diye ellerini kaldırarak işaret etti. Üstad böyle baktı, Zübeyir Ağabey’e adını sor dedi. Adını sordu, araba hareket etti. Bu son görüşümüz oldu Üstad’ı.

Üstad'ın kabrine Bursa namına birkaç leğen toprak attım

23 Mart 1960 günlerden çarşamba. Bir telgraf aldım. Üstad'ın vefat ettiğini, Cuma günü kabre konulacağını öğrendim. Birçok yere telefon ettim, kimse inanmıyordu. Aslında biz de inanmıyoruz. Çünkü biz biliyoruz ki O son Mehdi'dir. Mehdi şöyle yapacak, böyle yapacak diye hayallerimizde var. Hemen toplandık, Sami Pala ve beş arkadaş akşamüzeri kilometresi 175 kuruştan bir taksi ile anlaştık. Urfa'ya hareket ettik. Vefat haberini duyduktan sonra da, giderken de devamlı ağlıyoruz. Sami Pala "Ben babam öldüğünde bile ağlamamıştım" dedi. İnegöl'de iftar yaptık. Sadece namazlar için ara veriyorduk.

Yolda giderken Urfa'ya yakın bir benzin istasyonunda bir otobüs gördük, arıza yapmış. Baktık Emirdağlılar. Onlardan öğrendik ki cenaze hemen o gün defnolunacaktı. Yanıma Hamza Emek geldi "Beni de aliverin taksiye" dedi. Beş kişiyiz zaten arabada, sıkışmışız. Ama böyle bir kardeş de bırakılır mı hiç? Sıkıştık aldık. Hamza Emek Ağabeyi almamız Rahmet-i İlâhi oldu, bunu sonra anlatayım.

Bursa'dan 24 saatte vardık Urfa'ya. Biz vardığımızda cenaze namazı kılınmış, Üstad'ı kabre koyuyorlardı. Urfa insan dolu... Fakat dergâhın kapısını kapatmışlar, kimseyi almıyorlar. İçerde belki bin kişi var, ama dışarıda Urfa dolu. Biz kaldık dışarıda. Tahsin Tola'yı giyaben tanıyordum ama tanışmamıştık. Hamza Emek tanıyor onu. Hamza Emek seslendi, Tahsin Tola Emniyet Müdürüne söyledi. Müdür "Bursa'dan gelenler" dedi. Baktı "Hanginizi alayım, her taraf insan" dedi. Kaldık yine. Giremeyeceğiz derken, Tahsin Tola artık ne dediyse tekrar geldi emniyet müdürü "Bursa'dan gelenler!" dedi. Kapıyı açtı aldı bizi içeriye. Ama kabre yaklaşmak mümkün değil. Kabre koymuşlar, muamele yapıyordu. Bir astsubayla tanışmıştık, o uzun boylu idi. Arkadan beni görüverdi böyle. "Ali Ağabey!" dedi. Elini

uzattı beni bir çekti, insanların üzerinde ön tarafa geçirdi.

Üstad'ın mübarek naşını göremedim ama defin anını görmüş oldum. Kabre kondu, kapandı. Birkaç tane leğen gibi şeyler vardı; onlarla herkes sırayla toprak atıyor, çekiliyordu. Bursa adına niyeti ile biz de birkaç leğen toprak atmış olduk. Biz ikinci namazını kılmamıştık. Namazı kıldık, geldik. Her şey bitmiş telkin verilmiş. Baktım dergâh dolu. Herkesin elinde Cevşen, Kur'an vardı. Hatta orada birisi "İşte Bediüzzaman'ın Kur'an muhafızı olduğunun ispatı" demişti. Binlerce insan Kur'an okuyordu. Belediye'den de devamlı anons yapıyorlar "Dışarıdan gelen misafirlere iftar verilecek, yemekhaneye gel-sinler" diye. Bu bize çok tesir ediyordu. Olacak şey değildi, resmi ağız Nurcuları yemeye çağırıyordu.

Bir müddet okuduktan sonra Sungur Ağabey ayağa kalktı "Gidelim kardeşler" dedi. Ama hiç kimse kalkmıyor. Ben kabrin ayakucundayım. Başucundan uzun boylu birisi ayağa kalktı; Mehmed Kayalar Ağabey. Ne kadar güzel konuşuyordu ama. Mehmed Kayalar, Resulullah Efendimiz vefat ettiğinde Hz. Ebubekir'in "Eğer Hz. Muhammed'e bağlı iseniz o öldü. Eğer Kur'ana bağlı iseniz Kur'an yaşıyor" diye konuştuğu gibi "Bediüzzaman'a bağlı iseniz bilin ki o öldü. Eğer Risale-i Nur'a bağlı iseniz o yaşıyor" dedi mezarın başında. Herkeste bir heyecan oldu. Biz kalktık.

Mezardan ayrılırken Sungur Ağabey ile Mehmed Kayalar Ağabey yan yana gidiyorlardı, ben de arkalarındayım. Kayalar Ağabey bir ara şöyle yan döndü "Kardeşlerim ne acıptır ki ölü diriye telkin veriyor" dedi. Oradan iftara gittik. Urfa Belediyesi dışarıdan gelen her misafire iftar verdi. Ama ben orada hastalandım. Beni otele götürmüş arkadaşlar. Gece rahatsızlığım geçti, kendime geldim. Sabah namazını dışarıda kıldık. Yine her taraf insan doluydu. Ertesi günü Cuma, Cuma namazını kıldıktan sonra Bursa'ya doğru harekete ettik.

(1926-)

Ali Demirsoy

BOL SULARI VE YEŞİLLİĞİ İLE ünlü Homa, Denizli'nin Çivril ilçesine bağlı bir kasaba. Yeni adı Gümüşsuyu. Risale-i Nur'da Homa'nın adı çok geçiyor. Hz. Üstad, Homa Kahramanlarından sitayişle bahsediyor. Üstad'ın, Hüsrev ve Tâhirî'den sonra üçüncü dediği Hasan Atıf Ağabey de Homa'dan evli. 1943 Denizli hadisesi de, Homalı bir münafığın, *Beşinci Şuâ* Risalesini Atıf Ağabey'in elinden bir şekilde münafıkça alıp, doğru karakola götürmesiyle başlıyor. Bu sebeplerden ötürü, Homa, Risale-i Nur'un Anadolu seyr-ü seferinde önemli istasyonlardan birisidir.

1943 Denizli ve 1948 Afyon hadiselerinin karanlık ve karışık günlerini şahidlerinden dinlemek, dönemin mağdurlarını tanımak, belgelemek ümidiyle kameramızı alıp düştük Homa yollarına. En küçük kırıntıları bile atlamak istemiyor-

duk. Ne yazık ki Homa Kahramanlarından hiç birisini sağ bulamadık. Hepsi cennete gitmişler, inşaallah. Fakat Allah karşımıza Homa'nın en yaşlılarından Ali Demirsoy Ağabey'i çıkardı. Kendisinden o devirlere aid bazı önemli ipuçları aldık. Ali Demirsoy askerliğini Hz. Üstad Emirdağ'da iken, Emirdağ Merkez Karakolu'nda jandarma olarak yapmış. Tam da Afyon hadiselerinin başladığı aylarda orada bulunmuş. Ali Ağabey şimdi bile tam farkında mı bilmiyorum ama bir jandarma olarak, Emirdağ'da, 1948 Afyon Mahkemesinin zemininin sivil polisler tarafından nasıl hazırlandığının işaretlerini verdi bize. Ayrıca kendisi Risale-i Nur'da bahsi geçen iftiracı, tertipçi, sarhoş polis hafiyelerinin tabancalarını aldırmaları hadisesinin de—hasbelkader—bir miktar içinde bulunmuş.

Ali Demirsoy Ağabey bize, 1943 senesinde Denizli Hapishanesinde yatan Homalı kahramanları da anlattı. O kahramanların çocuklarının evlerine götürdü. Vesilesiyle bazı fotoğraflar ve yeni bilgiler elde etmiş olduk.

Ali Demirsoy, Risale-i Nur hizmetlerine gençliğinde fazla iştirak edememiş. Şimdi de fazla bilmiyor. Fakat saf bir Anadolu Müslümanı olarak Nur hizmetlerine fitri bir taraftarlığı ve dostluğu var. Bediüzzaman Hazretlerine ise, hayran...

ALİ DEMİRSOY ANLATIYOR:

1926 Homa doğumluyum. Çiftçilik ve ticaretle meşgul oldum. Askerliğimi—altı ay Kütahya Jandarma Okulu'nda kaldıktan sonra gerisini—Emirdağ Merkez Karakolu'nda jandarma olarak yaptım. Emirdağ'ında askerliğimi yaparken 1946 senesinin Ekim ayından itibaren, 1948'in sonuna kadar Bediüzzaman'la zayıf da olsa bazı münasebetlerim oldu.

Bediüzzaman bize birer tane 25'er kuruş verdi

Emirdağ'ında Şih Aliler diye bilinen esnaflar vardı. "Çalışkanlar" da denirdi onlara. Adını şimdi hatırlayamadım; Dinar'ın Cerit köyünden birisi, O Şih Aliler'in damadı oldu. O zat Emirdağ'ında altı sene arzuhalcilik yaptı. Dinar bizim Homa'ya yakın olduğu için, hemşeri olarak biz devamlı olarak onun yanına giderdik. O da bize Bediüzzaman'ı anlatırdı. Bediüzzaman'ın evine hiç çıkmadım. Ama onu evinin penceresinde görürdük bazen. Bir boduç'u (testisi) vardı, pencerede dururdu hep.

Bir keresinde iki jandarma olarak biz vazifeye gidiyorduk. Baktık, Bediüzzaman faytonla yoldan geçiyor. Hemen yanına gidip elini öptük. Bize birer tane 25'er kuruş verdi. Hatta "Bunu kaybetmeyin sakın" diye tembih etmişti.

Afyon'dan gönderilen hafiye polisler sarhoşken tabancalarını aldırmuşlar

Hocayı Emirdağ'ında jandarma olarak biz takip etmedik. Onu, Afyon'dan hafiye olarak gönderilen polisler takip eder, evinin önünde beklerlerdi. Bizim Merkez Karakolu'nun bir santrali vardı. Santralin kenarında da bir oda vardı. Orada yatıyordu Afyon'dan gelen bu hafiye polisler¹.

Bizim İzmirli yaşlı bir Başçavuşumuz vardı. Daktilom çok iyi olduğu için ben yazıcılık yapıyordum onun yanında. Bir gün "Başçavuşum, bizim polisler bugün kalkmıyorlar, saat onu geçti" dedim. "Polislerin morali bozuk, tabancalarını al-

¹ "Afyon Müddeiumumi benim için buraya gelmesi ve iki günde, herbir günde beş tayyare benim gezdiğim yerlerde beni nezaret altına alması ve beş polis hafiyesinin burada bana tarassut edenlere ilâve edilip, ahvâlimi tecessüs etmek için gönderilmesi ve..." (*Emirdağ Lahikası* 1, s. 54.)

dırmışlar” dedi. Meğer o polisleri götürüyorlar içiriyorlar, içiriyorlar sonra ellerinden tabancalarını alıyorlar. Kendi arkadaşları almıştı herhalde²... Başçavuş benim yüzüme bakmaya başladı, “Ne bakıyorsun Başçavuşum?” dedim. “Bu işi sen halledersin” dedi bana. Gittim o Ceritli çocuğu gördüm, durum böyle, böyle imiş diye anlattım. Artık o ne yaptı etti bilmiyorum. Biraz sonra kâğıtlara sarılmış olarak tabancalar geldi. Polislere verdik, hemen gitti polisler.

Homa kahramanlarını urganla birbirlerine bağlayarak götürdüler

Homa Kahramanları’nı soruyorsun, onların hepsi öldü. Çok vardı burada. Sami Tüzün diye biri vardı; O, çok zaman gizli kitaplar yazdı. En çok o yazardı. Mehmet Ali Çakıcı vardı. Bizim akrabamız olur Çakıcı. Bir de Hasan Atıf kalmıştı Homa’da, Homa’dan evlendi. Hasan Atıf’ın hanımı Ayşe Hanım, Mehmed Ali Çakıcı’nın bacısıydı.

1943 senesinde Homa’dan Denizli hapishanesine çok adam götürdüler. Tahminim 17 kişi vardı. Bunları urganla birbirlerine bağlayarak götürdüler Denizli Hapishanesine. Bunlardan birisi de Hacı Mehmet Cengiz’dir. Bu zatın sakalını kestiklerinde ağlamıştı. Biz eskiden hasır dokurduk. Ben çiftçi iken

² “1947 senesinin son aylarında, Afyon’dan üç sivil polis memuru, güya memleket çapında gizli bir dînf cemiyetin faaliyetine aşinâ olmak için Emirdağ’ına gelmişlerdi. Başta Said Nursî olarak Nur talebelerini tespit etmeye çalışıyorlardı. Sudan bahaneler icat etmeye tevessül ettiler. Bir nümunesi şudur:

Bir sivil memur, bir kâğıda yazıyor: “Said’in hizmetçisi buradan Said’e rakı aldı.” Ve rakıcı dükkânında, sarhoş ve akli yerinde olmayan bir adama bu kâğıdın altına imza atmasını teklif ediyor. O adam diyor:

“Tövbeler olsun, bu yalanı kim imza eder?”

Sonra o kâğıdı imzalatmaya çalışan, fakat muvaffak olamayan memur, aynı gece acip bir hadisede işlediği hatâsının tokadını yiyor. Şöyle ki:

Beraber rakı içtiği adamlarla dere kenarında gezerken, aralarında bir kavga cereyan eder. O bedbaht adama orada bir güzel dayak atıyorlar ve tabancasını da alıyorlar.” (*Tarihçe-i Hayat*, s. 675.)

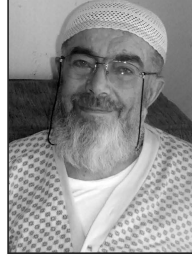
harman saplarını toplar, büyük çardaklar yapardım. Bir gün Kadir diye kitap yazanlardan birisi bizim harmana yakın tarlaya ot biçmeye geldi. Baktım durumu değişik. “Kadir niye düškünsün sen?” dedim. “Sorma, bizi, Bediüzzaman’ın talebelerini topluyorlarmış” dedi. “Sen gitme!” dedim ve ona harman saplarından güzel bir yer yaptım. Kadir’i orada üç-dört gün sakladım, orada eğledim. Bu şekilde toplanıp götürülenlere onu katamadılar, o kurtuldu. Biz o tarihlerde daha çok genç yaşlardaydık.

HOMA KAHTAMANLARI

Ayaktakiler sağdan: Mehmed Ali Çakıcı, Ali Cengiz, Ahmed Savaş, Osman Aydın,
Hüseyin Evren Oturanlar sağdan: Hasan Çiçek, Hasan Getir, Sami Tüzün,
Mehmed Boyruca

(1932-)

Ali Tayyar

ALİ TAYYAR AĞABEY'İMİZİ 10 Ağustos 2009 tarihinde, İsparta'da, kendi evinde ziyaret ettik. Kameramızı açtığımızda, isteğimiz üzerine kendisini kısaca şöyle tanıttı: "1932 yılında Konya'nın Ereğli Kazasının Pınarkaya (eski adı Divaz) Köyünde doğmuşum. Mesleğim çobanlık, çiftçilik. 2002 senesinde İsparta'ya taşındım, yerleştim." Ali Ağabey şöyle devam etti: "Ben Üstad'ımı çocukken duymuştum. Babam Nakşibendî Tarikatı'nın Mevlana Halid-i Bağdadî kolundandı. Annem-babam ehl-i kalp insanlardı. Babam bize eski kitaplardan 'Hazreti Mehdi gelecek, dünyayı ıslah edecek' diye okurdu. Ben oniki, onüç yaşlarında daha çocukken babam böyle okudukça 'Yâ Rabbi! Beni ona asker et...' diye ağlardım. Risale-i Nur bana nasip olunca, mübarek Üstad'ımı beş kere ziyaret ettim."

Ali Ağabey bize çok orijinal hatıralar anlattı. Hz. Üstad'a yaptığı mesajlarla dolu beş ziyaretini metne bırakıyorum. Nureculuk suçlamasıyla tutuklanınca,—kanaatimce—hukuk tarihine geçebilecek, Hukuk Fakültelerinde ders olarak okutulabilecek muhteşem bir müdafaa yapıyor ki şimdiden okuyucularımın dikkatlerini çekmek istiyorum. Şöyle başlıyor Ali Tayyar: “Hâkim Bey! Biz göçeriz, koyuncuyuz. Bizim meralarımız orman. Sizin orman memurlarınız var. Sizin memurlarınızın önünde, yarıçapı iki metre gelen asırlık ağaçları yazın yakardık biz. Bu ağacın lavları mı daha yüksek olacak, yoksa diğerininki mi diye yakar, kahkahalarla keyif içinde seyrederdik. Biraz sonra asırlık ağaçlar kül olur giderdi...” Böyle devam eden savunma, bir çobanın bir hâkime verdiği ders tarzında biter ve Ali Ağabey ilk celsede beraat eder.

Muhterem Ali Tayyar Ağabey’imiz “Annem-babam ehl-i kalp insanlardı” demişti bize. Gördük ki hem anneden, hem babadan aldığı irsiyetle kendisi de ebeveyninden kat kat ziyade aşk ve iştihak adamı. O gür sesiyle Allah dedikçe, Resulullah dedikçe, Üstad dedikçe haykırıp ağladı hep Ali Ağabey. Gözyaşlarını tutamıyordu. Şevkle, coşkuyla konuşuyor, sanki o günleri yeniden yaşıyordu... Yanında çok duygulu anlar yaşadık...

Hatıraları hazırlarken, tashih ederken, fotoğraflarken Ali Ağabey’in oğlu Mefhar Tayyar kardeşimin çok yardımları oldu. Kendisine teşekkür ediyorum.

ALİ TAYYAR ANLATIYOR:

1952 senesinde Diyarbakır’a asker olarak gittim. Orada ilk defa Risale-i Nur’la tanıştım. 1953’de elime ilk geçen risale *Beşinci Şuâ* oldu. Denizli’nin Çal Kazasının Süller Köyünden halen hayatta olan asker arkadaşım Ömer Temizel vardı, bize tarikat

dersi verecekti. Bizim tarikattan haberimiz yoktu. O izine gitmişti, babasına anlatmış, “Benim arkadaşlarım var, onlara tarikat dersi vereceğim” demiş. Babası da “Oğlum Hazreti Mehdi çıktı, şimdi tarikat zamanı değil, al şu kitabı onlara oku” demiş. Osmanlıca *Beşinci Şuâ*... Yeni yazı Risale yok daha.

İlk defa nur talebesi olarak Mehmet Kayalar'ı gördüm

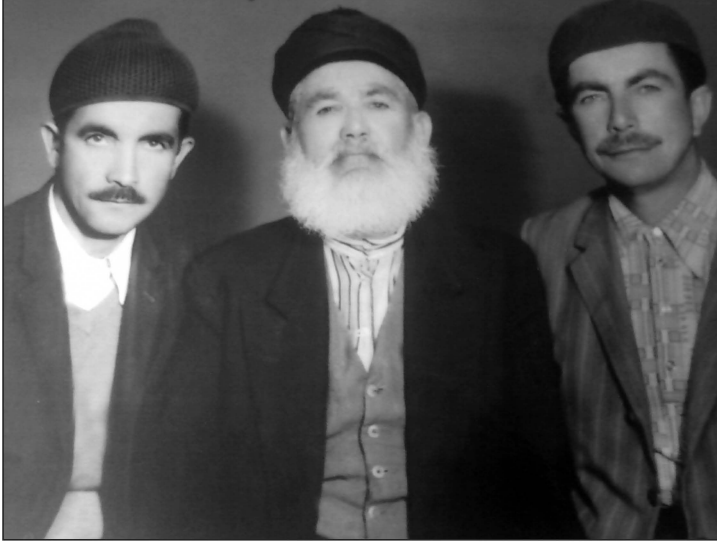
Ramazan yakındı, askerî camide namaz kılan subaylar da vardı. O Denizlili kardeş Ömer Temizel, Konyalı Hüsmen Duran, Seydişehirli Osman Söylemez; üçü. *Beşinci Şuâ*'yı okumuşlar aralarında. Ben “Hani tarikat dersi verecektiniz, ne oldu?” dedim. Açtılar bana *Beşinci Şuâ*'yı okudular. Nefesimi tuttum, zerre kadar itiraz etmedim, kabul ettim. Ramazan ayı yakındı. Fasih Kayabalı diye bir general o camiye bu üç arkadaşımı imam tayin etti. Benim kışlamla onların arasında bir yol vardı.

Diyarbakır'da Yüzbaşı Mehmet Kayalar Ağabey vardı. İlk nur talebesi olarak Mehmet Kayalar'ı gördüm ben. Arkadaşlarıma “Bir ayakkabı boyacısı bana Emekli Yüzbaşı Mehmet Kayalar'dan bahsetti; şurada namaz kılar, şöyle kılar, böyle kılar diye anlattı” dedim. Meğer o boyacı da nur talebesiymiş. O arkadaşlar gittiler Yüzbaşayı ve Dershaneyi buldular. Bir buçuk sene Kayalar Ağabey'in dersine devam ettim. Elhamdülillah dünyaya yeni gelmiş gibi oldum.

Kayalar Ağabey bize “Bu hizmete devam etmek için ne dünyayı, ne de Cenneti kazanayım diye bir mülahazanız olmayacak” dedi. Benim gözüm böyle açıldı. Dünya yok, cenneti beklemek yok, sevap yok, neticeyi beklemek yok; beni yaratan Allah böyle emrettiği için ben bu hizmeti böyle yapıyorum. Beni isterse cennetine koysun, isterse cehennemine. Kayalar Ağabey bize hep şöyle derdi; “Resul-ü Zîşan efendimiz önde, İmam-ı Ali (kerremallah-u veche) sağında, Abdul-

kadir-i Geylani Hazretleri solunda, Üstad-ı Necibimiz peşimizde korkmayın, dünyaya meydan okursunuz...” Bir buçuk sene Diyarbakır’da üç katlı bir sıva evde, inzibatlar kapıyı bekler içeriye sokmaz, biz on, on beş kişi derse giderdik, inzibatlar bizi görmezdi Ömer kardeş. Bir değil, beş değil, bir buçuk sene. Ama başka bir gaye için gidenleri hemen armut gibi topluyorlardı inzibatlar.

O zaman Kayalar Ağabey’in yanında Eski İçişleri Bakanlarından Abdulkadir Aksu’nun babası Muzaffer Aksu vardı. O Diyarbakır’ın PTT Müdürüydü. Bir de İstasyon Şefi Halil isminde bir kardeş vardı. Hizmetin ağırlığı onların üzerindeydi.

Sağda Ali Tayyar, ortada babası Hacı Halil, solda ağabeyi Hamza Tayyar (1977)

Beş gün yürüdük Eğridir’e vardık

Bu hakikatleri gördükten sonra canlı canlı cildimizi yüzseller bu davadan ayrılır mıyız? Ya aklımızı çıkarıp atacağız veya bü-

tün zerratımızla bu davaya sarılacağız. O imamlardan Konyalı Hüsmen kardeşimizle anlaşmıştık askerde iken. O, 1954'ün onuncu ayında tezkereyi benden sonra aldı. Hüsmen Hoca köyümüze geldi, köyümde üç gün kaldı. Sonra onun köyü Beyşehir'in Geçerli Köyüne geldik, oradan yola çıktık. 1955'in ikinci ayında yarı karlı, çamurlu yollarda beş gün yaya olarak yol yürüdük. Babam köyün ağalarındandı, para var ama vasi-ta yok. Akşama kadar yürüyor, akşam olunca bir evde misafir kalıyorduk. Beş gün de gitsek, Resulullah'ın âlinden Hazreti Mehdi'ye gidiyoruz. Sanki cennete gidiyoruz. Böyle bir halet-i ruhiyedeyiz. Beşinci gün Eğridir'de Çilingir Ali (Savran) ağa-beyin evinde misafir olduk. Mübarek bir Kadir Gecesi-ydi.

Kevser suresi tefsirinin ilk yazılışı Çamdağı'nda

Eğridir'de Çilingir Ali Ağabey'in evinde Şamlı Hafız Tevfik Ağabey'i gördük. O gece Hafız Tevfik Ağabey Sûre-i Kevser tefsirinin (sırrı inna a'teyna) yazılmasını anlattı bize:

“Çamçağı'nda idik. Üstad'ımız söylüyordu, ben yazıyordum. Üstad'ımız şemsiye tutuyordu, sesi gelmez oldu. 'Üstad'ım sesinizi duyamıyorum, biraz yüksek sesle konuşsanız' dedim. Başımı bir kaldırdım, Üstad'ımızın başı bulutların içinde göklere değmiş. O anda kendimden geçmişim. Ne kadar zaman geçti bilmiyorum. Kendime geldiğimde bir baktım, her şey normalleşmiş. Üstad'ımızın boyu da, sesi de normalleşmiş. Kalan yeri yazdık bitirdik. Üstad'ım bunun bir nüshasını bana ver” dedim. ‘Keçeli seni de, beni de idam ederler’ dedi, vermedi.” (Ali Tayyar Ağabey'in Şamlı Hafız Tevfik Ağabey'den aktardığı bu hatıranın mealen benzerini Savlı Tevfik Gül ve Vahşi Şaban Ağabey'lerden de dinlemiş ve kaydetmiş-tim. Ö.Ö.)

İlk ziyaret: Korkmuyoruz, derimizi canlı canlı yüzseller korkmuyoruz

Sabahleyin Eğridir'den bir kamyonete bindik, Isparta garajına geldik. Bu arada filan yerlerde şu kadar Nurcu yakalandı diye de duyuyorduk, ama biz zerre kadar korkmuyorduk. Orada bir ihtiyar adama Üstad'ın adresini sorduk. Sorduğumuz adam bize "Sizin dünyadan haberiniz yok mu? Nurculuktan, Bediüzzaman'dan bahsedeni polisler karakola götürüyor, dövüyorlar" dedi. Biz yanlış kapı çaldık, dedik. Etrafımıza şöyle baktık, bir adamı daha gözümüze kestirdik. Siyah bere giymiş, kısa sakallı, siyah cübbeli bir adam. Selam verdik, "Biz Konya'dan geldik, Bediüzzaman'ı ziyaret edeceğiz, fakat adresini bilmiyoruz" dedik. Şöyle gelen adam, yüzünün üstüne geri döndü, "Beni takip edin" dedi. "Siz kimsiniz ağabey?" dedik. "Bana Sıddık Süleyman derler" dedi. Aldı götürdü, Boyacı Rüşdü Çakın isminde bir ağabeyin dükkânına vardık. Orada "Ziyaretçi kabul etmiyor Üstad" dediler ama yine de bir çocuk verdiler yanımıza. O zamanın şartlarına göre çocuk bizden onbeş metre ilerde yürüyordu. Üstad'ın evine müteveccihen gittik. Çocuk Üstad-ı Necibimin evini gösterdi, geçti gitti. 1955 yılının ikinci ayı, her yer kar...

Biz,—şimdi müze olan ev—Üstad'ın arabası kapının önündeyle bastık. Rahmetli Zübeyir Ağabey çıktı. Konya'dan geldiğimizi söyledik. "Üstad'ımız ziyaretçi Kabul etmiyor kardeşler, ama söyleyelim Üstad'ımıza" dedi. Geldi "Üstad'ımız anne ve baba isimlerinizi soruyor" dedi ve bizden öğrenerek geri dönüp Üstad'ımızın yanına girdi. Biraz sonra sevinerek yanımıza geldi ve "Kardeşler müjde Üstad sizi kabul ediyor" dedi. Hüsmen Hoca önde, ben arkadayım. Merdivenden çıkıyoruz, kalplerimiz duracak gibi heyecandan. Babam Hz. Mehdinin fiziki yapısı, yaşadığı asrın insanlarına benzemeyecek

diye okurdu. Nasıl bir insan diye heyecanım son safhada.

Hüsmen Hoca önden girdi, ben de ayağımı attım arkadan. Mübarek Üstad'ımız karyolasının üzerinde, üstüne battaniye çekmiş böyle duruyor. Yirmi üç yaşındayım, ilk defa görüyorum Üstad'ı. İlk defa dünyada böyle safı bir görünüm... San-ki asr-ı saadette, ahir zamanda ortaya çıkması için saklamış-lar. Asr-ı saadetten zamanımıza hiç bozulmadan gelmiş gibi... Saçları omuzlarına kadar dökülmüş... Gözleri projektör gibi... Yüzüne bakmaya doyamıyorsun (Tayyar Ağabey burada çok ağlıyor). Hüsmen kardeşimiz elini öptü, çekildi. Mübarek elle-rini mis gibi kokladım, öptüm. Elini boynuma doladı, iki el-leriyle şöyle başımı sıvazladı, okşadı. "Korkmuyor musunuz, polis bekliyor bak, hapse atıyor, dövüyor" dedi Üstad'ımız. "Korkmuyoruz Üstad'ım! Derimizi canlı canlı yüzşeler kork-muyoruz" dedim. "Maaaşaaallah evladım" dedi. Ondan son-ra başımı kucığına bastı, mübarek dudakları ile başımı öptü. Beş defa ziyaretimin hepsinde aynen böyle oldu. Üstad'ım her ziyaretimde anneni, babanı ve bütün akrabalarını dualarıma dâhil ediyorum derdi, elhamdülillah. Üstad'ımızın hiçbir du-ası boşa gitmedi. İnşaaallah Üstad'ımızın istikbalimiz ve ahire-timiz için yaptığı duaların da kabul olacağından ümitvarım... Şimdi ben anlıyorum ki o öpmek bana mahsus değilmiş. Hz. Üstad'ımız benim neslimden, akrabalarımın, köyümüzden ve çevremizden nur hizmetini sahiplenecek olanları görmüş ve onların namına benim alnımdan öpmüş. Elhamdülillah ak-rabalarım içerisinde iman ve Kur'an hizmeti ile meşgul olma-yan kimse kalmadı. Torunlarım nur talebesi, hizmetin içinde-ler. Demek ki Üstad'ım onları görerek öpmüş başımı. Küçük bir kız torunum var, *Lemalar*'dan bir yarışma yapmışlar, on altı ilçe içerisinde birinci olmuş.

İçeri girince Hz. Üstad'ımız tekrar annemizin babamızın isimlerini sordu. Risale-i Nur'un mutlaka küfre galebe çalaca-

ğından bahsetti. “Ziyarete gelmeyin, Risale-i Nur’ları okuyun, Risale-i Nur’ları okumanız beni ziyaret etmenizden daha faydalıdır” dedi. Bir saat sonra, Üstad’ımızın mübarek huzurundan tekrar ellerini öperek ayrıldık. Ben ilkokul mezunu, eli değnekli bir çobanım. Sanki dünyaya yeniden gelmişim. Bir tarafım Üstad’ın yanında kaldı ama bizim nazarlarımızı zı Risale-i Nur’a çevirdi Üstad’ım. Askerden önce evlenmiştim, bekâr olsaydım Üstad’ımın kapısında köle olur, bir daha memleketime geri dönmezdim.

Kitapların yazılmasını merak ediyordum, Sav’a gittik, bir gece kaldık. Sav’da kitapların yazıldığı mekânları gördük. Bir tarafta davarlar, inekler; diğer bir tarafta evin tavanına değecek kadar yazılacak kitaplar, teksir makineleri hepsi aynı yerde. Şimdi kitaplar çok kaliteli kâğıtlara basılıyor, o zaman kalitesiz saman kâğıtlara basılıyordu. Sav’da bunları gördükten sonra imanımız ve azmimiz daha da arttı.

Bir gece Sav’da kaldıktan sonra köyümüze döndük. Köyümüzde canla başla pervasızca bu hizmete atıldık. Ata binip köylere heybe ile Risale-i Nur dağıttık. Çekinenlere Ali’den aldık deyin diyorduk. Onun için birkaç kere hâkim huzuruna çıktık.

Bayram Yüksel ve Ali Tayyar

İkinci ziyaretimde bir sepet elma götürdüm ama...

Sene 1957. Bahçemiz vardı köyümüzde, bir sepet elma topladım. Tek başıma gelmiştim o zaman Isparta'ya. Zübeyir Ağabey "Kardeş, Üstad hediye kabul etmiyor, niye getirdin?" dedi. Zübeyir Ağabey sepeti araba garajına koydu. Merhum Zübeyir Ağabey benim Konyalı olmamdan ve Hz. Üstad'ımıza ziyarette gelmemden dolayı mutluluğunu belli eder, bana farklı bir alaka gösterirdi. Bir saat kadar mübarek Üstad'ımın yanında kaldım. İlk ziyaretimde olduğu gibi başımı sıvazladı, Risale-i Nur okumanın önemini anlattı. Ayrılacağı vakit, Zübeyir Ağabey "Bu kardeşimiz bir sepet elma getirmiş Üstad'ım" dedi. Üstad'ımız biraz ciddileşerek "Ben hediye kabul etmediğimi kitaplarımda yazdım, niye getirdin?" dedi. "Üstad'ım siz hediye kabul etmiyorsunuz ama haram diye kabul etmiyorsunuz, ben bu elmaların fidanını babamın tarlasına kendim diktim, hizmetini kendim yaptım, benim elmam helaldir" dedim. Başladım ağlamaya, sesimi koyuverdim (Ali Ağabey yine çok ağlıyor). Üstad'ımız "Fesubhanallah! Fesubhanallah! Fesubhanallah!" söyledi üç kere. "Bu kardeşin elmasını bir şart ile kabul edelim. Senin bu hemşerin bu elmayı götürsün pazara, kaç kuruşsa parasını vermek şartıyla alalım" dedi. Pazarlığı kabul ettik. Zübeyir Ağabey gitti pazara hem fiyatını öğrendi, hem elmayı tarttırdı. On kilo imiş, onar kuruştan yüz kuruş. Üstad'ımız bana dört tane yirmi beş kuruş vermişti. Onların birini ağabeyime, birini teyzemin oğluna, birini çobanımıza, birini de ucundan işaretleyip cüzdanıma koydum.

Bu arada, Konya'da merhum babamın bağlı olduğu Hz. Mevlana Halid'in Halifesi Mehmet Temizel vardı. Üstad'ımıza gidiş gelişlerimizde bu zata uğrayarak duasını almayı ihmal etmiyordum. Sanıyorum bu ikinci gidişim de olacak, bu mübarek zata uğrayarak babamın selamını götürdüm ve Hz. Üs-

tad'ı ziyarette gittiğimi söyledim. Hz. Üstad'a sadakatle bağlanmamı tavsiye ve teşvik etti. Daha sonraki ziyaretlerimde bu mübarek zatın Risale-i Nurları odasının başköşesine koyduğunu ve hem okuyup hem herkese tavsiye ettiğini gördüm. Allah onu Resulullah'a ve Üstad'ımıza komşu etsin.

*Üçüncü ziyaretimde Cuma ve Bayram namazını
Üstad'la beraber kıldık*

Üçüncü ziyaretimi Emirdağ'ında ağabeyim Hamza Tayyar'la yaptım. Bir Kurban Bayramı arifesiydi. Ziyaretçiler çok kalabalıktı, ziyaretçi de kabul etmiyorlardı, görüşemedik Üstad'la. Ağabeyim Üstad'ımızı evinde göremeden dönünce çok üzüldü, çok ağladı. Zübeyir Ağabey'e anlattım, "Yarın Üstad Cuma namazına çıkacak, öbür gün de Bayram namazına çıkacak. Ağabeyin o zaman Üstad'ı görür" dedi. İki gün kaldık gayrı İsparta'da. Daha güzel oldu. Mübarek Üstad'ımla bir gün Cuma namazı, bir gün de Bayram namazı kıldık.

Mübarek Üstad'ım evinden çıkınca yol kenarında iki taraflı saf saf olmuş çocuklar ve halk da camiye kadar böyle durdurmuşlar. Onları ellerini açarak, sallayarak selamlaya selamlaya caminin mahfeline vardı. Üstad'ımız ayaküstü hiç eğilip bükülmeden çorabını birden çekti, Zübeyir Ağabey aldı. Öbürünü de aynı şekilde çekti, Zübeyir Ağabey aldı. Rahmetli Zübeyir Ağabey sepetten bir seccade çıkardı, serdi. Ben de Üstad'ımın arkasında namaz kıldım.

İkinci gün Bayram namazına ikinci kata müezzinliğe çıktı Üstad'ım. Ağabeyimle birlikte biz de oraya çıktık, tekrar arkasında namaz kıldık. Namazdan sonra bilhassa çocuklar, Aziz Üstad'ımızın başına üşüşüp ellerinden öpüyor, cübbesinin eteklerine yapışıyorlardı. Üstad'ımız, onların başlarını şefkatle sıvazlıyor ve dualar ediyordu.

Taze bir şevk ve heyecanla tekrar köyümüze döndük.

Dördüncü ziyaretimde zahir bir keramet

Sene 1959. Konya'da Cemil Keleşoğlu diye bir vali vardı. Konya'da önde gelen Nurcuları evlerinden topladı, hapsetti. Dokuz kişi hapiste: Dr. Sadullah Nutku, Mustafa Kırıkçı, Mazhar İyidöner, Osman Yıldız, Said Gecegezen, Hüsmen Duran, Hasan Helvacılar, Hasan ilkbahar ve Hasan Nevroz; Konya'daki kardeşler. Ben de yine Üstad'ımı ziyarete gidecektim. Konya'da yeni bir dersane açmıştık. Eskigaraj'da, merhum Mustafa Kırıkçı'nın eviydi orası. O zaman dersane açıldı mı anahtarı Üstad'a gönderilir, davet edilirdi. Üstad bizzat gider veya dua ederdi. Kardeşler anahtarı bana verdiler, "Madem sen Üstad'ı ziyarete gidiyorsun, anahtarı al, davet et" dediler.

Ben geldim Isparta'ya. Üstad'ımın mübarek elini öptüm. Her defasında olduğu gibi, başımdan öperek başımı sıvazladı. Üstad, Risale-i Nur'la meşgul olmanın ehemmiyetinden bahsetti. Nur'ların mutlak surette küfre karşı galip geleceğini, bütün dünya dillerine tercüme edileceğini, radyo ağzıyla ders verileceğini ve mekteplerde okutulacağını anlattı.

Çocukluktan beri kulağım ağır işitirdi. Üstad'ın karyolası şöyle, ben yakın oturmuştum. Üstad'ım yastığa dayanmış, battaniyesi üzerindeydi. Bir ara "Konyada kaç kişi tevkif etmişler?" dedi. "Dokuz kişi Üstad'ım" dedim. Battaniyeyi eliyle benim üzerime şöyle bir attı; kolunu, parmağını yukarı, semaya doğru kaldırarak mübarek gözlerini tavana dikti, bağırarak "Ne lüzum var dokuz kişiye, bir kişi kalsa yeter" dedi. Sonra "Bir kişi sıkılır iki kişi kalsa yeter" dedi. Ben hiçbir şey anlamamıştım, hatta korktum.

Feyzi Allahverdi ve Ali Tayyar

Bir gün sonra Konya'ya vardım, hapishaneye gittim. O kardeşler Üstad'dan geldiğimi bildikleri için zaten beni bekliyorlardı. Hapishaneye geldim, hoparlör "Nurcular ziyaretçiniz var!" diye bağırdı. Hüviyetimi aldılar, koca bir deftere kırmızı kalemle not düştüler. Başka mahkûmlara öyle yapmıyorlardı. Rahmetli Sadullah Ağabeye ve diğerlerine aynen Üstad'ın yap-

tıgı gibi göstererek dediklerini anlattım. “Mübarek parmağını tavana dikti, bağırarak ‘Dokuz kişiye ne lüzum var hapishanede, bir iki kişi yeter’ dedi, dedim.” Sadullah Ağabey “Müjde kardeşler, ilk duruşmada ya sekizimiz, ya yedimiz tahliye olacağız” deyince benim jeton düştü Ömer kardeş. Sekizi çıktı, biri bir hafta sonra yanlışlıkla salınmış, geri alındı. Hüsmen Duran’la, Said Gecegezen yedi ay kaldılar. Üstad’ım “Görmediğimi yazmadım” demiş ya, o aklıma geldi. Bir düzeltme yapayım; bazı kardeşlere, yedi ay içerde kalanlardan biri Sadullah Nutku demişim. Bunu düzeltiyorum.

Hiç görmemiştim, Üstad’ım bana “Teyp derler buna” dedi

Üstad’ımın huzurunda duruyordum. Ayet-el Kübra okunuyordu. Ses geliyor ama okuyan belli değil. Sungur Ağabey, Zübeyir Ağabey var. Bu ses hâtiften, gayptan geliyor dedim, uygulandım, başladım ağlamaya. Koyuverdim sesimi. Ben Ayetü’l-Kübra’yı çok seviyordum zaten. Mübarek Üstad’ım da karyolanın üzerinde oturuyordu. Başı öne doğru eğik dinliyordu. Önünde bir sehpa, sehpanın üzerinde de beyaz bir örtü var. Benim merakımı gidermek için Üstad örtüyü kaldırdı. Tabaka gibi, el gibi bir şey çıktı. Üstad’ımız elini kaldırdı, şöyle salladı “Bu ne biliyor musun?” dedi. “Bilmiyorum Üstad’ım” dedim. “Teyp derler buna” dedi ve “Teyp ve radyo imana Kur’an’a çok hizmet edecek” diye ilave etti. Ben duyardım da görmemiştim hiç. Köyüme varmadan bir teyp aldım. Dersanede kardeşlerle dinlerdik.

Ben Hz. Üstad’ın benim gibi bir çobana bu şekilde teyp dinleterek keramet gösterdiğini o günlerde anlayamadım. Bunu tam otuz beş sene sonra bir hadise ile fark edebildim. 1990’lı yıllarda özel radyolar açılmaya başlarken oğullarım Mefhar ile Halil birlikte bir karar almışlar ve Konya Ereğli’de İslami çiz-

gide yayınlar yapmak üzere radyo açmak için hazırlık yapmışlar. Nasıl olsa babam izin verir düşüncesi ile de bütün alet ve teşkilatını hazır hale getirmişler. Sonra benden yayına başlamak için izin istediler. Ben de orada hassas davranamazsınız ve günaha girersiniz diye izin vermedim. Büyük oğlum Mefhar buna çok üzülmüş ve bu izni almak için ne yapabiliriz diye düşünmüş. Benim kıramayacağım ağabeylerini araya sokmak için istişareler yapmışlar. Aslen Sivaslı olan ve o günlerde Ereğli Sanat Okulunda müdürlük yapan Hasan Selvi kardeşimizin aklına, Üstad'ımızın neden birçok ilim ve fikir erbabı dururken özellikle benim gibi köylü bir çobana teyp dinlettiği ve teyp ve radyonun imana ve Kur'an'a çok hizmet edeceği müjdesini verdiği hususu gelmiş. "Mefhar kardeşim git babana bunu böyle izah et, mutlaka izin verir" demiş. Sonra "Sevgili Babacığım, Üstad'ımız yıllar önce bugünleri görerek senin evlatların bu hizmete talip olacak, buna sakın mani olma diye keramet göstermiş. Sen neden bize müsaade etmiyorsun?" diye söyle demiş.

Oğlum Mefhar bana gelerek sevinç ve ümitle bunu söylemesi üzerine ben de hemen izin verdim ve radyo açıldı. Daha sonra Televizyon da ilave edildi. Açıldığı günden itibaren sekiz on yıl her sabah ve günde birkaç defa canlı olarak Risale-i Nur dersleri, günde beş defa ezan-ı Muhammedi okundu. Orada ilmi ve İslami hizmetler yapıldı. Bu yayın merkezi bütün cemaatlerin de sesi oldu. 28 Şubat'ın kara günlerinde bile yayınına devam etti. Bizler merhum ve muazzez Üstad'ımızın gösterdiği bir kerameti yıllar sonra açık bir şekilde tekrar anlamış olduk. Aziz Üstad'ımızın talebelerinden merhum Mustafa Sungur, merhum Bayram Yüksel, merhum Ali Uçar ağabeyler ve bendeniz bu fakir olmak üzere birçok ağabeyimiz ve kardeşimiz bu radyo ve televizyonda canlı olarak Risale-i Nur dersleri ve sohbetleri yapmışlardır. Ve aziz Üstad'ımızın müjdesini

tasdik ederek bu fakiri 35 sene sonra Üstad'ımızın kerametini fark ettirmekle tekrar uyandırmışlardır.

Zübeyir Ağabey Üstad'ın bileğinden tuttu ve duayı öyle yazabildi

Sene 1959. Son ziyaretimde yanımda tarikat ehli Halıcı Fehim Sürmeli vardı. Eskişehir Muttalıp'ten Hacı Hilmi Efendi'nin talebesiydi, hem de Risale-i Nur okurdu. Benim de Eskişehir Muttalıp'te üç tane yeğenim hafızlığa çalışıyordu. Onunla anlaştık. Önce Eskişehir'de onun şeyhini ziyaret edeceğiz, sonra yeğenlerimizi göreceğiz, oradan da Isparta'ya Üstad'a geleceğiz. Eskişehir'de bir gece yattık. Hacı Hilmi Efendi "Şimdi nereye gideceksiniz?" dedi. O şeyh hep böyle "L" şeklinde durur, insanlara bakmazdı. O talebesi, "Eğer müsaade ederseniz Bediüzzaman'ı ziyarete gideceğiz" deyince Ömer kardeş, elektrikli bir düğmeye basmış gibi birden ayağa kalktı "Sahibüzzaman! Selam söyleyin ona, dua etsin" dedi.

Isparta'ya geldik. Üstad'ımıza o şeyhin selamını söyledik. Üstad'ımız aynen şöyle kollarını çok geniş açarak kucaklama hareketi ile kollarını kapatıp "Ve aleyküm selam! Mübarek evliyaullah'tan Allah razı olsun" dedi. Sanki yanındaymış da kucaklaşmış gibi yaptı.

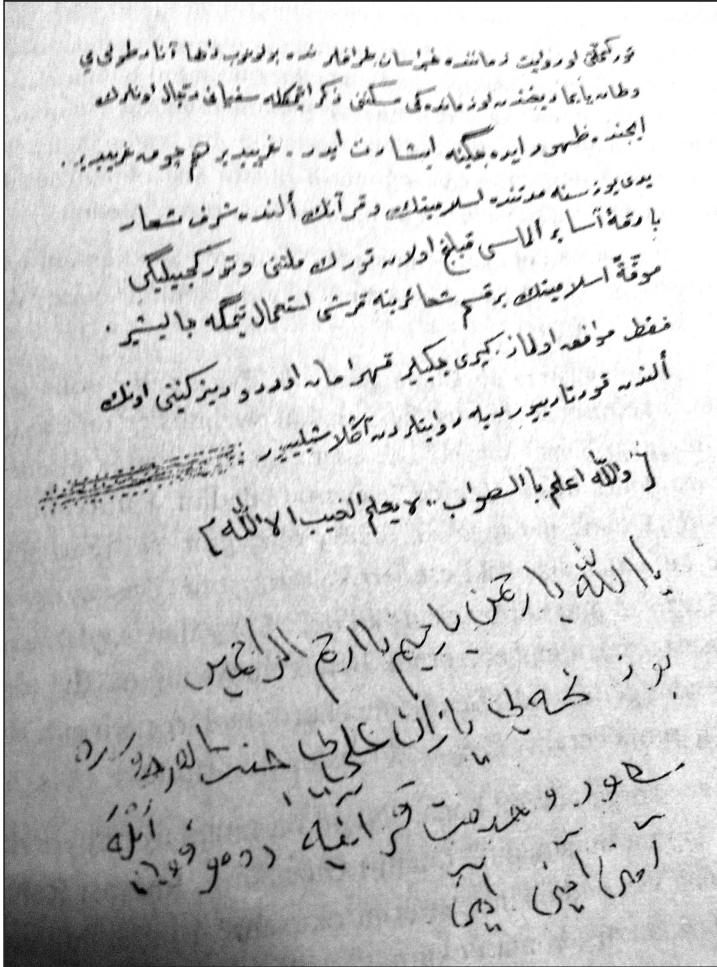
Üstad'ıma Osmanlıca yazdığım *Beşinci Şuâ*'yı götürmüştüm. Zübeyir Ağabey, "Üstad'ım, bu kardeşimiz *Beşinci Şuâ*'yı yazıp getirmiş" dedi. Üstad'ımız yaslanmış olduğu yastıktan, bir delikanlı çevikliği ile doğrularak 'Getirin bakayım!' dedi. Biraz karıştırdıktan sonra, Tâhirî ve Zübeyir Ağabey'lere gösterip, "Tashih edilmiş mi?" diye sordu. "Tashih olmuş Üstadım" cevabını alınca, Zübeyir Ağabey'e işaret ederek bir kalem getirmesini istedi. Yazdığım *Beşinci Şuâ*'nın son sahifesine benim için teberrüken bir dua yazıverdiler. Kalemî Üstad'ımız

eline aldı, Üstad'ımızın bileğinden Zübeyir Ağabey tuttu ve duayı öyle yazdılar. Bu *Beşinci Şuâ*'nın fotokopilerini alarak kendim ve çocuklarım için muhafaza ediyoruz. Osmanlıca el yazması olan bu *Beşinci Şuâ*'nın orijinali, sergilenmek ve muhafaza edilmek üzere Hz. Üstad'ımızın Isparta'da şu anda müze olarak kullanılan evindedir.

Daha evvel ormanda asırlık ağaçları keyif için yakıyorduk

Üstad'ın vefatından sonra, 1962 senesi, Zübeyir Gündüzalp, Bayram Yüksel ve Sadullah Nutku ağabeyler köyüme kadar ziyarete geldiler. Bir gece köyümde kaldılar. Onlara koyun kes-tim, ikram ettim. Köyde hizmet aldı yürüdü ondan sonra. Yüz elli hanelik köyde Risale-i Nur'un olmadığı ev yok gibiydi.

Dayım Hasan Yıldız köyün muhtarıydı, Halk Partiliydi. Köyün ahengini bozuyor diye dayım beni şikâyet etti. Bir gün Jandarma Başçavuşu geldi "Sen böyle böyle yapıyormuşsun, kitapları getir muamele yapacağım" dedi. Behçet Pınarbaşı diye bir kardeşin evini arama emri varmış, güya benim evimi arama emri yokmuş. Dedim "Başefendi arama emri varsa, evimi arayabilirsin. Ben yasak kitap okumuyorum. Arama emri yoksa ben niye size kitap vereyim, vermem" dedim. Sonra, bu kitapların müellifi idamla yargılanırken müdafaalarının birinde, 'Başımdaki saçlarım adedince başlarım bulunsa, her gün biri kesilse, hakikat-ı Kur'âniyeye feda olan bu baş zındıkaya teslim-i silâh etmeyecektir' dediğini söyledim. Başçavuş "Bu kendini kaptırmış, arama emriyle gelirim, karakola düşersen dünyaya geldiğine seni pişman ederim" dedi, gitti hışımla. Ben de hemen ertesi günü Konya'ya gittim. Mehmet Parlayan diye emekli komiser—sonradan yorgancı olan—bir kardeşimiz ve Halıcı Sabri Ağabey vardı. Onlara anlattım durumu. "Bir gün yine gelir. Kitapları kaldır, bir-iki tanesi kalsın" dediler.

Bediüzzaman Hazretlerinin Ali Tayyar'ın yazdığı Beşinci Şuâ'nın sonuna yazdığı dua: "Yâ Allah, Yâ Rahman, Yâ Rahim, Yâ Erhamürrâhimin! Bu nüshayı yazan Ali'yi Cennet-ül Firdavs'te mes'ud ve hizmet-i Kur'aniyede muvaffak eyle. Âmin, âmin, âmin"

Cuma namazına camiye gidecektim, bir jip geldi evin önüne. Bir Başçavuş, bir Komiser, iki jandarma, iki polis vardı. O bir ay önce gelen hışımlı Başçavuş “İşte arama emri” dedi. Sonra ne derse beğenirsin? “Ben inanırım ki siz yalan söylemezsiniz. Evi aramayacağım, git getir kitapları ne varsa” dedi. Zaten ben hazırlığımı yapmıştım. *Sözler ve Lem’alar*’ı kucakladım, aldım geldim. Beni jip’e attılar, götürdüler Ereğli’ye.

Ereğli’de Hâkim karşısına çıktım. Hâkim “Oğlum niye yasak kitap okuyorsun?” dedi. “Hâkim Bey ben yasak kitap okumuyorum.” “Yasak kitap okumuyorsan burada ne arıyorsun sen şimdi?” dedi. “Memurlarınız beni aldı, geldi. Bu kitapları satan satıyor, matbaa basmış. Benim gibi dindar bir ailenin çocuğunun alıp okuması suçsa kabul ediyorum” dedim. “Oğlum suç. Mevlana’nın kitabını oku, İmam-ı Gazali’yi, İmam-ı Rabbani’yi okuyun, yasak bu kitaplar” dedi. “Hâkim Bey, ben onları okumadan evvel eşkiya idim” dedim. Alaylı bir şekilde “Yani bunları okudun da mı Müslüman oldun?” dedi.

Dedim: “Hâkim Bey! Bu kitapları okuyunca benim hayatımda yaptığı değişiklikleri size anlatayım. Sizin indinizde bir değeri varsa kitaplarımın iadesini, davanın beraatını; kıymeti yoksa eğer en ağır cezayı ver.” “Kısaca anlat” dedi.

“Biz göçeriz, koyuncuyuz. Bizim meralarımız orman. Sizin orman memurlarınız var. Sizin memurlarınızın önünde yarıcağı iki metre gelen asırlık ağaçları yazın yakardık biz. Bu ağacın lavları mı daha yüksek olacak, diğerinin mi diye yakar, kahkahalarla keyif içinde seyrederdik. Biraz sonra asırlık ağaçlar kül olur giderdi. Memurlarınız bize seslenemezdi. Niye? Babamın kahvesini, annemin ayranını içiyordu. Şimdi biz aynı yerlerde yine koyun otlatıyoruz. Bu kitapları okuduk. Bu kitaplardan öğrendik ki orman yağmuru çekiyormuş, yaşamamız için havadaki zararlı zehirli gazları tarak gibi tarıyormuş. Ormanda yaşayan insanlar zinde oluyormuş. Bu ağaçlar yaş

kaldığı müddetçe Allah'ı zikrediyormuş. Allah onları bizim yakmamız için değil, çocuğumun beşiği, soframın kaşığı olsun diye yaratmış. Şimdi aynı yerde koyun otlatıyoruz, sizin memurlarınız da yok. Kış gününde kuru dalları kırıyoruz, kayataşının üzerinde kendi pilavımızı pişiriyoruz. Otun üzerinde de pişirmiyoruz; otu koyun yiyecek, büyüyecek süt alacağız. Eğer benim hayatımda yaptığı bu değişiklik size göre bir kıymet ifade ederse davanın beraatını, kitapların iadesini; yoksa en ağır cezayı ver” dedim. Hâkim “Anlıyorum evladım, Anlıyorum evladım” diyordu hep. Sonunda, “Anlıyorum evladım; kitapların Ankara İlahiyat Fakültesinde tespitine, mazlumun tahliyesine...” ilk celsede alındı bu karar. Ömer kardeşim ben ilkokul mezunuyum, ama o anda kendimi yalnız hissetmiyordum. Üstad'ımın orada hazır olduğunu biliyordum. Allah'ın, Resulullah'ın himayesini orada hissediyordum.

Aynı günün akşamı ben köyümdeydim. Köyümüz Ereğli'ye seksen kilometre. Köylü, Ali'yi jandarma götürdü, polis götürdü diye çalkalanırken, ben dönünce, bir şey yokmuş denmeye başlandı. Beni şikâyet eden dayımın kahvehanesini, dayımın oğlu Şahin Yıldız ile beraber, elinden aldık. Kahvehanesini derslane yaptık. Bir kış boyu dersanede bedava çay içirdik, ders yaptık. Dayımın oğlu Şahin Yıldız'ı da Allah benim yanıma yardımcı verdi. Dayım da hacca gitti geldi, namaza başladı. Diğer üç oğlu da namaza başladı. Hz. Üstad'ımızın alnımdan öperek vermiş olduğu müjdelar tek tek tahakkuk etmeye başlamıştı. Bir müddet sonra babamın köyümüzün ortasındaki bir arsasına inşaata başladık ve köyümüzde mülk bir derslane nasip oldu. O ilk dershanemiz için Abdullah Yeğin Ağabey'imiz ta o zamanlar köyümüze geldiği vakit, Türkiye'nin ikinci köy dershanesi demişti. Şimdi köyümüzde bir eski, bir de yeni iki mülk dershanemiz var. Onların banyosu güneş enerjilidir. Profesör kardeşlerimiz gidip orada kalıyorlar.

Cemaatimizde ilk defa yazlık okuma programları başladığı yıllarda önce babamın bahçesinde ve daha sonraları Konya Ereğli'de ağabeyim Hamza Tayyar'ın uhdesindeki bahçemizde bu Nur'lu hizmet devam edip gelmiştir.

Cenab-ı Allah umum Nur talebelerini, bizleri ve sizleri Peygamber Efendimiz'in (a.s.m.) sünnetinde muvaffak edip şefaatine mazhar eylesin. Onun ve sevdiklerinin, hassaten aziz Üstad'ımızın yolundan ayırmasın, ahirette de bizleri onlara komşu eylesin. Âmin...

Muhterem Ömer Özcan kardeşim, Cenab-ı Allah siz ve sizin gibi ilim, kelam ve kalem erbabı kardeşlerimizin de sayılarını çoğaltarak, rızası dairesinde muvaffak etsin. Âmin...

(1933-2012)

Av. Necdet Doğanata

MERHUM NECDET DOĞANATA 1933 Düzce doğumludur. İstanbul Vefa Lisesi'ni bitirdikten sonra, 1957 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Dolayısıyla Necdet Doğanata'nın asıl mesleği avukatlıktır. İzmir'de 8 yıl avukatlık yaptı. Avukat Necdet Doğanata başta Ahmed Feyzi Kul olmak üzere, çok sayıda Risale-i Nur talebelerinin davalarına girmiştir. Vefatına yakın Üstad Bediüzzaman Said Nursi Hazretlerinin vekâletini de almıştır. Bu vekâlet alma işi, Said Nursi Hazretlerinin bu sevgili talebesini müşfik kolları altına almak, korumak maksadıyla verilmiştir. Anlatımı gelecek...

Doğanata Ağabey'imiz, Bediüzzaman Hazretlerinin İstanbul ziyareti sırasında, gazetecilerin hücumu anında, Üstad'ımızın üzerine şemsiye açarak O'nu koruyan erlerden birisidir. O

günkü gazeteler bu fotoğrafları birinci sayfadan neşretmiştir. Gazeteler bu teşhiri yapınca, bir şikâyet olmuş ve İzmir Barosu, Avukat Necdet Doğanata'nın savunmasını almıştır. Necdet Bey de bu savunma talebini fırsata çevirerek, Üstad'ı Said Nursi'yi İzmir Barosu'na anlatmıştır.

Hız. Üstad'ın defin işlemleri tamamlandıktan sonra, ertesi gün Urfada Abdullah Yeğin Ağabey'in kaldığı dersanede ağabeyler bir istişare toplantısı yaptılar. O toplantıda Necdet Doğanata'nın yaptığı bir konuşma var. Bu konuşma tarihi önem taşımaktadır. Resulullah Efendimiz'in vefatı hengâmında Hız. Ebu Bekir'in yaptığı konuşma gibi diyebiliriz.

Necdet Ağabey hayatının son anına kadar Risale-i Nur'un tahşiyeli derslerine hiç ara vermeden devam etmiştir. Diye-
lim, Ankara'da bir hafta işleri var; ders günü uçakla gelip derse iştirak ettikten sonra tekrar geri döndüğüne herkes şahittir. Derslere bu derece önem veriyordu. Derslerde Risale-i Nur'u ekseriye kendisi okur, dinleyenlerin ne anladığını öğrenmek isterdi. Malâyaniyata, sûri sohbete hiç fırsat bırakmaz, devamlı Risale okur, okunan mevzuları müzakere ettirirdi. Necdet Bey'in konuşması, hitabesi çok düzgün ve etkileyicidir. Külli-yatın büyük bir bölümü kendi sesinden arşivimizde kayıtlıdır.

Necdet Doğanata geçen yıllar içinde eğitim hizmetlerine ağırlık vermiştir. Önce kayınpederi merhum Ali Rıza Güven'in merhum Yaşar Tunagür Hocaefendi'nin teşvikiyle 1965'de kurduğu İzmir Fatih Koleji'nin ilk müdürü olmuş ve ilerleyen yıllar içinde de 2007'de İzmir Üniversitesi'ni kurmuştur.

Doğanata büyüğümüz, 27 Ekim 2012 Cumartesi gece yarısı atalarının seneler evvel göç edip geldiği topraklarda, Midilli Adasında kalp krizi geçirerek, mübarek Kurban Bayramının üçüncü gününde, 79 yaşında iken vefat etmiştir.

Necdet Doğanata'nın okuduğu Risale derslerine sayılama-yacak kadar çok iştirak ettim. Ne yazık ki bütün ısrarlarıma

rağmen, ayrı bir zaman ayırıp, oturup hatıralarının tamamının kaydını yapamadım. Her seferinde “Ömer Bey ben şunu yaptım, ben bunu yaptım diye anlatamam, ihlâsım zarar görür” diyerek beni atlatmıştır. Okuyacağınız hatıralar ise 1995 yılında, her nasılsa bir kaçamak olarak, kendisiyle soru-cevap şeklinde yaptığım çok kısa bir konuşmadır. Bu çalışmanın tamamlanması için, merhum Necdet Ağabey’imizden tevarüs eden maddi ve manevi sorumluluğu omuzlarına alan muhterem evlatları Ali ve Selim Beyler katkıda bulunmuşlardır. Kendilerine teşekkür ediyorum.

Necdet Doğanata, Hüsnü Bayram, Yılmaz Bayram, Ahmet Aytımur
Bu tarihi fotoğraf 15.05.2008 tarihinde ağabeylerin Necdet Doğanata ile buluşmaları sırasında Ömer Özcan tarafından çekilmiştir.

AV. NECDET DOĞANATA ANLATIYOR:

– Bediüzzaman Hazretlerinin dava vekâletini aldığınızı biliyoruz. Nasıl gerçekleşti bu iş?

– 1960 senesinde Üstad Hazretleri vefatından üç ay kadar evvel İstanbul Piyer Loti Otel’ine gelmişti. O zaman biz diğer kardeşlerle beraber Üstad’ı karşıladık ve gazetecilerin fotoğraf almaması için Üstad’ı şemsiye altına aldık. O sırada gazetecilerin çektikleri fotoğraflarda ben şemsiyenin dışında kaldığımdan açıkça çıkmışım. Gazeteler bu fotoğrafı neşrettiler. Ayrıca biz Av. Bekir Berk ve Av. Hüsameddin Akmumcu olarak üç avukat aynı otelde Üstad hakkında bir basın açıklaması yapmıştık. Tabi bu da gazetelerde yer aldı.

Bunları gazetelerde gören İzmir Halk Partisi Gençlik Kolu Başkanı Av. Kemal Önder beni üyesi olduğum İzmir Barosuna şikâyet etmiş. Hadiseyi duyan Av. Bekir Berk Ağabey de bunu Üstad’a duyurmuş. İşte o zaman Üstad Hazretleri bana hemen bir vekâletname göndererek, beni muhafaza altına almış oldu. Barodan benim savunmamı aldılar. Ben hiçbir taviz vermeden savunmamı yaptım. Sonra bu iş beş sene kadar sürdü, zama-naşımından takibat düştü.

– **Said Nursi Hazretlerinin herhangi bir davasına girmediniz o zaman?**

– Evet, hiçbir zaman Üstad’ın bir davasına giremedim. Kısa bir müddet sonra Üstad Hazretleri vefat etmişti zaten. Fakat diğer ağabeylerin, mesela Ahmed Feyzi Ağabey’in davalarına çok girdim.

– **Bir de, Bediüzzaman Hazretlerinin Urfa’da defin işleri tamamlandıktan sonra yaptığınız önemli bir konuşma var?**

– Üstad’ın defin işleri bittikten sonra, orada Mehmed Kayalar Ağabey vardı. Emekli Yüzbaşı...

– **Kayalar Ağabey’imiz bir kaç ay önce Yalova’da vefat etti.**

– Ya öyle mi? Duymamıştım. Zaten bu hâdiseden sonra bir daha da hiç görmedim kendisini. Allah rahmet etsin.

– **Konuşmayı anlatıyordunuz?**

Üstteki fotoğrafta Hz. Üstad'ı İstanbul'a son gelişlerinde gazetecilerden korumak için, üzerine şemsiye açan talebeleri görüyoruz. Şemsiyenin önünde Av. Necdet Doğanata var. 2.1.1960

Altındaki fotoğrafta Bediüzzaman Hazretlerinin İstanbul'a son gelişlerinde Av. Bekir Berk ve Av. Necdet Doğanata basın toplantısı sırasında masada görülmektedir. 2.1.1960

– Kayalar Ağabey müteheyyiç fitratının, belki de mesleğinin gereği defin işi bittikten sonra (ertesi günü) bir konuşma yaptı. Konuşmasında “Üstad’ın yerine bir halife seçelim...” gibi, bence mesleğimizde olmayan bir konuşmaydı bu. İşte o zaman ben de çıkıp topluluğa hitaben şimdi tam hatırlayamadığım bir konuşma yaptım. Meâlen: “Üstad’ımız şimdiye kadar ne yaptıysa, nasıl yaptıysa, kitaplarda yazdığı gibi aynı şekilde devam etmek lâzım...” manasında şeyler söyledim.

– Peyami Safa ile bir buluşmanız var?

– Bir gün Av. Bekir Berk Ağabey’le beraber merhum Peyami Safa’yı ziyarete gitmiştik. Tabi sohbetimiz hizmetlerden ve Üstad’dan oldu. Bize dedi ki: “Çocuklar bu işler Emirdağ’dan olmaz...” O öyle dedi ama bak şimdi bütün dünyada insanlar Risale-i Nur okuyor ve imanlarını kurtarıyorlar.

– Askerliğinizi Elazığ’da yaptınız, Hulusi Ağabey’le münasebetiniz oldu mu hiç?

– Askerliğimi 1961 senesinde inzibat subayı olarak Elazığ’da yaptım. İnzibat merkezi Hulusi Ağabey’in evine çok yakındı. Ben Hulusi Ağabey’in evinde yapılan derslere iştirak ederdim. Hem de inzibat subayı olarak. 1961, 27 Mayıs ihtilalinin en baskılı dönemleriydi, buna rağmen Hulusi Ağabey’e hiçbir şey olmadı, olamazdı. Çünkü o Hazreti Üstad’dan dualıydı. Hulusi Ağabey bir kere bile karakola, hapishaneye düşmemiştir. Üstad, bu Hulusi talebesi için, “Seni vermeyeceğim” demiş ya. Onun için tabi...

Necdet Doğanata Baro’ya Bediüzzaman’ı anlatıyor

Bediüzzaman Said Nursi Hazretlerini Piyer Loti Oteli’nde karşılarlarken Necdet Doğanata’nın fotoğrafı çekiliyor ve Hürriyet Gazetesinin 1. sayfasında neşrediliyor. Bunu gören İzmir Halk Partisi Gençlik Kolu Başkanı Av. Kemal Önder, Doğanata’yı

üyesi olduğu İzmir Barosuna şikâyet ediyor. İzmir Barosu da Necdet Bey'in savunmasını alıyor.

Necdet Doğanata İzmir Barosuna 7 sayfalık kahramanca bir savunma hazırlıyor. Baro'ya ders verir gibi Üstad'ı, Bedi-üzzaman'ı anlatıyor. Hiç taviz vermeden yazdım dediği savunmanın ilk ve son paragrafları şöyledir:

Necdet Doğanata-Avukat

5 Şubat 1960

Kemeraltı Camii karşısı No:8 İzmir

Baro Başkanlığına İZMİR

Baronuz avukatlarından Kemal Önder'in hakkımda başkanlığınıza yapılan ve sureti tarafıma tebliğ edilen dilekçesine cevaptır.

Adaletin ve adalet mensuplarının her şeyden evvel mutlak beyyinelerle istinad etmesi adaletin vakarına yakışır bir keyfiyet iken, sayın arkadaşımızın her şeyi yapabilir ve yaptığı iftiralarından dolayı sorumlu tutulmayabilir bulunan gazete yaygaralarını bir kat'i delil gibi ele alarak ve müphem ve manası üzerinde ilmî ve hukukî işlem yapılmamış olan bazı kelimeleri kendine siper ederek, maalesef bir sürü iftiraların aktörü halinde hareket ettiği görülmektedir. Evvela Türkiye'de gericilik denilen mahiyeti sarahatle tayin edilmiş ve kanuni müdevvenata girmiş bir hukuk formülü yoktur. Eğer memleketi Moskova ruhunun inkârcılığına sürüklemek isteyen ve vicdanı ve vicdan hürriyetini red ve tenkil davasını kendilerine bayrak yapan malum hizbin avukatlığını yapıyorsa ve onlar tarafından vatandaşlar aleyhine mütemadiyen yaygara halinde yapılan isnadları her yerde geçer akçe gibi iftiracılık zihniyetini hakim kılıyorsa, sayın arkadaşım, davasının tamamen mesnetsiz ve asla hakikate uymayan bir vakıa olduğundan gafil kalıyor demektir.

Necdet Doğanata
-Avukat-
Kemeraltı camii
karşısı Nuri
İzmir

5/Şubat/1960

Baro Başkanlığına

1 2 M 1 R

Baronuz avukatlarından Kemal Önderin, hakkında başkanlığınız yapılan ve sureti tarafına tebliğ edilen dilekçesine cevaptır.
Adaletin ve adalet mensuplarının her şeyden evvel mülk bey-
yinlere istinad etmesi, adaletin vekarına yakışır bir koruyut
iken, sayın arkadaşınızın her şeyi yapabilir ve yaptığı iftira-
lardan dolayı sorumlu tutulması, bulunan gazete yaygıncıla-
rının bir kat'ı delil gibi ele alarak ve müphem ve saması sözün-
de ilmi ve hukuki işlem yapılmamış olan bazı kelimeleri koni-
ne sipor ederek, manlelele bir sürü iftiraların aktörü halinde
hareket ettiği görülmektedir. Evvela Türkiye'de gericiilik denilen
mahiyeti serahatle tayin edilmiş ve kanuni müdevvenata girmiş
bir hukuk formülü yoktur. Eğer memleketi Moskova ruhunun inkır-
cılığına sürüklemek isteyen ve vicdanı ve vicdan hürriyetini
rod ve tonkil davasını kendilerine bayrak yapan talus hisbin
avukatlığını yapıyorsa ve onlar tarafından vatandaşlar aleyhi-
ne mütemadiyen yaygara halinde yapılan ismahları her yerde go-
çor akçı gibi iftiracılık zihniyetini hakin kalyorsa, sayın ar-
kadeşin davasının tamamen mesnetsiz ve asla hakikata uymayan
bir vakin olduğundan gafil kalıyor demektir.

Bediüzzaman denilen zat bir Türk vatandaşdır. Sayın arkadaşın-
nın taraf tuttuğu vicdan hürriyetinin inkarcıları tarafından
yazdığı İslami eserler yüzünden defalarca tahtı muhakemeye alın-
mış vefakat her defasında tertemiz ve alını açık çıkmış bir alim-
imizdir. Halen ise Emirdağ'da ve Isparta'da ikameti ihtiyaridir.
Ve asla bu nevi bir mahkumiyet altında değildir. Mütemadiyen
avukatın davacılığını yaptığı inkarcı müdrenin iddiası vohile
gericiilik tabirinden kasıtlıdır. Hana Türk Milletinin İmanı ve
müslimanlığı ise bu nevi'li tolükki daha ziyade Moskovanın telah-
keldir. Moskova bütün dinleri ve hasasetle İslamiyeti, gericiilik ve
gericiilik; Allahsıcılığı ve inkarcı da İslamı telahik etmek-
tedir. Sayın avukatın kasdı bu ise hatırlanmak isteriz ki bu asla
memleket, İmansızların ve Allah öğanmalarının vatanı değildir.
Vicdan hürriyetinin bütün fevzi ile tevellil etmesi zaruri olan
memleketimizde Kızıl inkarcılığın safı ancak Moskova olabilir.
Bizim itikadımıza göre tertemiz ve nusafı İslamiyet bir irtin-
ca konusu olmaktan münezzehtir.

Sayın arkadaşınızın vekillikini yapmak istediği müdrenin sene-
lerden beri ona yönettiği tahrip ve tecavüz hamlelerine karşı
hale dindik ayakta durmaktadır. Said Nursi'nin Kur'anın noksan
tarafalarına ortaya çıkardığına iddiası da sayın avukatın men-
sub olduğu müdrenin iftiraları cümleridir. Hıs otuz parça-
yı bulan bir ilmi kulliyatın mütevazı müellifi, kötülüyicilerin

Av. Necdet Doğanata'nın İzmir Barosuna karşı hazırladığı 7 sayfalık
savunmanın ilk sayfası.

**Bediüzzaman denilen zat bir Türk vatandaşdır. Sayın
arkadaşımın taraf tuttuğu vicdan hürriyetinin inkarcıları
tarafından yazdığı İslami eserler yüzünden defalarca tahtı
mahkemeye alınmış ve fekat her defasında tertemiz ve al-
nı açık çıkmış bir alimimizdir. Halen ise Emirdağ'nda ve
Isparta'da ikameti ihtiyaridir. Ve asla bu nevi bir mahkumi-
yet altında değildir.**

T. C.		16/12/960
İSTANBUL		K A R A R
2. Sorğu Hâkimliği		74
Karar No.	: 960/288	
Esas No.	: 960/49	
C. M. U. No.	: 960/2979	
Hâkim	: Muammer Arcan	
Sicil No.	: 6690	
Kâtip	: İbrahim Dinç	
Dâvacı	: Âme Hukuk-u	
Maznunlar	: 1 — Mehmet oğlu, 1336 doğumlu Ziver Gündüzalp, 2 — Mustafa oğlu, 926 doğumlu, Bekir Berk 3 — İsmail oğlu, 933 doğumlu, Necdet Doğanata	
Suç	: 6187 sayılı kanuna muhalefet	
Suç T.	: 1/1/960	
6187 sayılı kanuna muhalefetten maznunlar Ziver Gündüzalp, Bekir Berk ve Necdet Doğanata haklarında yapılan ilk tahkikatta: Maznunların 1/1/960 tarihinde Said Nursi'nin İstanbul'a gelişinde nüfuz ve menfaat teminini dini ve dince mukaddes şeyleri ve kitabları âlet ederek propaganda yapmak suretiyle 6187 sayılı kanuna muhalefet ettikleri iddia edilmiş olup suç mahiyetine ve tarihine göre 113/1 ve 134 sayılı af kanunu ve T. C. K. nun 97. maddesi mucibince maznunlar hakkındaki âme davasının ortadan kaldırılmasına 16/12/960 günü karar verildi. 16/12/960 Kâtip Hâkim İmza		

1 Ocak 1960 tarihinde Bediüzzaman'ın İstanbul ziyareti sırasında, suçlanan Ziver (Zübeyir) Gündüzalp, Bekir Berk ve Necdet Doğanata hakkında mahkeme tarafından verilen "Âme davasının ortadan kaldırılması" kararı.

.....

Yedi sayfalık savunmanın son paragrafı şöyle bitiyor:

Laikliği, yani vicdani kanaatlerde serbest olmanın her nev-i müdahaleden azade olması keyfiyetini esas prensip olarak kabul eden bir memlekette inanmayanların vicdani kanaatlerine bir kimsenin karışması hak dışı bir vakıa olduğu gibi inanan muazzam bir ekseriyetin temiz kanaatlerine müdahale etmek de ve onu suçlandırmaya, kötülendirmeye yeltenmek hakiki

bir gaddarlığın ifadesidir ki, böyle bir hüznün verici bir vakıa-
tı Baro gibi adalet ve hak temsilciliği vazifesiyle mükellef bir
camiaya aksettirmekten; her haysiyetli şahsın düşeceği ızdırap
sonsuz olmak icap eder. Asıl şayanı teessür olan nokta, sayın
arkadaşımızın partilerine ait siyasi maksat ve idealler baro gi-
bi tarafsız olması zaruri olan bir hak müessesesini bu vesile ile
alet etmek istemesidir. Bunun takdirini ve takip edilen mak-
satların Baro'nun şerefini ve hakikatin haysiyetini ne derece
istismar eder bir durumda olduğunu takdirine arz ediyorum.

Avukat Necdet Doğanata

Mustafa Sungur ve Avukat Necdet Doğanata'nın

Menderes'e yazdıkları mektup

*Aksiyon Dergisi'*nden İdris Gürsoy, MİT'in (eski adıyla MAH)
Said-i Nursi belgelerini haberleştirmiştir. Yayınlanan belgele-
rin birinde Said-i Nursi'nin talebesi Mustafa Sungur ile Avu-
katı Necdet Doğanata'nın imzası var. Mektup 12 Ocak 1960
tarihinde Başvekil Adnan Menderes'e hitaben yazılmıştır.
Mektup aynen şöyle:

"Muhterem Başvekilimiz

Adnan Menderes,

Son hadiseler dolayısıyla Üstad Bediüzzaman Said Nur-
si'nin Emirdağ'ında istirahat ve ikamet eylemeleri Anadolu
Ajansı vasıtasıyla ilan ve bu hususta kendilerine mahalli ma-
kamlarca tebliğ edilmiştir. Bunun üzerine Üstad'ımız Said
Nursi aşağıdaki hususu zat-ı âlilerine ve Dahiliye Vekili'ne du-
yurulmasını arzu etmişlerdir. Şöyle ki; (bütün muhalifler ve
siyasiler her yerde ve her tarafta serbest olarak geziyorlar, üs-
tadımızın hareketi ne siyasi ve ne de muhalif olmadığı ve si-
yasete karışmadığı halde Ankaradan gelen bir emirle 'şimdi
evinden dahi çıkmayacaksın' demeleri bir hapsi münferit hük-

mündedir. Üstadımız zaten kimse ile görüşmüyor ve konuşmuyor hem sesi de kesilmiş, Risale-i Nur üstadımıza ihtiyaç bırakmıyor. Isparta'da ve Emirdağ'da iki senelik kirasını verdiği ikametgâhına gitmeye mecburdur. Isparta ve Emirdağ'da birer ay tebdili hava için gidip gelmesi zarureti var esasen hastalığı itibarıyla bir yerde durmağa tahammül edemiyor, yazın dağlarda kışın şehirlere gezmeye ve oturmaya mecburdur. Risale-i Nur'un fevkalade hizmeti için harîç memlekete gitmiyor. Burada bu sıkıntıyı çekiyor, şimdilik bu hastalığında, otuz senelik muhaliflerin yaptığı istibdat lehine bu vaziyet çok ağır geliyor. Bu hususun nazara alınarak Üstad'ımıza serbestiyet verilmesini arz ve talep ederiz.

12 Ocak 1960

Avukat Necdet Doğanata

Yanında bulunan talebesi, Mustafa Sungur

Necdet Bey'in adının geçtiği bir mektup

Bu mektup merhum Mustafa Sungur Ağabey tarafından gayr-i münteşir risalelerden çıkarılıp Nur talebelerine okumaları için verilmişti. Mektubu Av. Necdet Doğanata'ya gösterdim. Necdet Bey, "Tarihini tam hatırlayamıyorum, seni yanılabilirim, fakat orada 'Necdet Bey' diye bahsi geçen kişi benim" demişti. Hem hatırasına binaen, hem de çok ehemmiyetli dersleri içermesi bakımından mektubu aynen yayınlıyorum. Mektup şöyle:

Azîz Kardeşlerimiz Ahmed Feyzi, Mehmed Emin,

Necdet Beyin tekrar ifâde vermesini bildiren mektubunuza alıp Üstadımıza okuduk. Üstadımız sizlere selâm ediyor ve muvaffakiyetler niyaz ediyor.

Diyorki: "Azîz kardeşlerimiz, şu dünyanın gidişatı ve hâdisatın sevkıyla her dâim bitemâmiha âhîret hesabına ol-

masından ehl-i hakikat, âhirete ve bekâ itibariyle dünya-ya bakıyorlar. Bu dünyada muvaffakiyet ve mutlak saâdet maksûd-u bizzat değil. Belki Rıza-i İlâhî, saâdet-i ebediye gibi ulvî emirlerdir. Esmâ-i Hüsnânın mütenevvi tecelliya-tına mazhariyet kesbetmektir. Mâhiyet-i insaniyede mün-derîç acz, fakr, zaaf gibi mâdenleri tazyiklerle işlettirip, Dergâh-ı Ulûhiyete iltica ettirmektir.

Eğer bunlar olmasaydı, yalnız kürsülere çıkıp konferans-lar ve vaazlar vermek, fikrî münakaşalar yapmak gibi meş-rû hususlar dahi olsaydı sönük kalırdı, tam kemâl olmazdı, hakikî ubûdiyet yapılmayacaktı, yalnız bir cihette âyinedar-lık olurdu. Mesele ruhun derinliğine nüfuz edemiyecekti. İşte bu ve bunun gibi daha bir çok sebebler var ki; Risale-i Nur şâkirdleri cüz’i küllî dünyevî müzayakalara, kederlere dūçar oluyorlar. Tâ ihlâslarını muhafaza edebilsinler, hâdi-satın şa’şaa-i sûrisine kapılıp aldanmasınlar.”

Hattâ bu sene içinde Üstad’ımızın Ankara ve İstanbul’a son seyahatları neticesinde muhalif ve muvafık muhîtlerin birden Nur’a iltihakları mâna teşkil edip meydana gelen Risale-i Nur talebelerinin azîm, mânevî kuvvet-i icabı iken Risale-i Nur’un nuranî, bedî’ ve ulvî dairesine nâehiller girmek, dünyevî ve si-yâsi cereyanlar bulaşmamak için Kader-i İlâhî dest-i inâyetle muhâfaza ediyor gibi bâzı sebebler olsa gerektir.

Çok selâm ve muvaffâkiyetler

Kardeşiniz
Zübeyr, Mustafa Acet

Not: Bu mektûbumuz husûsidir.

* * *

Av. Necdet Doğanata ve diğer avukat arkadaşlarının girdi-ği yüzlerce, binlerce Nurculuk davaları gazeteler tarafından mutlaka haber olarak veriliyordu. Ama ne yazık ki bu haber-

lerin neredeyse tamamı bazı uydurmalarla kasten saptırılarak veriliyordu. Bir örnek Ulus Gazetesinden verirsek; "...yüzü mütecaviz top sakallı haydarî yakalı ve 99'luk tesbih çeken insanlar..." şeklinde tanıtılıyordu Risale-i Nur Talebeleri. Bu vasıflar iyi değildir veya iyidir konusu değil mesele. Nur talebelerinin tarzı değil bu tarif. Hele yüzlerce Nur Talebesinin mahkemeye top sakalla, 99'luk tespih sallayarak gelmesi muhal ender muhal...

İşte Gazetenin haberi:

İZMİR 'de on Nurcu mahkmeye verildi

LAİKİĞE AYKIRI HAREKET EDEN NURCULARIN DURUŞMASINA PAZARTESİ GÜNÜ AĞIRCEZADA BASILANAK

İZMİR, 23 (Telefonla) — Geçen yıl İzmir polisi tarafından meydana çıkarılarak yakalanan 10 Nurcu hakkında bir yındanberi yapılan Sarıelik tabakikatı sona ermiş ve 10 sanık hakkında Ağırceza Mahkemesinde dâva açılması kararlaştırılmıştır.

Mehmet Emin Birinci, Mustafa Birlik, Salt Özdemir, Salih Özcan, Atuf Doğan Ural, Mehmet Erakin, Cahit Erdoğan, Ahmet Arslanur, Süleyman Güler ve Şerafettin Artoğan adlarındaki Nurcular, laikliğe aykırı olarak devletin içtimai ve hukukî nizamlarını, dinî esaslara uydurmak maksadıyla di-

(Soru Sa: 3 Sö: 4 de)

İZMİR 'de on Nurcu

(Bas tarafı Sa: 1 de)

ni hissiyatı âlet ederek propaganda yapmak iddiasıyla suçlandırılmaktadırlar. 10 Nurcu'nun yargılaması, Pazartesi günü şehrimiz İkinci Ağırceza Mahkemesinde başlanacaktır.

16.01.1960 ULUS

İZMİR'DE ON NURCU YARGILANDI

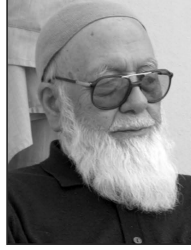
Gizli yapılan duruşma sırasında koridora sakallı Nurcular doldu.

İzmir, 15 (Telefonla) — Lâikliğe aykırı olarak devletin içtimai ve hukukî nizamlarını dinî esaslara uydurmak maksadıyla dinî hissiyatı âlet ederek propaganda yapmak suçundan **maznun 10 Nurcu** aleyhine açılan dâvanın duruşmasına bugün şehrimiz İkinci Ağır Ceza Mahkemesinde devam edilmiştir. **Emin Birinci, Mustafa Birlik, Sait Özdemir, Salih Özcan,**

Atıf Doğan Ural, Mehmet Erakın, Cahit Erdoğan, Ahmet Aytımur, Sileyman Güler ve şerafettin Artoğan adındaki 10 Nurcu'nun duruşmasını takip etmek üzere adliye binasına yüzü mtejaviz top sakallı haydarı yakalı ve 99'luk tesbih çeken insanlar gelmişlerdir. Bu arada koridorda bazı hdiseler olmuş ve foto muhabirleriyle gazeteciler Nurcular tarafından sıkı bir takip altında bulundurularak zaman zaman resim çekilmesine mani olmak istemişlerdir.

Savcının 16 aydan 80 aya kadar hapislerini istediği 10 Nurcu'yu **Said-i Nursi'nin** umumi vekili İstanbul Barosu Avukatlarından **Bekir Berk** ile İzmir Barosu Avukatlarından **Semih Edgü, Neçdet Doğanata** ve **Ömer Lütfi Bolcalı** savunmakta ve Avukat **Bekir Berk** duruşma günlerinde İstanbul'dan husus olarak uçakla şehrimize gelmektedir.

(1928-)

Dursun Kutlu

RİSALE-İ NUR ANADOLU'YA nasıl yayılmış, nasıl yerleşmiş, nasıl kökleşmiş? Bu meraklı sorunun cevabı bir yönüyle Dursun Kutlu Ağabey'imizin hatıralarında saklı. Bir sevk-i ilahi ile Hz. Üstad'a yaptığı bir ziyaretten sonra memleketi Adıyaman'a dönen Dursun Ağabey, "Adıyaman'a geldim, durumu arkadaşlara anlattım. Ama bu iş nedir, Risale-i Nur nedir, tarikat mıdır nedir bilmiyoruz. Bize Asr-ı Saadeti yaşatacağını da bilmiyoruz" diyerek adeta iradesi dışında istihdam olduğunu ikrar ediyor.

Dursun Kutlu'nun hatıralarında Bediüzzaman Hazretleri'ne yaptığı ziyaretlerini ve Adıyaman'da Nur Hizmetlerinin ilk tesis edildiği hikâyesini okuyacağız. Ayrıca; 1959 senesinde Hz. Üstad'ın, Ankara'ya yaptığı bazı ziyaretleri vardır. Bunlardan birisinde—vefatına yakın son aylarında—Ankara'ya kadar va-

rı, emniyetin ricası ile geri döndüğünü biliyoruz. Bu son hadisenin yakın şahitlerinden birisi de Dursun Kutlu Ağabey'dir. Ayrıntıları anlattı...

Hizmet kervanında bir beldenin, bir şehrin ilk çekirdeği, ilk banisi olmak Allah indinde çok makbul olmalı ki, bunun sevabını Allah Resulü (a.s.m.) sahralar dolusu kırmızı koyunlarla ölçüyor. Asırlar geçtikçe adına sevap üstüne sevaplar yazılan bu saffı evvelerden birisi de Adıyamanlı Dursun Kutlu Ağabey'imizdir, inşaallah. Daha sonraları, Adıyaman Risale-i Nur hizmetlerinin kahraman bir hadimi olarak ömrünü tamamlayan merhum Mahmud Allahverdi Ağabey'imizi de rahmetle anıyoruz.

Dursun Ağabey'in oğlu Hüsrev Kutlu 22. ve 23. dönem Adıyaman Milletvekilidir. Ayrıca 2014 yılında yapılan mahalli seçimlerde Adıyaman Belediye Başkanlığını kazanmış ve göreve başlamıştır. Dursun Kutlu'nun kamera çekimleri için yardımcı olan Muhammed Aktulum'a çok teşekkür ediyorum. Hatıraları Dursun Ağabey'e tashih ettirdim.

DURSUN KUTLU ANLATIYOR:

1928 Adıyaman doğumluyum. 11 yaşında okula başladım, 1942 senesinde bitirdim. Okul bitince ayakkabı çıraklığına gittim. 1960 yılına kadar ayakkabı imalatı yaptık. İhtilalden sonra kitap-kırtasiye işine başladım. 1968'de evin altında daha büyük bir kavafiy, konfeksiyon, beyaz eşya mağazası açtım. Buradan emekli oldum. İki erkek, dört kız çocuğum var.

İlk defa 1952 senesinde Hizmet'le, Üstad'la, Risale-i Nur'la tanıştım. Üstad Hazretlerine ilk ziyaretimi de aynı yıl içinde yaptım.

Üstad meşgul denince ağlamaya başladım

Sene 1952. Eşref Edip Bey bir mecmua çıkartıyordu, *Sebilürreşad*. Ona abone oldum ben. Bazen kahvehane köşelerinde, bazen de akşamları cemaat olup onu okurduk, çok severdik *Sebilürreşad*'ı. Eşref Edip Bey, 1952 senesinde Üstad'ın İstanbul Gençlik Rehberi müdafaasını, avukatlarının müdafaalarını *Sebilürreşad*'da neşretti. Onu okuduk, okuyunca bize çok cesaret verdi. "Ne cesaret bu!" diye takdir ettik... İçimden ben bu zatı ziyaret edeceğim dedim. Ara sıra ayakkabı malzemeleri almak için İstanbul'a giderdim. Yine gittim. Eşref Edip Bey'in Çağaloğlu'nda, Bab-ı Âlîde bir yazıhanesi vardı, oraya uğradım, kendisiyle görüştüm. "Bize böyle bir neşriyatınla Bediüzzaman'dan haber verdin, çok memnun olduk. Biz merak ettik, bu zatı ziyaret etmek istiyorum" dedim. Dedi "Emirdağ'ında."

Trenle önce Eskişehir'e kadar gittim. Eskişehir'den üstü açık bir pikapla Emirdağ'ına geçtim. Emirdağ'ında iner inmez bir genç geldi yanıma. "Sen hocayı ziyarete mi geldin?" dedi. Dedim "Evet." "Ben sana yardımcı olayım" dedi. Kim olduğunu bilmiyorum. Beni Osman Çalışkan Ağabey'in dükkânına götürdü. Mehmed Çalışkan Ağabey de onun bitişiğinde. İki kardeş ayrı ayrı dükkândalar ama bitişik ve aynı işi yapıyorlar. Osman Ağabey'e Üstad'ı görmeye geldiğimi söyledim. "Hay, hay" dedi. Sonra haber geldi, "Üstad müsait değilmiş" dedi. Çıktım oradan, o adam yine beni yakaladı. Durumu anlattım "Mehmed Çalışkan Ağabey'in yanına git" dedi. Gittim ama o da aynı şekilde, "Üstad müsait değilmiş" dedi. Ben ise arayış içindeydim, otele gittim başladım ağlamaya. "Ya Resulullah! Sana gelen hangi bir bedeviyi geri çevirdin ki bu hoca bizi böyle geri çeviriyor?" dedim. Sanki gaipten bir ses bana "Kalk!" dedi. Kalktım. Üstad'ın evine doğru gidiyorum, ama ben kendimde değilim. Baktım bir adam orada duruyor, bana

bakıyor. Mustafa Acet’miş. Uzun boylu genç bir imam; Üstad’a yardımcı oluyor. Bunları sonradan öğrendim tabi. “Ne yaptın?” dedi telaşla. Ben bir şey demeden Üstad’ın evine girdim. Mustafa Acet şapkamı çıkarttırdı.

Burası sana uzak, Hulusi Bey var Elazığ’da

Üstad’ın odasına girdim, elini öptüm. Üstad’ımız başımı öpüyor, benimle çok ilgileniyordu. Bu görüşmenin ne kadar mühim, güzel, hoş ve kaç altın değerinde olduğunu durmadan tekrar etti Üstad’ımız. Resulullah Efendimize müracaat ettim ya... Sonra beni konuşturmak istedi. Dedi “Nerelisin?” Dedim “Adıyamanlıyım.” “Kaç hanesi var?” dedi. On iki bin nüfusu vardı, ama hane deyince ben şaşırdım. Bilmiyorum aslında, “Bin üç yüz elli” dedim. Yine beni konuşturmak istiyordu. Üstad Kürtçe konuşmazmış, fakat beni konuşturmak için “Kürt müsün?” dedi. “Anam Kürt, babam Türk” dedim. “Baban da Kürt” dedi. Risale-i Nur’u anlattı, anlattı... Ben bir şey anlamıyorum ki. Öyle şeylerden haberim yok daha. Emirdağ’ında bir yangın olmuş, bir dükkânda Risale-i Nur varmış o dükkân yanmamış.³ Söylediklerinden aklımda yalnız bu kalmış benim.

Sonra “Bu kardeşimize eser verin” dedi Üstad. Sonra da, “Belki yakalarlar. Hulusi Bey var Elazığ’da. Burası sana uzak,

³ Bahsi geçen yangın hadisesi Emirdağ Risalesinde şu şekilde geçmektedir: “...o dehşetli yangın bütün şiddetiyle mağazaya doğru gelirken biçare Ceylân yanıma geldi, dedi: “Biz yanıyoruz, mahvolduk.” Ben de iki gün evvel mağazalarım da bulunan *Âyetü’l-Kübrâ*’nın bir kısım matbu nüshalarını yanıma getirmek için söyledim, fakat getirmedim. Demek o ateşi söndürmek için orada kalmıştı. Ben de Risale-i Nur’u ve *Âyetü’l-Kübrâ*’yı şefaathı yapıp, “Ya Rabbi, kurtar” dedim. Üç saat o dehşetli yangın hücumunda bütün o büyük daireyi mahvetti. Altında ve bitişiğindeki dükkânları bütün yaktı, yıktırdı. Risale-i Nur’un ve *Âyetü’l-Kübrâ*’nın hıfzında olan mağazaya kat’iyyen ilişmedi ve altındaki şakirdin dükkânı da müstesna olarak sağlam kaldı.” (*Emirdağ Lâhikası* 1, s. 148-149)

orası yakın. Eğer bir müşkülâtın olursa ondan öğren. Eserleri de ondan al. İlk vasıta ile Emirdağ'dan çık, git" dedi. Mustafa Acet Ağabey'le çıktık, şapkamı giydim.

Risale-i Nur tarikat mıdır nedir bilmiyoruz ki

Kapıdan çıkarken bir kamyonet vardı orada. Şoförü "Çay! Çay! Çay!" diye bağıyor. O zaman otobüs olmadığı için, kamyonetlerde oturma yeri vardı. Mustafa Acet Ağabey beni ona bindirdi, araba hareket etti, ben hayret ettim. Gece, karanlık oldu. Şoför "Burası Çay, in" dedi. İndim. Her yer karanlık, hiçbir şey görünmüyor, elektrik yok ki. Bana bir ışık göründü, gittim istasyonmuş. Tren durmuş sanki beni bekliyor. Hemen bileti aldım, bindim. Adıyaman'a geldim, durumu arkadaşlara anlattım. Ama bu iş nedir, Risale-i Nur nedir, tarikat mıdır nedir bilmiyoruz. Bize Asr-ı Saadeti yaşatacağını da bilmiyoruz. Arkadaşlara "İnşaaallah eserleri Elazığ'dan alacağız" dedim.

Sonra bir pikap buldum, Elazığ'a gittim. Malatya'dan geçiyordu yol. Hulusi Ağabey'i sordum, evini buldum, kapıyı çaldım, yaşlı bir kadın çıktı. Sonra anladım ki annesiymiş. Aslında haremlik-selamlık kapıları varmış. Baktım siyah sakallı bir zat, gözlerinde bir pırıltı var. Dershanenin kapısını açtı, gir dedi, girdim. Bir oda, fakat kendi odasıyla irtibatlı... Üstad'ın selamlarını söyledim, etkilendi. Eserleri sordum, "Bende yok. Ama Malatya'da Reşad isminde bir kuyumcu var, oradan temin edebilirsin" dedi. Malatya'ya döndüm, kuyumcuyu buldum. "Ben sana eserleri temin ederim inşaallah" dedi. Geniş, on yapraklı, teksir makinesinden çıkmış küçük küçük Osmanlıca eserler. Onları aldım, Adıyaman'a döndüm. Ben Osmanlıca bilmiyorum, arkadaşlar da bilmiyordu. Hacı Fehmi isminde bir abimiz vardı; o çok güzel okur, anlar ve anlatırdı. Onan çok istifade ettik, Allah razı olsun. Benim evin dışında, soka-

ğa bakan küçük bir odamız vardı. Orayı derslane yaptık. El-hamdülillah dershanemizi de açmış olduk. Bütün tarikatçılar geliyor, “Burada çok feyiz var onun için geliyoruz” diyorlardı.

Üstad’ım derslane açtık, üstüne ‘Risale-i Nur dershanesi’ yazacağım

Daha sonra Üstad’a yaptığım ziyaretlerin birinde “Üstad’ım bir derslane açtık, üstüne ‘Risale-i Nur Dershanesi’ yazacağım” dedim. Üstad, “Yaz” dedi. Dışarı çıkınca Zübeyir Ağabey koşa koşa yanıma geldi, “Üstad Hazretleri hizmet adına ne söylersen ‘Yap’ der. Ama sen böyle yapma, suçtur” dedi.

Üstad’ın yap dediğine Zübeyir Ağabey’in yapma demesi aklınıza takılabilir. Üstad’ın “Tamam” dediği hedefine gider. Hizmet adına Üstad engelleme değil, teşvik ettiği için böyle ‘Tamam’ diyordu. Fakat Zübeyir Ağabey ikaz etmek maksadıyla “Böyle yaparsan zarar görebilirsin” anlamında söyledi o sözü. Gerçekten de o zaman Risale-i Nur’un ismine düşmanlık vardı. Gerçi elhamdülillah korkumuz yoktu. Fakat bu noktada Üstad da haklı, Zübeyir Ağabey de haklı. Üstad aklındakini söylemiyor. Bizim şevkimizi kırmamak için bizim arzumıza tabi oluyordu. Ama Zübeyir Ağabey Üstad’ın her şeyde ihtiyat ettiğini bildiği için, bizim de ihtiyatlı olmamızı istemişti.

Üstad Ankara girişinde “memleketin selameti için geri dönüyorum”

1959’un son günlerindeyiz. Ankara’ya bir mahkemeye gitmiş-tik. O zaman Said Özdemir Ağabey ilgileniyordu hizmetlerle. Üstad’ı da davet etmek etmişler. Ertesi gün mahkeme olacak. Her yerden kardeşler gelmişti. Üstad’ı davet etmek için, kimin gideceğine karar verilemeyince kura çekelim dediler. Kurada

İsmail adında bir astsubay çıktı. Astsubay “Ben Üstad’ı görmüşüm. Erzincanlı Refet Kavukçu gitsin” diye hakkını ona verdi. Diğer kur’a da bana çıktı, üçüncüsünü de Samsunlu Fehmi Sağlamer çekti.

Üçümüz yola çıktık. Said Ağabey’e ait bir pikapla Emir-dag’ına vardık. Bizi Bayram Ağabey karşıladı. “Ne oldu kardeşim?” diye sordu. Sağlamer, “Said Ağabey bir mektup yazdı Üstad’a verilecek” dedi. Bayram Ağabey mektubu istedi ama Fehmi Sağlamer vermedi. “Ben götüreceğim” dedi. Yukarı çıktık. Üstad, “Zübeyir mektubu oku” dedi. Mektup okundu. Üstad, “Kardeşim! Ölüm de olsa bu davete icabet edeceğiz. Zübeyir arabayı hazırla!” dedi. Yani davete icabet ediyor, reddetmiyor. Üstad son aylarını yaşıyordu.

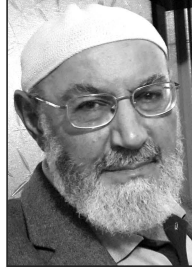
Üstad daha önce Adnan Menderes’i ziyaret için Ankara’ya gelmiş fakat Menderes’le görüşmemiş... Aşağı indik.

Üstad’ın arabasında Üstad Hazretleri, Zübeyir Ağabey ve şoför olarak Hüsnü Ağabey vardı. Bizim arabada da şoförle beraber dört kişiydik. Yolda bir benzinlikte namaz kıldık. Herkes ceketlerinin üzerinde kıldı namazlarını. Bu sırada Üstad’a baktım, O da bana bakıyordu. Üstad’ın arabası önde biz arkada beraberce Ankara yolunda ilerlemeye başladık. Bir ara Üstad’ın arabasından öne geçmemiz için bir işaret geldi. Bizim araba öne geçti. Sonra yeniden biz arkaya geçtik. Yolu keserler diye tedbir olarak Haymana yoluna girdik. Gölbaşı’na kadar geldik. Emniyet Genel Müdürlüğü’nün haberi olmuş, bir ekip göndermiş Ankara’nın girişine. Üstad’la bir şeyler konuştular. Ne konuşulduğunu biz duyamadık. Fakat daha sonra gazeteler yazdı ki Üstad, “Bu kanunsuz teklif kabul edilemez, fakat ben memleketin selameti için geri dönmeyi kabul ediyorum” demiş. Onlar geri döndü. Bizi emniyete götürdüler. Araba Said Ağabey’in olduğu için onu da çağırdılar. Gece emniyette oldukça sıkı bir sorgu sual yaptılar. İşkence olmadı ama sanki

biz hemen bir ihtilal çıkaracakmışız gibi davrandılar bize. Bizi emniyete götürdüler, sorguya tabi tuttular, bir süre sonra da bıraktılar.

Nezarette bir gece kaldık. Said Ağabey ve ben bir odada, öteki arkadaşlar da bir odadaydı. Birbirimizi görmüyorduk. Öğleden sonra serbest bıraktılar bizi. Ankara'daki mahkeme de öğleden sonraya kalmış, o mahkemeye yetiştik biz. Mahkeme beraatla sonuçlandı. Sonra, neden böyle kanunsuz muameleler oluyor diye milletvekillerine gidip soralım dedik. Baktık onlarda da hal yok. O zaman Ankara'da tam bir ihtilal havası esmişti. Üstad Hazretlerinin de son ayları olduğu için, her yeri dolaşıyordu. Daha önce gittiği yerler dışında gitmediği bir yer kalmış, Konya. Konya'ya kardeşini, Abdülmecid Ağabey'i, ziyaret etmeye gitmişti Üstad. Hülâsa Üstad, "Ölüm de olsa gideceğiz" sözüne olan sadakatini göstermiş oluyordu.

(1940-)

Ekrem Köker

EKREM KÖKER AĞABEY'LE evinin yakınında bulunan Ankara Siteler Kudret Camii'nde buluştuk. İlk sözü "Daha önce hatıralarımı hiç kimseye vermemiştim. Fakat *Ağabeyler Anlatıyor* kitaplarını okuyunca heyecan içinde kaldım. Bilhassa bazı ağabeylerin hatıraları beni çok heyecanlandırdı. Onun için ben de bildiklerimi, duaya vesile olması için, ilk defa olarak sana anlatıyorum" oldu. Aslında Ekrem Köker ile görüşmemi muhterem Necmeddin Şahiner ısrarla tavsiye etmiş; "Ömer kardeş bu ağabaya mutlaka gitmelisin" demişti. İki ağabeyin teveccühleri benim için bir iktiran nimeti olmuştu. İyi ki gitmişim...

Ekrem Köker Kastamonulu olduğu için lise yıllarında merhum Mehmed Feyzi Efendi'nin tedrisinden geçmiş. Merhum babası Mustafa Zühtü Efendi de Hz. Üstad'ı ziyaret edenler-

den. Baba tarafı Müftüler, Anne tarafı da Şeyhler sülalesinden. Yani Ekrem Ağabey sağlam bir aile geleneğinden geliyor. Hatıralar okununca, Ekrem Köker'in, kendisine iki taraftan tevarüs eden vazifeyi bihakkın yerine getirmiş olduğu anlaşılacaktır. Liseyi Abdullah Yeğin Ağabey'in okuduğu Kastamonu lisesinde bitirip, Ankara İlahiyat Fakültesine kayıt yaptıran Ekrem Ağabey "Bir anda kendimi hizmetin içinde buldum, fakülteyi terk ettim" diyor. O günkü ağır şartlarda, genç yaşında omuzlarına büyük yük alıyor Ekrem Ağabey. Bilhassa Risale-i Nur neşriyatında yüz yıllar geçse de unutulmayacak önemli hizmetlerde bulunuyor. Bazen, keşke ilahiyatı bitirseydim dese de; sonra, yok böylesi daha iyi oldu diyor kendisi. Hz. Üstad'ı ilk ziyaretinde "Kardeşim, demek Ekrem sensin. Ben seni çok merak ediyordum, demek Ekrem sensin, maşallah... Seni evlad-ı maneviyem olarak kabul ettim, has talebeliğe kabul ettim" diyor milyonların Üstad'ı.

Çok sıkıntılı günler yaşıyorlar... "Ankara'da 1958-1963 yılları içerisinde defalarca mahkemeler açıldı hakkımızda. En son, ihtilalde bizim dershanede karakol kurmuşlar, geleni götürüyorlardı" dedi Ekrem Ağabey. Elbette O da nasibini almış; büyük ağabeylerimizden Mustafa Sungur ve Tahsin Tola ile beraber Ankara Ulucanlar'da birlikte yatmışlar. Hapishanede beraber çekilmiş fotoğrafları var. Ekrem Köker Ulus 27 nolu dershanede Bayram Yüksel Ağabey'le iki sene beraber kalmış. Zübeyir Ağabey'le de kalmış. Hz. Üstad'ın tabutunu omzuna almak da nasip olmuş Ekrem Ağabey'e.

1966 yılından itibaren Diyanet İşleri Başkanlığında çalışmaya başlayan Ekrem Köker, Diyanet İşleri Başkanlarından Ali Rıza Hakses ve Lütfi Doğan'ın Özel Kalem Müdürlüğünü de yapmıştır. Diyanette çalışırken bir taraftan Ankara Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesinin Arap Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitiren Ekrem Ağabey, 1976 senesinde Diyanet İşleri Baş-

kanlığından ayrılarak Milli Eğitim Bakanlığında öğretmen olarak hizmet vermeye devam etmiştir. Şunu da hatırlayalım; Abdullah Yeğin Ağabey de aynı fakültenin, aynı bölümünden son sınıfta iken mezun olmadan ayrılmış, hayatını Kur'anî hizmetlere vakfetmişti.

Geçmişte yaptığı ve şimdi de devam eden hizmetlerin verdiği huzurla Ankara'da yaşıyor Ekrem Köker. Hatıralarını tas-hih etti.

EKREM KÖKER ANLATIYOR:

1940 Tosya doğumluyum. Babam manifaturacı esnafıydı, büyüme çağıma kadar babama yardım ettim. Babam tarafına Müftüler, Anne tarafına Şeyhler derler. Dedelerimden biri Kadiriydi. Babamın Nakşî Şeyhi Ilgazlı Hacı Hafız Ahmet Efendi ile de irtibatı vardı. Evimizde sohbet toplantıları yapılırdı. Yani dini bir sohbet ortamında büyüdüm. Dolayısıyla dine karşı fitri bir meylimiz vardı. Babamın adı Mustafa Züh-tü Köker'dir.

1963 senesinde Yedek Subay Öğretmen olarak askere gittim. Askerlik sonrası Tosya'da öğretmenliğe devam ederken Bayram Abi'nin yazdığı bir mektup üzerine naklen Diyanet İşleri Başkanlığına geçtim. Orada bir takım güzel hizmetlere vesile olunduğunu düşünüyorum. En sonunda emekliliğim 2005 senesinde Milli Eğitim Bakanlığındandır.

Babamın Barla ziyareti ve Tosya'da ilk hizmetler

Denizli hapsinin kahramanlarından İnebolulu Ziya Dilek Ağabey, hapisten çıktıktan sonra Muhasebe-i Hususiye (Özel İdare) Müdürü olarak Tosya'ya tayin oldu. Sene 1955 olabilir. Ziya Ağabey, babamlarla tanışıp sohbetler etmeye başlıyor.

Üstad'ı, Risaleleri anlatıyor babama. Bir gün Ziya Ağabey babam rahmetliye *Mektûbat* kitabını vermiş. Babam bir gecede *Mektubat*'ı okumuş, bitirmiş ve Ziya Ağabey'e "A Ziya Bey! Şimdiye kadar ne diye geveleyip duruyordun. Bu kitabı şimdiye kadar ne diye vermedin?" diyor. Rahmetli Ziya Bey de gevrek gevrek gülüyor. Sonra babam Külliyyat edinmiş. Bu sefer Üstad'ı görme iştiağı doğuyor içinde.

O günlerde herkes çekiniyor. Babam İbecin Hacı Hafız adında bir arkadaşını ikna ediyor. Birlikte Barla'ya Üstad'ı ziyarete gidiyorlar. Üstad'ımız görüşmelerinde babama adını soruyor. "Zühtü" diyor. "Bir daha söyle" diyor. "Zühtü" diyor. Üstad'ımız "Birini daha söyle" deyince aklı başına geliyor. "Mustafa Zühtü" diyor. Üstad'ımız da "Mustafa Zühtü, ben de unutmayacağım, sizi talebeliğe kabul ettim" buyuruyor. Üstad'ımız, "Buraya gelmezden önce Kastamonu'ya gittiniz mi?" diye soruyor. Babamlar da "Evet Üstadım gittik" diyorlar. Bunun üzerine Üstad'ımız, "Kastamonu'da Mehmet Feyzi ile irtibatı kesmeyin" buyuruyor. Üstad o gece onları Sıddık Süleyman Ağabey'e emanet ediyor, "Benim yerime bunları misafir et" diyor.

Babam Üstad'a yaptığı bu ziyaretini şöyle anlatmıştı bize: "Bir gece Sıddık Süleyman Ağabey'in evinde misafir kaldık. Ertesi günü döneceğiz. Sungur Ağabey 'Üstadım, Isparta'ya beraber gidelim' dedi. Üstad ise 'Onlar trene Eğridir'den binecekler' dedi. Aslında biz Isparta'dan binecektik ama Üstad öyle deyince Eğridir'e gittik. Eğridir'de trene bindik. Meğer o gün Isparta'dan asker sevkıyatı varmış, tren kalabalıktan böyle kayıyordu. Eğer Isparta'dan binseydik yer bulmak mümkün değildi." Babam rahmetli Üstad'ı ziyaretini böyle anlatırdı bize.

Tosya'da hizmetler böyle başlıyor. Daha önce de Tosya'da Risaleler yazılıyormuş ama insanlar şuurunda değilmiş pek. Annemin dayısı Mustafa Efendi, babama "Bu kitapları yazan-

lar Mehdi'ye asker olacaklar" dermiş. Üstadımız da Tosya'dan güzel bir koku geliyor derlermiş. Ondan sonra Tosya'da güzel insanlar yetiştii, Allah'a şükürler olsun. Risale-i Nur'da Tosya ismi geçer.

Nazif Çelebi Ağabey'in benim okumama karşı çıkmasının sebebi

Ben liseye 1956 senesinde İstanbul'da amcamın yanında başladım. O sene sömestr tatilinde Tosya'ya gelirken otobüsün arka sıralarında heybetli, sakallı bir zat vardı. Akşam bir baktım o zat bizim evde. Herkes toplanmış... Meğer o zat İnebolulu Ahmet Nazif Çelebi Ağabey'miş. Derken herkes dağıldı, yatma saati geldi. Nazif Ağabey "Bu nerde okuyor?" diye sordu benim için. Babam "İstanbul'da lisede okuyor" dedi. "Yarın mahşerde senin için davacı olsun diye mi okutuyorsun?" dedi. Babam "Yok, beşeriyete hizmet etsin diye okutuyorum" dedi. Nazif Ağabey'in bu sözlerinin sırlarını ben sonradan çözdüm. Tosya'ya gelirken benimle beraber İstanbul'da okuyan Tosyalı bir kız talebe vardı otobüste. Yolda onunla bir-iki konuşmamız olmuştu. İhtimaldir ki Nazif Ağabey bizi görmüştü. Yoksa Nazif Ağabey okumaya karşı biri değildi. O gece bana Süleymaniye'deki Kirazlımescid Sokaktaki dershanenin adresini verdiler.

İstanbul'a döndüm. Bir cumartesi tatil günü 46 Numaralı Kirazlımescid Dershanesini arıyorum. Dershanede o sırada Ahmet Aytimur, Mehmet Fırıncı, Mehmet Birinci ile Ali İhsan Yurt ağabeyler varmış. Ali İhsan Ağabey camdan beni görünce, "Bu delikanlı burayı arıyor" demiş. "Yahu sen de herkese sahip çıkıyorsun" demişler. Ali İhsan Ağabey camı tıklattı, bana, "Sen bir yer mi arıyorsun?" dedi. "Buldum aradığım yeri" dedim. İçeri girdim, onlarla tanıştık, kaynaştık. İlk defa kendi

başına böyle oldu hizmetle alaka kurmam. Bilhassa Ali İhsan Ağabey benimle çok ilgilenmişti.

Lisede okurken Feyzi Efendi risaleleri okumamızı isterdi

Lise iki ve üçü Kastamonu Abdurrahman Paşa Lisesi'nde yatılı okudum. Bahsettiğim Lise Abdullah Yeğin Ağabey'in de okuduğu aynı lisedir. Sene 1957. O tarihe kadar Tosya'da lise yoktu. Ben Kastamonu Lisesi'nde okurken Mehmet Feyzi Ağabey henüz evli değildi, biz onun yanına giderdik. O sene Feyzi Ağabey evlendi. Onun tek başına kaldığı bir ev vardı; evli iken kaldığı ev, sizin gittiğiniz ev, teyzesinin eviydi. Bizim gittiğimiz ev ise eski eviydi.

Kastamonu'da bazı arkadaşlarımı da götürüyordum ben Feyzi Efendiye. Güzel sohbet ediyor, anlatıyordu. Sonra bize "Siz bunları risalelerden de okursanız, bu size anlattığım dersleri koyunun yavrusuna verdiği süt gibi, hazır gıda nevinden daha çabuk, daha kolay alırsınız" diyordu. Risale-i Nur'u okumamızı istiyordu.

Hatta şöyle dediğini de anlatayım: "İhtilal sonrasında, bir gün bizim ağalara biraz tedbirli olun dedik. Onlar da eserleri büsbütün kaldırıverdiler. Hâlbuki Risale-i Nur'u okuyup istifade etmek lazım. Ben bir gece, bazı evlere nur girdiğini gördüm. Sonra anladım ki o evlerde Risale-i Nur bulunuyormuş. Tedbir, hizmeti kaldırmak değil, tedbir içinde hizmete devam etmektir." Açık Maslak diye bir mesire yeri vardır. Üstad Kastamonu'da iken Feyzi Efendi ile oraya da giderlermiş.

Kastamonu'da Veli Işık Kalyoncu, Mehmed Günay Tümer, Hasan Yeğin, Kamil Satıbeşe vardı. Onlar benden önce liseyi bitirmişler, Feyzi Efendi'den ders alıyorlardı. Onlarla konuşurduk hep. Atıf Ural, Kastamonu'dan Günay Tümer'in bacısıyla evliydi, arada bir o da gelirdi.

Lise öğretmenim bana bir oyun oynadı

Kastamonu Lisesi'nde bir mescit açmıştık. Bizim bir tarihçimiz vardı, Muhlis Bey diye ufak boylu birisi. Bir gün derse geldi, Üstad'ın aleyhinde veryansın ediyor. Hâsâ, "Bu adam cahil, kaç tane köyü var, şu kadar karısı var..." diye. Ben hissettim bunun tahrik olduğunu, sesimi çıkarmadım önce. En sonunda dedi ki "Bu adam cahildir, ne kitabı var, ne de eseri." "Hocam yanlış söylüyorsunuz" deyip patladım. "Yok eseri" dedi. Var dedim, gittim aşağıdan bir *Mektûbat* getirdim. "İşte bak bir tanesi bu" dedim. "Hah ben de işte bunu arıyordum" dedi. Oyuna gelmiştim. Götürdü beni okul idaresine, ifadeye başladılar. "Kimden aldın?" "Babamdan aldım" dedim. Sonra Tosa'da aramalar yaptılar, babamı mahkemeye verdiler. Dört arkadaşıyla iki buçuk ay Kastamonu'da hapis yattı babam. Bana bir şey yapmadılar, çocuk gördüler.

Bir anda kendimi hizmetin içinde buldum

Derken lise bitti, Ankara İlahiyat Fakültesine kaydımı yaptır-dım. Sonra Ulus'ta Murat Lokantası'nın üstünde Said Özdemir Ağabey'in ilgilendiği bir derslane vardı, oraya geldim. Şu anda o bina Garanti Bankası olmuş. Bu bina alınsa, keşke müze haline getirilse... Çünkü orası çok güzel hizmetlere sahne olmuştur. Çok ilginçtir onun altı pavyon, ortası lokanta, üstü de derslane idi. Orda baktım, hizmet faaliyetleri var, elemana ihtiyaç var. Said Özdemir Ağabey "Kardeşim bak ihtiyaç var, hizmet lazım şimdi, adama ihtiyaç var" dedi. Bana okulu tehir ettirdi. Yalnız babam da, Feyzi Ağabey de okumamı istiyordu. O zaman Ankara'da bir bu derslane, bir de eski İlahiyat'ın sokağında, yukarıda, Artukoğlu Apartmanında bir derslane vardı. İbrahim Canan, Suat Yıldırım, Günay Tümer, Veli Işık

Kalyoncu, İbrahim Erkul'un kaldığı yerdir orası. Oradan dört profesör, üç öğretmen çıktı. O dersane çok verimliydi.

Bir anda kendimi hizmetin içinde buldum. O zaman adama çok ihtiyaç vardı. Okuldan yani İlahiyat Fakültesinden tecil alıyordum hep, ama sonunda Said Özdemir Ağabey'e yardım için okulu bıraktım. Sungur Ağabey, Ahmed Feyzi Ağabey ve başka ağabeyler gelip gidiyordu bu dershaneye. Ben gittiğimde *Sikke-i Tasdik-i Gaybî*'nin baskısı yapılıyordu. Matbaaya gidip nüshaları alıyor, tashih ve kontrollerini yapıyorduk. İhtilale kadar Doğu Matbaasında basıldı risaleler. Mustafa Türkmenoğlu Ağabey vardı. Topyalı Sadık Ağabey vardı, o sonra Çorum'a yerleşti. Evli olduğu halde hizmet için gelen Hulusi Ok, Yusuf Işık vardı. Hulusi Ok bizim şoförümüzdü. Üstad'ımız bir ara Sadık Ağabey ile Yusuf Işık Antalya'ya dershane açmak için göndermişti. Bazen bizi İstanbul'a çağırırlar, oraya yardıma giderdik. Doğu Matbaasında baskı işleri devam ediyordu.

Bu dershaneye Lâhikalar geliyordu, onları çoğaltıp dağıtıyorduk. Üstad'ımızın meşhur, "Benim kabrimi üç-dört kardeşimden başkası bilmesin" konulu lahikasını da burada çoğaltıp dağıtmıştık. Kitap siparişleri geliyordu, postaneden sipariş eden yerlere gönderiyorduk. Geceleri de dersler oluyordu. Sungur Ağabey sıkça gelirdi. Hatta bir seferinde bana Üstad'ımızın bir hediyesini getirdi. Bir dizlik getirdi, kimseye vermedim onu. Gözüm gibi saklıyorum.

İhtilaldan sonra bir ara basında "İçtihad" konusu tartışılmaya başlandı. Hâlbuki bu konuya en güzel cevap, Üstad'ımızın *İçtihad Risalesi*'ydi. Eskişehir'de Erhan Arbatlı vardı, matbaacı, Abdulvahid Tabakçı Ağabey'in damadıdır. Eskişehir'e Osmanlıca hurufatı götürdüm. Orada *İçtihad Risalesi*'ni onun matbaasında bastırdık. Bir ay Eskişehir'de Abdulvahid Ağabey'in evinin üst katında kaldım. Üstad'ımızın kaldığı yeri orası...

Murat Lokantası'nın üstündeki Dershanemizin tam karşısındaki sokakta Medeniyet Matbaası vardı. *Bediüzzaman Cevap Veriyor* kitabını orada bastırdım. Kitabın kapağına naşir olarak Said Özdemir Ağabey'in ismini yazdım. Kendi ismimi vermekte tereddüt ettim. Perde gerisinde kalalım, öne çıkmayalım diye... Basılan kitaptan beş nüsha savcılığa gönderiyorlar. Savcılık da değişik yerlere bu kitaplardan gönderiyor. Davaya açmışlar. Said Özdemir Ağabey'i çağırıp "Sen mi bastın?" demişler; Said Ağabey de "Ben bastım" demiş. Kitabın üzerinde "Naşiri: Said Özdemir" yazıyordu ya. Said Ağabey'i tutukladılar. O yüzden Said Ağabey iki buçuk ay hapiste kaldı. Gerçi değişik meslek gruplarındaki kardeşlerden arada yardıma gelenler oluyordu ama bu sefer hizmetin yükü iyice üzerimizde kaldı. Murat Lokantası üzerindeki dershanede işlerimiz çoğunlukla bunlardı.

Üstad "demek Ekrem sensin?"

Üstad'la ben Emirdağ'da görüştüm. 1959 yılının sonlarıydı. O zaman Ankara'da basılan risale formları teberrüken Üstad'a götürülürdü. Ben de bir forma aldım, Emirdağ'ında Mehmet Çalışkan Ağabey vasıtasıyla Üstad'ımıza gittim. Üstad'ımız layık olmadığımız şekilde bizi karşıladı, "Kardeşim, demek Ekrem sensin?" dedi. "Ben seni çok merak ediyordum, demek Ekrem sensin, maşallah... Seni evlad-ı maneviyem olarak kabul ettim, has talebeliğe kabul ettim" dedi. Ben konuşmalarını fazla anlayamadım, Sungur Ağabey yardımcı oldu. Orada Üstad Risale-i Nur'un asayişe hizmet ettiğini, on iki milyon nur talebesi olduğunu söyledi. Allahu âlem ehl-i iman dairesini kast ediyordu Üstad. Çünkü o tarihte Türkiye'nin nüfusu belliydi zaten. Üstad İmam Hatip ve Kur'an Kursu talebelerini, nur talebesi olarak kabul ediyor, daireyi genişletiyordu.

Üstad bir de şunu söyledi bana: “Kardeşim, söyleyin bana bir tane tabanca göndersinler” dedi. Sonra “Onları korkutacağım, öldürmeyeceğim” dedi. Bunları Tahsin Tola gibi Ağabeylere anlattım ben. “Ağabey Üstad tabanca istiyor” dedim. Tahsin Ağabey ne yaptı bilmiyorum artık. Üstad’ın yanındaki ağabeylerle beraber yemek yedikten sonra Ankara’ya döndüm.

Üstad’ımızın gözleri

Üstad’ımız 1960 yılının ilk günlerinde Ankara’ya Beyrut Palas Oteline gelmişti. Tarihçe-i Hayattaki o fotoğrafın çekildiği gündü; o gün, polisler hazır meşgul diye, biz bu fırsattan istifade kitapların bulunduğu deponun yerini değiştirdik. Depo değiştirme işi çok sık yapılırdı. Cenab-ı Hak sanki bize bir feraset vermişti, arkamızda gözümüz varmış gibi takip edildiğimizi biliyor, hissediyorduk. Bu sebeple polisleri atlatmak için yolları karıştırıp dolambaçlı yollardan giderdik. On beş gün sonra yine anlıyorlar, biz de tekrar yeni depo buluyor, bir gecede birkaç kişi toplanıp taşıyorduk kitapları. Allah razı olsun İsmail Anbarlı, Mezarıcı İsmail gibi çok fedakâr kardeşler vardı bu hizmetlerde.

Neyse o gün biz kitap deposunu değiştirdik, kitapları naklettik. Hemen döndük, Üstad’ımız Beyrut Palas Oteli’nden çıkmadan yetiştik. Hatta ben önce hemen yukarı çıktım, baktım Üstad’ımız karyolanın üzerinde oturuyor, gözleri şimşek gibi çakıyordu. Çok iyi hatırlıyorum bunu. O ara yoğunluk vardı, aşağı indim. Beklerken Üstad’ımız çıktı geldi. Fotoğraf çekildiğinde ben karşıdaydım, kamera arkasında, İbrahim Canan’ın yanındaydım.

Üstad'ımızın cenaze namazını en ön safta kılmak nasip oldu

Murat Lokantası üstündeki dershanede bizler, kardeşlerle hizmet için koşuştururken, 23 Mart 1960 tarihinde bize bir telefon geldi. Üstad'ımız vefat etmişti... Biz o zaman şahs-ı maneviyi anlayamamıştık, daha değişik yorumluyorduk. Bir türlü inanmak istemedik Üstad'ın vefat ettiğine. Daha vazifesi var, Mehdi'dir vs. diye...

Hizmetin bir minibüsü vardı, hemen Ankara'da olan arkadaşlarla beraber yola çıktık. Said Özdemir Ağabey az önce anlattığım *Bediüzzaman Cevap Veriyor* kitabının basılması sebebiyle hapisshanedeydi. O yüzden Said Ağabey Üstad'ın cenazesine gidemedi. Adana'yı geçtik, kendi aramızda müzakere ediyoruz. Bizde Eddâî'nin manası inkişaf etti. O zamana kadar okuyup duruyormuşuz ama görmemiştik. Dedik biz neyi tartışıyoruz, Üstad vefat tarihini açık açık söylüyor burada; sene kaç 1379... Urfa'nın girişinde bir benzinlik vardı, orada sabah namazını kıldık. Urfa'ya yaklaşınca minibüsün içine güzel bir koku yayıldı, hepimiz hissettik bunu. Urfa'ya vardık. Aman Yâ Rabbi! Urfa insan kaynıyor. Urfa matem içinde... Urfa ağlıyor sanki...

Üstad'ın mübarek naşını tabutun üzerine koymuşlar, tabutun üstü açıktı. O gece beş yüz hatim indirildiği söylendi. Öğle namazından sonra çıktık camiden. Ben en ön saftayım, Üstad'ımızın tabutu önümde. Cenaze namazını kıldık, hemen tabutu kaptım ve Üstad'ımızı bir müddet taşıdım. Kendi kendime: "Burada bu kadar insan var. Sana bu kadar ancak düşer. Hadi bırak bakayım" dedim. Caminin kemerli bir çıkış kapısı vardı, orada bir izdiham oldu ve biz koştuk tabuttan. Dışarı çıktım, bir de baktım o kadar kalabalık ki—herhalde elli bin kişi vardı—Üstad ta ilerde gidiyor, daha yaklaşmanın imkânı yoktu. Sonunda vardım Halilürrahman Dergâhında me-

zarın olduğu yere. Polis orayı tutmuş kimseyi bırakmıyordu. Ben içeri girdim ama nasıl girdiğimi hala hatırlamıyorum. Üstad'ın kabrinin başında teşyicileri arasında bulundum, elhamdülillah. Orada Kayalar, Zübeyir, Sungur, Bayram, Hüsnü, Abdullah Ağabeyler gibi altı-yedi ağabey vardı.

Derken mezarın üstüne toprak konuldu, sonra ziyarete açıldı. İnsanlar sıra halinde ziyaret ediyorlardı. Ziyaret edenlerden bazıları, "Vah Seyda" deyip kapanıyor, oradan bir avuç toprak alıyor... "Yapmayın haramdır" desek de; yarım saat kalmadan toprak kalmadı mezarın üzerinde. Bunları gözümle gördüm yani. O geceki Urfâ'yı, oradaki hali anlatmak mümkün değildir. O gece orada ağabeyler toplandılar, ben o toplantıda yoktum. Ben Abdullah Yeğin Ağabey'in dershanesine gittim, orada Üstad'ın cübbesini giymek nasip oldu. Mevlana Halid-i Bağdadi'den gelen cübbeyi. Daha sonra tekrar Ankara'ya döndük.

İhtilalde bizim dershanede polis ve asker karakol kurmuşlardı

Az önce anlattığım *Bediüzzaman Cevap Veriyor* kitabının Medeniyet Matbaasında tashihlerini bitirip baskıya verinceye kadar sabah olmuştu. Matbaadan çıkıp dershaneye gelirken, Çankaya tarafından silah sesleri geldi. Meğer o gece 27 Mayıs 1960 ihtilali olmuş. Dershaneye geldim yattım, iki saat sonra bizi uyandırdılar. Elazığlı Ahmet diye Başçavuş bir kardeş vardı "İhtilal oldu, başında Gürsel var" dedi.

Ankara'da 1958-1963 yılları içerisinde defalarca mahkemeler açıldı hakkımızda. En son, ihtilalde bizim dershanede karakol kurmuşlar, geleni götürüyorlardı. Said Özdemir Ağabey zaten içerdeydi. Karakolda 14 kişi birikti. Orada ifademizi aldılar. O zaman içlerinde polisten başka binbaşı, yarbay gibi birkaç tane subay da vardı. İrtica Masası Şefi Polis Abdulkadir

Denizlioğlu da vardı. Bir Binbaşı sordu “Ne ile geçiniyorsun?” Ben de “Otuz lira ile geçiniyoruz” dedim. O zaman tayınatımız otuz liraydı. Binbaşı “Yahu ben üç yüz lira ile geçinemiyorum, sen otuz lira ile nasıl geçiniyorsun?” dedi. İrtica Masası Şefi Abdulkadir Denizlioğlu dedi ki: “Komutanım, bunlar yalan söylemez, doğru söylerler, inanın” dedi. Öyle bir şahitliği olmuştu bize. Bir defasında da bana “Yahu, Ekrem peşinde 30 tane polis var” demişti. Böyle takip edildik. Allahu âlem bu adam çok menfi biri değildi. Üstad’ımız ona çok iltifat ederdi.

Mustafa Sungur, Ekrem Köker ve diğer Nur talebeleri bir baskın sonunda *Ulus Gazetesi*'nde böyle teşhir ediliyordu.

Cumhuriyet Gazetesi “Nurcular cemaatle Namaz kılarken suçüstü yakalandı” diye bir yayın yapmıştı, tam sayfa olarak. Bizim duruşmaların çoğu gazetelerde çıkardı zaten. Hırslarını alamamışlar ki, 1971 Muhtırasında Diyanet’ten sürüldüğüm zaman meşhur gazeteci “Bedii Faik” aleyhimde bir yazı yazmıştı.

O zaman Murat Lokantası’nın üstündeki dersane tasfiye oldu. Orası çok fazla mimlenmişti, ömrümüz mahkemelerde geçiyordu. Sık sık polis geliyor, götürüyordu bizi karakola. Ba-

zen bir gece, bazen iki gece yatırıyor, canı isterse bırakıyor, canı isterse savcıya sevk ediyordu. Savcı da canı isterse mahkemeye sevk ediyordu. Mesela, sadece benim devam eden beş tane davam vardı. Yaşım da daha yirmi. Biz artık yine Ulus'ta bulunan ve daha sonra Bayram Yüksel Ağabey'in yıllarca kalacağı "27 Dershanesine" geçtik.

Ulucanlar Cezaevinde Mustafa Sungur, Tahsin Tola ve Ekrem Köker

Murat Lokantası'nın üstündeki dershanede yapılan polis baskınlardan bir örnek daha anlatayım: Üstad'ın vefatından üç ay sonra ihtilal oldu. Bir gün bizi on dört kişi olarak bu dershanede tevkif ettiler. Zübeyir, Sungur, Tahsin Tola ağabeyler de vardı aramızda. On dört kişiden on kişi tahliye oldu. Dört kişi Mustafa Sungur, Tahsin Tola, Abdulkadir Akçiçek ve ben Ekrem Köker hapiste kaldık. Şimdi müze olan Ulucanlar Cezaevinde... Abdulkadir Akçiçek, Salih Özcan Ağabey'in *Hilal Mecmuası*'nın yayın müdürü idi o zaman. Orada Üstad'ın vefatından sonra güzel bir yazı yazmış. Ben onunla aynı odada kalıyordum, Sungur Ağabeyle Tahsin Ağabey de aynı odada kalıyordu. Sonra ben Sungur Ağabeylerin yanına geçtim. Akçiçek yalnız kaldı. Dört ay Ankara Merkez Cezaevi Ulucanlar'da beraber kalmış olduk. Orada 8 Kasım 1960 tarihinde çekilmiş bir hatıra fotoğrafımız vardır. O ihtilal günlerinde Ulucanlar sevk yeri gibiydi. Oradan Yassıada'ya gönderiyorlardı.

Mahkemeye çıkardılar, mahkeme tahliye etti bizi. Hapishane hayatı bizim için çok hoş oldu. Bol bol okuduk. Osmanlıca'yı öğrendim, yazdık, evrad okuduk. Dışarı çıkınca o kadar muvaffak olamıyoruz.

Ankara Ulucanlar Hapishanesinde 8 Kasım 1960 tarihinde çekilmiş fotoğraf
Tahsin Tola, Ekrem Köker, Mustafa Sungur

*27 Numara'da Bayram, Zübeyir ve Türkmenoğlu Ağabeylerle
iki sene beraber kaldık*

Söylediğim gibi Ulus'ta Murat Lokantası'nın üstündeki ders-
hane, çok sık olarak polis baskınlarına uğrayınca, orası tasfiye

oldu. Yerine yine Ulus'ta Hacı Bayram Camii civarında bulunan 27 Numara'lı derslane tutuldu. Ben de bu yeni derslane-ye taşındım. 27 Numara'lı derslane Bayram Ağabey Ankara'ya gelmeden evvel, 60'lı yılların ortalarında tutuldu. Bu işte Hasan Okur'un emeği vardır. Hasan Okur benim eniştem olur. Bu ev Kuyumcu Hacı Ali Ağabey'in idi, hafızdır kendisi. Hacı Ali Ağabey bazı ehl-i tarik arkadaşlarıyla toplantılar yapıyordu. Bir gün oraya Hasan Okur da gidiyor, orada Risale-i Nur'u anlatıyor; Hacı Ali Ağabey de 27 Numara'lı evinin zemin katını hizmete vermeye ikna oluyor. Sonradan orada Bayram, Zübeyir ve Türkmenoğlu ağabeylerle iki sene kadar dört kişi beraber kaldık. Zaman zaman sayımızın azalıp çoğaldığı oluyordu. Abdulvahid Kardeşin gelişi gibi. Bazen Tâhirî Ağabey gelirdi.

Hacı Ali Efendi kira almadığı gibi yardım da ediyordu. Çok mübarek bir insandı o. Üst katta Faik Ağabey diye bir kiracı vardı. Evin bodrum katı da derslane-ye aitti. Bodrumda teksir makineleri vardı. Kitaplar da orada saklanıyordu. Bir ara Tâhirî Ağabey geldi, orada Mesnevi-i Nûriye'yi teksir etmiştik.

Bayram Ağabey Ankara'ya gelip 27 Numara'da kalmaya başladığında, Ankara'da talebe hizmetleri henüz tam olarak başlamamıştı. Biz oradan ayrıldıktan sonra hizmetin şekli değişmişti.

Bu derslanede bir ara rahmetli Mustafa Türkmenoğlu ile kalırken, kendi aramızda bir usul ihdas etmiştik. Bir kutumuz vardı, ona onar lira para koyardık. O bitince yeniden koyardık. Bir defasında para bitmedi. Bitmesi gereken süreyi epeyce geçti. Bereket olduğunu hissettim. Mustafa Ağabey duramadı, "Yahu, bizim para..." diye konuşurken, "Bundan sonra görürsün" dedim. Tabii para hemen tükendi. Daha önce böyle durumlarda dillendirilmez diye duymuştum.

Kayalar Ağabey'in isteği ve Mehmet Feyzi Efendi

1962'de Ankara'ya Mehmed Kayalar Ağabey geldi. Kayalar Ağabey diğer ağabeyleri sıkıştırdı; "Kardeşim, Risale-i Nur bir ağaç olacak, siz bunu hala fidan gibi görüyorsunuz. Ne zamana kadar böyle gideceksiniz. Ya ben size tabi olayım, ya da siz bana tabi olun" dedi. Kayalar Ağabey, Üstad'ın cenazesinden sonra Urfada yapılan toplantıda da aynı şeyleri söylemiş.

Bunun üzerine bütün ağabeyler bir minibüse bindiler, Mehmet Feyzi Ağabey'le görüşmek için Kastamonu'ya gittiler. Zübeyir, Bayram, Sungur, Said, Bekir Berk, Mustafa Türkmenoğlu gibi neredeyse ağabeylerin tamamı vardı. Beni de genç diye Kayalar Ağabey'in yayında bıraktılar. Bir tek ben kaldım Kayalar Ağabey'in yanında. Said Özdemir Ağabey'in Bend Deresindeki evinde kaldık.

İstişarede Mehmet Feyzi Ağabey ilkin "Kardeşim şeriat zahire bakar, o kardeşimizin böyle bir vazife ile tavzif edilip edilmediğini biz bilemeyiz" demiş. Ağabeyler şöyle bir duraklamışlar. Sonra Feyzi Ağabey "Öyle reislik, halifelik gibi bir şey olmaz" demiş. Sonra da "Kardeşlerim bakın! Yeni bir cereyan gelişecek, buna karşı çıkmayın yeter" diyor. Ağabeyler de "Nasıl bir cereyan" diyorlar. Feyzi Efendi de "Milliyetçilik cereyanı olacak" diyor. "Bu iyi bir şey buna niye karşı çıkalım" diyorlar. Feyzi Efendi de "Tamam, siz de hizmetinize bildiğiniz gibi devam edin" diyor. Bizim milletimiz İslam'ın bayraktarı değil mi, o manada söylüyor bunu Feyzi Efendi. Bu milletin asli görevine dönmesi meselesi yani.

Bir arkadaşımız vardı Mehmet Özcan diye, Feyzi Efendiye sormuş: "Efendim biz duyarız eskiden beri, başı "A" harfiyle başlayan bir devlet İslam'a girecek ahir zamanda. Bu Amerika'mı yoksa Almanya'mı, hangisi daha münasip?" Feyzi Efendi demiş ki: "Kardeşim, böyle bir rivayet var ama bun-

dan maksat ne Almanya, ne de Amerika'dır. Bundan maksat Âl-i Osmaniye'dir. Bu milletin tekrar kendisine döneceğinin müjdesidir" demiş. O şekilde bakıyor milliyetçilik meselesine.

Sohbetlerinde bazen "Mefahir-i diniyye, Mefahir-i milliyeye, Sadakat-ı vataniyye, bu üçü bir arada oldukça kapanmayacak yara olmaz" derlerdi.

Feyzi Efendi ve hediye meselesi

Mehmet Feyzi Efendi'den bir hatıra arz edeyim: Demin adı geçen Bardakzade Mustafa Efendi Tosya'dan biraz pirinç götürüyor Feyzi Ağabey'e. O ehl-i tarikti. Onlarda bu hediye işi çok makbul bir şeydir. Varmış, kapıyı çalmış, kapı açılmamış. Kapı açılmayınca bizim de dedemiz olan İstanbul Tophane'de medfun Şeyh İsmail-i Rumi Hazretlerinden istimdat ediyor, yardım istiyor. Kapı açılıyor. Feyzi Efendi diyor ki: "Bugün ziyaretçi almayacaktım, niyet etmiştim, ama az önce Şeyh İsmail-i Rumi Hazretleri teşrif ettiler, 'Feyzi Efendi, bu gelen bizim ahfattandır, mümkünse kabul ediver' diye ricada bulundu. Ben de o zatı kıramadım, seni içeri alıyorum ama kusura bakma hediyeni kabul edemiyorum" diyor. Buraya kadar dayım anlattı bana. Feyzi Efendi de başka bir vesileyle hadiseyi şöyle teyid etmiş oldu: "Ben bu hediye meselesinin ortasını bulamadım, almıyorum kırılıyorlar; alıyorum ben rahatsız oluyorum. Bir zamanlar bekârken Bardakzade Mustafa Efendi geldi, ben onun hediyesini almadım; bana kırıldı, bir daha gelmedi. Ben buna çok üzülüyorum. O zaman bana bir hediye geldiğinde bende varsa almıyordum" dedi. Yani evde pirinç varsa kabul etmiyor.

Rifat Börekçi'nin Üstad'dan helallik istemesi

Kuyumcu Remzi diye bir ağabey vardı Kastamonu'da. O anlatmıştı bana:

Cumhuriyetin ilk Diyanet İşleri Reisi Rifat Börekçi, Padişahlık döneminde istihbaratçı imiş. Üstad'ımız İstanbul'a geldiği zaman ona takip ettirmişler Üstad'ı. Bazen Üstad'ımız camiye girermiş, müezzine "Evladım, kapıyı üstümden kilitleyip gitsen bir mesuliyet olur mu sana?" Müezzin "olmaz" deyince, "Öyle ise kapıyı kilitle gidiver" dermiş. Rifat Börekçi de gizlice gider Üstad'ın arkasından tebeşirle bir çizgi çekermiş. Sabahleyin erkenden gider bakarmış; Üstad yerini hiç değiştirmemiş, aynı yerde ibadet ediyor. Bunları tespit edermiş. Bilahare Diyanet İşleri Reisi oluyor Rifat Börekçi. Kuyumcu Remzi Ağabey de onun akrabası oluyormuş. Bu zat ihtiyarlığında bir hastalığa yakalanmış ki başı nerdeyse iki bacağının arasına girecek şekle gelmiş. Yaşlanınca pişman olmuş demek ki, Üstad daha Kastamonu'da iken haber gönderip beni affetsin diye helallik istiyor. Kuyumcu Remzi Ağabey böyle anlatmıştı bana. Rifat Börekçi 5 Mart 1941'de ölmüştür.

(1925-)

Enver Galip Ceylan

ENVER GALİP CEYLAN HOCAEFENDİ Karadeniz'in Ordu ilinin Perşembe ilçesinden gelip, İstanbul'un tarihi camilerinden Nuruosmaniye'de önce müezzinlik, daha sonra da imamlik ve Kur'an Kursu hocalığı yaparak bir ömür boyu Kur'an'a hizmet etmiş kıymetli bir ilim adamıdır. Bir süre Şişli Camiinde de hizmet vermiştir. İstanbul'un meşhur âlimlerinden ders alan Hocaefendi Arapça ve ileri derecede Osmanlı Türkçesi bilmektedir. İlminin zekâtını; Kur'an Lisanı Elifbası, Yeni Furkan Tecvidi, Kırk Derste Osmanlı Türkçesi gibi eserler vererek karşılayan hocamız; yüzlerce, binlerce Kur'an talebesi yetiştirmiştir. Hocaefendi 1989 yılında aynı camiden emekli olmuştur.

On iki yaşında iken, Allah'ın Kelamı Kur'an'ı öğretenle-

rin meçhul yerlere alınıp götürüldüğü bir dönemde Hafız-ı Kur'an olmuştur küçük Enver. Bize çocukluğunda yaşadığı, simdiki nesillerin anlamakta zorlanacağı çok garip, çok hazine, çok ibretli bir zorbalığı anlatarak söze başladı Hocamız. Nefesimizi tutarak dinledik. Hüzne boğulmuştuk. Acı hatırayı bitirince derin bir nefes alıp, bugünleri bizlere gösteren Rab-bimize şükrettik.

Ahmed Aytimur Ağabey'in vesilesi ile Risale-i Nur'u tanıyan Enver Galip Ceylan Hocaefendi'nin kendisi de önemli bir meyve vermiş ve Mehmed Fırıncı Ağabey'in vesilesi olmuştur. Bediüzzaman Hazretlerine yaptığı ziyaretini bir ilim adamı hassasiyetiyle dile getiren Hocaefendi'nin verdiği iki mesajına, bilhassa dikkatleri çekmek istiyorum. Hz. Üstad'ın, 'Şarkı' dediği uydurma ezana karşı hiddeti bunlardan birincisi. Diğeri ise; Bediüzzaman Said Nursi'nin şemailidir. Şimdiye kadar Hz. Üstad'ı gören sayısız şahidlerle konuşmak, görüşmek nasip oldu. Fakat Enver Ceylan kadar Üstad Hazretlerinin şemailini bütün yönleriyle açık ve net bir şekilde anlatan kimseyi hatırlamıyorum.

Enver Galip Ceylan Hocaefendi İstanbul Göztepe'de bulunan evinde 17 Nisan 2011 tarihinde kabul etti bizi. Hatıralarını kamera ile kaydettik. Yazdıklarımı yazıp düzenledikten sonra Enver Galip hocamıza gönderdim, hassasiyetle tashih ettikten sonra yayınlanmasına onay vermiştir.

ENVER GALİP CEYLAN ANLATIYOR:

Doğum yerim Ordu'nun Perşembe kazasıdır. 1925 tarihinde doğdum. Babam merhum Dursun Ali Ceylan okuyamamış ama Kur'an-ı Kerim'i bilirdi.

Nahiye müdürü "Kardeşim siz delirdiniz mi, kafanızı mı kaybettiniz siz?"

1930'lu senelerin ilk yılları... Altı-yedi yaşlarındayım ben. Babam Dursun Ali Ceylan bende bir kabiliyet görmüş okutmak istemiş. Fakat medreseler, dini müesseseler kapanmış, Kur'an öğretene yok, olsa da yasak. Daha önceden köyümüzün ortasında Sıbyan Mektebi vardı. İlkokula gitmeden herkes orada Kur'an'ı öğreniyordu. İstanbul'da, Anadolu'da her köyde bu sıbyan mekteplerinden vardı. Bu müesseselerin hepsi kapandı. Buna rağmen babam muhtara "Kardeşim, biz bu çocuklarımıza namazı nasıl öğreteceğiz? Bir hoca tutalım" demiş. Muhtar da demiş ki "Sen yasak olduğunu bilmiyor musun? Yasak!" O zaman daha Perşembe kaza değil, nahiye. Nahiye Müdürü de otuz senedir orada görev yapıyor, ama dindar bir adam. Fakat devir değişmiş, dindarlar da halinden korkar hale gelmiş. Muhtarla babam "Gidelim Nahiye Müdürüne, o bizi idare etsin" demişler. Bu öyle bir devirde oluyor ki inkılâplar olmuş, asılanlar, kesilenler olmuş, millet yılmış, korkmuş. Yalnız müsaade edilen, uydurma ezan, camilerde namaz... Dini bir mektep, medrese yok memlekette.

Nahiye Müdürü diyor ki "Kardeşim siz delirdiniz mi, kafanızı mı kaybettiniz siz? Yasak olduğunu biliyor musunuz siz?" "Biliyoruz da biz sizden rica ediyoruz." Adamın gözleri yaşarmış, "Ben size Kur'an'ı okutmayın diyemem, Allah'tan korkarım. Fakat okutun da diyemem. Devlet sizden evvel benim cezamı verir. Siz benim hayatıma sebep mi olmak istiyorsunuz?" demiş. Sonra "Siz bana bir şey söylemediniz, ben sizden bir şey duymadım. Ne yaparsanız yapın. Amaaa bana şikâyet gelirse, kanuni muameleyi yaparım, hocanızı içeri atarım, bana darılmayın" diye mertçe cevap vermiş. Babamlar, bu bize yeter deyip yanından ayrılıyorlar.

Buldukları hoca, yakın köyden Oturoğlu Durmuş Çavuş diye yaşlı, kır sakallı bir adam. Fakat zeki, uyanık, tecrübeli biri... Düşünün askere nefer olarak gidiyor, Başçavuş olarak terhis oluyor. Osmanlı'da büyük imamların, Kurra Hafızların yanında köylerde sırf Kur'an öğretmek için köy hocaları da varmış. Bu zat o dönemlerden kalma biriydi. Gayet güzel okuma usulleri vardı. Başladık, hoca gayet pratik öğretiyor. Kısa zamanda Elifbayı bitirdik, Amme Cüzüne başladık. Böyle devam ettik, Yasin-i Şerif'e kadar vardık.

Küçük bir binada oluyordu bu dersler. Bir gün kapıdan içeri pat diye bir jandarma onbaşı girdi. Hocaya böyle eliyle dur, gel işareti yaptı. Hocanın rengi attı. "Gel bakalım hoca" dedi. Daha girer girmez hakaret başladı. "Neler var senin heybende?" Yani muska mı yazıyor diye aradılar. Elllerine kelepceyi vurdular. Bütün Kur'an-ı Kerim'ler ve diğer kitaplar toplandı, bir çuvala dolduruldu.

Diğer kitaplar dediğimi şöyle izah edeyim. Hoca çok uyanık bir adamdı. Bize bazen, yarın alfabe ve kıraat (okuma) kitaplarınızı da getirin derdi. Kurs arasında, hadi bakalım bilenler bilmeyenlere öğretsin derdi bize. Orada Kur'an'ı öğrenirken, yeni yazıyı da öğrendik biz. Bir de kasabamızda yetim çocuklar için leyli (yatılı) bir mektep vardı. Bizim orası güzel bir yerdi, çayı vardı. Mayıs ayında, Hidrellez'de oranın talebeleri, o çocuklar bizim oralara gelirler, top oynarlardı. Hoca Kur'an öğretmeninin yasak olduğunu bildiği için, onlar göründü mü hemen dersi tatil eder, işi idare ederdi. Biz de o çocuklara karışıp oynardık.

Neyse bir aza vardı, Abdurrahmanoğlu Ali Efendi diye gönmüş, yaşlı bir adam. Tutulan zaptı imza ettirmek için jandarmalar ona da uğruyorlar. Abdurrahmanoğlu Ali Efendi'nin evinin bahçesinde oturuyorlar ve jandarmalar zaptı uzatıyorlar. Ali Efendi memuriyet yapmış, bilgili birisi. Zaptı okuyor.

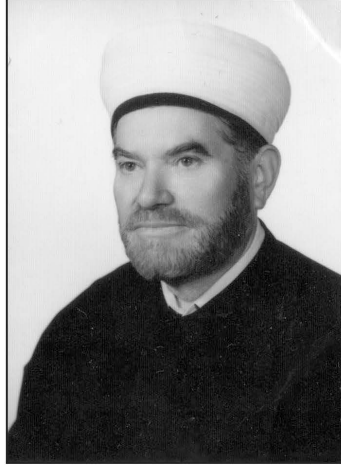
Sonra elini atıp çuvalı karıştırıyor. Allah'tan eline, Kur'an-ı Kerim geçiyor, alıyor. "Bu Allah'ın kelimasını nasıl yerlere koydun böyle?" diyor Onbaşıya. Onbaşı diyor ki "Ben emir kuluyum, memleketinizde şikâyeti yapana söyleyin bunu." "Oğlum sen Müslüman evladsın, bırak başkasının kötülüğünü, bu adam ne yaptı ki bunları yazmışsınız" diyor. Demek zabıta neler yazıyordu bilmiyoruz artık. Hocanın elleri kelepçeliydi... Velhasıl ikna ediyor onbaşığı. "Ne yazacağız o zaman zapta? Nasıl yalan yazalım?" diyor. "Evladım, burada yalan caizdir. Bu hoca yakın köyden bizim köye gelmiş. O sırada oyun oynayan çocuklar hocayı görünce etrafını sarmışlar. 'Hocam bizi dinler misin' diye sormuşlar. O anda oradan geçen birisi bunu yasak ders diye görmüş, şikâyet etmiş diye yazalım, yeter" demiş. Ve öyle yazmışlar. Bu zat sayesinde ilk tutulan zabıt değiştiriliyor.

Muhtar, babam çok korkmuştu tabi. O zamanlarda jandarma demek; bugünkü validen daha etkili ve yetkili. Bugün insanlar validen korkmaz ama o tarihlerde jandarmadan çok korkulurdu.

Babam anlattı: "Gittik, rengi atmıştı nahiye müdürünün. Korkudan, heyecandan ayakta sağa sola gezinip duruyor. Yüksek sesli bir adamdı "Geldin mi onbaşı evladım? Ver bakayım şu zaptı, bunlar ne halt etmişler bir bakayım" demiş. Sonra hocanın yakasını tutmuş, "Sen benim nahiyemde kanuna aykırı hareket edeceksin ha; yobaz herif?" diyor ve itiyor. Hoca küt diye yere düşüyor. Muhtar, iş sağlama alınmıştı ya; "Telaş edecek bir şey yok müdür bey..." diyecek oluyor. Nahiye müdürü "Sus! Seni de ayağımın altına alırım şimdi" diye susturuyor. Müdür yerine oturunca Onbaşı zaptı veriyor. Müdür okuyunca bir oh çekip, şöyle geriye doğru yaslanıp, kaykılıyor. Hemen telefona sarılıyor. Doğrudan doğruya valiye telefon açıyor. Vali "Bir şey yakaladınız mı?" diyor. "Bir şey yakalanmadı efendim" diyor. Zaten o ihtiyar memur Ali Efendi zabıt değiştikten

sonra çuvalı omzuna alıp, götürmüştü. Velhasıl Müdür de rahatlamış, onlar da rahatlamış. Vali “Maarif müdürüyle görüşün” demiş. Maarif müdürü de aynı şeyi sormuş. Ona da bir şey yakalanmadı deyince, böylece bu beladan kurtulmuşlar. Bu kısımları babam rahmetli anlatmıştı bana.

Karadeniz’de biliyorsunuzdur köyler bahçelidir ve birer kilometre gibi aralıklarla mahalle mahalle dağılmıştır. Bu hadise duyulunca o mahallerde de gizlice yapılan Kur’an derslerini hemen kapattılar. Ve maalesef senelerce Kur’an okuma dersleri verilememiştir bizim oralarda.

İmam Enver Galip Ceylan

Nuruosmaniye ve Şişli Camii görevleri

İşte ben bu şartlarda Kur’an’ı öğrendim. Sene 1937 oldu, babam benim yakamı bırakmadı. Beni yine Perşembe kasabasında oturan halasının torunu Hafız Cemal Güler Efendi’ye verdi, onun yanında hafız oldum. 1948’de askerden geldikten sonra İstanbul’a, Nuruosmaniye Camii’ne gittim. Caminin Başima-

mı ve Kur'an kursu hocası Hasan Akkuş Hocaefendi'den ders aldım. Birkaç ay sonra camide onun yanında yardımcı oldum. 1949 senesinde imtihana girdim Nuruosmaniye Camii'nin altıncı müezzini oldum. Orada iki sene resmi müezzinlik yaptıktan sonra 1951 yılında Şişli Camiine geçtim. Beş sene sonra 1956'da imam olarak tekrar Nuruosmaniye Camii'ne geldim. 1989'da Nuruosmaniye Camii Başımamlığından emekli oldum.

Risale-i Nur'u Ahmet Aytimur'la tanıdım

Sene 1949. Nuruosmaniye Camii'nde müezzinlik yapıyorum. Bir gün Ahmed Aytimur camiye geldi "Hafız hocam bizim risaleleri matbaada bassak alıp götürüyorlar, sen buna bakarak yazıversen?" dedi ve bana risale verdi. Ben de "Buna lüzum yok, ben Osmanlı Türkçesini okuyabiliyorum zaten" dedim. "Nasıl! Sen eski yazı biliyor musun?" dedi. "Elhamdülillah biliyorum" dedim. "Öyleyse sen bunu oku" dedi ve bana bir *Mu'cizat-ı Kur'aniye* Risalesi verdi. Ama ben ilk başlarda onlardan çekiniyordum, kendimi kolluyordum.

İşte Risale-i Nur'u ilk defa böyle tanıdım ben. Allah sıhhat afiyet versin Ahmed Aytimur Ağabey benden büyüktür. Sonra Muhsin Alev, Ziya Arun vardı. Sonradan Mehmetler vardı; Mehmet Fırıncı ve Mehmet Birinci...

Mehmet Fırıncı Allah'ın sıfatlarını sorunca

Ben Nuruosmaniye'de müezzin iken Mehmet Fırıncı genç bir delikanlıydı. Böyle güler yüzlü, onların soyadları Güleç'tir zaten. Hep gülerecek konuşur. Orada onun akrabaları vardı, kebabçı, aşçı, fırıncı hepsi öyle güleçti. Çok da dindar değillerdi. Babasını da görmüştüm. Fırıncıydı onlar Nuruosmaniye ci-

varında; yalnız ekmek fırını değil de börek, poğaça fırınıydı. Mehmet poğaça falan getirirdi bizim çocuklara. Belki de onlardan ders alıyordu, ben oralarda görürdüm onu hep. Yeni, hevesli kitap okumaya meraklı bir genç.

1948 olması lazım. O sıralarda Ömer Nasuhi Bilmen'in Büyük İslam İlmihali formalar halinde çıkıyordu. Tamamı değil, tamamı sonradan cilt haline getirildi. Bir formada Allahu Teâlâ'nın sıfatlarından bahsediyor. Orada Mehmet sıfatların içinden çıkamamış. Bana sordu ama benim de içinden çıkabileceğim bir şey değildi. "Allah birdir, her yerde hazır ve nazırdır, mekândan münezzehtir, sana senden daha yakındır, sen ondan nihayetsiz uzaksın..." şeklinde bir sual. Bana sorunca "Kardeşim ben hata yapabilirim. Bunu en iyi bilen, Süleymaniye'de Bediüzzaman Hazretlerinin talebeleri Muhsin Alev, Ahmed Aytimur var, seni onlara göndereyim" dedim. Çankırılı Ahmet de yanıımızdaydı. Ona "Ahmet ben bugün nöbetçiyim, sen bu kardeşi oraya götür" dedim. "Fırıncı" gitti "Nurcu" geldi. Sonradan İstanbul'a geldiğinde Üstad'ı bile misafir etti, hizmet etti ona.

Fırıncı bazen görüştüğümüzde "Bu hocamız benim müridimdir filan" diyor. Ben de "Âmâ adam eline mumu almış da başkalarının yolunu bulmalarına yardım etmiş, ama âmâ kendi görmüyor. Benim halim ona benziyor" diye cevap veriyorum.

Üstad'ın şemailini anlatayım size

Şişli Camii'nde müezzinliğe devam ederken 1952 senesinde Üstad'ın İstanbul'a geldiğini ve Akşehir Palas Otelinde kaldığını duydum. Üstadın yanında daima Muhsin'in (Alev) olduğunu biliyordum. Bir gün Şişli'den Nuruosmaniye'ye geçtim, öğle namazını kıldım. Orada Çankırılı Ahmet diye bir mü-

ezzin arkadaş “Abi sen buraya sık gelmezdin?” dedi. “Üstad gelmiş, ona gideceğim” deyince heyecanla “Ne! Beni de götür” demeye başladı. Gittik, orada Muhsin’i gördük. Bekliyoruz, giren çıkanlar oldu. Bekleyenlerden bir de bir yedek subay vardı. Muhsin “Girebilirsiniz” dedi, girdik.

Ordu ilinde 1959 senesinde çekilen bir fotoğraf
Fotoğrafta Risale-i Nur davalarına henüz yeni girmeye başlayan
Ordulu Av. Bekir Berk ve iki yeğeni de var
Ön sıra sağdan; Ordu Müftüsü Mecid Hoca, Av. Bekir Berk, İmam Yunus Hoca
Arka sıra sağdan; Bir müftülük memuru, Perşembe Müftüsü İsmet Selim,
Bekir Berk’in yeğeni, Bekir Berk’in diğer yeğeni, Enver Galip Ceylan,
Hafız Selim Albayrak

Üstadın şemailini anlatayım önce size:

Üstad orta boylu, zayıf, nahif bir zat ama hiç şarklıya benzemiyor... Esmer değil, beyaz kırmızı yanaklı... Saçları uzun, bırıklı, sakalı yok... Gözleri bakılamayacak kadar canlı, iri ve renkli... Güler yüzlü, mütebessim değil... Sanki ağlar gibi bir çehresi var... Yalnız asık çehreli değil, sadece gözleri ağlar gibi... Hüzün vardı yüzünde... Gayet vakur ve ciddiydi... Ben âcizane şöyle bir yorum yaptım; O, İslam âleminin haline ağlıyor... Ayağında beyaz yün çorap, tertemiz... Üzerine giydiği cübbeyle ve başına sardığı sarıkla adeta bir Asr-ı Saadet Müslümanı... Titiz olduğu her haliyle belli... Üstad nur yüzlü, yakışıklı, çok heybetli ve güzel bir insan... Burnumuza gülüyağı kokusu geliyordu...

Üstad, subaya "Namazımı kıyıda, köşede, gizli kaçak kılma, askerin ta ortasında kıl" dedi

İçeri girdik, Üstad'ın elini öptük. Biz iki arkadaş yan yana oturduk, Yedek Subay arkadaş sağımıza oturdu. Üstad "Hoş sefa geldiniz kardeşlerim" dedi. Yedek Subay arkadaş "Kardeşim sen nerede bulunuyorsun?" dedi. "Ben ziraat mühendisiyim, Ankarada Yedek Subayım, orada askerliğimi yapıyorum" dedi. "Sana çok mühim bir vazife düşüyor. Namazını kılıyorsun değil mi?" dedi. "Kılıyorum elhamdülillah" dedi. "Namazını kılariken askerin ta ortasında kıl. Kabahat yapıyormuş gibi kenarda, köşede kaçak kılma. Sen zabıt olduğun için sana bir şey yapamazlar. Namaz kılmak isteyen neferler vardır, onlar hür vaziyette namazlarını kılamazlar ama seni görünce onlara cesaret gelir, senin vesilenle namazlarını kılarlar. Sen de iki kat, üç kat, hatta on kat sevap alırsın" dedi. "Kılarım Üstadım" dedi. "Tekrarlıyorum kabahat yapmış gibi gizli kılma, askerin ta ortasında kıl. Sünnetini kılamadın mı, farzını kıl, ama askerin ortasında kıl" dedi.

Uydurma ezan minarelerde söylenen şarkıdır

Üstad bana döndü “Sen ne işle meşgul oluyorsun?” dedi. “Müezzinim Üstadım” dedim. “O şarkıları sen de söyledin mi?” dedi. Hatta üzerine basarak “O şarkıları” derken, ‘Kaf’ harfine basarak tecvidli söyledi. Tabi ben hayret ettim. Ben şarkı söylemedim hiçbir yerde diye bir taraftan düşünüyorum. “Nasıl Efendim?” dedim. Sağ elinin şahadet parmağını kaldırıp sallayarak “Minarelerde söylenen şarkıyııı!” dedi. O zaman ben terlemeye başladım, büyük kusur yapmışım diye. “Maaalesef Efendim” dedim. Sesini fısıldar gibi alçaltarak “İstiğfar edin, istiğfar edin” dedi.

Ben başımı eğdim, düşünürken Üstad birdenbire dedi ki: “Yeni ezan denilen şey çıktığı zaman benim talebelerimden bir genç de müezzin idi. Bana geldi ‘Üstadım, bu ezan sayılır mı? Ben ayrılayım mı, bu ezanı okumaya devam mı edeyim?’ diye sordu. Ona, ‘Bu ezan sayılmaz, sen bu müezzinliği bırak’ diyeceğim sırada kalbime ihtar olundu ki; ‘Bu muhlis kardeşim bu vazifeyi bırakırsa onun yerine hevesli, isteyerek, seveerek bir fasık gelecek, hem kendi günaha girecek, hem de başkalarını günaha sokacak.’ Bir çare düşündüm, ‘Kardeşim sen minareye çıktığın zaman ezanın aslını Allahu Ekber! diye başlayarak sonuna kadar kendi duyacağıın kadar okursun; sonra da onların dediğini dersin, inşaallah mesuliyetten kurtulmuş olursun. Hem ezanı okumuş, hem de ceza görmemek için tercümesini ilan etmiş olursun’ dedim.”

Üstad devamla, “Bu divaneler ezanı sadece bir davetten ibaret sanıyorlar yahud kasten öyle düşünüyorlar. Hâlbuki ezan bir davetten ibaret değildir. Ezan şear-i İslamiyedendir. Ezan esasat-ı diniyeyi günde beş defa âleme, bütün insanlık âlemine ilan ve ilamdır” dedi. Müezzinlik dersi alırken biz ilan ve ilamı biliyorduk ama şear-i İslami’ye olduğunu duymamıştım. İlk

defa Üstad'dan duydum. Üstad şunu dedi: "Eğer öyle olsaydı, vaktiyle Osmanlı devrinde büyük çarşılarda münadiler vardı. Orada ezan kolay duyulmazdı, onun için ezandan evvel nama-za hazırlanılması için münadiler (nidâ edenler) Müslümanların çarşısında dolaşırdı. 'Vakt-i Sala yâ mü'minin, Vakt-i Sala yâ mü'minin" diye nida ederlerdi. Kelam Arapça olduğu için Arabistan'da da böyle, Osmanlı'nın her tarafında da öyle" dedi. Ben bunu sonra İstanbul'da büyüklere sordum "Evet öyledir" diye cevap verdiler. Bunu da ilk defa Üstad'dan duydum.

Sonra Üstad "Bu yeni ezan çıktığı zaman Diyanet'teki insanlar buna nasıl razı oldu diye bir talebemi Diyanete gönderdim. O zaman Diyanet'te bir ilim heyeti var. O ilim heyetinin başında bulunan—henüz reis değil—Aksekili Hamdi Efendi'ye 'Buna nasıl razı oldular, nasıl fetva verdiler, benim selamımı söyle Hamdi Efendi'ye git sor' dedim. Hamdi Efendi dinliyor, 'Molla Said Efendi çok haklı ama çok uğraşmakla beraber maalesef mani olamadık' demiş zavallı" dedi Üstad.

Müezzinliğin sevabından bahsetti Üstad

Ve ondan sonra ezanın faziletinden, müezzinliğin sevabından bahsetti Üstad. "Hz. Ömer (r.a.), benim eğer halifelik gibi üzerimde bir yük olmasaydı müezzin olurdum" dediğini, faziletinin çok yüksek olduğunu, müezzinin ezanının duyulduğu yerlerdeki mahlûkat adedince müezzine sevap yazıldığını anlattı böyle bir müjde verdi bize Üstad.

Üstad bize ders okudu

Üstad duvarda asılı bir kitabı aldı eline, açtı, parmağını koyduğu yerden bize bir ders yaptı. "Vaktiyle yazmıştım" diye başlıyordu. Böyle ifadeleri okumaya başladı. Cümleler içinde

‘İman, Hürriyet’ sözleri geçiyordu. Bizim anlayamayacağımız tarzda olduğunu anladı, “O zaman biz Hürriyet istediğimiz gibi, bizim karşımızda olan yani dindar olmayanlar da hürriyet istiyordu ama onların istediği hayvani bir hürriyetti; bizim istediğimiz hürriyet ise Kur’anî, İslamî bir hürriyettir” diye şerh etti bize. Bu kadarı hatırımda kaldı benim. Kitabın adını hatırlamıyorum. Ben buradan Risale-i Nur’un okunurken şerh edilebileceğine dair bir fetva çıkarıyorum. Kitabı kapattı, bize baktı “Hoş sefa geldiniz kardeşlerim” dedi. Oradan ayrıldık.

Üstad namazı keskin ve çevik hareketlerle bir delikanlı gibi kılıyordu

Üstad Hazretleri, benim Akşehir Palas ziyaretimden üç-beş gün sonra, talebeleriyle beraber, müezzinlik yaptığım Şişli Camii’ne geldi. Sirkeci’de halkın teveccühünden kaçtığı için daha sakın bir yer olan bizim camiye gelmişti. Orada namaz kıldı. Mübarek simasını bir kere daha görmüş oldum. Burada kendisinin başından geçen bazı hatıralarını anlattı. Bir ara on yedi defa zehirlendiğini söyledi. Hizmetinde bulunan genç talebeler pervane gibi etrafında dönüyorlardı.

Namaz kılışına çok dikkat ettim. Namazı sofiler gibi yavaş yavaş kılmıyor, keskin ve çevik hareketlerle bir delikanlı gibi kılıyordu.

Üstad’dan başka hiçbir mürşit yazdırarak öğretmemiştir

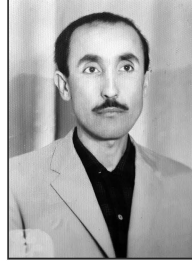
Risale-i Nur hakkında şahsi görüşüm; Risale-i Nur bir ilim, bir irfan, bir mekteptir. Sıradan bir şey değil. Bunu yalnız ben değil, bütün âlem-i İslam söylüyor.

Âcizane benim tespit ettiğim bir şey var. Kur’an-ı Kerim’de Allahu Teâlâ’nın ilk emri “İkra!”dır. Bu Ayet-i Kerimeyi tatbik

etmiştir Üstad. Çünkü Üstad'dan başka hiçbir müürşid yazdırarak öğretmemiş. Dikkatinizi çekiyorum. Bütün müürşidlerin ellerinden öperiz. Allah onlardan razı olsun. Üstad'a gelip de elini öpen bir köylü olan Şaban'ın eline kalemi veriyor, "Bismillah her hayrın başıdır" diye başlatıyor. Risale-i Nur talebelerinden bana bir tane okur-yazar olmayanı gösterin. Bu ilim değil mi? Evet, ilim mesleğidir. Zaten Üstad'ın gayesi bu değil mi? Şimdi bir adam çıkar kürsüde vaaz eder, atar-tutar. Kendisi de eğer anlattıklarını yaşamıyorsa tesir etmez. Bu kulaktan giren, diğerinden çıkar. Üstad ise bizatihi Kur'an'ı yaşayan, hem bilen, hem yazan, hem tatbik eden bir âlim olduğu için sözü tesir ediyor.

Rahmetli Ömer Nasuhi Bilmen Hocaefendi'ye demişler ki: "Efendi Hazretleri, Bediüzzaman Hazretleri'nin Türkçesi belki sizin kadar kuvvetli değil." Kuvvetli hâlbuki, onların ifadelelerini aynı anlatıyorum size. "Fakat arkasında o kadar insan var ki, hayret ediyoruz." Bilmen Hoca, "Üstad Bediüzzaman'la benim farkım şudur; biz naklederiz, kitaplardan alıp zamanın insanlarına göre anlatmaya çalışırız. Biz Nâkiliz. O, öyle değil. Onun kulağına üfleyen var." Yani Üstad'ın vehbi ilme malik olduğu söylüyor. Çağlayan gibi akıyor mübarek. O ifadeler nedir? Bazı yerlerde muhatap olarak âlimleri alıyor, bazen de avamı, halkı alıyor, inek, sinek misalleriyle... Hele Anadolu'ya geldikten sonra Üstad'ın lisanı değişiyor. Yani herkes hissesini alıyor. Kendisi yaşadığı için de tesir ediyor.

(1930-1971)

Fahri Türkmen

B U KİTAPTA ÇOK KIYMETLİ hatıralarını okuyacağınız An-kara'dan Mehmed Mandal Ağabey'imiz, kendi hatıralarını kaydettikten sonra, bizi Yenimahalle'nin Yakacık Köyü Kabristanı'na götürdü. Orada, yan yana yatan üç mezarın başında durduk. Mandal Ağabey, o muhteşem hitabesiyle duygularımızı depreştiren, rikkatimizi zirveye taşıyan konuşmalar yaptı. Söze "Bu merhumlar hayatlarının son anına kadar Risale-i Nur yolu ile Kur'an hizmetlerine devam ettiler. Üçü yan yana yatıyor şimdi. Bunlar garipti, kimseleri yoktu. O yüzden garipler olarak bu köyde yan yana defnedilmişlerdir" diye başladı ve devam etti... Konuşma bitince, gözyaşları içinde bu isimsiz kahramanlara dualar ettik, Fatihâ'lar okuduk. Yanlarından ayrılırken herkes titreyerek "Yâ Rabbi, bizleri kudsi hizmetimizin, Kur'anî davamızın bu çilekeş öncülerine layık eyle..." diye mırıldanıyordu.

Hem şefaatlerine nail olmak için, hem de bir vefa borcu olarak onları gelecek nesillere aktarmak istedim. Mehmed Mandal ağabeyin anlattıklarını kendi tashih ve izni ile kitabıma alıyorum.

MEHMED MANDAL ANLATIYOR:

Emekli müezziniyim. Ankaralıyım, Ankara'da ikamet ediyorum. Mandaloglu boyundanım. Hatıralarını anlatacağım kahramanlarla sıkı beraberliğimiz vardı. O yıllarda Ankara'nın Yenimahalle Çavuşoğlu Camii'nde müezzinlik görevi yapıyordum. Bir taraftan da Risale-i Nur'un neşriyat hizmetlerinde bulunuyordum. Evimde teksir makinesi vardı. Başta Tâhirî Ağabey olmak üzere diğer ağabeylerin desteği ile oluyordu bu hizmetler. Üstad Hazretlerine de ziyaretlerim var.

Anlatacağım merhum Başçavuş Fahri Türkmen, merhum Osmanlı Polisi Recep Subaşı ve merhum Binbaşı Hayri Tanju ile hizmet beraberliğim yıllarca sürdü. Onları çok iyi tanıyorum. Üçünü de ben defnettım.

Fahri türkmen, Risale-i Nur'u fevkalade iyi kavramıştı

Fahri Türkmen, 1930 Isparta Yalvaç doğumludur. Veteriner Başçavuş'tur. Bekârdı, hiç evlenmedi. Dershanelerde kalıyordu. Çok zeki birisiydi. Risale-i Nur'u fevkalade iyi kavramıştı. Fevkalade güzel anlatma kabiliyeti vardı. Üstad'ı birçok kere ziyaretlerde bulunmuştu. Hatta bir keresinde Üstad'ın, "Cenab-ı Hakka hamdolsun, Yalvaç'tan bize bir Nur talebesi daha verdi" diye Fahri Türkmen hakkında sitayişle bahsetmiş olduğunu duymuştuk.

Orduda vazifeli iken, risaleleri subaylara cesaretle anlatıyordu. Askerliğinin bir kısmını şarkta geçirdi, kalan kısmını

da Ankara'da tamamladı. Ankara'da hizmetlerde çok beraberliğimiz oldu. Hem eski yazı, hem de yeni yazı teksir işlerinde çok hizmetleri vardır. Çok teksir kolu çevirdi. Fahri Türkmen, 1960 ihtilalından sonra Ankara'da askeri hapishanede birkaç ay yatmıştı.

Fahri Türkmen ile Mustafa Türkmenoğlu, 1970 senesinde Kırıkkale'ye ders için gittiler beraber. Gece dersten sonra Ankara'ya dönerlerken yolda trafik kazası geçiriyorlar. Fahri Türkmen'in bir böbreği kazada patlıyor. Bu sebeple Ordudan cürüğe çıkardılar. Maaş bağlamadılar, toptan ödeme yaptılar.

1971 yılında böbrek rahatsızlığı tekrar nüksedince, Hacettepe Hastanesine kaldırdım. Ameliyat olacaktı, fakat vefat etti. Ankara Yenimahalle'ye bağlı Yakacık Köyü'nün kabristanına defnettik.

Kimseleri yoktu, üç garip kahraman yanyana defnedildi

Yakacık Köyü Yenimahalle'ye bağlıdır. 1971'de Fahri Türkmen'den sonra, bu köydeki mezarlığa 1972 senesinde Abdulhamid Han'ın polislerinden Recep Subaşı'yı, 1974 senesinde de Binbaşı Hayri Tanju Bey'i defnettik. Bu merhumlar hayatlarının son anına kadar Risale-i Nur yolu ile Kur'an hizmetlerine devam etmişlerdir. Üçü yan yana yatıyor şimdi. Bunlar garipti, kimseleri yoktu. O yüzden garipler olarak yan yana defnedilmişlerdi. Bu köyü seçmemizin sebebi ise bu kahramanların Yakacık'ta derslane açmaları, köyde yapılan dersleri takip etmeleri ve köylülerle yakından ilgilenmeleriydi. Köylüler de Yenimahalle'deki derslane derslerine geliyorlardı. İşte bu sebeple köylüler vefatlarını haber alınca bırakmadılar. Yakacık köyüne defnolundular. Bu köyde Abdullah Ağa, Ethem Ağa gibi nur talebeleri vardı, bunlar da vefat ettiler. Onlar da Üstad'ı hep görenlerdendi.

Recep Subaşı geç yaşlarında hizmete başladı

Recep Subaşı, Bulgaristan Filibe'dendir, 1884 doğumludur. Sultan Abdulhamid Han'ın polislerindendir. Beyoğlu'nda bazı sıkıntılar olmuş, Sultan Hamid Selanik'ten O'nu İstanbul'a getirtmiş. Harpten sonra Rumeli elden çıkmış, tekrar görev vermemişler.

Anadolu'ya geçen Recep Ağabey, Manisa'nın Akhisar ilçesinin Kapaklı Köyünden bir hanımla evlenmiş. Çocukları olmadı. O hanım da zengindi. Ben 1958 senesinde askerliğimi Kapaklı Köyü Jandarma Karakolu'nda yapmıştım. Köy Odasında Risale-i Nur dersleri yapıyorduk. Recep Ağabey de aktif olarak dershanelerde kalmaya, hizmet etmeye başladı. Son günlerinde artık elim, ayağım tutmuyor, yürümem zorlaştı, son olarak dostlarımı ziyaret edeyim diye 1972 yılında Ankara'ya bizim yanımıza geldi. Bir hafta kalıp gidecekti. Hasta oldu, gönderemedik; tedavi yaptırдық, gidemedi. Tam altmış gün bizde kaldı. Dedi ki "Beni gönderin, nine çok sıkıntı çeker." Ben bilet almaya gittim. Geldiğimde durumu ağırdı. O gün akşam saat beşi üç gece vefat etti. Vefat ettiğinde 88 yaşında idi. Yenimahalle Yakacık Köyü'ne, Fahri Türkmen'in yanına defnettik.

Rütbesini, makamını hizmet-i iman ve Kur'an için bırakan Binbaşı Hayri Bey

Rütbesini, makamını hizmet-i iman ve Kur'an için bırakıp, hayatını Nur hizmetlerine adayan Binbaşı Hayri Tanju Ağabey'imizin kabrinin başında bulunuyoruz şimdi. 1910 Kütahya doğumludur. Pilottu kendisi. Eskişehir Tayyare Fabrikası Müdür Muavini idi. İbadete düşkün, vazifeyi benimsemez bahanesiyle, Risale-i Nur'lara hizmetinden dolayı ordudan tard

ettiler. Risale-i Nur'u tanımadan evvelki eski hayatı maalesef çok iyi değildi. Hazreti Ömer gibi birden değişti O.

Binbaşı Hayri Tanju

1974 senesinde dershanede kalırken mide kanaması geçirdi. Hacettepe Hastanesi'ne götürdüm. Benim ismimi aldılar, bir şey olursa haber veririz diye. İki gün sonra senin hastan kaçtı diye bana telefon ettiler. Dershaneye gelmiş. Dershanede benim oğlum Said'in kucağında vefat etti. Yıkadık, namazını kıldık, onu da Fahri Türkmen ve Recep Subaşı'nın yanına, Yakacak Köyü Kabristanı'na defnettik.⁴

Başçavuş Fahri Türkmen, Osmanlı Polisi Recep Subaşı ve Binbaşı Hayri Tanju Yenimahalle Yakacak Köyünün Kabristanı'nda kucak kucağa yatıyorlar. Dünyada iken hep beraber hizmet etmişler. Allah onları Berzah'ta da ayırmamış.

⁴ Binbaşı Hayri Bey ile alakalı geniş malumat "Ağabeyler Anlatıyor-3" kitabından okunabilir.

(1942-)

Fikret Yörük

EMİRDAĞLI FİKRET YÖRÜK, Said Nursi Hazretleri'nin *Emirdağ Lâhikası*'nda "Beni görmeyen, bilmeyen bir ve iki, üç yaşında çocuklar yalın ayak dikenler içinde koşa koşa faytona yetişiyorlar, büyük adamlar gibi temenna edip elinizi öpelim derlerdi." Şeklinde bahsettiği çocuk şahidlerinden birisidir. *Emirdağ Lâhikası*'nda onlarca yerde bahsi geçen çocuklardan biraz farklı hatıraları var Fikret Yörük'ün. 17 yaşına kadar Hz. Üstad'ı devamlı olarak görmüş, evine çıkmış, hastalığı için duasını almış şanslılardan birisidir Fikret Ağabey.

Kamera çekimlerinden sonra, hatıralarını beraberce tekrar düzenleyip, yayına hazırladık.

FİKRET YÖRÜK ANLATIYOR:

Emirdağ doğumluyum. Doğum tarihim 1 Aralık 1942. *Emir-*

dağ Lâhikası'nda bahsi geçen çocuklarından birisi de benim. Üstad'ın çok sevdiği Emirdağ Hükümet Tabibi Dr. Tahir Barçın anne tarafından bizim akrabamız olur. Bizim evimiz biraz kenar mahalledeydi. Kaderli Mahallesi'nde, Ofis Caddesi'nde otururduk biz. Evimizin arka tarafında dere akardı, yeşil alanı boldu.

“Bediüzzaman geliyor!” diye hemen topu, oyunu bırakırdık

Daha ilkokul üçüncü sınıfa giderken, sekiz-on yaşlarından itibaren 1952 ile 1959 seneleri arasında arkadaşlarımla yolda top oynarken Üstad'ı çok görürdüm. Çok da evine gittim. Üstad bazen yayan, bazen yaylı arabalarla gezintiye çıkardı.

Üstad Hazretleri çoğu zaman ikindi namazından sonra elinde şemsiyesiyle uzaktan gözükürdü. Kıyafetinden, yürüyüşünden kolayca tanırdık biz. “Bediüzzaman geliyor!” diye hemen topu, oyunu bırakır, etrafında halka olur elini öperdik. O da bizim başımızı okşardı. Üstad'ın cebinde kâğıtlı şekerler, leblebi, üzüm gibi şeyler hiç eksik olmazdı. Biz çocuklara bir şeyler verirdi Üstad.

Bir gün sıra bana geldiğinde verecek bir şeyi kalmadı. Biraz sonra sebebini anlatacağım, Üstad beni iyi tanıyordu. “Fikri evladım sana verecek bir şeyim kalmadı, dur sana para vereyim” dedi. Üstad bana “Fikret” değil, “Fikri” derdi. Bana üstünde başak resmi olan gümüş bir para (bir mecdidiye) verdi ve sıkı sıkı tembih etti, “Evladım bu parayı iyi muhafaza et, kaybetme” dedi. O para bende olduğu müddetçe benim cebimden para hiç eksik olmazdı. Mesela dayımı görürdüm; bir avuç harçlık para verirdi bana. “Dayı benim param var der, cebimdeki paraları bile gösterirdim. “Olsun bulunsun yanında” derdi. Diğer akrabalarımın da aynı... Sonra babam beni Bakkal Ziya amcanın yanına çıracı olarak verdi. O parayı ben

orada karıştırdım. Ondan sonra cebimin bereketini göremedim bir daha. Harçlıklar bayramdan bayrama gelmeye başladı.

“Hastalıklıydım bana dua okurdu”

Ben küçükken biraz hastalıklı imişim. O zaman doktor, hastane, ilaç imkânları kısıtlıydı Emirdağ’ında. Annem beni sık sık Hocaefendi’ye yani Üstad’a dua etmesi, okuması için götürürdü. Üstad’ı asıl ben oradan tanıyorum. Sık gittiğim için Üstad da beni iyi tanırdı.

Annem beni kapıya kadar getirir, içeri girmezdi. Tahta Merdivenlerden ben kendim çıkardım yukarıya. Üstad “Evladım Fikri yine mi geldin?” derdi. Tabi ben çocuğum. Üstad’ı görünce normal bir hoca diye bilirdim. Onun nurani makamını bilmiyordum daha. Bir de Annem sık sık götürdüğü için alışkanlık olmuştu bende. “Ben geldim Üstad’ım” diyordum. Üstad’ım lafını da diğer büyük ağabeylerden duyduğum için söylerdim.

Şöyle bir sediri vardı Üstad’ın, tahtadan. Üstad sedirde oturur, ben de önünde yerde bağdaş kurardım. Veya bazen beni iki dizlerinin arasına alır, başımı okşar, okur, üfler, dua ederdi. Sonra “Hadi bakalım Allah şifanı versin” der beni gönderirdi. Annemin yanına gelip eve beraber dönerdik. Üstad’ın yanından ayrılırken gerçekten bir şifa, bir ferahlık hissederdim.

Bir seferinde Üstad’a gittiğimizde Üstad meşgulumuş, bizi kabul etmedi. Annem peksimet yapıvermişti. Bir tabağın içerisinde anneme geri iade etmişler. Üstad o peksimetlere okumuş, üflemiş, dua etmiş “Bunları çocuklarına yedirsin” demiş. Annem de bize yedirdi o peksimetleri. Annem tepside yiyecek bir şeyler yapıp götürürdü ama Üstad kabul etmezdi.

Dedemin evinde ders olurdu

Kaderli Mahallesi'nde Ofis Caddesi'nde otururduk. Babam ofis memuruydu. Annemin babası dedem Celil Mutlu eşraftandı. Raşid amcam terziydi, onlar Üstad'a çok yakın idiler. Dedemlerin evinde risale sohbetleri oluyordu. Fakat o zaman kitap şeklinde değil de, Osmanlıca dosya kâğıtlarından, el yazması formalarından, fasiküllerden okurlardı. Dedemin evinde çatı katına küçük bir delikten çıkılırdı. Orada bir sandık vardı. Risale-i Nur'ları orada saklardı dedem. Ders bizde olduğunda dayım Yılmaz Mutlu beni omzuna alır, o yukarıdaki sandıktan kitapları ben çıkarırdım. Ders bittikten sonra tekrar aynı şekilde oraya koyardık.

Resimlerde olduğundan daha güzeldi Üstad

Şunu bilhassa söylemek istiyorum; Üstad çok güzel giyinirdi. Başında sarık, altında, potun diyorlar—Maraş tarafında çok giyiliyor—beyaz satenden, şalvarımsı bir giysi. Cübbesi, cepkeni ve beyaz satenden gömleği vardı. Bir de yanlış hatırlamıyorsam köstekli bir saati vardı.

Biz Üstad'ın yüzüne bakamazdık. Yani nasıl insan güneşe bakamaz, gözleri kamaşır aynı öyle... Saçları kulak memelerine kadar uzundu. Hatta ben de Üstad'dan gördükten sonra aynı onun gibi saçlarımı kulaklarıma kadar uzatmıştım. Sünnettir zaten. Çok nurani bir siması vardı. Gözleri iriydi, cezp ederdi insanı. Sakalı yoktu. Resimlerde olduğundan çok daha güzeldi Üstad. Bir de ben yakın olduğum için hissederdim, Üstad'ın teni mis gibi kokardı.

(1934-)

Galip Gigin

İSTANBUL'DA RİSALE-İ NUR'UN neşriyat hizmetlerinin ilk-
lerinden Galip Gigin Ağabey'i evinde ziyaret ettik, sorular
sorduk, hatıralarını kaydettik. Galip Gigin daha çok neşri-
yat işleriyle iştirak etmiş hizmetlere. Çünkü O, bir matbaa-
cı... Matbaası var. Merhum Hamid Aytaç'ın yazdığı Tevafuklu
Kur'an, ilk olarak onun matbaasında tab edilmiş. Daha sonra-
ki Tevafuklu Kur'an baskıları Almanya'da devam etmiş. Neşri-
yat vesilesiyle Hz. Üstad'ı, sayısını hatırlayamayacak kadar çok
ziyarette bulunmuş Galip Ağabey.

Galip Gigin, Üstad Bediüzzaman'la görüşmelerinden ve
İstanbul'da gerek teksir, gerekse matbaa neşriyatı sırasında ya-
şadıkları ilginç hadiselerden bahsetti. Hatıralarını yazıp dü-
zenledikten sonra tashihiini yaptırdım.

GALİP GİĞİN ANLATIYOR:

1934 Artvin doğumluyum. İstanbul'a ben on bir yaşında iken 1945 senesinde geldik ailece. Mesleğim matbaacılık. Ama asıl işimiz, esas meşguliyetimiz Risale-i Nur neşriyatı oldu. İstanbul Pertevniyal Lisesi'ni bitirdim. Risale-i Nur neşriyatı ile iştigal ederken Yüksek Ticaret Okulu'na, Hukuk Fakültesi'ne gittim ama her ikisini de bitiremedim. Matbaacılık işine 1960'lı yıllarda başladım. Amcam Abbas Gigin Artvin milletvekiliydi. *Ağabeyler Anlatıyor-5* kitabında Üzeyir Şenler babam rahmetli için Halk Partiliydi demiş. Bunu düzeltiyorum. Babam belki tam dindar değildi ama asla o partiden değildi. Üzeyir biraz yorum yapmış gibi geldi bana.

Ortaokula giderken dine karşı bir meylim vardı. Necip Fazıl'ın gazetelerini okurdum. Risale-i Nur'u, 1953 senesinde Pertevniyal Lisesi'nde okurken aynı lisede okuyan Üzeyir Şenler vasıtasıyla tanıdım. Sonra, Süleymaniye 46 Numaralı Dershanede kalan Ahmet Aytimur, Muhsin Alev, Ziya Arun ağabeylerle tanışmak nasip oldu. Risale-i Nur neşriyatı yaptığımızdan dolayı kitapların tashihi vesilesiyle Üstad Hazretleri'ne epey ziyaretimiz oldu. Üzeyir'le falan çok gittik. İstanbul'da Risale-i Nur'un ilk neşriyatlarında bulunmak bize de nasip oldu. İlk Tevafuklu Kur'an'lar bizim matbaada basıldı, daha sonra Almanyada tab edildi.

Gazeteci Bedii Faik bizi şikayet etmişti

Önce *Gençlik Rehberi* isimli kitabı, daha sonra büyük kitapları elde ettim. Küçük yaştan beri okumayı çok severdim. Çok kitap okumuştum. Risaleleri okumaya başlayınca, Bediüzzaman Hazretleri'nin eserlerinden her biri, bana okkalı bir kütüphane den daha muhtevalı ve muazzam göründü.

Hakkı Yavuztürk'ün babası Ekrem Ağabey'in Yenikapı'da bir evi vardı. Şimdi yıkıldı oralar. Rahmetli Hakkı ile beraber orada kalıyorduk. Hakkı çok mübarek bir insandı. Hatta babası Üstad'a gitmiş de, Üstad "Bu nasıl anne imiş ki böyle bir evlad doğurmuş" diye taltif etmiş. Rahmetli Hakkı Yavuztürk kuzu gibi sakın, sadakatli bir insandı. Çok hizmet etti.

Üstad 1953 senesinde İstanbul'u ziyarete geldiği zaman çok velvele oldu. Hatta Üstad "Ben Sultan Eyüp'e ziyarete geldim ama böyle gidemeyeceğim, bunu böyle kabul edin" demişti. Biz o zaman Hakkı Yavuztürk'le beraber Üstad'ı savunan bir sayfalık bir yazı neşrettik. "Üstad Bediüzzaman Hazretleri'ne neden bu kadar saldırıyorsunuz? O mahkûm değil, sürgün değil, sadece geziyor" diye bir yazı. O zaman Halk Partisi çok aleyhte bulunmuştu. O yazıyı rahmetli Hakkı Yavuztürk gazetecilere de göndermiş. Benim adım vardı yazının altında. Emniyetten çağırıldılar beni. Gerçi emniyet çok iyi muamele etmişti bana. Emniyet Müdürü "Yahu biz sizi tanıyoruz, iyi niyetinizden eminiz, üzerinize gitmiyoruz, ama biz burada zor duruma düşüyoruz. Gazeteci Bedii Faik sizi şikâyet etmiş" dedi. Meğer Hakkı ona da göndermiş o yazıyı. Bedii Faik de "İstanbul'da, yer altında neler oluyor sizin dünyadan haberiniz yok, bu nasıl emniyet?" şeklinde şikâyet etmiş. Müdür "Onun için biz zor durumda kalıyoruz. Ne yapıyorsanız bizim haberi-miz olsun" dedi. "Ne yapalım yani, kendi aleyhimize hafiyelik mi yapacağız biz?" dedim. "Yok yahu siz kardeşlerle konuşun" dedi. "Diyelim biz bir şey yapacağız, siz de olmaz diyeceksiniz. O zaman ne yapacağız?" dedim. Bir şey diyemedi tabi. Ama o emniyet müdürü müspet bir adamdı.

Emniyetten Burhan diye bir sivil vardı. Bir gün benim matbaaya gelmiş, bir yerleri karıştırıyor. "Ne oluyor?" derken anladım. Emniyettenmiş, gelip arama yapıyormuş meğer. Böyle şeyler çok geldi başımıza.

*Hizmeti yeterince yapamıyorum diye üzülmeyin,
sıkılmayın zira...*

Üstad Hazretleri'ni ilk olarak 1954 senesinde Isparta'da ziyaret ettim. Yalnız olarak gittim. Hüsnü Bayram Ağabey aldı beni içeri. Hüsnü Bayram Ağabey çok nezih ve güzel bir insandır. Üstad, İstanbul'da dershanede kaldığımı ve bazı hizmetlerde bulunduğumu duymuş. Bana Galip derken "Gayın" harfini kullanarak "Galip Kardeşim" derdi. Tabi ben kusurlu, günahlı halimle elini öpmeye çalıştım, ama Üstad hizmetten başka öyle şahsi hallere pek bakmıyordu. Yalnız Üstad elini öptürmedi. Onun için ben el öpmelerden sıkılıyorum şimdi. Elini öptürmedi ama beni kucakladı alnımdan öptü, nasihatlerde bulundu. Enteresan bir durum, Üstad dedem yaşındaydı ama öyle büyüklük tavrı falan hiç yoktu kendisinde. Önünde kitaplar vardı. Risale-i Nur'un önemini anlattı. Kitapları gösterdi "Risale-i Nur, bütün menfi cereyanları engelleyerek yerle bir etmiştir" dedi. Sonra "Hizmetleri yeterince yapamıyorum diye üzülmeyin, sıkılmayın; bir asker nöbette iken bir şey olsun olmasın, o nöbetinin sevabını alır" dedi. Ben o sırada Süleymaniye 46 numaralı dershanede kalıyordum. Ahmet Aytimur, Fırıncı, Birinci, rahmetli Yaşar Yayla ile beraberdik.

Arap talebeler Üstad'ı görmek istedi

İstanbul Tıp Fakültesi'nde okuyan Arap talebe kardeşler vardı. Onlar Üstad Hazretleri'ni görmeyi çok istiyorlardı. Bir seferinde onları götürdüm. Üstad o Arap talebelere bazı nasihatlerde bulundu. Hatta o Arap talebelerden birisi evlendi, mes'ud olmadı; "Ah! Ah! Niye Üstad'ı dinlemedim" diye kafasına eliyle vururdu hep.

Emirdağ'da da ziyaretim oldu Üstad'ı. Neşriyat yaptığımız-

dan dolayı kitapların tashihi vesilesiyle ziyaretimiz olurdu. Üstad o sırada tashihler için çok acele etmedi, telaşla “Siz basın kitapları” diyordu.

Mehmet Fırıncı ile ahiret yolculuğundan geri döndük

Süleymaniye Camii’nin orada bakırcıların olduğu yerde, bir dükkânın üstünde kapalı bir yer vardı. Biz orada yapıyorduk Risale-i Nur teksirini. Mehmet Fırıncı ile beraber yapıyorduk. Sene 1954 olabilir. O sene çok şiddetli bir kış oldu İstanbul’da, çok kar yağdı. Bir gün yine aynı yerde Risale-i Nur teksiri yapıyorduk. Zehirlenmişiz biz sobadan. Baktım, halim bir tuhaf. Pencere önüne kadar gittim, pencereyi açtım, orada düşmüşüm ben. Temiz havayı alınca kendime geldim. Başıma pencereden kar gelmiş hatta. Fırıncı da aşağı iniyordu herhalde, o da merdivende düşmüş, bayılmış. Ahiret yolculuğundan böyle dönmüş olduk biz.

İlk tevafuklu Kur’an’lar bizim matbaada basıldı

Matbaamın adı “NURTAN” idi. İlk önce Fındıkzade Taşkasap’ta evin altında basit bir makinem vardı. Sonra Beyazıt Gedikpaşada çalıştık. Daha sonra Unkapanı’na gittik. Yeni makineler aldık, yavaş yavaş matbaamız büyüdü. Son gelen makineyi Almanya’dan getirtmiştik.

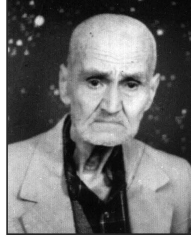
1970’li yıllarda İlk Tevafuklu Kur’an’lar bizim matbaada basıldı. O iş bize nasip oldu. Mehmet Fırıncı çok ilgileniyor, çok gelip gidiyordu matbaaya. Rahmetli Tâhirî Ağabey çok ilgileniyor, gelip gidiyordu. Matbaaya gelirken bize kurabiye gibi şeyler getirirdi. Bir ara mahkemeden baskıyı durdurma kararı geldi bana. Tâhirî Ağabey’in acaba baskı işleri yarım kalır mı diye endişesi vardı. Ama biz basmaya devam ettik. Hatırım-

da kaldığına göre beş bin nüsha Tevafuklu Kur'an basmıştık. Daha sonra Almanya'da matbaa kuruldu, Tevafuklu Kur'an'lar orada basılmaya başlandı. Matbaa işlerini şimdi çocuklar devam ettiriyor. "NAMAŞ" yaptık ismini.

Hür Adam'da, İttihad'da, Yeni Asya'da makaleler yazdım

İman-Kur'an hizmetimizi, davamızı, bir şeyleri anlatmak için bazı gazetelerde makaleler yazıyorduk o zaman. Risale-i Nur'u okuduğumuz zaman o bizi itiyordu zaten. Sinan Omur'un Gazetesi *Hür Adam*'da yazıyordum. Sinan Omur yazılarımı se-verdi benim. *Hür Adam* Üstad'ı anlatıyordu. *Hür Adam*'da hem yazıyorduk, hem basıyorduk, hem de dağıtımını kendi-miz yapıyorduk. Haftalık çıkıyordu. Sonra *İttihad*'da, *Yeni As-ya*'da yazdım. Sonradan bazı tavırlar beni rahatsız ettiğinden dolayı yazılarımı kestim.

(1900-1988)

Hasan Atıf Egemen

HASAN ATIF EGEMEN, 1900 senesinde Sinop'ta doğmuş olmasına rağmen, hizmet hayatı daha çok 'Aydın' taraflarında geçmiştir. Bu sebeple Risale-i Nur'un bir kaç yerinde, 'Aydınlı Hasan' olarak anılır. Sadece bir yerde, *Kastamonu Lâhikası*'nda, 'Kürt Atıf'⁵ diye de geçer adı. Bunun sebebi, Çivril Kaymakam'ının, Bediüzzaman'ı kastederek "Başımızda bir Kürt varken bir Kürt daha çıktı" şeklinde üst makamlara telgraf çekmesidir.

Atıf Ağabey'in babası ilkokul öğretmenidir. O günkü şartlarda Adana Lisesi Müdürlüğü de yapar. Bu nedenle Atıf Ağabey, liseye Adana'da başlar, Sinop'ta tamamlar. Birinci Cihan Harbi sırasında Sinop'ta önce tahrirat kâtipliğinde mübeyyiz (resmi dairede büro memuru, yazıcı) olarak, sonra telgrafçı

⁵ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 326.

olarak görev yapar. Harb-i Umumî'de askerliği telgrafçılıkla biter.

1930'lu yılların ilk yarısında sağlık sebebiyle Ege Bölgesi tarafına yerleşen Hasan Atif, bu tarihlerde Risale-i Nur'u ilk defa Nazilli'de duyar; kendisine Yakup Cemal isminde bir trenci tarafından eserlerden verilir. 1941 senesinde Üstad Bediüzzaman Hazretleri'ne ilk ziyaretini Kastamonu'da gerçekleştiren Atif Ağabey'in bu ziyaretleri, yıllar boyunca devam eder... İlk döneminde, Bediüzzaman Hazretleri yazdığı bir mektupta "Hüsrev'in ve kahraman Tâhirî'nin bir üçüncüsü oluyor"⁶ diyerek onu taltif, teşvik ve teşci eder...

1943 Denizli Hapishanesine aynı sebeple giren Hasan Atif ve Homalı Mehmet Ali Çakıcı'nın orada yakın dostlukları olur ve Hasan Atif sonradan, Homalıların tavassutu ile Mehmet Ali Çakıcı'nın hemşiresiyle evlenir. Kayınbiraderi Mehmet Ali Çakıcı'nın ismi *Şuâlar*'da geçmektedir.

Atif Ağabey, 1949'da Aydın'ın Nazilli ilçesine bağlı Sultanhisar bucağına yerleşir. Sultanhisar 1958'de ilçe olmuştur. Burada Risale-i Nur eserlerini yazarak çoğaltmaya devam eder ve Osmanlıca hususunda çok sayıda talebe yetiştirir. Yakın çevreyi de devamlı gezmeye başlar. 1952'de yakın talebesi Sabri Karagöz ve Konyalı Halıcı Sabri ile beraber Nazilli'de çok ağır şartlar altında bir hapis hayatı daha yaşar.

Hasan Atif Egemen, Ege'de geçimini sepet, çuval, süpürge satarak temin eder. Daha sonra *Cevşenü'l-Kebir*, *Delaili'n-Nur*, *Hülasatü'l-Hülâsa* yazarak İzmir'de tabettirir. Osmanlıca hattı çok mükemmel ve okunaklıdır.

Atif Ağabey'i yakından tanıyanlardan, kendileriyle görüştüğüm bütün ağabeyler onun velayet, keramet ve takva sahibi bir zat olduğunu; az konuşup huzurlu, sessiz, sakin, sükûnet

⁶ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 162.

içerisinde bir hayat geçirdiğini ittifakla belirtmişlerdir.

Risale-i Nur'da Hasan Atıf Ağabey'in ismi çok geçmektedir. Sadece *Kastamonu Lâhikası*'nda 36 yerde geçmektedir. *Emirdağ Lâhikası*'nda da Üstad Bediüzzaman'ın "Başta Hüsvrev ve Tâhirî olarak 12 kahraman" dediği varisleri arasında da ismi sayılmaktadır.⁷

Vefatına birkaç sene kala, sevenleri, Atıf Ağabey'i İzmir'e götürürler ve Yeşilyurt semtinde bir eve yerleştirirler. Aynı evde 1988 senesinde, 88 yaşında iken vefat eder. Mezarı Çamlık'ta, Ahmet Feyzi Kul Ağabey'le yan yana bulunmaktadır.

Denizli'de hazırlanan tertip:

Bu metinde, Hasan Atıf Egemen'in yüksek şahsiyeti ve nurlu portresi, Risale-i Nur'dan ve anlatılan hatıralardan parçalar bir araya getirilerek tamamlanacaktır. Bilhassa, Bediüzzaman Hazretleri o sırada Kastamonu'da yaşadığı halde, 1943 Mahkemesi niçin Denizli'de başlamıştır? Bunun Hasan Atıf'la ilgisi nedir? Yer, zaman, şahidler ve Risalelerdeki yerler belirtilecek bu suallere cevaplar bulunacaktır...

Önce zihinleri hazırlamak için kısa bir özet:

Hasan Atıf, bir sağlık sebebiyle Ege Bölgesine geçer... 1930'lu yıllarda Risale-i Nur ve Bediüzzaman'la tanışır... Afyon-Sandıklı'da iken bazı sıkıntıları olur. Bu husus Lâhikalar-da şu şekilde anlatılmaktadır:

"Sandıklı tarafından, kernal-i şevkle ve ciddiyetle faaliyette bulunan Hasan Atıf Kardeş'imizin bir mektubundan anladım

⁷ Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 179.

Bu vasiyetin aslı Said Özdemir'de olup bu serinin 3. kitabında yayınlanmıştır. İlgili vasiyette adı geçen kişinin 'Atıf Ural' mı, yoksa 'Hasan Atıf' mı olduğunu Said Özdemir Ağabey'e hassaten sordum. Said ağabey; Vasiyetin yazıldığı tarihte, henüz Atıf Ural'ın olmadığını dolayısıyla vasiyette işaret edilen kişinin kat'i olarak 'Hasan Atıf Egemen' olduğunu söylemiştir, ses kaydı vardır.

ki, orada, perde altında faaliyetini durdurmak için bazı hocalar, bir kısım tarikata mensup adamları vasıta edip fütür veriyorlar...”⁸

Hasan Atıf, daha sonra memleketi Sinop’a dönerse de kardeşleri ve bazı menfi insanlar sebebiyle orada da hizmet edemeyeceğini anlar ve 1942’de Kastamonu’ya Üstad’ına gider, durumu anlatır. Bediüzzaman Hazretleri onu Isparta’ya gönderir ve sekiz ay kadar bin kalemli Sav Köyünde risale yazar. Orada 90 yaşındaki Hasan Can’ın evinde kalmıştır.

1943 senesinde Sav’dan, Denizli’nin Çivril ilçesinin Homa nahiyesine gider. (Homa’nın adı 1961 yılında, bol ve gür sularına izafeten Gümüşsu olarak değiştirilmiştir.) Homada bir başçavuş, ahir zaman hadiselerinden bahseden mahrem 5. Şuâ’yı “Ben de okuyayım” diye, adeta yalvararak Âtîf Âğabey’i yumuşatır, alır ve doğruca karakola gidip şikâyetle bulunur. Olay, karakoldan Çivril kaymakamına, sonra Denizli valisine ve savcısına intikal eder. Bediüzzaman’ın 13. Şuâ’da ‘hoca bozması’ dediği vaiz ve müftü de olaya alet edilerek iş iyice büyütülür. O sırada, hadise, Bediüzzaman’ın bulunduğu Kastamonu şehrinin Valisi de dâhil olmak üzere, bütün illerin valilerine telgrafla bildirilir. Bu şekilde hazırlanan bir tertibin düğmesine Homadan basılarak, fitne ateşi yakılmış ve kader çarkları dönmeye başlamıştır...

Kastamonu’da hadiseyi takip eden Bediüzzaman Hazretleri’nin bu şehirdeki son sözleri, “Görelim Mevla neyler. Neylerse güzel eyler” olur ve talebelerine “Fütür getirmeyiniz” diye moral verir.⁹ Sonuçta, Bediüzzaman Said Nursî ve 126 talebesi baskınlarla toplanarak Denizli Mahkemesi’ne sevk edilir... Sene 1943...

⁸ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 298.

⁹ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 329.

Denizli Mahkemesinin Tâhirî Ağabeye bakan yönü de vardır... Zira Denizli’de Atıf olayının yaşandığı aynı anda Tâhirî Ağabey İstanbul’da 5 yüz adet *Ayet-ül Kübra Risalesi* tab ettirmişti... Bu iki olayın kesiştiği noktanın anlatımı gelecek...

Hasan Atıf ve Tâhirî Mutlu ağabeylerin bilmeden sebep oldukları zâhiri şer, içi rahmet tohumları taşıyan ve büyük hayırlara kapı açan bu hadisenin gerçek sebebi ise şudur: Nur talebeleri, 1400 sene öteden İmam-ı Ali’nin bir müjdesine masadak oldular... *Âyet-ül Kübra Risalesi* yüzünden hapse girdiler, onun şefaatiyle beraat ettiler...

Evet, Denizli Mahkemesi bütün Risale- Nur eserlerini beraat ettirdi. Böylece ilerde yapılacak çok hayırlı hizmetlerin hukukî zemini hazırlanmış oldu... Aslında Üstad Hazretleri daha işin başında, ilk gününde, hâdisenin Risale-i Nur’un lehine döneceğini açıkça yazmıştı... Şöyle ki:

“Atıf’a da yazınız, merak etmesin ve müteessir olmasın. O da bir kaza-i İlâhî’dir. İnşaaallah, Sav’lı Hafız Mehmet’in hadisesi gibi Risale-i Nur’un lehine dönecektir.”¹⁰

Denizli hadisesi:

1943 Denizli Mahkemesinin ilk başlama safahatını, bilhassa Hasan Atıf ve Tâhirî Mutlu ağabeyleri odak noktasına alarak araştırdım. Olayın şahidi muhtelif ağabeylerden yaptığım kayıtları Risale-i Nur’la birleştiren tablonun dağınık parçaları toplandı ve büyük fotoğraf tamamlandı. Şöyle ki:

Tâhirî Mutlunun anlattıkları

Tâhirî Mutlu Ağabey’in, kayıtlarımda bulunan, kendi sesin-

¹⁰ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 326.

den birebir yazdığım Denizli Mahkemesi hakkındaki açıklaması aynen şöyledir:

“Malumuz üzere Denizli hadisesi 5. Şuâ sebebiyle meydana geldi. 5. Şuâ’yı Denizli’nin Homa nahiyesinde ele geçiriyorlar. Sonra Baş müddeiumumînin (başsavcı) ve valinin haberi oluyor. Homa’ya gidiyorlar. Denizli baş müddeiumumîsi, vaktiyle medrese hocasıymış. Vali de Ispartalıdır. Babasına Faik Hoca derler. Hafızdır aynı zamanda. Mütemadiyen Kur’an yazar, onunla meşgul olurdu. Öyle mübarek bir zattı babası.

Müddeiumumî, valiye ‘Efendim bunda bir şey yok, ehemmiyeti yok bunun. Bu ufak bir sivilcedir, biz bunun başını kopartırsak büyür’ diyor. Vali ‘Yook! Bak, Süfyan demiş, Deccal demiş’ diyor. Neyse 9 Ramazan günü beş kardeşimize tevkif kesiyorlar. Başta Üstad Hazretleri, Hüsrev, Rüstü, Nuri Benli’yi; ondan sonra peyderpey bizleri de topluyorlar. Biz hep Isparta’da birikiyoruz. Vaktaki Üstad geldi Kastamonu’dan, evraklar tekemmül etti, bir gün sabah, ‘Sizi Denizli’ye sevk ediyoruz’ dediler.” Tâhirî Ağabey’in açıklaması böyle...

Sav’lı Hasan Kurt ve Abdülkadir Zeybek’in anlattıkları

Isparta-Sav kahramanlarından Hafız Mehmet’in torunu Abdülkadir Zeybek’in ve Sav’ın hizmet tarihçesini çok iyi bilen ve anlattıkları bu hadiseyi bizzat yaşayan 90 yaşındaki Hasan Kurt’un talebim üzerine beraberce bizim için yazılı olarak hazırladıkları bilgiler ise şöyle:

“1943’lü yıllarda Sinoplu Hasan Atif Egemen, Sav’da Hasan Can’ın (r.h.) evinde sekiz ay kalmıştır. Hiç dışarı çıkmadan, devamlı olarak Nur risalelerini yazmakla meşgul idi. Hasan Can ise, Denizli Mahkemesi’nde Üstad’la beraber kelepçelenen ağabeyimizdi. Çok yaşlı idi. Yolda, mahkemeye giderken, adeta Üstad’ın sırtında, Üstad’a dayanarak gidiyor. Üstad onu

taşıyor. Hasan Can 90 küsur yaşına kadar yaşayan bir ağabeyimizdi. Evi ise Sav'ın en üst kısmındaydı.

“Hasan Atıf, Sinop'ta hizmet edemeyip sert mizaçlı insanlardan sıkıldığı için Sav'a gelmişti. Bu şöyle oluyor: Memleketi Sinop'tan Kastamonu'da bulunan Hazret-i Üstad'ı ziyarete gitmiş. Üstad ona, 'Seni Sinap'a göndereyim' demiş. 'Üstad beni tekrar Sinop'a mı gönderecek!' diye bir hal almış onu... Sonunda Hazret-i Üstad, 'İsparta'ya git, Hüsrev sana bir yer ayarlasın' demiş.

Sav'daki Sinap Sokak ve araştırmalarımda yardımcı olan Abdullah Dinçol

“Hasan Atıf İsparta'ya geliyor. Hüsrev Efendi de onu Sav'a, Hasan Can'ın evinde kalmak üzere gönderiyor. Hasan Can, Hasan Atıf'ı evinin alt katına yerleştiriyor. Ve orada hizmete, yazıya başlıyor. Sekiz ay burada kaldı. Çok güzel yazısı, gayet okunaklı Osmanlıca hattı vardı. Geldikten birkaç gün sonra Hasan Can 'Gel seni gezdireyim, canın sıkılmasın' diyor. Köyün üst kısımlarındaki bahçelere ve orada bulunan Sinap'a çı-

kariyor. Orada “Sinap” isminde bir yatac vardır. Evliyaullahtan bir zatın türbesi var orada. Hatta orada kuduz hastalığına iyi geldiğine inanılan şifalı bir su da vardır. Hasan Atıf, Sav’daki Sinap’a çıkınca Üstad’ın latif ifadesini hatırlıyor ve tebessüm ediyor. Zira ‘Sinop’ ve ‘Sinap’ bir harfle birbirinden ayrılıyor. Hasan Atıf bilahare Denizli, Aydın arasında bulunan Sultan-hisar’da ömrünü tamamlamıştır.

“Hasan Atıf, bizim Sav’da sekiz ay kaldıktan sonra ayrılır ve Denizli’nin Homa nahiyesine taşınır. Her nasılsa, bir karakol başcavuşunun sinsi hareket etmesiyle bir fitne başlar orada. O başcavuş “Ben çok aşığım” gibi ifadeler kullanarak rahmetli Hasan Atıf’ı yumuşatır ve 5. Şuâ’yı ondan alır. Bu risaleyi alır almaz doğruca karakola ve savcıya şikâyetle bulunur. İşte 1943 Denizli Mahkemesi bu hadise neticesinde başlar.

“Hasan Atıf, Homa’ya gitmeden önce Sav’da kaldığı için burayı çok incelediler. Denizli Mahkemesi sırasında bütün Sav’ı aradılar, taradılar. Dedem Hafız Mehmet Gül, o zaman erken tedbir almıştı. Dedemin evi o kadar sıkı aranıyor ki yüklük dediğimiz yerleri bile boşalttırıyorlar ve karanlık yerleri de lamba yaktırıp arıyorlar. Tedbir alındığı halde buradan sekiz kişiyi götürüyorlar Denizliye.”

Savlı ağabeylerimizin verdikleri bilgiler böyle...

Denizli Hadisesi başladığında Hz. Üstad diyor ki...

Kastamonu Lâhikası’nın en sonlarındaki bir mektuba Üstad Hazretleri’nin acele olarak eklediği bilgi ve tavsiye şöyle:

“Şimdi aldığımız haber: Denizli Valisi ehemmiyetli bir şifre ile bura valisine, Atıf meselesini izam ederek şifre yazmış. Hafız-ı Hakikî’nin hıfzına dayanıp telaş etmeyiniz. Fakat ihtiyat ediniz. Hapsolan Atıf ve arkadaşlarına teselli veriniz ve

merak etmesinler. Allah Kerim'dir ve Rahim'dir."¹¹

Üstad Hazretleri, Kastamonu'dan Denizli'ye sevk edilmeden önce *Kastamonu Lâhikası*'nın en son mektubunda da bu konuyla ilgili şunları yazar:

"Bu Ramazan-ı Şerifin başında doktorun ihbarıyla ve kuvvetli emarelerin delâletiyle ve birden hararet kırk dereceden geçmesiyle tebeyyün eden, zehirlemekten gelen şiddetli hastalık hengâmında, kardeşimiz Âtîf'in habbe gibi hâdisesini, hariç valiler kubbe yaparak, buranın hem adliye, hem zabıta, hem vilâyete şifrelerle Risale-i Nur aleyhine sevk edildiği aynı zamanda, iki saat evvel, Mu'cizat-ı Ahmediye İstanbul'dan koşup imdada gelmiş.

(...)

"Hem hastalıktan gelen teessür ve Âtîf'in hâdisesiyle kalbime gelen teellüm ve onlara acımak ve Isparta'ya sirayet etmek endişesinden neşet eden sıkıntı ve bu mübarek şehirde Risale-i Nur'un 'Sireten tenevveret' perdesi altına girmesi ve üçüncü günde, o iki taharriden sonra, akşama kadar gelen ve gidenlerin mütemadiyen tarassut edilmesi ve Emin'in hanesi de birşey bulunmadan taharri edilmesi cihetiyle ziyade muhtarip ve müteellim iken, Cenab-ı Erhamürrâhimînin rahmetiyle, şimdiye kadar devam eden inâyet-i İlâhiye himayeti ve rıza, teslim, tevekkül ve ihlâsın verdikleri teselli, bütün o müz'ic şeyleri akım bıraktı. Kemâl-i ferah ve istirahatle "Görelim Mevlâ neyler, neylerse güzel eyler" deyip, kemâl-i teslimiyetle müsterih olduk. Siz de öyle olunuz, fütur getirmeyiniz."¹²

Bu mektupla Üstad'ın Kastamonu hayatı da tamamlanmış olmaktadır. Zira biraz sonra Denizli yolculuğu başlayacaktır... Zaten kitabın son mektubu budur...

¹¹ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 327.

¹² Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 329.

Büyük müderris Üstad Bediüzzaman Hazretleri, Denizli Hapishanesine girdikten sonra talebelerine yazdığı ilk teselli mektubunda, her ihtimale karşı şu tavsiyede bulunur:

“Hadiseye sebebiyet verenlere itap etmeyiniz. Bu musibetin geniş ve dehşetli planı çoktan kurulmuştu. Fakat manen pek çok hafif geldi. İnşallah çabuk geçer. ‘Asâ en tekrehû şey’en ve hüve hayrun lekum’ (‘Olabilir ki siz bir şeyden hoşlanmazsınız; hâlbuki o sizin için bir hayırdır.’ Bakara Suresi, 2:216) sırrıyla müteessir olmayınız.”¹³ “Aleyhimize çevrilen dolaptan kurtulmak imkânı bulmadık. Ben hissetmiştim, fakat çare yoktu.”¹⁴ Demektedir.

1400 Sene öteden İmam-ı Ali’nin ihbarı

Homâda 5. Şuâ’nın bir başçavuş tarafından hile ile Hasan Atıf’tan alınıp karakola götürülmesinin aynı zamanlarında, tamamen İmanî bir ders olan *Âyetü’l-Kübrâ Risalesi* (7. Şuâ), Tâhîrî Ağabey tarafından İstanbul’da 5 yüz adet olarak tabettiriliyor. Hatta Üstad’ın muvafakatı *Miftahü’l-İman* olduğu halde her nasılsa *Âyetü’l-Kübrâ*’yı tabettiriyor. Tâhîrî Ağabey, Afyon müdafaasında “...Üstad’ımın müsaadeleri olmadığı halde, marifetimle eski yazıyla İstanbul’da matbaada tabedilen 5 yüz adet Bediüzzaman’ın Yedinci Şuâ kitabını...”¹⁵ Açıklamasıyla bunu kendisinin bastırıldığını teyid ediyor.

İşte aynı anlarda Homâda ahir zaman hadiselerinden bahseden 5. Şuâ yakalanınca ehl-i garaz bu iki hadiseyi birbirine karıştırarak, “İstanbul’da 5. Şuâ matbaada tabettirilmiş” yalanıyla Denizli Mahkemesi’ni başlatıyor.

¹³ Bediüzzaman Said Nursî, *Şuâlar*, Söz Bas. Yay., s. 391.

¹⁴ Şuâlar, Envar Neşriyat, s. 322.

¹⁵ Bediüzzaman Said Nursî, *Şuâlar*, Söz Bas. Yay., s. 667.

Üstad Hazretleri, Denizli Hapishane mektuplarını ihtiva eden 13. Şuâ'daki bir mektupta bu iki hadisenin aynı kavşakta buluşmasına şöyle temas ediyor:

"...Yirmi beş sene evvel aslı yazılan ve sekiz sene zarfında bir iki defa elime geçen ve aynı vakitte kaybettirilen Beşinci Şuâ benden uzak bir yerde ele geçmesiyle, o hoca bozması gibi kiskançlar, onunla adliyei evhamlandırıldılar. Aynı vakit, benim arzu ettiğim yeni harflerle *Miftahu'l-İman* mecmuası yerine *Âyetü'l-Kübrâ* muvafakatım olmadan tab olması ve nüshaları gelmesi hükümete aksetmiş, iki mesele birbiriyle karıştırılmış. Güya Kanun-u Medeniyeye karşı o Beşinci Şuâ tab edilmiş diye, ehl-i garaz, bir habbeyi yüz kubbe yaparak gadren bizleri şu çilehaneye soktu."¹⁶

Burada insan aklının eremeyeceği derin sırlar vardı... Üstad'ının bir göz işaretini bile emir telakki eden bir zat, neden *Miftahü'l-İman* yerine *Âyetü'l-Kübrâ*'yı tabettirmişti? Buna kendisi de cevap veremiyordu. Cevabı, Hazret-i Ali'nin *Celcelutiye*'sindeydi. 1400 sene öteden İmam-ı Ali (r.a.) her şeyi görmüş ve "*Âyetü'l-Kübrâ* için hapse düşüp yine onun kuvvetli hakikatleriyle kurtulacaksınız" diye söylemişti. Kader programı işliyordu...

Üstad Hazretleri, bu çok çarpıcı beşaret için, yine 13. Şuâ'da bulunan bir mektupta Denizli hadisesine işaret ederek, şöyle diyor: 'Ve bil âyetü'l-kübrâ eminnî mine'l-fecet' (Ey Mevlâm! *Âyetü'l-Kübrâ* hürmetine, beni bütün sıkıntılardan kurtar.)

Şöyle devam ediyor Bediüzzaman: "İmam-ı Ali bu fıkra ile işaret eder ki, *Âyetü'l-Kübrâ Risalesi* yüzünden şakirtleri bir musibete düşecekler ve onun kerameti ve bereketiyle emniyete ve selamete çıkacaklar. Evet, bu keramet-i Aleviye tam ta-

¹⁶ Bediüzzaman Said Nursi, *Şuâlar*, Söz Bas. Yay., s. 392-393.

mına çıktı ki o risale için hapse düşüp ve onun kuvvetli hakikatleriyle kurtuldular.”¹⁷

Böylece Tâhiri Ağabey’in tabettirdiği *Âyetü’l-Kübrâ Risalesi*, Denizli Mahkemesi’nin sebebi olduğu gibi, şefaatchisi dahi olup beraatına da vesile olmuştur...

Üstad Hazretleri, Denizli Hapishanesinde yazdığı teselli mektuplarından birinde Tâhiri Ağabey’i kastederek diyor ki:

“Kahraman bir kardeşimiz, *Âyetü’l-Kübrâ* meselesinde bütün mes’uliyeti kendine alıp, Hizb-i Kur’ân’ı ve Hizb-i Nur’u ve kalemiyle kazandığı fevkalâde uhrevî şeref ve fazilete istihkakını tam göstermiş, beni derin sevinçlerle ağlatmış. Ve Yedinci Şuâ olan *Âyetü’l-Kübrâ* tam nazar-ı dikkati celb ederek ileride ona lâıyk bir fûtuhatı ihzar etmek hikmetiyle ona gelen bu muvakkat müsadere, o kardeşimizin ve rûfekasının hizmetlerini ve masraflarını zayi etmeyecek, inşaallah daha parlattırıcak diye rahmet-i İlâhiyeden bekleriz.”¹⁸

Bu girizgâhtan sonra hatıra sahiplerini dinleyelim:

SABRİ KARAGÖZ ANLATIYOR:

Sabri Karagöz Dinar’ın Akyarma köyünde 1933 senesinde doğmuştur. Şimdi Nazilli’de yaşamaktadır. Atıf Ağabey’in en yakın talebesidir. 16 yaşından vefatına kadar irtibatları baba-evlat kıvamında devam etmiştir. O kadar ki hocası, ismini kendi ismine benzeterek “Hasan” olarak değiştirir. Hatta Sabri Ağabey’in siması, boyu ve endamıyla Atıf Ağabey’e çok ama çok benzediği de dikkatimizden kaçmadı. Sabri Ağabey, 1956 senesinden itibaren Nazilli’de ikamet etmektedir. Üç kere Bediüzzaman Hazretleri’ni ziyaret etmiştir. Hayatı ve bu ziyaretleri kendi adıyla

¹⁷ Bediüzzaman Said Nursî, *Şuâlar*, Söz Bas. Yay., s. 890.

¹⁸ Bediüzzaman Said Nursî, *Şuâlar*, Söz Bas. Yay., s. 394.

Ağabeyler Anlatıyor-5 kitabında verilmiştir. Buradaki hatıraları sadece hocası Hasan Atıf'la olan kısımlardır. Risale-i Nur hizmetlerinin Anadolu'daki tesisinde çok önemli bir hadim olan Atıf Ağabey'le ilgili bu kıymetli hatıralar yazıldıktan sonra kendisine tashih ettirilmiştir.

16 yaşından itibaren vefatına kadar Hasan Atıf'ın en yakınında bulunan Sabri Karagöz

“Atıf Ağabey’in kimsesi yoktu”

Atıf Ağabey'in Ege'ye gelişi çok eskidir. Bir kuvvet onu buraya gönderiyor.

Atıf Ağabey'le beni babam tanıştırdı. 1943 senesinde Denizli hadisesinden az önce, bize yakın Dazkırı-Pazar yerin-

de tanıştırdı. Atif Ağabey'i ilk defa orada gördüm ben. Sonra 1946'da yine bizim köye yakın bir köy olan Baraklıda bir ay yazı dersi aldım ondan. Asıl beraberliğimiz ise 1949'da Sultanhisar'a geldikten sonra başladı ki birazdan anlatacağım.

Aslında soyadları Kadioğlu idi. Ağabeyi Nazif ve diğerleri, Kadioğlu'nu "Egemen" yapalım demişler. Ben bir ara "Neden Egemen yaptınız?" dediğimde "Ağabeyim öyle istedi" diye cevap vermişti. Atif Ağabey'in Rüştüye (Ortaokul) ve İdadiye (Lise) diplomaları bendedir. Bana "Al bunları sana hediye ediyorum" demişti. Şimdi onları ben de sana hediye ediyorum Ömer kardeş.

Atif Ağabey'in şahsını merak edip kendisine sormuştum. O da kendisini kısaca şöyle anlatmıştı:

"Benim babam Adana Lisesi'nin müdürüydü. Ben liseyi Adana'da okudum. Kasım Gülek benim mektep arkadaşımdır. Biz aynı sınıftaydık." Bunun üzerine ben, "Kasım Gülek, 12 lisan biliyormuş" dedim. O da "Çok akıllıydı o. Çok da haşarıydı, sıraların üzerinden hoplar zıplar giderdi" demişti.

Atif Ağabey'in babasının adı Hafız Mustafadır, diplomasında yazar. Sonra bunların tayinleri tekrar memleketleri Sınop'a çıkmış, liseyi orada bitirmiş. Askerliğini Samsun Telgraf Müdürü olarak yapmış...

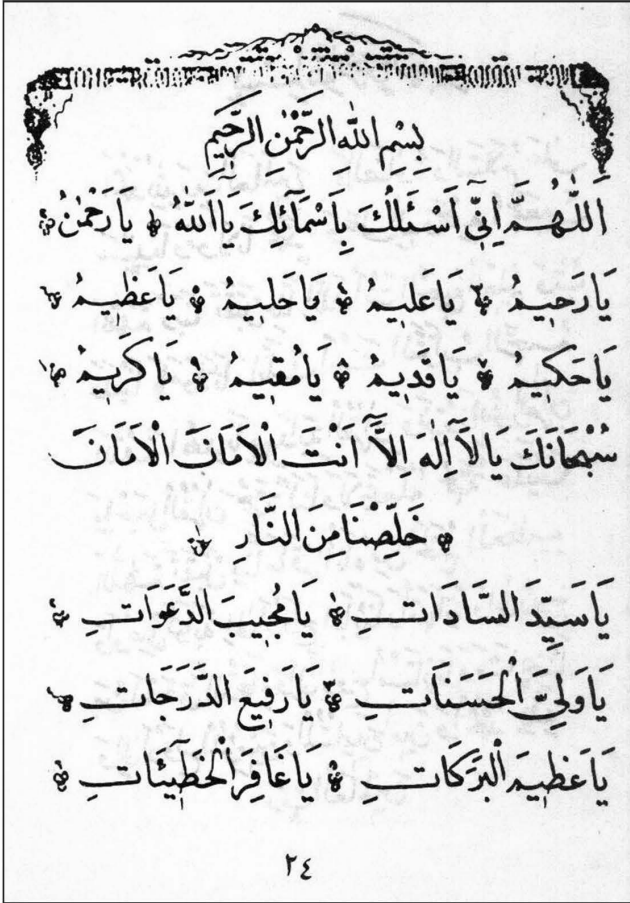
Bir gün Aydın'ın Atça bucağından olan Ahmet Hamdi Kundakçıoğlu ile konuşuyorduk. Atif Ağabey de yanımızda bizi dinliyordu. Zaten o pek konuşmazdı. Hamdi Amca bana harp yıllarını anlatıyordu:

"İngilizler hücumbotla Samsun'u topa tuttular. Top mermlerinden birisi bizim postane müdürünün odasına girdi. Ben orada başçavuştum. O mermi hemen patlamadı, müdür odadan çıktıktan sonra infilak etti..."

Sonra Hamdi Amca bana doğru eğildi ve "O zat kimdir bilir misin?" dedi. Aynı zamanda Atif Ağabey'e bakıyordu. Bir

müddet öyle baktı. Atıf Ağabey hiç ses çıkarmayınca “Üle Hoca, sendin ya o” dedi. Mübarek, hiç kendinden bir şey anlatmazdı bize. Hamdi Amca böylelikle bize bir katkıda bulunmuş oldu.

Atıf Ağabey’in sol kulağının altında, ense tarafında, doğuştan kırmızı bir ciğer benisi vardır. Bu yüzden Atıf Ağabey o kırmızı işaretinden kolayca tanınırdı.

Hasan Atıf'ın okunaklı ve güzel yazısı Cevşen'in ilk sayfası.

Atif Ağabey Denizli Mahkemesi'nden sonra Homa'dan evlendi. Kayınbiraderi Mehmet Ali Çakıcı, Homalı bir nalbanttı. 1943 Denizli Hapishanesinde tanışmış ikisi. Hapishaneden sonra Atif Ağabey Homa taraflarında dolaşırken, oradaki Homalı kardeşler, Atif Ağabey'i evlendirmeye karar vermişler. Mehmet Ali Çakıcı'nın kız kardeşi Ayşe de dul kalmış. Bir kızı varmış. Kızını evlendirmişler, Ayşe annemi de Atif Ağabey'le nikâhlanmışlar. Hiç çocuğu olmadı.

Atif Ağabey, Ege'yi dolaşır, Osmanlıca risale yazmayı öğretirdi. 1949'da Sultanhisar'a yerleşti. O zaman sepet, çuval gibi şeyler satıyordu oralarda. Zaten halk da biliyor, birbirlerine "Hocadan al" diyorlardı. Nazilli'de sepet pazarı kuruluyordu. Bazen Atif Ağabey'le beraber geliyorduk buraya. Esmer vatan-daşlar sepet satıyorlardı. Sepetleri alıp trene geliyorduk. Oradan trenle Sultanhisar'a getiriyorduk.

Daha sonra *Cevşenü'l-Kebir*, *Delaili'n-Nur*, *Hülasatü'l-Hülasa*'yı yazdı. İzmir'de o zaman Mor İpek Matbaası vardı, orada klişe yaptırdı ve bunları bastırdı.

Onun bir Kara Kesesi vardı, onu önce bana vermişti. Epey sonra geri istedi. Bir şey lazım olmuş... Kara Kese içinde el yazıları ve şiirleri vardır. Kara Kese'yi bana verirken içinden bir tane fotoğraf çıkmıştı, bir subay fotoğrafı. Ben kim falan diye bakınca mübarek, tuttu oracıkta yırttı. "Eyvah" diyebil-dim ancak. Rahmetli fotoğraflardan hoşlanmazdı. O subay, Atif Ağabey'in kendisiydi. Askerdeyken çekilmiş bir fotoğrafıydı.

Sana verdiğim tek fotoğrafın hikâyesi ise şöyle:

Sultanhisar'da onun bir evi vardı. Ahir ömründe İzmir'e gittikten sonra satılığa çıkardı. Atif Ağabey'in kimsesi, çocuk çocuğu yoktu. İzmir'de Selami Özer vardı. Ona, "Bu evi biz alalım, ağabeyi oraya defnedelim" dedim. Gittim Sultanhi-sar'daki yetkililerle konuştum. Onlar da seviyorlardı Atif Ho-

ca'yı. "Tamam" dediler. Fakat Selami'nin de benim de durumumuz yoktu evi almak için; almadık. Zaten Atıf Ağabey ev için söz vermiş bazılarına. Onlar da kandırmışlar onu. Başta 3 bin liraya anlaşılmışlar. Sonra da "2 dedin ya!" deyip evi alıp gitmişler. İşte bu fotoğraf o zaman tapu işleri için çekilmişti. Yani mecburen çekirtmiş...

Atıf Ağabey, 1943 Denizli ve 1948 Afyon Hapsi'nde Üstad'la beraber yatmıştır. Bizim münasebetimiz vefatına kadar, yani 40 sene, hem de baba-oğul seviyesinde devam etmiştir. Atıf Ağabey'i benim kadar kimse tanımaz!

Atıf Hoca'nın yaşantısı bambaşka

1949 senesinde ben on altı yaşındaydım. Atıf Ağabey, Sultanhisar'a gelmişti. Bir pusula yazmış. Pusulada sadece, "Oğul Sabri gel!" yazıyor, o kadar... Babam "Bak, Atıf Hoca sana gel diyor!" dedi. Yatağımı dürdüm, trene binip Sultanhisar'a geldim. İlk defa geliyordum daha bu taraflara. Beni istasyonda bekliyormuş. Tren günleri ve saatleri belliydi zaten. "Hoş geldin oğlum" diyerek karşıladı beni.

Bahçeli bir evi vardı, tek odalı. Ailesiyle orada oturuyordu. Tabii kiradaydı. Sonradan Sultanhisar'da bir ev satın aldık ona. Bir iki gün içinde bir ailenin yanında kalmaktan dolayı sıkılmaya başladım ben. "Ben gideyim" dedim. "Olmaz! Ben senin sıkıntını biliyorum. Biraz daha sabret. Şurada bir ev var. Orayı tutacağım ben sana" dedi. Evin 70 kuruş kirası vardı. Ev küçüktü. O kadar ki tuvaleti falan yoktu. Yalnız Atıf Ağabey'in evine yakındı. Bahçe içerisinde, etrafına perdeler çekerek bir tuvalet yaptım. Kirası uygun olduğundan ben kendim verdim parasını. Geceleri orada yalnız kalıyordum. Atıf Ağabey'in evi yakın olduğu için geceleri evden onu görebiliyordum. Gecele-ri uyumuyordu. Onu hep uyanık görürdüm.

Orada bana risaleleri güzelce yazmayı öğretti. O zaman 1 numara, 2 numara, 3 numara vs. divit uçları vardı. Onları İstanbul'dan kendisi almıştı. Ancak kâğıt bulmakta çok zorlanıyorduk. Orada iki ay kaldım. Sonra evime döndüm. Ben ara sıra yine Atif Ağabey'in yanına geliyordum. Zaten kiraladığımız ev duruyordu.

Risaleler, pazarcılar vasıtasıyla elden ele dolaşırdı. Bize de gelir, çoğaltırdık. Sonraları Hüsrev Efendi'den postayla da gelmeye başladı. Üstad'dan mektuplar bize geldikçe çoğaltılır ve elden ele, köyden köye dolaşırdı.

Sultanhisar'a ilk geldiğimde acaba nasıl adam diye heyecanlandım tabii. Daima takip ediyordum kendisini. O zaman fark ettim ki Atif Hoca'nın yaşantısı bambaşka!

Evinin bahçesinde bir nar ağacı vardı. Nar ağacının dibinde abdest alıyordu. "Suyu dökeyim" dedim, "Olmaz" dedi. "Ben ne diye geldim buraya? Ben dökeceğim!" dedim. Çocuğum tabii. Hiç seslenmedi.

Orada çok ilginç bir şey dikkatimi çekti:

Abdest alma zamanında, tam o sırada, nar ağacına bir kuş geliyordu. Kanatlarını açıyor ve "cik, cik, cik..." diye devamlı, ama hiç durmadan ötüyordu. İkinci vakti geliyor yine aynı şekilde... Akşam, yatsı, sabah namazında... Hep aynı şekilde görüyordum o kuşu. Atif Ağabey'in tarihî bir cep saati vardı. Saatini şöyle çıkarıp "Oğul Hasan! Vakit geldi herhalde" dedi mi, kuş başlıyordu ötmeye. Atif Ağabey de daima kuşu takip ediyor, bir şey demeden gülümsüyordu sadece. Bu bana, ona karşı epey sıcaklık verdi tabii. "Bu adam boş değil" dedim kendi kendime.

Atif Ağabey öyle herkesle, her yerde konuşan bir adam değildi. Huzurlu, sakin, sükûnet içerisindeydi daima...

1951-52 senesinde yine Sultanhisar'dayım. O zaman devlet, İzmir yolunu açıyordu. O kazılan arazide biz odun toplar-

dık. Ben büyüklerini alıyordum, o ise bana “Küçüklerini al, kesme olmasın” diyordu. Zaten onun âdetiydi. Daima küçüklerini alırdı. Patatesin bile küçüklerini alırdı. “Ağabey büyüklerinden al” derdim; ama o, “Küçük alıyorum ben” derdi. Nedenini bilmiyorum.

Bir gün yine odun toplamaya çıkmıştık. Şimdi park olan bir yerde, o zaman kocaman bir köpek vardı. Herkese saldırıyor, kuş uçurmuyordu. Bizim yolumuz da oradan geçiyordu. Ben başladım sopa aramaya... Atıf Ağabey kaşlarını çattı ve “Ne o! Sen onun bizden olduğunu bilmiyor musun yoksa?” dedi. Ben elimdekini atıverdim. Köpeğe iyice yaklaşıncı köpek olduğu yere oturdu, başını kaldırdı ve dikkatlice bize bakmaya başladı. “Ağabey” dedim. “Köpek ağlıyor!” dedim. Yumuşak bir sesle “O bazen öyle yapar” dedi. Resmen köpeğin ağladığını gördüm.

Ben onun yanında 16 yaşında başladım. Bir gün bana; “Oğul Hasen!” dedi. “Ben Sabri değil miyim Ağabey?” dedim. “Hasan! Hasen!” Yani “Ha sen, ha ben”, “Ha ben, ha sen; farkımız yok” demek istiyordu. Artık biz baba evlat gibi çok içli olmuştuk.

“Hapishanede Üstad, yanaklarımdan öptü”

1952’de Malatya hadisesi oldu. Hüseyin Üzmez, Gazeteci Ahmet Emin Yalman’ı kurşunlayınca tutuklamalar başladı. İzmir Demokrat Gazetesi’nde “Tutuklandılar” diye Atıf Ağabey’in ismini ve kendi ismimi okudum. Oysa biz o sırada, dışarıda, Sultanhisar’daydık. Gidip haberi Atıf Ağabey’e gösterdim. Derin derin düşünmeye başladı. İki gün sonra taharri memurları geldi. Bir cuma günüydü. Bizi Sultanhisar Karakolu’na götürdüler. Artık o gece için, bizi evimize gönderdiler.

Ertesi gün biz gittik teslim olduk. Bizi Sultanhisar’dan,

Nazilli'ye götürdüler. Karakolda ifadelerimizi alıp mahkemeye sevk ettiler. Karakolda Atif Ağabey'e "Sen Mustafa Kemal hakkında konuşmuşsun?" dediklerinde "Hiçbir zaman, hiçbir yerde konuşmadım. Hatta men ederim" dedi. Sonra bana "Ne öğretiyor sana?" diye sordular. "Bazı bilmediğim şeyleri, namaz gibi mevzuları sorarım. Burada misafireten kalıyorum" dedim. Hakikaten ben Atif Ağabey'e ziyarete gitmiştim, eski evim duruyordu hâlâ.

O gece bizi Nazilli Hapishanesinin tecrithanesine attılar. Alt beton, üst beton, oturacak yer yok... O gece betonun üstünde sabahladık Atif Ağabey'le. Ertesi gün Ertuğrul Öztürk'ün dedesi Yazırlı Mustafa (Öztürk) Efendi yastık, yorgan, minder getirmiş. O, çok kahramandır! Onun çok hizmeti vardır. Çok da cömert bir insandı. İnsanlara önce ikram eder, sonra meseleleri anlatırdı. Bir de onun gibi, Denizli'de Yakalı Hafız Mustafa vardı. İş konusunda da çok girişken bir adamdı. Üstad'a hapishanede iken çok faydası olmuş.*

Sonra bizi ihtilattan (insanlarla görüşmekten) men ettiler. Hapishanede tam tecrit içindeydik. Değil dışarıdan gelenlerle, mahkûmlarla bile bizi görüştürmüyorlardı. Hatta gardiyanlar da bizimle konuşmuyorlardı. O ana kadar Atif Ağabey'le ikimiz yalnızdık. İki gün sonra az önce bahsi geçen emekli asker Ahmet Hamdi Kundakçioğlu'nu getirdiler yanımıza. Atça'dan getirmişlerdi. Atif Ağabey'le Samsun'da, askerde beraberlermiş. Cemaatle bir ilgisi yoktu ama 163'e bağlıydı. Halk Partili'ler şikâyet etmişler.

Böylece dört metrelik bir odanın içinde üç kişi kalmaya başladık. Burada haftalarımız geçti. Ben çoğunlukla Ahmet Hamdi Amca'yla sohbet ederdim; Atif Ağabey pek konuşmazdı. Özellikle tuvalet işi çok zor oluyordu. Zili çalıp gardiyanı

* Nazilli'nin İhlâs Kahramanı Mustafa Öztürk ile Kahramanlar Ocağı Denizli'den Hafız Mustafa Efendi hakkında geniş bilgi için *Ağabeyler Anlatıyor*-2 kitabımıza bakılabilir.

çağırıyor ve “Ben tuvalete gideceğim” diyorduk. O da “Ne bu ya!” diyor, açmıyordu.

Bir gün—affedersiniz—öyle bir sıkışmıştım ki kıvranıyordum. Atıf Ağabey’le Ahmet Hamdi Amca orada oturuyorlardı. Onun için çekiniyordum. Bir kutu buldular ve “Bunun içine yap” dediler. Ben zaten çekingen bir adamım... Yapmam mümkün değil! İyice kıvranmaya başladım. Eğilip bükülüyor, kendimi iyice kasiyordum. Sonra canım geçmiş, dalmışım. Gece saat üç sıraları pencere açıldı. “Pencereyi niye açtınız?” diye kızacaklar diye ben korkuyordum. Allah’ım! O anda çok güzel bir şey oldu. Üstad Hazretleri oradan içeri girdi. Önce sağ yanağımdan, sonra soldan; Üstad, yanaklarımdan öptü! Eliyle başımı sıvazladı ve sessizce “Çok zahmet çektiniz” dedi. Birden uyanıverdim. Atıf Ağabey “Ne oldu?” der gibi yüzüme baktı. Ben heyecanla “Üstad geldi! Bak yanağıma, ıslak!” dedim.* Ondan sonra üç gün, hiç tuvalete gitmedim, üç gün tuvaletim gelmedi.

SABRİ HALICI

Bu arada Sabri Halıcı geldi. Tutuklamalar ilk defa buralarda başladığı için onu da Nazilli’ye getirmişler. Konyadan getirdiler. Bizim tecrit odası müdüriyete yakındı ve anahtar deliğinden görülürdü. Şöyle bir baktım: “Ağabey, birisi geldi” dedim. O da baktı, “Bu Sabri Halıcı” dedi. Onu Denizli ve Afyon hapislerinden tanıyormuş. Sabri Ağabey’i bizim odaya vermediler. Onu, diğer mahkûmların içerisinde ayrı bir yere yerleştirdiler.

Sabri Halıcı’nın çok güzel hitabeti vardır. Bu arada bir kavga çıktı hapishanede. Mesele, hapishanenin dayılığını ele alma meselesiy-

* Sabri Ağabey bunları anlatırken ağlıyor, o günkü gibi yanakları ıslanıyordu.

miş. Bu sebeple savcı, Sabri Halıcı'yı mahkûmları ıslah için o tarafa vermiş.*

Nazilli'de Hasan Atıf'la beraber hapis yatan Sabri Halıcı

Biz tecritteyiz; ama anahtar deliğinden orta salonu görebiliyorduk. Sabri Amca diz çöktü ve konuşmaya başladı. “Ey Kardeşlerim! Sizler hepiniz iyi insanlarsınız. Bir noksan tarafınız varsa, o da size bir şey öğretilmemiş olması...” Yüksek sesle konuştuğundan, sesler duyuluyordu. Netice çok güzel oldu. Koğuşta ezan okumaya başladılar. Cuma günü, mahkûmlar yere bir şeyler serdiler ve içerde Cuma namazını kıldılar. Sabri Ağabey vaaz etti. Tabii bizi bırakmadıkları için biz namaza gide-medik. Bir hafta sonra bizi de o tarafa, Sabri Halıcı'nın odasına aldılar. Ben orada, Sabri Ağabey'den Kur'an dersi de almaya başladım. Sonradan bizi de bahçeye çıkarmaya başladılar.

* Aslında Erzurumlu olan Sabri Halıcı'nın ismi Risale-i Nur'da çok geçmektedir. Ağabeyler Anlatıyor-1 kitabımızda daha teferruatlı bilgi mevcuttur.

Bir ara Sabri Ağabey'in oğulları geldi. Oğlu Metin Halıcı'nın, hapisteyken babasına yazdığı mektubun aslı bendedir. Onu sana vereceğim. Sonra pilot olan oğlu Ömer de geldi. Atıf Ağabey, "Maşallah! Sen çok gençmişsin; ama böyle olacak işte!" diye ona iltifat etti.

Hapiste toplam üç ay, yirmi gün kaldıktan sonra çıktık. Hapishane olayından sonra, 1954 senesinde askere gittim. Kütahya'da, telsizci olarak yaptım askerliğimi. Malumunuz, Ali Demirel de pilottu. Onlar, Eskişehir-Kütahya arası uçuş yaparlardı. Ben telsizle onlarla bağlantı kurar, konuşurdum. Bazen kendi aramızda piknikler organize ederdik. Onlar benimle bağlantı kurar ve alınacakları söylerlerdi, ben de alırdım.

O senenin temmuz ayında, hatta temmuzun son gününde, Sabri Ağabey'in oğlu Ömer'in uçağı, Manyas Gölü yakınlarına düştü ve şehit oldu.

Sonra ben Tugay'a yazıcı olarak geçtim.

Bu mahkememizse senelerce uzadı, hep talik etti. En sonunda 1957'de beraat ettik.

Sabri Halıcı'nın oğlu Şehit Pilot Ömer Halıcı

Bir gün Nazilli Hapishanesinden mahkemeye götürülürken Hasan Atif Ağabey'i Ahmet Hamdi Amca'yla, beni de Halıcı Sabri Ağabey'le birlikte bağladılar. İstasyon Meydanı'ndan, çarşı içinden yayan olarak mahkemeye doğru gidiyorduk. Etrafımızda jandarmalar, onların da etrafında halk, bizi seyrediyorlardı. "Nurcular mahkemeye gidiyor" diye merakla toplanmışlardı. O sırada menfi birisi, "Yalnız Müslüman siz misiniz?" diye bağırdı. Halıcı Sabri Ağabey "Siz de Müslümansınız yavrum! Siz de Müslümansınız yavrucuğum!" diye mukabele etti.

Yine bir gün mahkeme sıramızı beklerken, Hasan Atif Ağabey tefekküre dalmış, kendi kendine gülümsüyordu. Ben yüzüne bakınca, "Kelepçe sizi bırakacağım diyor" dedi. Bunu duyan Sabri Ağabey bana dönerek, "Yok yavrucuğum!" diye itiraz etti. Atif Ağabey, biraz celallenerek onu ikaz etti.

Sabri Halıcı bana müdafaa yazdırıyordu, kâtipliğini ben yapıyordum. Sabri Halıcı, "Savunma hazırlayalım" dedikçe Atif Ağabey, "Hayır, lüzum yok" derdi. O gün bize "Ne kadar hapişte kalacağız?" diye sordu. Ben, "50-60 gün" dedim. Ahmet Hamdi Amca, "Biz buradan çıkamayız" dedi. Konyalı Sabri Halıcı da "Çıkamayız" dedi. Atif Ağabey ise, "Bana kalırsa 110 günde çıkarız" dedi. Sabri Ağabey, itiraz edince Atif Ağabey yine celallendi ve "Bir daha konuşursan biz çıkarız, sen içeride kalırsın" dedi.

Atif Ağabey'in bu sözü üzerine ben gün saymaya başladım. 110. günün akşamı merakla beklerken gece 03.00'te gardiyanlar isimlerimizi sayarak, "Sabah mahkemeniz var" diye tebliğatta bulundular. Hakikaten aynı gün mahkeme bizi doğrudan, Halıcı Sabri Ağabey'i ise kefaletle tahliye etti. O zaman için 2 bin lira kefalet parası ödedi. Atif Ağabey ona, "Bir daha itiraz etseydin hapişte tutuklu kalacaktın. Bununla kurtuldun" demişti.

Sabri Ağabey o zaman 66 yaşındaydı, Atıf Ağabey'den yaşça büyüktü. Bu ağabeylerimizin mizaçları çok farklıydı. Mese-la Atıf Ağabey pek konuşmazdı; Sabri Ağabey'se tam tersi, çok konuşkandı. Atıf Ağabey hiddetlendiği zaman, zaten gür olan kışları şöyle dikleşirdi.

Biz Nazilli Hapishanesinden çıkınca, Ertuğrul Öztürk'ün dedesi Mustafa Öztürk, bizi Nazilli'den Sultanhisar'a kadar kendi aracıyla götürdü. Yol bir buçuk saat sürdü. Nazilli'de o zaman çok az insanda araba vardı. Allah ondan razı olsun.

Mahkeme bizi tahliye etti ama duruşmalar için Nazilli'ye gidip geliyorduk. Ben memleketimden, Atıf Ağabey Sultanhisar'dan, Sabri Halıcı Ağabey Konya'dan geliyor ve Nazilli Palas Oteline yerleşiyordu.

Bir seferinde Uzunçarşı'nın köşesindeki bir dondurmacıda oturuyorduk. Sabri Halıcı orada ilginç bir hatıra anlattı. Şöyle ki:

"Bak yavrum sen bu Atıf'ı bilmezsin. Biz Afyon Hapishanesinden çıktıktan sonra, 28-30 kişi iki gündür aç bir vaziyetteydik. Bir buçuk ekmeğimiz vardı. Ne yapacağımızı bilmez bir vaziyetteyken, bu Atıf bize dönerek, 'Kimse ekmeğe dokunmasın. Ben size çorba yapacağım, hep beraber yeriz' dedi. Çorbayı yaptı ve biz çorbanın başına oturduk. Ekmeği hepimize pay etti. O kadar adam o ekmekten ve çorbadan yedik, doyduk. Hatta o bir buçuk ekmeğe ve o az çorba arttı. Kendisi yemiyor, bizi tebessümle seyrediyordu."

* Aslında o zamanki saff-ı evvel ağabeylerimiz arasında hasbelbeşer mizaç ve içtihat farklılıklarından dolayı çıkan imtizaçsızlıklar, şimdi de olabiliyor. Sabri Halıcı Ağabey'imizin anlattığı bu hatrada çok mesajlar var. Kanaatimce burada şöyle bir sır gizli: İnsanlar arasındaki önlenemeyen böyle ihtilafları çok da büyük görenek yeise düşmek yerine, Risale-i Nur düsturlarına ve şahs-ı maneviye tâbi olup asgariye indirmek gerekmektedir.

“Vefatında çok ağladım”

Vefatından iki üç sene evvel, İzmir’e gelmeden önce bana “Beni Üç Şehitler’e götüreceksin” dedi. Üç Şehitler benim bilmediğim, hiç gitmediğim Yenipazar’ın üstünde bir yermiş. Haber gönderince ben gittim. Yanına bir minder, bir seccade, ibrik, su bardağı aldı. Anne evde ağladı, kaldı. Çık bakalım, çık bakalım. Bir de 79 model yeni araba almıştım; çizilecek, bir şey olacak diye ödüm patlıyordu. Çalı çırpı sürtüne sürtüne çıkıyorduk. Tabii ben bir şey de diyemiyordum. Ara sıra gülümsüyor ve “Bir şey olmaz!” diyor. Yanında bir arkadaşı da vardı. Ben oraları bilmiyordum. Bir yerde “Dur” dedi, indik. Arabanın direksiyon tarafına bakarak “Bunun kornası nerede?” dedi. Gösterdim. “Tamam” dedi. “Burada beni bırakın” dedi. “Ben bırakmam ağabey, burası dağ başı” dedim. “Sen ne yapacaksın yahu!” dedi, bana celallendi. İncir ağacı vardı dibine oturduk. Orada kuyu varmış kovasıyla su aldım, etrafı iyice sula-dım. Gece yarısı akrep filan da olur diye tedbir aldım. Bereket versin, yanımda gelen kişi oraları tanıyordu. Evi Sultanhisar’daydı.

Sonra Yenipazar’da Ali Demir diye oranın yerlisi birisine gittim “Ali Ağabey, ne yap et Atif Ağabey’i oradan getir” diye ısrar ettim. Neyse saat 23.00 gibi alıp getirmişler. Sonra Selami’ler (Özer) İzmir’e götürdüler onu. İzmir’in Yeşilyurt semtinde, Filiz Sokağı’nda oturuyordu.

Ben işim icabı çok seyahat ediyordum. Seferlerim bittiğinde mutlaka Atif Ağabey’e uğrardım. Uğramadan geçtiğim çok kere, yarı yoldan tekrar döndüğüm vakidir. Zira içime bir sıkıntı basar, Atif Ağabey’in yanına dönüverirdim. Bir cereyan olurdu, ben de “Herhalde beni çağırıyor Atif Ağabey” deyip geri dönerdim. Hakikaten döndüğümde bir hikmeti olduğunu anlardım. Rahmetliden bir mesaj gelecek oldu mu bir sıkıntı

gelirdi içime. Bizim aramızda bir rabıta vardı; hoca-talebe veya baba-evlat arasındaki gibi.

1988 yılında, vefatından bir hafta önce İzmir'e, ziyaretine gitmiştim. Ben o sırada toptan saat satışı yapıyordum. Önce Selami'ye, Karabağlar'daki dükkânına uğradım. Mustafa Birlik de oradaydı. Beni görünce "Geldiğin iyi oldu. Atıf Ağabey'e en yakın sensin. Nereye defnedelim diye bir soruversen..." Bu soruyu nasıl sorayım diye itiraz ettim. Oradan Atıf Ağabey'in yanına gittim. "Sabri sen mi geldin?" dedi. Gözüyle ilgili bir problemi vardı, gelenleri ayırt etmekte zorlanıyordu. Biraz ondan bahsetti bana. Süreyya Kafesçioğlu diye bir göz doktoru vardı. Atıf Ağabey onu iyi tanırdı. "Ameliyat olursa dayanamaz masada kalır" demiş. Kendisi anlattı bana. Epey konuştuktan sonra ben müsaade istedim ve vedalaştık. Kapıdan çıkmadan "Sabri!" diye beni çağırdı. "Arkadaşlarla ne konuştun?" dedi. Ben de "Ahmet Feyzi Ağabey, 'Arzu eden yanıma gelebilir' demiş" dedim. "İyi madem, onların dediği gibi olsun" dedi. Ahmet Feyzi Ağabey, İzmir'in Çamlık köyünde medfundu.

Tekrar vedalaştık. Tam çıkarken yine çağırdı "Telefon numaranı yaz" dedi. Bir kâğıt gösterdi. "Hasan! Kimin ne olduğunu bilemeyiz" dedi. Bana söylediği son cümlesi bu oldu. Günlerden salıydı. Ertesi salı Nazilli'deydim. Baktım birisi bağırarak geliyor, "Yetiş, nerdesin, İzmir'den telefon geldi, hoca vefat etmiş" dedi. Kayınpederim Hacı Musa'ya beraber gidelim diye teklifte bulundum. (Kayınpederim, Bediüzzaman'ın Denizli'deki yakın arkadaşlarından biriydi.) O da hemen kabul etti. Otobüsle beraber İzmir'e gittik.

Biz evine vardığımızda sağlık memuru yeni gelmiş, kontrol ediyordu. Mustafa Birlik ve birkaç kardeş oradaydılar. Yüzüne bakamadım. Çok ağladım. O başkaydı."

* Sabri Ağabey bunları anlatırken yine duygusallaştı; önce sesi titredi, sonra ağlamaya başladı.

Biraz Kur'an okudum. İşlemler bittikten sonra eller üzerinde İlahiyat Fakültesi Camii'ne kadar götürdük. Cenaze namazı kılındıktan sonra arabalarla Ahmet Feyzi Ağabey'in mezarının da olduğu Çamlık'a geldik. Orada defnettik.

Dışarıdan çok gelen olmuş, çok kalabalıktı. Rahmetli Osman Demirci Hoca'ydı herhalde "Ey kardeşlerim! Hiç keramet aramayın, şu kalabalığa bakın yeter" demişti.

Hasan Atıf'ı bir sene evinde misafir eden Selami Özer (sağda) ve Hasan Atıf'ı gasleden Lütfullah Yavuz Hocaefendi

SELAMİ ÖZER ANLATIYOR:

Selami Ağabey 1935'de Denizli'nin Bekilli kasabasında doğmuş. 1960 yılında İzmir'e yerleşmiş. Üstad Hazretleri'ni birkaç defa ziyaret etmiştir. Bu kısım kendi bölümünde anlatılmıştır. Hasan Atıf Ağabey'le çok yakın olmuş. Hatta Atıf Ağabey'i bir sene İzmir'de evinde misafir etmiştir. Selami Ağabey şöyle anlatıyor:

Güldür Said'i

Risale-i Nur'u 1948'de tanıyan babam, bizi, 1952 senesinde Sultanhisar'da bulunan Atıf Ağabey'in yanına, eski yazıyı öğrenmemiz için götürmüştü. Orada üç ay kaldık. Bahçe içinde basit bir evde kalmıştık. Atıf Ağabey'e çok yakındı. O evden biz çıkınca Sabri Karagöz kalmıştı.

Atıf Ağabey'le irtibatımız hiç kesilmedi. Vefatından iki sene önce, yani 1986'da İzmir'e geldi. Muayene için İzmir'deki Tepecik Göğüs Hastanesi'ne getirmiştik. Akciğer kanserinden şüphe ettiler. Orada tedavi olamadı; çıkardık. O sırada Kayseri'de doktorluk yapan Yusuf Erdoğan'a telefon ettim. O İzmir'de üniversitede doktorluk yaparken Atıf Ağabey'le ilgileniyordu. O dedi ki "Onda Zatülcenp var. Emedur hapı verin" dedi. Hakikaten bu arada iyileşti. Bir sene kadar bizim evimizde kaldı. Sonra hanımı Ayşe Anne'yi getirdik. O, "Dağ dağ üstünde olur, ev ev üstünde olmaz" derdi. Biz de Yeşilyurt'ta onlara bir ev tuttuk. İşte, Atıf Ağabey, 1988'de o evde vefat etti. Çamlık'a defnettik.

Atıf Ağabey Sinopludur. Lise mezunudur. Sinop'ta kestane, patates tüccarlığı yaparken rahatsızlanmış, çok zayıf düşmüş. Bir Doktor, "Senin sıcak bir memlekete gitmen lazım, buranın havası sana yaramıyor" deyince Aydın'a gelmiş. Nazilli, Homa, Sandıklı... Buralarda geziyor; sepet, süpürge, çuval satarak geçiniyordu.

Aydın'dan sonra Sandıklı'ya gitmişti. Yakup Cemal isminde bir trenci Atıf Ağabey'e ilk defa bir Risale vermiş. Atıf Ağabey bu Risale'yi okuduktan sonra Üstad'ı ziyarete gitmiş. Sonra Üstad Isparta'ya göndermiş onu. Dokuz ay Sav'da kalmış.

Bir gün İslamköy'de Hafız Ali'ye uğramış. Hafız Ali Ağabey, "Atıf, ben Üstad'a bir mektup yazdım. Bir şey diyecek mi-

sin?” diye sormuş. O da mektubun kenarına “Ya Rab! Güldür Said’i, ta gülmesinden güller açılsın” diye eklemiş. Üstad da şöyle cevap yazmış:

“...Aydınlı Hasan Atıf’ın, Hâfız Ali’nin mektubunun haşiyesinde yazdığı misli görülmemiş şu dua, “Yâ Rab, güldür Said’i, tâ gülmesinden güller açılsın” diye pek garip fıkrası, Risale-i Nur’a onun sadakat ve ihlâsının acip bir kerametidir ki, otuz günde bir defa gülmeyen o biçare Said, bir günde otuz defa güldüğünün yazılması ve size o mektubun gönderilmesi zamanına tam tamına tevafuk ediyor.”¹⁹

Bu hadise için Üstad, Aydınlı Atıf’ın kerameti diyormuş. Atıf Ağabey de “Üstad’ın kerametidir” derdi.

Üstad’ın hassasiyeti

Atıf Ağabey bana Üstad’ın hassasiyetiyle ilgili bir hatırasını anlatmıştı. Şöyle ki:

Atıf Ağabey, *Evrâd-ı Kudsiye*’yi yazıp tashih için Emirdağ’a, Üstad Hazretleri’ne gidiyor. Orada Üstad’dan basılması için müsaade alıyor. Sonra orada diğer talebelerle bir anlaşmazlık olunca Atıf Ağabey ayrılıp dönüyor. Üstad Hazretleri hasta olup yatağa düşüyor. Hemen Atıf Ağabey’e geliyorlar ve “Üstad seni çağırıyor” diyorlar. Atıf Ağabey tekrar Emirdağ’a gince Üstad, “Kardeşim Atıf, şimdiye kadar basılanlar kâfi geliversin, tarikat ruhu hâsıl olacak. Şimdi Antalya’da 23. Söz basılıyor. Şimdilik duruversin” diyor. Atıf Ağabey de, “Baş üstüne Üstad’ım” diyor, kabul ediyor. Ondan sonra Üstad iyileşip hemen ayağa kalkıyor. Ufacık bir fitne çıkacak olsa Üstad Hazretleri böyle hemen etkileniyormuş.

¹⁹ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 150.

LÜTFULLAH YAVUZ ANLATIYOR:

İlahiyatçı akademisyen Lütfullah Hoca'mız, Atıf Ağabey'in son yıllarında ona yakın olmuştur. Vasiyeti üzerine de kendisini gasletmiş ve kefenlemiştir. Bizlere şunları anlattı:

1985 yılında İzmir'e geldiğimde Simav'daki Mehmet Selim Ağabey'in tavsiyesiyle Hasan Atıf Ağabey'le tanıştım. İşte şu an içinde bulunduğumuz, Selami Özer Ağabey'in evinde kalıyordum. Ben bu eve gelip kendisiyle tanışmıştım. Bana hemen yazı tavsiye etti ve yazdırdı. Kendisi çok cazibedar, nüktedan bir insandı. Hastalığı sırasında mümkün olduğu kadar ziyaret ederdim. Devlet Hastanesi'nde Başhekim yardımcısı Dr. Mehmet Bayındır'a ve bana, "Allahu Teâlâ sizi benim için yaratmış" derdi. Yani bizi severdi.

Cenazesini Mustafa Tezcan Hoca ile benim yıkamamı, benim kefenlememizi vasiyet etti. Mustafa Hoca iyi bir hocadır. Uşak'tadır, eski bir Nur talebesidir. Hasan Atıf Ağabey'in cenaze namazını da o kıldırılmıştı. Bazı kitaplarını da bana verdi.

Cenazesini yıkarken bizzat bir kerametine şahit oldum. Yıkama esnasındaki telaşeden dolayı bir ara üzerindeki havlu düşmek üzereymiş. O ara eli, kayan havlusunu tutar gibi toparladı. Gözümlle gördüm ben bunu. Bunu görür görmez beni bir titreme tuttu.

CEMİL ALTUĞ ANLATIYOR:

Şimdi Aydın ilinde yaşayan emekli öğretmen Cemil Altuğ Ağabey'in Hasan Atıf Egemen Ağabey'le çok beraberlikleri olmuştur. Talebimiz üzerine hatıralarını uzunca yazıp bize gönderdi. Tekrarları önlemek için yazdığı hatıraların bir kısmını buraya alıyoruz:

Afyon'un Sandıklı ilçesinde 1941 yılında doğdum. 1960 yı-

linda Aydın'a geldim. 1960'lı yıllarda Atıf Ağabey'le tanıştık. Devamlı ziyaretine gittim, irtibatımız hep devam etti. Yazı hocamdır aynı zamanda. Birçok sohbetimiz ve gezimiz oldu. Ben Aydın Köşk'te ilkokul öğretmeniydim. Atıf Ağabey, Sultanhisar'da idi. Kendisinden dinlediğim veya beraber yaşadığım birçok olay var. Bunlardan bazılarını arz edeyim.

Cemil Altuğ

“Mütevazı yaşardı”

Aslında Sinoplu olan Atıf Ağabey, Adana'da PTT memurluğu yapıyor; Zübeyir Ağabey gibi. Bu arada Adana Spor'da futbol da oynamış. Güçlü, kuvvetli, heybetli birisiydi. Atıf Ağabey, Sandıklı'nın Kızılören ilçesinde kalmış, oraya “Karye-i irfan” derdi.

Atıf Ağabey, 1930'lu yıllarda Üstad'la tanışıyor. Sandıklı dolaylarındaki pek çok Nur talebesi, Risale-i Nur'u Atıf Ağabey vasıtasıyla tanımıştır. Sultanhisar'ın Ciybe Mahallesi'ne yerleşen Atıf Ağabey, 1943 Denizli Hapsi'nden sonra Homa'dan evlenmiştir. Sultanhisar'da tek katlı, tek odalı, küçük bahçeli bir evi vardı. Odayı perdeyle ortadan bölüp, oturlardı. Arkasınca kadınlar, sesleri duyulmaz görülmezdi, böyle bir hayatı vardı.

Rahmetli Atıf Ağabey'i 1960'lı yılların başında tanıdığım-

da, ilk dikkatimi çeken şey, onun iktisatla yaşamasıydı. Evinde ince tenekeden yapılmış küçük bir soba vardı, perdeyle bölünmüş iki tarafı da ısıtırdı. Hanımı Ayşe Teyze, sobayı çalı çırpı ile yakar ve üzerinde yemek yapardı. Bunlar, ekseriyetle bahçeden topladığı ıspanak, turp otu, ısırgan gibi otlardan zeytinyağı ile kavurduğu yemeklerdi. Zeytinyağını da çok az katardı. Bir gün beraber Ciybe Mahallesi'nin mescidine gidiyorduk. Ayşe Teyze "Efendi zeytinyağı kalmamış, bakkaldan alır mısın?" dedi ve bir şişe getirdi. Baktım ki şişe küçücük; yarım kilo yağ ya alır, ya almaz... Dedim: "Ağabey, büyükçe bir şişe veya teneke ile alsak daha iyi olmaz mı?" dedim. Cevaben dedi ki: "Kardeşim, herkes yirmi kiloluk tenekeyle yağ alırsa yağ pahalandır. Az alayım ki hem pahalalanmasın hem iktisada uygun olsun" dedi.

Hasan Atıf Ağabey, istiğna düsturuna da çok dikkat ederdi. Bir yere yazı öğretmeye gittiğinde, özel torbasını hazırlar öyle giderdi. Torbanın içerisine ekmek, kaynamış patates, çökelek, zeytin vs. koyar, kaldığı yerlerde bunları yerdı. Evlere, davetlere gitmezdi. Çoğunlukla dershanede oturur, kendi getirdiklerinden yer, minnet altına girmezdi. Yalnız Köşk'te dershane yoktu. Bu nedenle Köşk'e geldiğinde bizim evde misafir olurdu. "Sandıklı'nın tarhana çorbasını ve bulgur pilavını çok se-verim" der, başka yemek istemezdi.

Yerler tahta olduğu için o günkü şartlarda tahtakurusu olurdu. Tahtakurularını alır ve kendi porselen fincanın içinde toplardı. Hayvancıklar çıkmak istiyorlar ama kaydıkları için yukarı çıkamıyorlardı. "Hocam, bunları ne yapacaksınız?" diye sorunca "Dur hele bizim oğlan, dur bakalım" derdi. Sonra bahçeye çıkar, bahçenin en uzak köşesine döker, o tahtakurularını öldürmezdi. "Üstad, hapishanede bunları öldürmeye müsaade etmezdi" derdi. "Tahta bitini öldüren ileride kedi öldürür, köpek öldürür, sonra daha büyüğünü öldürür. Da-

ha büyüğünü öldüren insanı öldürmeye kalkar; böyle sırayla gider bunlar. Bu bakımdan Üstad Hazretleri sinekleri, tahta bitlerini öldürtmezdi. Zaten bir tekini öldürünce, onun kan kokusuna ötekiler gelir, öldüreni sabaha kadar ısıtır, öldürdüğüne pişman ederler” derdi.

Denizli Hapishanesinde Üstad’ı zehirlediklerinde, Üstad, Atıf Ağabey’i çağırıp “Atıf, bana acele kuru üzüm bul, kaynat ve getir” demiş. Atıf Ağabey de hemen kuru üzüm getirtilip kaynatmış ve Üstad’a içirmiş. Üstad şifa bulmuş ve Atıf Ağabey’e dualar etmiş.

Kürt Atıf

Bir ara kendisine Kürt Atıf diyenler çıkıyor. O da şöyle oluyor: Atıf Ağabey 1930’lu yıllarda Denizli’de hizmet ederken iki polis onu alıp Denizli Valisi’nin yanına çıkartıyorlar. Vali’nin yanında polis müdürü, solunda da jandarma alay komutanı oturuyormuş. Vali, Atıf Ağabey’i görünce “Kürt Atıf sensin ha?” diyor ve hakaretimiz şeyler söylüyor. Bazı sorular da soruyor. Atıf Ağabey hepsini gayet mukni cevaplar verince, Vali, “Alın bu adamı atın dışarı” diyor. Polisler, “Serbestsin amca” deyip salıveriyorlar. Böylece Atıf Ağabey Sinoplu olduğu halde “Kürt Atıf” lakabı ile anılmaya başlıyor. Bunlar kendinden duyduklarım...

Atıf Ağabey, Muallim Naci’nin *Lügat-ı Naci*’sini torbasında taşır, gittiği yerlere götürürdü. Bu lügati çok sever, istifade ederdi.

Atıf Ağabey’in çok güzel hattı vardı. 1969 senesinde kendisinden Arapça ve Farsça öğrendiğim değerli ilim adamı Aydın Müftüsü Mehmet Şirin Doğan Efendi ile beraber tercüme ettiğimiz *El-İşrak-ı fî Mekarimi’l-Ahlak* (İyi Ahlak Parıltıları) kitabının hadislerinin hattatlığını, talebimiz üzerine Atıf Ağabey yapmıştı.

Ömrünün son senelerinde İzmir’de yaşayan Hasan Atıf Ağabey’le irtibatımız 1988’de vefatına kadar hiç kesilmedi. Çok ihlâslıydı. Muhterem Atıf Ağabey’e Allah rahmet etsin, mekânı cennet olsun, âmin. (NOT: Bu hatıraları yazıp verdikten altı ay kadar sonra Cemil Altuğ da vefat etti; çok sevdiği Atıf hocasının yanına uçtu gitti. Biz de, onun için; “Allah rahmet etsin, mekânı cennet olsun, âmin” diyoruz...

Şener Sevgen

ŞENER SEVGEN ANLATIYOR:

1945 İzmir doğumluyum. Hasan Atıf Ağabeyin velayetine şahit olduğum bir hadise var. Bu olayı İzmir’de hemen herkes bilir, çünkü çok kimseler şahit olmuşlardı.

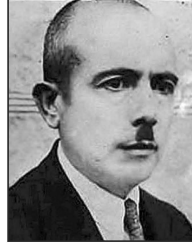
Dersimi almıştım ama yapacak bir şey yoktu

Sene 1969 veya 1970. Ben o zaman İzmir Belediyesi’nde memur olarak çalışıyordum. Kardeşim Hasan Tahsin Sevgen de maliyede memurdu. Her ikimizde öğlen namazını Kemeraltı Camii’nde imkân nispetinde buluşup cemaatle kılardık. Yine

böyle bir gün ben Hisar Camii tarafında bulunan Belediyeden geldim, kardeşim de maliyeden gelmiş. O benden evvel cami avlusundaydı, ben daha sonra cami avlusuna girdim. Benim biraz rahat hareket eden, rahat konuşan bir tipim vardır. Halen o yanlış hareketlerim devam ediyor benim.

Cami avlusuna daha yeni adım attım, kardeşim beni görür görmez ellerini iki tarafa açmış, “Atıf Hoca gelmiş sakın gürültü yapma” dedi bana. Hiç beklemediğim bir andı, şoke olur gibi oldum. Dedim ya az evvel rahat konuşan, yanlış yapan bir insanım; orada yine tepem attı “Madem Atıf hocan gelmiş, gelsin elimi öpsün” dedim. Sonra mutad âdetim olarak caminin avlusundaki küçük kütüphaneye girdim. Kütüphane girişinde bir antre, içerde de bir oda vardır. Baktım ki büyük bir masa etrafında Atıf Hoca oturmuş; masanın sağ, solu her tarafı dolu, sohbet ediyorlar. Ezana da on dakika kadar var. Ders yapıyorlar diye ben hiç selam vermedim. Kollarımı sıvadım abdest almak üzere şadırvana gittim, abdestimi aldım, tek-rar kütüphanenin antresine geçtim, arkam onlara dönük olarak oturdum. Onlar beni görmüyor. Birden bir gürültü koptu içeride. Ne oluyor diye döndüm baktım, Atıf Hoca kalkmış ve sağındaki solundaki herkesle tokalaşıp musafaha yapıyor. Sonra Atıf Hoca iç taraftan antre tarafına geldi. Ben bir basamak aşağıdayım, Atıf Hoca bir basamak yukarıda. “Hocam hoş geldiniz!” dedim, elimi uzatır uzatmaz bir kaptı, hemen öptü. “Aman!!!” diye bağırdım; bir de elimi alnına koydu bıraktı. Hiçbir şey söylemedi. Benden sonra yine antrede bulunan birkaç kişi vardı. Onlarla sadece tokalaşıp musafaha yaptı. Ben dersimi almıştım... Aldım ama yapacak bir şey yoktu... Kaşınmış oldum... Allah bizi affetsin...

(1895-1946)

Hasan Feyzi Yüreğil

ŞAİR, EDİP, MUTASAVVIF VE muallim Hasan Feyzi Yüreğil, 1895 senesinde Denizli’de doğmuştur. Bediüzzaman Hazretleri’ni 1943 Denizli Mahkemesi sırasında tanıyan Hasan Feyzi Efendi hapishaneye girmede, fakat şiir ve yazılarıyla dışarıdan, hapishanedeki Üstad’ına ve Nur talebelerine sahip çıktı, onlara kol kanat gerdi. Bilhassa, o günlerin çok ağır baskılarına maruz kalan Nur talebelerine şiirleriyle moral ve şevk kaynağı oldu. Hasan Feyzi’nin yazdığı bu manzumeler için, Savlı Abdulkadir Ağabey’den, Üstad’dan naklen şu hatırayı almıştık: “Ben dua makamında okuyorum, çünkü o manzumeler ilhamla yazılmış, sizler de dua makamında okuyunuz” buyurmuş Hz. Üstad. (*Ağabeyler Anlatıyor-2*, s. 31) Hasan Feyzi’nin *Risale-i Nur Külliyyatı*’nda çok sayıda şiir ve mektupları var. Ayrıca Hz. Üstad’ın bu mümtaz talebesinden sitayişle bahsettiği mektuplar da külliyyatta var.

Hasan Feyzi Efendi, 13 Kasım 1946 tarihinde bir Çarşamba günü, çok sevdiği Üstad'ından on dört sene evvel, Denizli'de vefat etti. Üstad'ına bedel gitti. Bunu şöyle açıklıyor Bediüzzaman Hazretleri: "Nurlar hakkında parlak fıkralarında, bu bîçare kardeşine kendini kurban etmeğe söz verdiğinden ve Nur vazifesini acele yapmasıyla istirahat âlemine gitti."²⁰ Kendini kurban etme meselesi ise Hasan Feyzi'nin bir şiirinde şu şekilde geçiyor: "Dahi nezrim bu ki, canım sana kurban olacak!"²¹

Mezarı Denizli Kabristanındadır. Denizli Şehidi, İslamköylü Hafız Ali Efendiye yakındır.

Muslihiddin Sönmez, Hasan Feyzi Efendi ile çok samimiydi

Bediüzzaman Hazretleri'nden on dört sene evvel, 1946 senesinde vefat eden Hasan Feyzi Yüreğil hakkında bilgi kaynakları—çok uzun bir zaman geçtiği için—yok denecek kadar azalmıştır. Bir istisna olarak, Hasan Feyzi Ağabey'e çok yakın olmuş ve 2014 yılı itibarıyla halen hayatta olan bir ağabeyimiz var... Muslihiddin Sönmez...

1921 Salihli doğumlu Muslihiddin Sönmez Ağabey, emekli savcıdır. Üstad'ımızın 1943 Denizli Mahkemesi'nde Fahrî Avukatlığını yapan Ziya Sönmez'in oğludur. Muslihiddin Ağabey Hz. Üstad'ı Denizli ve İstanbul'da ziyaretlerde bulunmuş ve kendisiyle konuşmuştur. Bu hatıraları *Ağabeyler Anlatıyor-1* kitabından okunabilir.

Sönmez ailesinin bir hususiyeti; en tepeden aşağıya doğru aile boyu hukukçu olmalarıdır. Muslihiddin Sönmez'in dedesi, babası, kendisi ve oğlu; hepsi de hukuk adamı... Uzun müd-

²⁰ Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lahikası-1*, Söz Basım Yay., s. 245.

²¹ Bediüzzaman Said Nursî, *Tarihçe-i Hayat*, Söz Basım Yay., s. 670.

det İzmir Karşıyaka'da ikamet eden Muslihiddin Ağabey daha sonra Ankara'ya taşınmıştır. Kendisiyle yakın dostluğumuz ve görüşmelerimiz devam etmektedir..

Muslihiddin Sönmez Ömer Özcan'a bilgi verirken

Hasan Feyzi Yüreğil'in (r.h.) mektupları

Muslihiddin Sönmez'in Hasan Feyzi (r.h.) Ağabey'le çok samimi, çok hasbi, çok hususi münasebetleri olmuştur. Karşılıklı olarak hem eski yazı hem de yeni yazı olarak çok sayıda mektuplaşmaları vardır.

Muslihiddin Ağabey, Hasan Feyzi Efendi ile yazıştığı—Osmanlıca ve yeni harf—bütün mektupların hem orijinallerini, hem de Osmanlıcaların çevirisini bir dosya halinde arşivime konmak üzere bize hediye etmiştir. Aynı dosya içinde Hasan Feyzi Ağabey'e aid 156 mısra, yani 78 beyitlik oldukça uzun bir şiir de vardır. Mektuplar ise ilmî, tefekkürî ve tasavvufî niteliktedir. İnşallah bir gün neşretmek nasip olur bize...

Ayrıca 1944 Denizli beraatından sonra—babası Ziya Sönmez Üstad'ın avukatı olması hasebiyle—evlerine mahkemeden gönderilen bir sandık dolusu risalelerden bir kısmını kendisine ayırmış. Kitaplar el yazması, Üstad'dan tashihli, orijinal. Bu tarihi gazi kitapların üzerlerinde mahkeme kayıt yazıları hâlâ duruyor. Kitapların bazılarını şahsıma hediye etmek lûtfunda bulunmuştur. Allah razı olsun.

Dosyanın birinci sayfasında şunlar yazmaktadır:

Muslihiddin Sönmez'in çok yakın dostu Hasan Feyzi Efendi hakkında hazırladığı dosyanın birinci sayfasında kendi imzasıyla aynen şunlar yazmaktadır.

"Hazret-i Pîr Muhammed Nur-ül Arabî halifesi Üsküplü Ferid Efendi'nin, hâs ve mümtâz bir halifesi olan Denizlili Hasan Feyzi Efendi Hz.nin naçiz şahsıma gönderdiği tasavvufî değeri çok yüksek olan mektuplarını ve şiirlerini bâzı ihvanın ısrarlı rica ve talepleri üzerine derlemiş ve burada toplamış bulunuyorum...

33

مکتوب
— بحریه ایلمده —
اقامه جدار

[فانظروا انما انا رجل فیه استعما اهلها فابوا ان یصیفوها فوجدناها جدارا یریدان بیقض فاقام]

حضرت موسی فرمود و بنی اسرائیل بیان اختیار ایدہ رک خضر و غفران است مسہ و بوندن صوکرہ نیز صبرائز و ساید
نہ احترامہ اندرستم بخارقالانستہ آلامہ دالوارستہ . — بشنیم کتوبہ بایہ —
الکین دھارالارہ بایسون معالہ و مضالوان مقاولہ مجبہ یولہ حقیقہ . سغیر کتیدہ . یانہ و کتیدہ
صومہ و آقیمتہ . نہ دہ یوقادار یانہ و نہ دہ یوقادار یوقادار یوقادار ! یز یوقادارہ — اللہ — آلمہ
و آقیمتہ یوقادار حقیقہ . کیدرکہ کوزل یوقادارہ . یوزلہ یز یوقادارہ . یز یوقادارہ . یز یوقادارہ . یز یوقادارہ .
کیدرکہ و قانغری و یوقادارہ .
— ای کوی خرابای کزن خانہ بخانہ . در بدلتیہ خا و صاخ زمانہ — تور کونی سوبہ رک میرہ
برقہ سبہ بر کونکسہ زور دہ . یز یوقادارہ . آقیمہ بر حالہ یوقادارہ قانغری یوقادارہ .
غایت خوسہ و آقیمتہ بر حالہ و آقیمتہ یوقادارہ یوقادارہ صانہ مسندہ :
اولادہ یز یوقادارہ . صانہ یز یوقادارہ . غیریہ یز یوقادارہ . ہیہ آقیمہ . ہیہ یز یوقادارہ . اللہ دوشہ یز !
خوسہ یز یوقادارہ . در آقیمتہ ! اللہ یز یوقادارہ .
خانہ صانہ خوسہ خوسہ . مزادہ یز یوقادارہ . عینہ زمانہ موسی کی اولوالعزم بر یز یوقادارہ .
او کونہ دوشہ . صانہ آقیمتہ یوقادارہ قانغری یوقادارہ کونہ یز یوقادارہ . خوسہ یز یوقادارہ .
اولادہ آقیمتہ یز یوقادارہ کونہ یز یوقادارہ . عالم بر یز یوقادارہ .
قوجہ یز یوقادارہ .
خانہ کونہ یز یوقادارہ . یز یوقادارہ . یز یوقادارہ . یز یوقادارہ . یز یوقادارہ .
خطہ یز یوقادارہ . یز یوقادارہ . یز یوقادارہ . یز یوقادارہ . یز یوقادارہ .
یز یوقادارہ . یز یوقادارہ . یز یوقادارہ . یز یوقادارہ . یز یوقادارہ .

Hasan Feyzi Efendi'nin kendi el yazısı ile yazdığı ve
Muslihiddin Sönmez'e gönderdiği çok sayıda mektuptan birisi

“Yazılarındaki irtibatın bozulmaması, yazıların daha iyi anlaşılması ve zevkine varılması için bu mektuplaşmaya vesile olan ve tarafımdan yazılan bir yazı ile cevabî mektuplarım da yine ihvanın talep ve tavsiyesi üzerine buraya eklenmiştir.

“Mektuplardaki Arabî ve Farişî lügatlerin Türkçe karşılıkları, metnin okunurken anlaşılması için, metnin içinde () işaretileri arasında dercedilmiş ve şiirlerin içindeki lügatlerin kar-

şılıkları ise okunurken zevki bozmamak için şiirlerin sonunda ayrıca ve topluca gösterilmiştir.

“Üstad’ım ve mürid’im Hasan Feyzi Efendi Hz.nin, maneviyatından da, yine ihvanın tavsiyesi üzerine buraya eklemiş bulunuyorum.

“Son olarak Hasan Feyzi Efendi Hz.nin, bir parça olsun tanınması ve tanıtılması için tarihçe-i hayatından küçük bir parçayı ve küçük bir damlayı yazarak buraya eklemiş bulunuyorum.

“Bütün bu çalışma, ‘O’nun ismini yâda ve ruhunu şâda ve-sile olursa ne mutlu bana.”

Muslihiddin Sönmez

Hasan Feyzi Efendi (r.h.) Hazretleri’nin tarihçe-i hayatından bir damla

Muslihiddin Sönmez, bahsi geçen dosyanın son sayfasında, Hasan Feyzi Yüreğil’in kısa tarihçe-i hayatını ve şemalını şu şekilde anlatmaktadır:

“Hasan Feyzi, Denizli ilinin Yüreğil köyünde 1895 tarihinde doğdu. Kısa bir klâsik tahsilini müteakip kendi kendini yetiştirdi. Zâhir ve bâtin ilimlerinde haklı bir şöhret kazandı. Bir müddet muâllimlik yaptığı için Muâllim Hasan Feyzi namıyla tanındı.

“19. asrın büyük Melâmi meşâyihinden ve 3. devre Melâmiliğinin kurucusu Muhammed Nuri’l-Arabî Hazretlerinin halifelerinden Üsküplü Ferid Efendi Hazretleri’nden feyz alarak onun has ve mümtaz bir halifesi oldu. Denizli ve civarında Melâmiliği neşr-ü tâimim ederek mânevi feyz kaynağı oldu.

“Hususi sohbetleri ve çok nadir olarak camilerde yaptığı vaazlarla dikkati çeken ve takdir toplayan Hasan Feyzi Hz. Kısa boylu, zayıf, nahif, halim, selim, son derece nazik ve kibar,

yumuşak huylu, yumuşak sesli, güler yüzlü, hoşgörülü, zeki bakışlı, melâmeti hâli ile yaşayan değerli bir mürşit idi.

“Üstad’ı Muhammed Nur-ül Arabî gibi, o da Şeriata son derece bağlı ve tâbir-i mahsusu ile ahkâma riayetkâr idi.

“Onun sohbetleri hâlâ hatıralarda ve hafızalarda bütün canlılığı ile yaşamaktadır. Bilhassa “Kur’an Arapça değil, Rabçadır” sözü hiç unutulmamaktadır. Birçok basılmamış mektupları ve şiirleri mevcut idiyse de ben fakire yazdığı mektup ve şiirlerden maâdâsı ölümünden sonra zayi olmuş ve bütün arama ve araştırmalara rağmen maalesef bulunamamıştır. Bu ise manevi hayatımız için büyük bir kayıptır.

“1946 yılının 13 Kasım Çarşamba gecesi, Denizli’de kısa süren bir göğüs hastalığını müteakip vefat etti. Hastalığı esnasında ıstırabını hiç hissettirmemesi, hiç şikâyet etmemesi ve daima gülec ve güler yüzünü ve tavrını muhafaza etmesi hâlâ hatıralardadır.

“Kendisini gönülden seven dost ve ihvanlarının gözyaşlarıyla Denizli kabristanına defnedilen Hasan Feyzi Hz.nin kabri, kendisini gönülden seven, tanıyan dost ve ihvanının dâimî ziyaretgâhı halindedir.

“Son sözü kabir taşındaki kitabesine bırakıyorum:

Aziz şehid tebdil olundu şânı,

Yüreğilli bir Ömer’dir hem nâmı,

Bilmediler söz attılar ol ere,

O da taş a rahmet olur mu diye.

Yaşı henüz basmadan elli bire,

Boyun kesip verdi canını ol dilbere,

Ömrünü ilm ü irfana vakfedip,

Mektep ve kürsülerde feryad edip,

Yıkadı kalpleri feyziyle her an,

Ölmüş tenler de hep buldular can.

13 Kasım bir Çarşamba gecesi rihlet etti Hz. Hasan Feyzi,

Kim ruhuna bir Fatiha okuya,
Nûşerderler Feyziyi doya doya..."

Muslihiddin Sönmez

B. 22/6/1946
Denizli

Muslihiddin:

Mektubunuzu aldım. Salimen İstanbul'a ve oradaki vazifeniz başına varıp yerleşmenizden, verdiğiniz sıhhat ve afiyet haberinizden derecesiz memnun kaldım.

Türbe ve geçmeleri, câmi ve kabristanlar gezip dolaşırken aldığınız o hazzı-ruhaniden bize de eritirip tattırdığınız çok teşekkür ederim. Evet; her şeyde ve her yerde (KÜLLİ ŞEY'İN HÂLİKÜN İLLÂ VECHEHÜ) yazısını görmüşsünüz, güzel. Fakat bir daha bekınız ve tekrar okuyunuz. Hep o şerhlerin alnında bir de "KÜLLİ ŞEY'İN VECHÜ HÂLİKİN VE KÜLLİ ŞEY'İN VECHÜ MAHBÜBİN." yani (Her şey güzelin yüzüdür.) ibaresini yazılı bulacaksınız.

Bu vâdide sana çok uzun bir yazı sunmak aşkınla beraber aşkına taze bir aşk katmak isterdim. Fakat şimdilik nasibiniz yok olmalı ki yazamadım. Sözümü ve bu ilk mektubumu kısa kesiyorum.

Gördüğün mâmûrelerde harabiyeti ve harabelerde de mâmûriyeti okuyup izahla beraber bu de a da sen bana yaz, olmaz mı?

Bahsettiğin o kitap mâdemki meraklıdır, gönderebilirsiniz.

Gittiğin yoldan ayrılma. Vehdet şarabını kâşesini elden bırakma. Huzûrunda daim ol. Neş'e ye sürûrle dol. Bu kadar yeter. Gözlelerinden öper selam ve sevgiler sunarım.

Hasan Feyzi Yüreğil

Hasan Feyzi Yüreğil'in vefatından beş ay önce daktilo ile yazıp
Muslihiddin Sönmez'e gönderdiği mektuplardan birisi

*Hasan Feyzi Efendi Üstad'a aşıkı, Melâmî Şeyhi iken
Nurcu oldu*

Muslihiddin Sönmez Ağabey'e kendi evinde sayısız ziyaretlerim oldu. Kendisi Hz. Üstad'ın Denizli dönemi için ve o dönemde—hasbelkader—bulunmuş ağabeyler bakımından çok

önemli bir kaynaktı. Ondan başka bu dünyada kimse kalmamıştı. Bunun farkında olarak Muslihiddin Ağabey'e olabildiğince çok sayıda sorular sordum ve bunları kamera ile kaydettim. Merhum Hasan Feyzi Yüreğil (r.h.) ile ilgili yaptığım röportajın ilgili bir kısmını konu münasebetiyle buraya alıyorum. Ö.Ö.

– Hasan Feyzi Yüreğil ile de çok samimiyetiniz var. Bana onunla yazıştığınız mektupların dosyasını, tamamının orijinallerini, vermiştiniz. İnşallah zamanı gelince ben bu henüz gün yüzüne çıkmamış hazine değerindeki mektupları yayınlıyacağım. Hasan Feyzi Efendi'yle samimiyetiniz nasıl başladı?

– Hasan Feyzi Efendi Melâmî Şeyhi idi aslında. Bediüzzaman'ı tanıdıktan sonra Nurcu oldu.

– Sonradan Melamilik kaldı mı?

– Kalmadı. Kendisini Risale-i Nur'a vakfetti. Bediüzzaman'a çok hayranlığı vardı. Âşıktı Üstad'a. Kendini kurban etme meselesi ise Hasan Feyzi'nin bir şiirinde şu şekilde geçiyor: "Dahi nezrim bu ki, canım sana kurban olacak!"

– Üstad'la ilgili bir şey söyler miydi sana? Onu tanıyan sizden başka kimse kalmadı bu dünyada.

– Bediüzzaman zamanın MEHDİ'sidir derdi.

– Muslihiddin Ağabey, sizi yorduk, bilinmeyen birçok meselenin canlı şahidi olarak tarihe ışık tutmuş oldunuz. Müsaa-deniz olursa bunları yayınlamak istiyorum.

– Yayınlayabilirsin.

– Allah razı olsun.

Mustafa Sungur Ağabey'in dilinden Hasan Feyzi Yüreğil

Bir ders ortamında merhum Mustafa Sungur Ağabey, Hasan Feyzi Ağabey'le ilgili hatıralardan bahsetmişti ve ben de bunu şu şekilde kaydetmiştim:

“Tarihçe-i Hayattan Hasan Feyzi Ağabey’in,
Güzel oku! Her zerrede coşkun birer mânâ var,
Derd ehline bu mânâda canlar sunan edâ var.
Vermek için parlaklığı, gamlı gönül evine,
Bir bak hele, her cilâdan üstün olan cilâ var.
Derin, güzel düşünce ile incelersen bunu sen,
Zaiflemiş ruhlar için dağlar gibi gıdâ var.
İlâ âhir...

Şiirini coşkuyla okuyan Sungur Ağabey şöyle demişti:

“Seneler evvel aynı şiiri Üstad yine bana okutmuştu ve:
**‘Sungur! Senin kalbinin derinliklerinde olan, Hasan Fey-
zi’nin gözlerinin önündedir!’** demişti.

Sungur Ağabey devamla: Üstad’ımız Denizli beraatından sonra iki ay içinde Emirdağ’ına sürgün ediliyor. Şimdi okuya-
cağım şiir de Hasan Feyzi Ağabey’in; Üstad’ın Denizli’den ay-
rılmasından dolayı nasıl gözyaşı döktüğünü gösteriyor. Bu
şiiri Üstad’ımız ayrılırken Hasan Feyzi Ağabey, Üstad’ımızın
arabasından içeri atıyor.”

Çekilip nur-u hidayet yine zindan olacak!
Yine fırkat, yine hasret, yine hüsrân olacak.
Yine sen, yaş yerine kan akıtıp ağla gözüm..
Çünkü hicran dolu kalbim yine hicran olacak.
Yine göç var diye mecnûna haber verme sakın!
Yine matem, yine zâri, yine efgan olacak.
Açılan ol gül-ü tevhid, sararıp solsa gerek;
Kapanıp Kâbe-i irfan, yine vîran olacak.
Haber aldım ki yarın yad olacaktı bize yâr,
Ne büyük yâre ki, kimler buna derman olacak?
İlâ âhir...

(1938-)

Hasan Yeğın

ARAÇLI HASAN YEĞİN, Abdullah Yeğın'ın yeğenidir. Hasan Ağabey Risale-i Nur'u amcası Abdullah Yeğın Ağabey vasıtasıyla tanımış ve onun teşvikiyle Ankara'da dört sene Dershane-i Nuriye'lerde kalmış. Hasan Yeğın, 1957 senesinde Ankara İlahiyat Fakóltesi'ne kaydolduktan hemen sonra, dönemin hizmet ve neşriyat faaliyetleri içinde bulmuş kendisini.

Hasan Yeğın'ın, Kastamonu'da Mehmed Feyzi Efendi ile de çok beraberlikleri olmuş. Feyzi Efendi'yi hâlâ istismar edenlerden bahsetti Hasan Ağabey. Anlattığı ilgili hatıra çok önemli... Hz. Üstad'ı da Emirdağ'ında ziyaret ediyor. Bu Nurlu hizmetin, o çok zorlu dönemlerinde, Ankara'da fedakârca çırpınan serdengeçtilerle de yakın olmuş Hasan Ağabey. Onları da anlattı bize.

1961 senesinde İlahiyatı bitirip öğretmen olan Hasan Ye-

ğın, memleketin muhtelif beldelerinde vazife yapmış. Şimdi emekli olarak Kastamonu'da ikamet ediyor.

Kastamonu Ağabeylerini ve Risale-i Nur hizmetlerini tanıtan, anlatan "Kastamonu İnternet Sitesi" yayıncıları bu çalışmamda çok yardımcı olmuşlardır. Teşekkür ediyorum. Hatıraların tashihini Hasan Ağabey bizzat yapmış ve onaylamıştır.

HASAN YEĞİN ANLATIYOR:

Kastamonu'nun Araç Kazasının Kıyan Köyünde 1938 yılında doğmuşum. Abdullah Yeğın Ağabey'in yeğeniyim. İlkokulu ve Ortaokulu Araç'ta, liseyi Kastamonu'da bitirdim. 1957 senesinde Ankara İlahiyat Fakültesi'ne kayıt yapturdım ve 1961'de öğretmen olarak mezun oldum.

İlk görev yerim Trabzon İmam Hatip Lisesi'dir. Askerlik dönüşümde Balıkesir Merkez İmam Hatip Lisesi'nde çalıştım. Oradan Çanakkale Biga İmam Hatip Lisesi'ne Kurucu Müdür olarak tayin ettiler. Daha sonra tayinimi Kastamonu'ya çıkarttım. 1990 yılında emekli oldum. Kastamonu'da ikamet ediyorum.

Risal-i Nur'u amcam Abdullah Yeğın vasıtasıyla tanıdım

Risale-i Nur'u amcam Abdullah Yeğın vasıtasıyla tanıdım. Ak-rabalarımızdan başka ilgilenenler de vardı, fakat Üstad'la görüşmeleri yok. Bir amcam daha vardı. Profesör Münib Yeğın. Dindar diye onu da ordudan emekli ettiler. Sonra üniversiteye intisap etti. Profesör oldu; kimya profesörüydü. Vefat etti, kabri Antalya'da.

Ankara İlahiyat Fakültesi'ne başlayınca, Abdullah Yeğın Ağabey'in vesilesiyle derşhanede kaldım. Ankara'da Hama-mönü—eskiden Dört Yol—denilen yerde bir derşhane vardı;

orada kaldım. Zaten başka pek derslane yoktu o zamanlarda.

İlk başlarda biliyorsunuz, Risale-i Nur eskimez yazı dediğimiz, Osmanlıca olarak elle yazılıyordu. Sonra teksir makinelerinde çoğaltıldı. Eskimez yazıyı bilenler az olduğu için, Üstad, risalelerin yeni yazıyla neşrine müsaade etti. Ve ilk olarak *Sözler*, *Mektûbat*, *Lemâlar* matbaa ile neşredilmeye başlandı. Önce Ankara Yıldız Matbaası'nda, sonra Doğu Matbaası'nda basılmaya başlandı. Doğu matbaası Ulus Rüzgârlı Sokaktaydı. Kitaplar baskıya hazırlanırken formaların kontrolü, tashihi gerekiyordu. Bizim dershaneye getirirlerdi; biz de elimizden geldiği kadar yardımcı oluyorduk.

Ankara'da bulunan ağabeyler

O tarihlerde Ankara'da hizmetlerle, neşriyatla ilgilenen ağabeyler vardı. Başta Hukuk Fakültesi öğrencisi Atıf Ural, Vaiz Said Özdemir, Mustafa Türkmenoğlu, Ordu'dan tard edilen Binbaşısı Hayri Bey vardı. Urfalı Salih Özcan Ağabey'in orada bürosu vardı, o da ilgileniyordu hizmetlerle. Tahsin Tola vardı rahmetli. Milletvekiliydi. Bir sıkıntısı oldu mu hemen ona giderlerdi ağabeyler. Mustafa Sungur Ağabey gelir giderdi. Rahmetli Avukat Bekir Berk, her tarafa gidiyordu zaten. Dershanemize misafir gelen arkadaşlar da oluyordu. Mehmet Şevki Eygi, Osman Yüksel Serdengeçti gelirdi mesela.

Beraber kaldığımız arkadaşlar; Kastamonulu Mehmet Günay Tümer, Kastamonulu Kamil Satıbeşe, Kastamonulu Veli Kalyoncu, Konyalı İbrahim Canan ve Ispartalı Hüseyin Aşçı vardı. Onlarla İlahiyatta beraber okuduk. Günay Tümer'in babası emekli hâkimdi. Önceden dindar değillerdi fazla. Risale-i Nur vesilesiyle Günay Tümer rahmetli vesile oldu ailesine. Atıf Ural savcı oldu Kastamonu Bozkurt'ta. Günay Tümer'in kardeşiyle evlendi.

Üstad'la Emirdağ'da görüştüm

Risaleler basılırken tashihat yapılıyordu. Son tashih için formalar Üstad'a gönderilirdi. 1957 senesinde bir seferinde bir arkadaşla beni gönderdiler Üstad'a. Üstad Emirdağ'da idi. Formaları aldık, gittik Emirdağ'a. Tabi tarassut vardı, giren çıkan herkesi kontrol ediyorlardı. Üstad bizi kabul etti, yanına girdik. Üstad rahatsızdı o zaman. Karyolada, yatakta oturuyordu. Elini öptük. Ağabeyler "Kastamonulu, İlahiyatta okuyor vs." diye tanıttılar bizi. Üstad tebrik etti "Ben seni Mehmed Feyzi gibi, onun yerine kabul ediyorum" dedi ve dua etti.

Üstad'ı bir iki defa da Ankara'ya geldiğinde gördük. Anafartalar Caddesinde Beyrut Palas Oteli vardı, oraya gelirdi Üstad. Otele girip çıkarken ancak geriden görürdük biz. Çünkü çok kalabalık olurdu. Hatta Günay Tümer'in Üstad'la beraber o otelden çıkarken çekilmiş bir resmi de vardır.

"Ağabeyler... Vakıf'tı onlar... Vakfetmişlerdi kendilerini"

27 Mayıs 1960 ihtilalinde Ankara'daydık. Çok tarassut altındaydık. Bizim evimizi yani dershaneyi kaç defa bastılar. Kitaplarımızı aldılar. Sakladık filan ama gitti kitapların bir kısmı. Bir gece nezarete kaldık. Ertesi gün mahkemeye çıkardılar. Hâkim bizi serbest bıraktı.

Sonra Cebeci'de, Artuklu Apartmanında yeni bir apartman dairesi kiralandı. Emekli Ağır Ceza Reisi Feyzi Artuklu'nun eviydi. Az evvel saydığım ilahiyatta okuyan arkadaşlarla oraya taşındık biz. O tarihte İlahiyat Fakültesi oraya yakındı zaten. Hukuk Fakültesi'nin arkasında yurt olarak kullanılan binayı İlahiyat Fakültesi yapmışlardı. Bizim dershane de hemen onun yukarısındaydı.

Bir çekingenlik vardı o zamanlar. Böyle serbestlik yoktu

ki. Her an, mesela bir ders yapılsa, şimdi polisler gelecek diye bekliyorduk. Alıp götürüyorlardı. Kitaplar da gidiyordu. Nezarete atıyorlar, arayan soran yok. Mahkemeye ya çıkıyorsun ya çıkmıyorsun. Böyle çok hatıralar var.

Ağabeyler... Vakıf'tı onlar... Vakfetmişler kendilerini... Artık onlar için tehlike zaten yok. Dünya ile de ilgileri yoktu çoğunun. O bakımdan kendilerini tam olarak vermişlerdi. İşte bizlere de örnek oluyorlardı, ama biz maalesef tam anlayamadık. (Hisleniyor) Devamlı takibat altındaydık. Her an bir şey olma ihtimali vardı. Hizmette de belki fazla bulunamadık. Görev dolayısıyla biraz da...

Hâlâ Feyzi Efendi'yi alet edenler oluyor

Bir gün rahmetli Feyzi Efendi'yi ziyaret ettim. Başka kimse yoktu, bir ben bir de o vardı. Dedim; "Hocam sizin hakkınızda belli bir partiyi tuttuğunuz veya onları tasvip ettiğiniz hakkındaki söylentiler var. Siz ne düşünüyorsunuz?" Dedi ki; "Ben biliyorsun pek kimseyle görüşmüyorum. Bazı akrabalarım belli bir partinin içerisinde, amma hiç birisi bana ben şu partiye gireceğim, şu partideyim, diye bir şey söylemezler. Ben de onların işlerine karışmam."

Zaten Feyzi Efendi'nin İslam'a aykırı milliyetçiliği benimsemesi veya söylemesi muhaldir. Ben o kadar gittim ziyaretine, öyle bir şey duymadım. Ama hâlâ Feyzi Efendi'yi alet edenler oluyor. Dediğim gibi ta liseden beri tanıyorum Feyzi Efendi'yi. 1954'ten itibaren Kastamonu'dayım. Vefatına kadar hep buradaydık. Ben Cuma'ya Hz. Pir'e giderdim. Bizim ev de Sinan Bey'deydi. Oradan çıkarken genelde karşılaşırdık. Hatta o faytonla giderdi, yolda durur sağ olsun beni alırdı. Devamlı da ziyaretine giderdik. Ondan öyle bir şey duymadık. Dediğim gibi bir grup onu hâlâ kullanıyor böyle. Âlet ediyorlar bence. Allah rahmet eylesin.

“Üstad Kastamonu’da iken çok sıkı takibat olmuş”

Üstad burada, Kastamonu’da olduğu zaman çok sıkı takibat olmuş, özellikle... Aslında bulunduğu her yerde olmuş bu bas-kılar. Görüştürmüyorlarmış kimseyle. Onun için herkes çe-kinerek gelirmiş yanına. Daha ziyade İnebolu, Eflani gibi ka-zalarda olmuş çalışmalar. Kitaplar çoğaltılmış vs. Merkezde benim bildiğim çok bir şey yok. Görüştürmüyorlarmış ki. Du-varı delip arkadan kışın öyle girmişler evine. Üstad böyle so-ğuk içerisinde donmak üzere iken neredeyse.

Çok zor şartlar altında Üstad burada kalmış. Ölsün diye bakmışlar. Hiç kimse gelmeyecek, uğramayacak. Uğrayanları yakalayıp “Niye geldin, ne işin var?” diye sorguya çekiyorlar, alıp götürüyorlar. Biz de nezaretteyken polisler küfrederlerdi. Kimi, kime şikâyet edeceksin. Diğer ağabeyler daha zor du-rumlarda kalmışlar. O bakımdan merkezde öyle fazla inkişaf olmamış belki. Var gene de ama. Gizli olmuş. Kazalar nispeten biraz daha faal. Köylerde filan, ulaşılamayan yerlerde çoğalt-mışlar risaleleri. Bu ağabeylerin çoğu vefat etmişler. Onlar or-taya çıkarılmamış, yazıya-kayda geçirilmemiş. Ancak onlar-dan biri dinleyecek de nakledecek. Böyle kendini göstermek; biraz da ihlâsa aykırı olarak düşünmüşler, kendilerinden fazla bahsetmemişler. O zaman gizlemek gerekmiş belki de.

(1938-)

Haydar Morgül

1 8 NİSAN 2011 TARİHİNDE Süleymaniye Camii Külliyesi'nde Haydar Morgül Ağabey'in hatıralarını kaydettik. Cami Külliyesinde, Aziziye Sosyal Dayanışma Kültür Ve Eğitim Vakfı Başkanı Selçuk Tuna'nın misafiriyiz. Kamera çekimlerini Şeyhülislam Ebu Suud Efendi'nin ders odasında yaptık. Vakıf Başkanı Selçuk Bey'in verdiği bilgiye göre Ebu Suud Efendi Arabî Tefsirini bu odada başlamış ve burada bitirmiş.

Haydar Morgül, merhum Mehmed Emin Birinci Ağabey'le hem aynı köyden, hem de akraba. Haydar Ağabey aynı zamanda merhum Ceylan Çalışkan Ağabey'imizin hem eniştesi, hem de kayınbiraderi. Haydar Morgül, bize Doğu Karadeniz'de bir köye Risale-i Nur'un nasıl girdiğini, köylülerin bir anda Külliya'ta sahip olma arzularını ve bunun için yapılanları anlattı. Kendisinin Hz. Üstad'ı ziyareti var. Yazdığı risalelere Üstad'ımıza dua yazdırmış.

HAYDAR MORGÜL ANLATIYOR:

Rize'nin Pazar Kazasının Hisarlı köyünde 1938 senesinde doğdum. Küçük iken babam Hakkı Morgül büyük gemiler inşa eder, denize indirirdi. Ben çocukluğumda babama yardım ettim. Sonradan marangozluk, mobilyacılık işi yaptım. Mini-büsçülük de yaptım. Mehmed Emin Birinci Ağabey de bizim Hisarlı Köyündendir. Kendisi ile akrabayız. İstanbul'a 1950 senesinde ben on iki yaşında iken ailece taşındık. O tarihten beri İstanbul'da ikamet ediyorum.

Karadeniz sahiline Risale-i Nur'un gelmesi

Sene 1947. İlkokulu yeni bitirmiştım. Köyümüz Hisarlı'da Mehmed Emin Birinci'nin eniştesi Remzi Morgül vardı. Remzi amca soyadından da anlaşılacağı gibi bizim de akrabamızdır. Birinci ağabeylerin mahallesi bizden bir kilometre kadar ötededir.

Köyümüzden Remzi Morgül ve arkadaşları Bafra'ya, Kızılırmak Nehri'nin denize aktığı yerde, balıkçı barınaklarında çalışmak üzere giderlerdi. 1948 senesinde arkadaşı Halil ile yine gidiyorlar. Gençlerdi daha. Aslında onlar köyde iken namazlarını devamlı kılmazlardı. Çalıştıkları yerde Allah onlara bir ilham veriyor, namazlarımızı devamlı kılalım artık diye bir karar alıyorlar. Bunun için ne yapalım diye düşünüyorlar; Bafra'da bir şeyh varmış, ona gidelim diyorlar. İki kişi dört saat yayan yürüyerek gitmişler Bafra'ya. Bafra'da o şeyhin tarikat derslerini alıyorlar...

Remzi amcalar işleri bitince köye döndüler. Remzi Morgül babamın hem akrabası hem de çocukluk arkadaşıydı. Babam Hakkı Morgül namazını kılardı. Espriyi de çok severdi. Remzi amca babama "Sana çok güzel bir şey buldum, onu getirdim"

demiş. Babam “Ne getirdiniz bana?” deyince; tarikat mesleğini anlatmış Remzi amca. Babam şakacıydı, gülerek “O işler zordur ben yapamam, kolay bir şey bulursanız onu getirin bana, o zaman kabul” diye cevap veriyor.

Remzi amcalar 1949 senesinde tekrar gittiler çalışmaya. Bafrâda, Muammer ve Berber Adem ağabeyler varmış, onlarla tanışmışlar. Muammer Ağabey onları dershaneye götürmüş, Risale-i Nur’u göstermiş, anlatmış ve Afyon’da hapisanede yatan Bediüzzaman’dan bahsetmiş. Elllerine de birkaç küçük risale vermiş. Remzi Morgül ve arkadaşı orada Risale-i Nur’a tam teslim olmuşlar. O zamana kadar dine lâkayd kalan bu iki arkadaş birden bire değişiveriyorlar.

Remzi Morgül ve arkadaşı Halil tekrar döndüler köyümüze. Köyde 5. Şuâ’yı okudular, anlattılar. Babam Kur’an hattını okumasını iyi bilirdi. Mehdi, Deccal meselelerini de eski kitaplardan okurmuş. Okurmuş ama mesela Deccal’ın alnında “Haza Kâfir” yazısı olmasını filan bir türlü aklı almıyormuş. 5. Şuâ’yı okuyunca “Tam aradığımı buldum” diyen babam, Remzi Amcaya “O kitapların hepsini hemen getireceksin buraya” demişti. Remzi Amca “Nasıl getireyim param yok” deyince, Rüşdü Tafrağ Ağabey’in, Zelek Köyü’nün durumu daha iyiydi; babam o köye gitti ve para topladı. Balıkçıydı onlar. Külliyyat öyle geldi köyümüze. Yalnız daha matbaa baskısı yok. Gelen kitaplar eski yazı. 1949 senelerinde oluyor bu işler. Köyde bizim deniz kenarında bir evimiz vardı, orayı derslane olarak açtılar.

Bir kilometre ötede Birinci ağabeylerin mahallesi vardı. Onlar ortaokula gidiyorlardı. Birinci ağabeyler de gelmeye başladılar dershaneye. Kur’an’ı da orada öğrendiler. O zamana kadar Doğu Karadeniz sahilinde Risale-i Nur faaliyetleri yoktu henüz, hizmetler başlamamıştı. Risale-i Nur nedir, ne değildir daha hiç kimse bilmiyordu.

Rüyada babama verilen ihtar

Köyümüze Risale-i Nur'un o zamanki bütün kitapları geldi fakat *Sözler Mecmuası* yoktu, o gelmedi. Tabi bu kitaplar Kur'an hattı ile yazılmıştı. Babam Rizeli bir kaptana bir gemi yaptı. O gemi denize indirilirken sahibi on lira bahşış verdi babama. Parasını almıştı da bahşış olarak verildi o on lira. Remzi Morgül amcam gördü babamın aldığı o parayı. "O parayı ver, *Sözler*'i alalım" dedi babama. Babam "Veremem harçlığım yok" dedi.

Babam ertesi günü anlatıyor bize. Gece rüyasında dışarıya, bahçeye çıkmış bir ağacın dibinde abdest alacak. O sırada bir uçak geliyor, babamın üstünde dönüyor, babamı arıyor, öldürecekler. Babam korkudan terliyor ve daha uyanmadan "Yâ Rabbi, buradan kurtulursam, Remzi'nin dediği kitabı alacağım" diyor ve uyanıyor. Sabah kalkmış erkenden, on lirayı Remzi amcaya vermiş, kitabı getirtmişler. O kitabı babam okuması için birisine vermişti. Onu da bir baskında yakalamışlar, bir buçuk sene hapis yattı Ağır Ceza'da. Kitap şimdi bende duruyor. İşte ben çocukluğumda ilk defa hizmetle böyle tanışmış oldum.

Sanki bir Asr-ı Saadet Müslümanı ile karşılaştık

Üstad'ı 1955 senesinde Galip Gigin ile beraber ziyaret ettik. Üstad Hazretleri Isparta'daydı. Galip Gigin'le İstanbul'un ilk dershanesi olan Süleymaniye Kirazlımescid 46 nolu dershaneden tanışıyoruz. Isparta'ya vardık, Üstad'ın evine gittik, zili çaldık, Bayram Ağabey çıktı. Bir de bir asker gelmiş ziyarete. Resmi elbisesi vardı üzerinde. Bayram Ağabey "Üstad askerî elbise ile kabul etmiyor" dedi. Bize göz kırparak işaret verdi; "Üstad şimdi müsait değil" dedi. Biz o askere "Gidelim ma-

dem, “Üstad kabul etmiyormuş” dedik ve kapıdan beraber ayrıldık. O askeri gönderdik, biz tekrar geri döndük.

Üstad’ın yanında Zübeyir, Bayram, Ceylan, Tâhîrî ağabeyler vardı. Üstad’ın odasına girdik, elini öptük, yere oturduk. Zübeyir Ağabey tercümanlık yaptı bize. Üstad biraz rahatsız gibiydi. “Ne iş yapıyorsunuz?” diye sordu. Ben, “Marangozluk yapıyorum” dedim. “Yapabildiğin kadar yap. Çalışmadığın zaman Ahmet Aytimur tayinatını versin” dedi. Şimdi Ahmet Ağabey’le şakalaşıyoruz bazen. Şaka olsun diye hatırlatıyorum. O da “Dershanede kal da vereyim” diyor şakadan. Üstad’ın sarıkla oturuşu, sanki bir Asr-ı Saadet Müslümanı ile karşılaşmışız gibi gelmişti bize. Odasında çeşitli meyveler asılıydı. Bir ara Üstad’ın mübarek simasını seyrediyordum. “Kardeşim yüzüme bakılmasına müsaade etmiyorum ben” dedi. Utanarak önüme baktım. Üstad “Bütün masraflarınızı benim vermem lazım. Gelmek için masraf ediyorsunuz” dedi. Sonra “Beni görmektense bir defa bile Risale-i Nur’dan okusanız, beni on defa görmekten daha faydalı olur” dedi. Bize ellişer kuruş para verdi. Orada bir sandık vardı, içinde de kitaplar. Marangoz olduğum için Zübeyir Ağabey bana açtırdı o sandığı. Sandık çiviliydi. Sonra çıktık geldik tekrar İstanbul’a.

Niçin evleniyoruz veya niçin evlenmiyoruz

Bizim köyde denize giden, Ruslardan kalma daracık tek bir otobüs yolu vardır. Bizim evimiz denize yakındı. Biraz yokuştu ama ormanlık bir yerdeydi. İstanbul’dan köye gidiyordum. Ana yoldan değil de oradan çıkayım dedim. O sırada Jandarmalar önümü kestiler. Köyden birisi, İstanbul’dan geliyor diye şikâyet etmiş beni. Ev yakındı, eve çıktılar arama yaptılar. Sonra kahvaltı yaptılar.

İlçemiz Pazar’a geçtik o gece. Baş Gedikli bir Jandarma Ku-

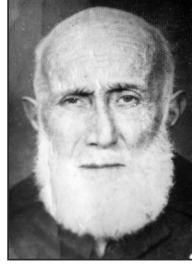
mandanı vardı. Bağırđı çağırđı “Siz ne yapıyorsunuz, neler yapıyorsunuz anlat bana” dedi. “Bir şey yapmıyoruz biz” dedim. Bir ara “Ne evleniyorsunuz, ne de evlenmiyorsunuz” dedi bağırđı. On iki adet Risale-i Nur’dan kitap bulmuşlardı evimde. Hanımlar Rehberi de vardı. “İstiyorsanız niçin evleniyoruz ve ya niçin evlenmiyoruz biraz okuyuvereyim” dedim. Okurken dört evlilik meselesi, müsaadesi geçiyor ya, orayı tam anlamadan iyice bağırđmaya başladı. Ben de “Biz bir defa bile evlenmiyoruz ki” dedim şakayla. Neyse gece saat 12’ye kadar ders yaptık, Jandarma Kumandanı ile. Sabahleyin mahkemeye götürdüler beni. Hâkim bir şeyler sordu serbest bıraktı ama beni Rize Ağır Ceza Mahkemesi’ne havale etti.

Sonra 1959 senesinde Patnos’a askere gittim ben. Sonra 27 Mayıs ihtilali oldu. İhtilal olduğunda santralciydim. Telefon yoktu o zaman manyetolu telgraf vardı. İki tane emir geldi. Birisi Nurcular hakkında, birisi de sokağa çıkma yasağı hakkında.

Ceylan Çalışkan’la karşılıklı enişte kayınbirader oluyoruz

Ceylan Çalışkan eniştemdir, ben de onun eniştesiyim. Yani kayınbirader enişteyiz karşılıklı. Ceylan abi evlenmek isteyince Birinci Ağabey vasıta oluyor. Birinci Ağabey’in bizimle akrabalığı da vardır. Önce ben kız kardeşim Tâlia’yı verdim. Düğünleri 1962 senesinde olmuştu. Ceylan abi malum kızı Nuran’ı göremedi. 1963 senesinde trafik kazasında vefat etti. Ben de Ceylan abinin en büyük kız kardeşi, Sadık Çalışkan’ın küçüğü ile evliyim...

(1900-1980)

İhsan Ertem

1 943 DENİZLİ MAHKÜMLARI listesine baktığımızda Kastamonu'nun Küre ilçesinden dört isim görüyoruz. Bunlardan birisi Küre'ye bağlı Seydiler Kasabasından merhum İhsan Ertem'dir. Seydiler 1991 yılında ilçe olmuştur. Kastamonu'dan İnebolu'ya doğru giderken, 33. kilometrede, muhteşem manzaralarına bakarak dünya cenneti diyebileceğimiz bir ilçedir Seydiler.

Merhum İhsan Ertem 1900 doğumlu olup, Cumhuriyet Dönemi'nin ilk öğretmenlerindendir. O devirlerde dinini, maneviyatını yaşamak isteyen hemen herkesin başına gelen musibetler, sıkıntılar elbette İhsan Ertem'i de teğet geçmemiş... Başına gelmedik eziyet kalmamış merhumun. Şikâyet etmişler, hapse atmışlar, mesleğini elinden almışlar vs. vs...

Hatıralarından öğreniyoruz ki; O mert, cesur, eğilmez, taviz vermez bir adam...

Merhum eşinin muztar kalarak yaptığı bir dua sonunda Allah'ın izni, Üstad'ın himmetiyle, İhsan Ertem Denizli Hapishanesi'nden yanlılıkla erken tahliye edilir. O ben değilim dese de "Hoca bizi uğraştırma" diyerek onu zorla evine gönderirler. Hapishanede yaşadıklarını aşağıdaki metne bırakarak, bir noktayı dikkatten kaçır endişesiyle burada yazmak istiyorum. İhsan Ertem köyüne dönünce kendisini şikâyet edip Denizli'ye gitmesine sebep olanı, muhbiri arar yıllarca. Sanıldığı gibi ceza vermek için değil; ona bir tarla hediye etmek için arar. Sebebini tahmin etmek zor değil herhalde...

İhsan Ertem 9 Eylül 1980 tarihinde vefat etti. Kabri, Seydiler'in Çardak Köyü'ndedir.

İhsan Ertem'in hatıralarını bize yazılı olarak torunu muhterem Atila Özkan verdi. 1956 doğumlu Atila Bey, İhsan Ertem'in kızı tarafından torunudur. Bizzat dedesinden, annesinden ve dayılarından dinlediklerini müsvedde olarak kaleme almış Atila Bey. Bana, dedesi İhsan Ertem'in hatıralarını kendi dilinden, imla kurallarına göre yazıp düzenleme işi kaldı. Ayrıca Atila Özkan'la bir araya gelerek kamera çekimi de yaptık. Böylece yazılı hatıraların teyidini de almış olduk.

İHSAN ERTEM ANLATIYOR:

Köyümüz Çardak'ta imamlık yapan rahmetli Babam Hasan Ertem, benim de kendisi gibi köyümüz Çardak'ta İmam veya öğretmen olmamı istiyordu. İlk imamlık bilgilerini ve din derslerini okul öncesinde babam verdi bana. Tahsil hayatımı Kastamonu'da tamamladım. Arapça ve Osmanlıca eğitimi alarak imamlık icazetimi aldım. Askerlik hizmetimi bitirip köye döndüğümde imamlık tayinim uzağa çıktı. Babam kabul

etmedi. Kastamonu'da bulunduğum bir sırada arkadaşlarım "Öğretmenlik imtihanı var, sen de müracaat et" dediler. İmtihana katıldım ve kazandım.

Öğretmen olduğum köyde beni şikâyet ettiler

Öğretmenlik imtihanını kazandıktan sonra, kendi köyümüzde boşluk olmayınca Safranbolu'da öğretmenliğe başlamama babam müsaade etti. Safranbolu'da Risale-i Nur'u tanıdım ve oradaki Risale-i Nur talebelerine ve Nur hizmetlerine dâhil oldum. Babamın hastalığı sebebiyle tayin istedim. Abana ilçesinin Güde Köyü'ne tayinim çıktı. Burası kendi köyüm Çardak'a daha yakındı. Safranbolu'da kalbimi Risale-i Nur'a bağlamıştım. Güde Köyü'nde de derslere ve sohbetlere başladık, misafirler de geliyordu.

Güde Köyü'nde başıma bazı işler geldi.

Bir "Milli Bayram" günü baktım ki yağmur yağacak. Velilere "Okulda, kapalı yerde yapalım bayramı" dedim. Zıt görüşte olan üç veli itiraz ederek "Sen zaten bayramı yapmak istemiyorsun. Yağmur yok, uyduruyorsun, dışarıda yap" dediler. İçlerinden birisi "Seni şikâyet edeceğim" dedi ve ayrılıp gitti. Bayram dışarıda başladı, fakat yağmur başlayınca merasim kısa sürdü. Bir miktar da ıslandık. Bu şikâyet üzerine beni karakoldan çağırdılar. Gittim. "Din dersleri verdiğin, Risale-i Nur derslerine katıldığın ve bayram yapmak istemediğin için hakkında şikâyet var" dediler. "Asıl ben onlardan şikâyetçiyim, iftira atıyorlar. Halkı ikna ettiler, bayramı dışarıda yaptık. İnsanlar yağmurdan ıslandı. Evet, bayram kısa sürdü. Eğer içeride olsaydı daha uzun olacaktı. Ben de onlardan davacıyım, şahitlerim var" dedim. Komutan durumu araştırdı, öğrendi ve bana "Hocam vazifenize devam ediniz" dedi.

İhsan Ertem ve hatıralarını yazan torunu Atıla Özkan

Üstad öğretmenlikten imamlığa geçmeme razı olmadı

1943 yılında iki oğlum Hasan ve Feyzi'yi yanıma alarak Üstad Hazretleri'ni Kastamonu'da ziyaret ettim. Henüz Denizli hadisesi başlamamıştı.

Kastamonu'da önce Mehmet Feyzi Efendi'yi ziyaret ettik. “Üstadı ziyaret edeceğim ama yasakmış diye duydum” dedim. Feyzi Efendi de “Doğru, ama şansınızı bir deneyin hocam” dedi. Çarşıya geldim, köye götürmek için büyük harflerle yazılmış bir Kur'an-ı Kerim satın aldım. Giderken aklımda soru vardı, Üstada sorarım diyordum. Karakol karşısındaki Üstad'ın kaldığı eve geldik. Bir kardeş çıktı, “Üstad'ı ziyaret etmek istiyoruz” dedim. “O da sizi bekliyor. Üstad bana ‘Yanında iki

çocukla birisi gelecek sakın almamazlık etme' dedi, geleceğini biliyordu" dedi. Girdik. Odada pek bir şey yoktu. Yalnızca bir ibrik ve yatağı vardı. En çok dikkatimi çeken, fareler olmuştu. İnsanlardan hiç çekinmiyorlardı. Üstad çocuklarla ilgilen-di, onlara ders verdi, nasihat etti. Sohbetin sonuna doğru Üstad "Kur'an'ı ver bakalım" dedi ve aldı. Bir sayfayı açtı. "Sizi buraya getiren sorunun cevabı burada" deyince ben uyandım. Soruyu sormayı unutmuşum. "Buraya bak, oku, anlarsın" dedi. Kalem-i ni aldı ve Kur'an'a iki dua yazıverdi. Ben de, çocuklar da Üstad'ın büyüklüğünü bir kere daha görmüş olduk.

Orada, öğretmenliği bırakıp imam olarak görev değişikliği yapmak istediğimi sordum Üstad'a. Üstad, öğretmenliğe devam etmemi istedi. "Güde'ye git, muallimliğe devam et, daha hayırlı olacak inşaallah" dedi. Döndüm, Güde öğretmenliğine devam ettim.

"Tutuklusun Denizliye gideceksin"

Sene 1943. Birisi Kastamonu'ya gider, benim gibi kişilerin evlerinin arandığını öğrenir. Bizim köyde de bu durum böyle olur diye beni şikâyet eder. Hemen eve gittim ve sadece Kur'an'ı bırakarak babamdan kalan kitapları ve kendi kitaplarımı samanlığın en ücra köşesine sakladım. Artık ev içinden laf mı kaçırdılar, yoksa yardım eden mi oldu veya ihbar edenler gördü mü bilmiyorum. Yapılan aramada samanlığa sakladığım Risale-i Nur kitapları bulunuyor. Hemen zabıt tutuluyor.

Yaz tatili. Köyde çalışıyordum. Jandarmalar geldi "Tutuklusun, Denizli'ye gideceksin" dediler. Kendilerine "Karakola teslim olurum, siz gidin" dedim. "Bir araba dolusu insan seni bekliyor, emir böyle" dediler. "Ben hazırlık yapmadan gitmem" dedim. Sert çıktılar, "Elimizden kaza çıkmasın, emir kat'i" dediler. "Deneyin o zaman. Hazırlığım biter, o zaman

arabaya koşar, birlikte gideriz” dedim. Beklediler. Bu arada aileme yolluk yaptırdım. Arabaya binerken azıklarımı elimden almaya kalktılar. Arkadaşlar “Biz verdik, sen de ver, çok bekledik, gidelim” dediler. Daha da sinirlendim. Vermedim, direttim. “Bunları neden alıyorsunuz anlaşıldı. Biz idam edileceğiz diye alıyorsunuz. Madem öyle ben de gitmiyorum” dedim. “Hoca öyle bir durum yok, sadece ağırlık yapıyor arabaya” dediler. “Arabaya ağırlık yapan bizleriz, siz yiyecekleri alın, ben binmeyeyim o zaman” dedim. Ve sonunda yiyeceklere izin verildi. Arabaya bindim. Önce Seydiler ilçesine, oradan da Kastamonu’ya geldik. Kastamonu’dan da binenler oldu. Ağırlık meseleleri orada bir daha konuşuldu. “Ağırlık olur da araba bozulursa biz yürürüz” dedik, vermedik. Ve Denizli’ye doğru yola çıktık.

Denizli Hapishanesi’nde Üstad’ımızı lağım geçen bir yere koymuşlardı

Denizli’ye vardığımızda hava kararmıştı. Üstad’ı ayrı bir yere almışlar, bizi ayrı bir yere aldılar. Kupkuru bir yer. Birkaç teneke su ve bir mum vardı. O gece mum ışığı bitmeden getirdiğimiz azıklardan yedik. Yerlere palto, ceket serdik, birbirimize yaslanarak yattık. Hava serindi.

Sabah kalktığımızda Üstad’ı gördük. Lağım geçen bir yere koymuşlardı Üstad’ımızı. Üzüldüğümüzü anladı, “Ben iyiyim, endişe etmeyin” dedi.

Bir gardiyan geldi, “Şu parayı al bize sedir yaptırır, bir iki de battaniye alıver” dedim. “Olmaz, emir böyle” dedi. Israr ettim... “Damdaki hayvanlar bile mertek üstünde yatıyor. Şurada bir tahta bile yok, utanmıyorsunuz siz” dedim. “Kafamı bozma” dedi. Kızmıştım, “O bozuk kafayla, o hasta vücudunla nasıl dolaşıyorsun, yüzüne bakılmıyor” dedim. Arkadaşlar

araya girdi “Bırak” dediler. Neyse adam gitti. Aynı gardiyan bir kaç saat sonra tekrar geldi yanımıza. Bana “Kusura kalma, öyle demem lazımdı. Hastalığımı bildin çaresi nedir?” dedi. “Çaresi, bak sen hocamıza git, beni gönderdi, de anlat” dedim. Gitmiş. Üstad “Onlara yardımcı ol. Hastalığını da tedavi ederiz inşaallah” demiş. Ertesi günü yine geldi “Ben yarın izinliyim, siz boş insanlar değilsiniz, şuraya yazın da ihtiyaçlarınızı gidereyim” dedi. O gardiyan bize yardımcı olmuştu.

Hapishaneye gelişimiz iki ay kadar olmuştu. Mahkemeye çıkanlar oluyordu. Bir gün risale yazdık, okumak üzereyken arama yapmaya geldiler. Risale bendeydi. Arama esnasında ellerimiz havada. Kimse zan altında kalmasın diye buruştu-rup camdan atacaktım, olmadı. Buruşturdum, o anda üzerime bir gülme geldi ki çatlıyorum gülmekten. O sırada gözüme yırtık bir astar takıldı, gülerken yırtık astara atıverdim. Arama yapanlar “Bu adam çok ferah, bunda yoktur” demezler mi. Beni atlادılar. Diğer arkadaşlardan da çıkmayınca, ilahi bir lûtfâ mazhar olmuşuk. Bu hadiseyi hiç unutmayız biz.

İsim benzerliğimden erken tahliye oldum

Denizli Hapishanesindeyiz. Bir gece, içimde bir ağırlık vardı erken yattım. Bir rüya gördüm. Rüyamda, Kastamonu Küre’de bulunan Muhammed Bakır Hazretleri’nin türbesinden, karşıdaki Muslihiddin Tahvil diye bildiğimiz veli bir zatın makamına dağdan dağa bir ip gerildi. Hapishaneye düşen bütün arkadaşlar oradaydı yalnız Üstad yoktu. “Bu ipten karşıya geçen kurtulur” dediler. Kimse çıkmadı. Ben gidiyorum diye hareket ettim. Arkadaşlar “Kesin ölürsün” dediler. “Nasıl ölüme var” dedim, çıktım ipe. Karşıya doğru geçerken, ellerim kan içinde kaldı. Sıkıntı ve heyecanla ilerlerken ileride ipin eğildiği-

ni gördüm. Yine de gideyim dedim. O heyecanla bağırmışım. Bağırmamla koğuştaki herkes uyanmış, ayaklanmış. Küre'den Saatçi Mehmet Acar amca "Uyandırmayın, rüya bir sonuca varsın, biz kalktık zaten" diyerek beni uyandırtmamış, beklemişler. Ve ipe geldim, koptu kopacak. Oradan bir el uzandı, beni karşıya aldı ve uyandım. Baktım herkes ayakta.

Su getirdiler. Küreli Hacı Dursun Özçelik terliyim diye getirilen suyu bana verdirmede. "Üzerini değiştir hocam" dedi. "Rüya görüyordun, bizi ayağa kaldıran bu rüyayı Hacı Mehmet Acar amca tabir ediversin. Ben rüya tabirini ondan öğrendim" dedi. Gördüğüm rüyayı anlattım. Hacı Mehmet Acar amca "Güzel rüya ama af çıksa daha mahkemeler bitmedi. Dışarıdan da bir haber yok. Yakınlarından ölüm var desem, o şekilde bir rüya değil. Ben anlam veremedim. Bunu yazalım Üstad'a soralım" dedi.

Yazdık Üstad'a gönderdik. Üstad "Bu rüyayı kim görmüşse hazırlansın, isim soyadı benzerliğinden tahliye olacak" demiş. Bir müddet sonra haber geldi "Gözün aydın çıkıyorsun" dediler. "Ben o kişi değilim, burada bir başka İhsan Ertem var, onu bulun. Buradaki herkesin suçu neyse benimki de aynıdır" dedim. "Bizi yorma, hazırlan" dediler. Öyleyse bir şartla "Beni Üstad'la görüştürünüz, o dediyse çıkarım" dedim. "Tamam, o kolay veda edersin hem" dediler. Arkadaşlar da "Git Üstad'a sor, biz vedalaşalım, olmazsa geri dönersin" dediler. Üstad'ın yanına getirdiler beni. "Hocam bu ne iştir, nasıl giderim ben?" dedim. Üstad "Biz her şeyi bilemeyiz, bizi de aşan sırlar vardır. Buraya kadarmış. Git çocukların zor durumda. Hanımına söyle hakkını helal etsin. Bize de dua etsin. Sakın onu üzme" dedi. Israr ettim. "Üzülme, biz de bir ay sonra geleceğiz" dedi. Helalleşip ayrıldım.

Hanım “Sen ne dedin de, Üstad hakkını helal etsin” dedi?

Köye döndüm. Hemen hanıma “Şerife hanım sen ne dedin de, Üstat Hazretleri ‘Hakkını helal etsin’ dedi, bu ne iştir?” dedim. “Sen Denizli’ye gittikten sonra bir gün dua ederken, ‘Eğer Bediüzzaman gerçekten evliya ise kocamı salıverirler’ dedim. Ve sen geldin, demek ki iyi kulmuş. Ben helal ettim” dedi hanım. Meğer hanım çocuklarla yalnız başına kalınca çok sıkıntılar çekmiş, hastalanmış.

Yirmi yedi gün sonra, bir yanlışlık olmuş diye karakoldan bir haber geldi. Gittim karakola. “Hocam seni çağırdık, isim benzerliğinden dolayı seni yanlışlıkla tahliye etmişler. Ama beraat haberiniz de geldi. Diğer arkadaşlarınız da geliyor. Denizli’ye gitmenize gerek yok artık” dediler.

Beni ihbar edene bir tarla hediye edeceğim

Evde aile içinde “O samanlığa sakladığım kitapların yerini ağzından kaçırın var mı, söyleyin kızmayacağım” dedim. Böyle bir şey olmadığı anlaşıncı köy halkına “Beni ihbar edene hakkımı helal edeceğim, yeter ki çıksın ortaya” dedim. Kimse çıkmadı. Torunum Atıla “Dede madem çok istiyorsun, itiraf edene para veya bir tarla bağışla” dedi. Buna aklım yattı. Köylülere “Beni ihbar edene bir tarla vereceğim, yeter ki söylesin inandırсын” dedim. “Niye bu kadar ısrarlısın?” dediler. “Allah ondan razı olsun ki, onun sayesinde öyle bir insan tanıdım, öyle bir sultana şahit oldum ki orada aldığım derslerle dünyaya yeniden gelmiş gibi oldum” dedim. Yine de hiç kimse itiraf etmedi. Fakat ben o ihbarcıya hakkımı helal ettim.

Berat ettiğim halde, üç buçuk yıl öğretmenlikten uzaklaştırıldım

Denizli hapsinden sonra Kültür Bakanlığı İnzibat Komisyo-

nu bir toplantı yaparak "İnebolu Güde Köyü öğretmeni İhsan Ertem'in görevinde bırakılmasında sakınca görüldüğünden meslekten çıkarıldığı hakkında..." diye alınan bir kararla Öğretmenliğime son verildi. "Toplantı tarihi: 10.V.1945"

T. C.
Kültür Bakanlığı
İnzibat Komisyonu

(9)

Sayı : 323
Toplanış tarihi : 10/V/1945

Ünvan : İnebolu Güde köyü Öğretmeni İhsan Ertem'in görevinde bırakılmasında sakınca görüldüğünden meslekten çıkarıldığı H.

TOPLANTIYA BULUNANLAR

Yönetici : İhsan Sungu
İsp. K. Başkanı Besim Kadirhan
Yüksek Ö.G. Direktörü M. Halil Çimen
Orta Ö.G. Direktörü Hayri Ardic

İlk Ö.G. Direktörü M. Lutfi Sengin
Br. T. Ö.G. Direktörü Z. Tuglari Direktörü İhsan Ertem

İnebolu Güde köyü Öğretmeni İhsan Ertem hakkında İlköğretim Umum Müdürlüğü'nün Bakanlık Yüksek Katından Komisyona yazı ile buyrulmuş 21/II/1945 tarihli ve 744 sayılı yazısı ile bağlandı. Öğretmenin 12/IV/1945 tarihli dilekçesiyle ilişkileri okundu ve gereği görüldü :

İnebolu Güde köyü Öğretmeni İhsan Ertem'in, Kastamonu'da oturmağa mezur Şeyh Saidi Kürdi'nin tarikatine katıldığı ve fikirlerini yaydığı, okullarda din dersi okutulmadığı için Cumhuriyet rejimi aleyhinde bulunduğu anlaşıldığından öğretmenlik mesleki ile ilgili işler bakımından görevinde bırakılmasında sakınca görülerek 4357 sayılı kanunun 7 nci maddesinin (g) fıkrasına göre meslekten çıkarılması hakkında Kastamonu İlî Millî Eğitim Disiplin Kurulunca verilen 26/I/1945 tarihli ve 226 sayılı kararın onayına ve dosyasının İlköğretim Umum Müdürlüğüne gönderilmesine karar verildi.

Müsteşar T.H.R. Y.Ü.U.M. O.R.U.M.
İ.Ü.U.M. Z.i.M.

Aynı gibidir. 15/VIII/1945

K. T.

Denizli hapsinden sonra Kültür Bakanlığı İnzibat Komisyonu bir toplantı yaparak İhsan Ertem'in Öğretmenliğine son verilir. Toplantı tarihi: 10.V.1945

Alınan karar aynen şöyle:

"İnebolu Güde Köyü öğretmeni İhsan Ertem hakkında İlköğretim Umum Müdürlüğü'nün Bakanlık Yüksek katından

komisyonumuza havale buyrulan 21/II/1945 tarihli ve 744 sayılı yazısı ile bağlantıları, öğretmenin 12/IV/1945 tarihli dilekçesiyle ilişkileri okundu ve gereği düşünüldü.

“İnebolu Güde Köyü öğretmeni İhsan Ertem’in Kastamonu’da oturmaya memur Şeyh Said-i Kürdî’nin tarikatına katıldığı ve fikirlerini yaydığı, okullarda din dersi okutulmadığı için Cumhuriyet rejimi aleyhinde bulunduğu anlaşıldığından öğretmenlik mesleği ile ilgili işler bakımından görevinde bırakılmasında sakınca görülerek 4357 sayılı kanunun 7. maddesinin (E) fıkrasına göre meslekten çıkarılması hakkında Kastamonu ili Millî Eğitim Disiplin Kurulunca verilen 25/II/1944 tarihli ve 229 sayılı kararın onanmasına ve dosyanın ilköğretim Umum Müdürlüğüne gönderilmesine karar verildi.” (6 adet imza) “Aslı gibidir 15/VIII/1945”

Emekliliğime yakın beni yine ihbar ettiler

Daha sonra Demokrat Parti döneminde öğretmenlik hakkımı geri aldım ve Küre’nin Avşar köyünde tekrar öğretmenliğe başladım. Oradan, köyüme daha yakın olan Şalgam köyü öğretmenliği boştu, bu köye geçtim. Şalgam köyünden kendi köyüm Çardak’a gidip geliyordum.

Emekliliğim doldu müracaat ettim. Yılsonu gelinceye kadar devam etmemi istediler. İzinli idim, Çardak köyüme geldim. Köyün imamı iki gün hastalanmış. Bana “Cuma namazını kıldırır” dediler. “Tamam” dedim. Birisi ihbar etmiş. Seydiler’den okula müfettiş gelip beni sormuş. “Kendi köyüne gitti, Cuma namazını kıldıracak” demişler. Müfettiş köyüme kadar geldi. Namaz bitiminde tanıştık. “Görevini bırakıp buralara namaz kıldırılmaya geliyorsun” dedi. “İzinliydim” dedim. “Millî Eğitime sormadan gelmişsiniz” dedi. “Benim emekliliğim geldi, müracaatım var, okul tatilini bekliyorum. İlla da za-

bit tutarsanız siz bilirsiniz” dedim. Zabıt tuttu, fakat bu arada ben emekli oldum. Babamın sözünü yerine getirdim, Çardak köyüme döndüm.

(1927-)

İsmail Doyuk

İSMAİL DOYUK AĞABEY'İMİZ 19 Nisan 2011 tarihinde, Bursa'da, kendi evinde misafir etti bizi. Bursa'dan, Hz. Üstad'ı ziyareti olan çok eski bir ağabeyimiz Erdoğan Utangaç ve Osman Zengin kardeşimiz ile beraber gerçekleşti bu ziyaretimiz.

İsmail Doyuk'un, Hz. Üstad'a çok sayıda ziyareti ve Üstad'la beraberlikleri var. Bunlardan en önemlisi, Bediüzzaman Hazretleri'nin 1952 İstanbul Gençlik Rehberi Mahkemesi için, Adliye binasına İsmail Doyuk ve Ahmet Atak'ın kolları arasında gitmesidir. Bunu gösteren o sırada çekilmiş birkaç fotoğraf da vardır. Hz. Üstad'ı gösteren bu fotoğraflar daha önce hiç yayınlanmamıştır. Ayrıca, Üstad'ın diğer kolunda bulunan Ahmet Atak Ağabey'i de Ankara'da kendi evinde ziyaret edip, kendisiyle görüştüm ve aynı hadisenin teyidini kendisinden dinleyip kameraya kaydettim. Fotoğrafları neşrediyorum.

İsmail Doyuk Ağabey'in Hz. Üstad'la ilgili tarihi hatıralarını kaydettikten sonra, dosyalarını karıştırırken çok önemli bir belge gördük. Belge orijinaldi... Daktilo ile yazılmıştı... Kâğıda yapıştırılan pulların ve Hz. Üstad'ın mührünün rengi capcanlı duruyordu... Belge, Mustafa Sungur Ağabeye Hz. Üstad'ın verdiği vekâletti... Onu da neşre diyorum...

Anlattığı hatıralar İsmail Doyuk'a tashih ettirilmiştir.

İSMAİL DOYUK ANLATIYOR:

Aslımız Üsküp göçmenlerindendir. Bursa'da Abdal Türbesinin yanında meşhur bir Abdal fırını vardır. O fırını işletiyormuş babam. Ben 1927 senesinde bu fırında doğmuşum. İlkokula geç gittim ben. Fakirlik vardı, çalışıyordum. Ama daha okula gitmeden okumayı öğrendim. Küçük yaşlarda 1600 sayfalık kitapları bile okuyordum. Okumaya karşı çok büyük ilğim vardı. Sonra sanat mektebine gittim, tesviye bölümünü bitirdim. Hocalarım illa okumamı istiyorlardı. Fakat babam evde hasta, bakıma muhtaç mecburen çalışıyordum. Sonra Yıldız Teknik Okulu'nun Tekniker Bölümünün imtihanlarına girdim ve kazandım. İki sene sonra 1948 senesinde Makine Teknikeri olarak mezun oldum. Balıkesir Sanat Mektebine öğretmen olarak tayin ettiler beni.

Sen askersin, inşaallah orada hizmet et

1947 yıllarında Üstad'ı duymuş ve eserlerini aramıştım. Balıkesir'de öğretmenlik yaparken de risaleleri dinlemiştim. Üstad'ı Sebülürreşad'dan da görüyor, okuyordum.

1951'de Ankara'da Yedek Subay Okulu'na gittim. Kemal Ural'la beraberdim. Ayrıca Ankara'da Ahmet Atak ((Ahmet Remzi Hatip) ile de tanıştım. Onun Tarihçe-i Hayat'ta adı

geçer, "Ahmet Atak" imzalı bir mektubu vardır.

Askeri okuldan dağıtımım İstanbul Yassıören'e çıktı. Ankaradan Bursa'ya döneceğim sırada, Üstad Hazretleri'nin Eskişehir Yıldız Otelinde olduğunu öğrendim. Resmi Asteğmen kıyafetleriyle Eskişehir'de uğradım. "Üstad Hazretleri hasta, kabul edemeyecek" dediler. Ben de o gece Yıldız Otelinde kaldım. Sabah namazından sonra kabul etti beni Üstad. Elini öptüm, duasını aldım. "Seni talebeliğe kabul ediyorum, sen askersin, inşaallah orada hizmet et" dedi. İlk görüşmemiz bu kadar olmuştu. Bursa'ya uğrayıp birliğime gittim İstanbul'a.

Üstad Hazretleri benim ve Ahmet Atak'ın kollarında gitti mahkemeye

İstanbul'da askerliğimi yaparken hafta sonları izin alır, Süleymaniye'deki 46 Numara'lı dershaneye gelirdim. Orda tanıştım ben kardeşlerle hep. Ziya Arun, Muhsin Alev, Ahmed Aytimur... Orada kalıyordu.

1952 senesinde Üstad Hazretleri'nin Gençlik Rehberi Mahkemesi oldu İstanbul'da. Hafta içinde olduğu için izin aldım birliğimden. İstanbul'a Üstad Hazretleri'nin kaldığı Akşehir Palas Oteline geldim. O sırada Ahmet Atak Bey de Ankaradan geldi.

Otelde herkes mahkemeye hazırlanıyordu. Üstad Hazretleri o zaman bir beni bir de Ahmet Atak kardeşi gösterdi. "Bu iki kardeşim koluma girsin" dedi. Üstad Hazretleri bizim kolumuzda, arabaya bindik. Sirkeci Postanesi'nin oraya geldiğimizde baktık ki; mahkeme çok kalabalık. Kapıdan girmek mümkün değil. Mahkemeye arka kapısından da giriş varmış. Arka kapıdan girdik. Merdivenlerden çıkarken o sırada bir arkadaşımız fotoğraflarımızı çekti. Kimdi o çeken bilmiyorum. Üs-

tad Hazretleri kolumuzda olarak mahkeme salonuna doğru geldik. Baktık mahkeme salonu beş-altı basamak yüksekte. O kalabalıkta birden benim ve Ahmet'in ayakları yerden kesili-verdi, havadayız. Kalabalık kucakladı aldı içeri Üstad'ı. Ben mahkeme salonuna girebildim, Ahmet girdi mi bilmiyorum artık.

Mahkeme başladı. Bir müddet sonra Üstad ikinci namazını kılmak için müsaade istedi. Mahkeme başkanı anlayış gösterdi. "Hemen bitiriyorum" dedi ve kısa keserek celseyi başka bir tarihe attılar.

Abdulhamit zamanında beni burada gözaltında tuttular

Mahkemedен çıktık. Üstad'ın bir kolunda yine ben varım. Çok kalabalık, polisler kordon yapmış, onların yardımıyla yürüdük. Üstad Hazretleri "Maşallah, maşallah" diye polislerle taltif ediyordu. Merdivenlerden aşağı indik, arabaya bindik. Otele varınca, "Otele girmeyelim, Beyazıt'a doğru gidelim" dedi Üstad. Divan yolundan yukarı doğru çıkmaya başladık. Çemberlitaşa varmadan bir müze vardır. Onun karşısında bir odayı gösterdi Üstad "2. Abdulhamid zamanında beni burada gözaltında tuttular" dedi. Gittik Beyazıt'a, Üniversite karşıımızda. Bize Divan-ı Harbi Örfi'de mahkeme olduğu yerin penceresini gösterdi. Oradan da aşağıda idam edilen yerleri gösteriyorlarmış. Sonra Beyazıt Camii'ne girdik. İkinci namazını kıldık, otele geri döndük.

Bizim Üstad'ı kollarımızda götürdüğümüz ikinci celse idi. Üçüncü bir mahkeme celsesi daha oldu.

Bu sefer Fatih'te Reşadiye Otel'i'nde kalıyordu Üstad. Ben yine izin aldım birliğimden. Otele geldim. Hava soğuktu, üşümüş Üstad. Dedi "Bir soba kurun" bana. Sobasını kurmak bana nasip oldu. Bu emeğim karşılığında 100 para vermişti. Para

duruyor. Üçüncü celse duruşmasında mahkemede bulunamadım.

Ankara'da evim kitapların dağıtım yeri olarak kullanılıyordu

1952 yılında askerden terhis oldum. Ankara'ya vazife almaya gittim. Devlet Demir Yollarında Motor Atölyesinde mecburi hizmetime başladım. Risale-i Nur hizmetlerine asıl orada başladım ben. O sırada Mamak'ta Yıldız Teknik'ten bir arkadaşımın evinde kalıyordum. Ankara'da benim adresime gelirdi bütün risaleler, mektuplar, teksirler. Evimden dağıtılıyordu. Başka türlü Suriye'den filan gelenler de oluyordu. DDY, nakil problemi olmadığından benim adrese geliyordu risaleler.

Ankara'da çıkan menfi bir gazeteye tekzip için "Üniversite Nur Talebeleri" imzalı bir mektup hazırlandı, yollandı. Bu sebeple polisler ilk önce iş yerime baskın yaptılar. Sonra eve geldiler. Kur'an-ı Kerim'lerle, risalelerle doluydu ev. Onları almak istediler. Rahleyi bile almak istediler. "Risalelerden birer tane vereyim" dedim. Kabul ettiler, kitaplardan birer tane verdim onlara...

O gece karakolda nezarete kaldım. Üstad'a hakaret etmeye kalktılar; ben itiraz etmeye başlayınca başladılar dövmeye. Ertesi gün savcılığa intikal etti. Savcı ifademi aldı, serbest bıraktı. İki gün sonra karakoldan "İsmail Bey gel kitaplarını al, yazılı iade edeceğiz" diye haber geldi. Gittim aldım. Kitaplar serbest olunca bu sefer aynı polisler "Bunun arkası vardır" yani torpillidir diye iltifat etmeye başladılar. Sonra o mahkeme başka bir dava ile birleştirildi, Isparta'ya nakledildi. Sonunda beraat ettim.

Ondan sonra biz hizmetlere devam ettik. Ankara Hukuk Fakültesi'nin yakınlarında ben, Atıf Ural ve Ziya Nur üç odalı bir daire tuttuk. Her birimiz birer odada kalıyorduk. Ziya ile

Atıf Hukuk Fakültesi'nde okuyorlardı. Ben DDY'de çalışıyordum. Bu hizmetler 1953 senesinin sonuna kadar devam etti.

Ben DDY'de çalışırken Amerikalılar on kişiyi Amerika'ya davet ettiler. Muameleler yapılırken herkesin işi tamamlandı, benimki tıkanıp kaldı. Geçirdiğim mahkemeden dolayı bir türlü pasaport vermiyorlardı. Son gün, "Bugün alabilirsen ne ala. Vali bey imza ederse olur bu iş" dediler. Son gün. O gün de Ankara Valisinin annesi vefat etmiş. Gittim, annesinin ölümünün hatırası olarak imzaladı. Bu şekilde Amerika'ya gitmiş oldum. Üç ay kadar Amerika'da Baltimur'da kaldım. Sonra bazı sebeplerden dolayı DDY'den ayrıldım. O zaman Ahmet Atak (Ahmet Remzi Hatip) arkadaşımızın İzmir Gümüldür'de bir mandalina bahçesi vardı. Bir sene orada kaldım. Memuriyet beni sarmadı. Bursa'ya gittim ve yerleştim. Halen Buradayım.

İsmail Doyuk hatıralarını Ömer Özcan'a anlatırlarken

Bediüzzaman Hazretleri'nin Mustafa Sungur'a verdiği vekâletin aslı

Adalet Bakanlığına

Ben şiddetli hasta ve çok zayıf ve ziyade yaşlı olduğumdan kendi işlerimi takip edemiyorum. Hukukumu müdafaa edemiyorum. Çoktanberi benim hizmetimde benim manevî evlâdım ve varisim, gayet sadık bir kardaşım olan Mustafa Sungur'u benim bedelime bütün işlerimi yapmak için tevkil ediyorum.

1/10/1951

Said Nursî

Yapıştırılmış iki adet renkli pul

(Birisi 15 kuruşluk, diğeri 1 kuruşluk)

İki adet "Said Nursî" yazılı mühür (Birisi pulların üzerinde, diğeri pulların dışında altta)

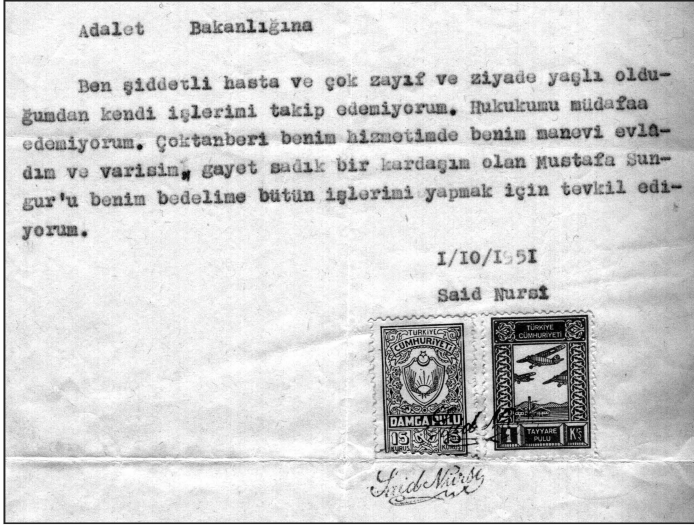
* * *

İsmail Doyuk'un yarım asırlık dosyalarını incelerken elimize çok önemli bir belge geçti. Heyecan içinde altmış senedir bulunamayan bu belgenin hikâyesini sorduk İsmail Doyuk'a. Aramızda, kameraya da aldığımız bir konuşma geçti. Daha sonra İsmail Ağabey'i telefonla arayarak hadiseyi tekrar anlattırdım ve teyid ettirdim.

**Bursa'da İsmail Doyuk ile aramızda geçen konuşma ay-
nen şöyledir:**

- İsmail Abi bu kâğıtta ne yazıyor, bir de siz okur musunuz? (Okudu)
- İsmail Doyuk Abi, bu dilekçe orijinal mi?
- Evet!
- Fotokopi değil yani?
- Değil!

- Bu dilekçe nereden geçti sizin elinize?
 - Sungur'la Ankara'da beraber bulunuyorduk. Onun Samsun'da mahkemesi vardı. O sırada eşyaları benim evimdeydi. O arada nasılda kalmış bu.
 - O eşyaların arasında mı kalmış?
 - Evet, orada kalmış.
 - Siz Ankara'da nerede kalıyordunuz?
 - Cebeci'de bir dershanede kalıyorduk.
 - Sungur Ağabey'le aynı evde mi kalıyordunuz?
 - Yok, yakın yerde kalıyordu o.
 - Siz Cebeci'de yalnız mı kalıyordunuz?
 - Yok, Âtîf Ural bir odada, Ziya Nur bir odada, ben de diğer odada kalıyordum. Orası üç odalı bir daireydi.
 - Dershaneydi yani orası?
 - Evet.
 - Peki, Sungur Ağabey nerede kalıyordu?
 - Başka bir evde kalıyordu o.
 - O zaman, Üstad Hazretleri bu dilekçeyi Sungur Ağabey'e vermiş ve Ankara'ya göndermiş. Samsun'a mahkemeye giden eşyalarını sana mı emanet etmişti Sungur Ağabey?
 - Evet, eşyaları bende idi. Bu kâğıt nasıl bende kaldı onu tam hatırlayamıyorum. Düşürdü mü tam bilemiyorum.
 - Ben de bana verdiğiniz bu vesikayı yayınlamak istiyorum, müsaadeniz var mı?
 - Olur. Bu belgeyi sana hediye ediyorum.
- NOT:** Mustafa Sungur Ağabey, Samsun'da münteşir *Büyük Cihad Gazetes'i*'ne Ankara'dan yazılar gönderir. Bu yazıların neşrinden dolayı, 19 Şubat 1953'de hakkında dava açılır ve Samsun'da 11 ay hapis yatar. İsmail Doyuk Ağabey'in bahsettiği "Samsun Mahkemesi" özetle böyle gelişmiştir.

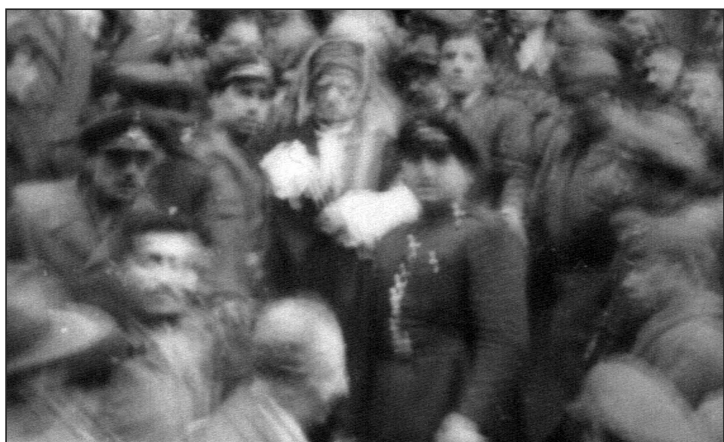
Bediüzzaman Hazretleri'nin Mustafa Sungur'a Verdiği Vekâletin Aslı

Said Nursi Hazretleri'nin daha önce hiç yayınlanmamış fotoğrafları

Fotoğraflar 1952 yılında, İstanbul Gençlik Rehberi Mahkemesi sırasında Adliye'de çekilmiştir. Hz. Üstad'ın sağ kolunda Ahmet Atak, sol kolunda da İsmail Doyuk görülmektedir.

Önce Ahmet Atak Ağabey'i Ankarada evinde bir ziyaretim oldu. Daha sonra İsmail Doyuk Ağabey'i de Bursada kendi evinde ziyaret ettim. Fotoğraflarla ilgili hatıraları kendilerinden kaydettim. Her iki ağabeyi telefonla görüştürüp kamera ile kaydettim. Anlattıkları hatıraları karşılıklı olarak teyid ettikler.

Yayınlanan fotoğrafların bir kısmı 1927 doğumlu İsmail Doyuk'un, bir kısmı da 1930 doğumlu Ahmet Atak'ın dosyalarından çıkmıştır. Gösterdikleri alâka ve güven için kendilerine çok teşekkür ediyorum.

Yukarıdaki dört kare fotoğraf aynıdır. Sadece büyüklük farkları vardır. Hz. Üstad'ın sağ kolunda Ahmet Atak, sol kolunda da İsmail Doyuk görülmektedir. Ağabeylerin anlattığına göre kalabalık, bir anda Hz. Üstad'ın etrafını sarmıştır.

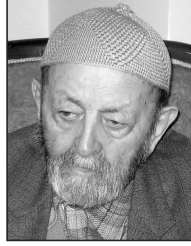

Bu iki kare fotoğrafta da Hz. Üstad'ın sağ kolunda Ahmet Atak, sol kolunda da İsmail Doyuk görülmektedir.

Fotoğraflar fulû olsalar bile, manası parlak... Çok acı, çok çileli, çok uzun bir ceberut döneminden sonra, İstanbul Adliyesinin merdivenlerinde dimdik duruşuyla, muzaffer olmuş bir kumandan rahatlığı içinde, bir “şehinşah” edasıyla gizli zındıka komitelerine meydan okuyan Hz. Bediüzzaman'ın, bu tarihî duruşu elbette derin anlamlar yüklü... Bu kareler aynı zamanda ‘Gönüller Sultanı’na gösterilen alâkanın da bir belgesidir. Sınırlı sayıda olan Bediüzzaman fotoğraflarına yenilerini eklemenin sevincini yaşıyoruz.

(1913-)

İsmail Fakazlı

TAM BİR ASIR ÖNCE dünyaya gözlerini açan İsmail Fakazlı 1329 (1913) İnebolu doğumludur. On bir kardeşirler. Toptan elma ticareti yapmıştır. Şimdi İstanbul'da ikamet etmektedir. Kendisine Risale-i Nur'u tanıtan ağabeyi İbrahim Fakazlı'nın ismi risalelerde "Küçük İbrahim" olarak geçmektedir. Ağabey İbrahim Fakazlı Denizli ve Afyon mahkemelelerinde bulunmuş, Hazreti Üstad'la beraber her iki hapisanede de yatmıştır.

İnebolu Kahramanları'ndan "Asırlık" İsmail Fakazlı Ağabey'i İstanbul'daki evinde ziyaret ettik. Bizi oğlu Said Fakazlı götürdü. Büyüğümüz, ağabeyimiz İsmail Fakazlı tıpkı ağabeyi İbrahim Fakazlı gibi çok hizmet etmiş. O, Nur'un çilekeş hadimlerinden birisi... Şimdi evinden dışarı çıkamıyor. Konuşma zorluğu var, hafızası da epey zayıflamış. Eğer oğlu Said ol-

masaydı herhalde isteğimizi alamayacaktık. Faal ve cevval bir Nur talebesi olan Said Fakazlı, önceden, babasından defalarca dinlediği hatıraları almamızda bize çok yardımcı oldu. Anlatılanları sayfaya döktükten sonra da, bazı ilave ve düzeltmeler yaptı. Kendisine çok teşekkür ediyorum. Hatıraları yazarken muhterem Necmeddin Şahiner'in Son Şahidler kitaplarından da istifade ettim.

İSMAİL FAKAZLI ANLATIYOR:

Ağabeyim İbrahim Fakazlı ilk olarak *Beşinci Şuâ*'yı verdi bana. *Beşinci Şuâ*'yı sabaha kadar tam üç kere okudum. Ağabeyimi bir ata gibi sayar, sever, bir şey dediği zaman hiç itirazım olmazdı.

İnebolu-Isparta arasında Nur postacılığı yapıyordum

Üstad'a ilk ziyaretimi Taşköprülü Sadık Bey ile beraber Emirdağ'da yaptım. Elma ticareti yaptığım için İstanbul'a, Ankara'ya, İzmir'e sık gidip geliyordum. Bu sebeple Üstad Hazretleri'ne çok sayıda ziyaretim olmuştur.

İnebolulu Nazif Çelebi Ağabey "İsmail kardeş Üstad'a bir uğra da şu meseleyi soruver" derdi bazen. Nafiz abi bizi hiç durdurmazdı. Elma sandıklarının içine risaleleri koyuyor, kitapların etrafına da elmaları diziyorduk. O şekilde gizleyerek Üstad'ın tashihine götürüyordum bu risaleleri. Nazif Çelebi'nin teksir ettiği risaleleri, hanımın, kızımın ve ağabeyim İbrahim Fakazlı'nın kızlarının yazdığı kitapları böyle götürüyordum Üstad'a. Bir dahaki gidişimde onları alıyor, yenilerini bırakıyordum. İnebolu-Isparta arasında bir nevi Nur postacılığı vazifesi yapıyorduk. Kızlarımız, Nazif Çelebi Ağabey'in teksir ettiği risalelerin tasnifini de yapıyorlardı. Üstad, "Senin

yolun uzak” deyip bir lira yol parası verirdi bana. Üstad ziyaretete gelenlerin adını, anne ve babasının adını sorardı hep.

Plevne kahramanlarından Sadık Bey’in torunu Üstad’ın evinin önünden kıpırdayamıyordu

Ankara’daydım. O günlerde Taşköprülü Sadık Bey (Demirelli) de Ankara’ya gelmişti. Kendisiyle otelde buluştuk. Sadık Bey bana, “İsmail Efendi, ben yarın Emirdağ’a Hazret-i Üstad’ı ziyaretete gideceğim” dedi. Kendisine “Ben de seninle gelmek istiyorum” dedim. Böylece Emirdağ’a doğru yola çıktık.

Ertesi gün Eskişehir’e ulaştık, bir gece Yıldız Otel’inde kaldık. Daha ertesi gün, gecenin geç saatlerinde Emirdağ’a ulaştık. Açık olan bir kahvehaneden çok gürültüler geliyordu. Biz bu gürültüleri duymamak için camiye doğru yürümeye başladık. Bir evin önünden geçerken yukarılardan bir inilti geliyordu. Bu esnada elinde sopa olan bir bekçi efendi bize, “Burada durmayın, Şeyh Efendi zikrediyor” dedi. Meğer bu ses Hazreti Üstad’dan geliyormuş. Bu ses üzerine Sadık Bey daha fazla yürüyemedi. Sadık Bey, Plevne kahramanı Gazi Osman Paşa’nın harp ve esaret arkadaşı Sadık Paşa’nın torunu, Binbaşı Mehmet Ali Bey’in oğludur. İşte bu Sadık Bey, asrın sultanının saadetli menziline önünden bir yere kıpırdayamıyordu. Ben Emirdağ’ı ilk defa görüyordum. Nerede bulunduğumuzu sopalı bekçinin konuşmasından sonra anlamıştım. Sabahın erken saatlerinde Üstad’ın kaldığı hanenin kapısını tıkırdattık. Kapıyı açan Zübeyir Gündüzalp’ti.

Sadık Bey, Üstad’ın ayaklarına kapanmış ağlıyordu

İçeriye girdiğimizde mübarek Üstad, Sadık Bey’i ayakta bekliyordu. Sadık Bey ani ve çevik bir hareketle Üstad Bediüzzaman

Hazretleri'nin ayaklarına kapandı. O esnada Hazret-i Üstad'ın da yaptığı çevikliğini, cevvaliyetini tarif etmem mümkün değildir. Üstad'ın ayaklarına kapanan Sadık Bey hüngür hüngür ağlıyordu. Ilgaz Dağlarının namı yigidi Sadık Bey, Ulu Sultanın huzurlarında âdeta masum bir çocuk olmuştı.

Çok ulvî ve hüznünlü bir hava, Üstad'ımızın mütevazı odacığını kaplamıştı. Gözyaşlarımızı tutamıyorduk. Nurlu Üstad Doksan Üç Harbi'nin Plevne gazisinin torununun omuzlarından tutmuş; "Kalk kardaşım Sadık Bey, kalk kardaşım" diye kaldırmaya çalışıyordu. Bu çizmeli paşazadeyi ayaklarından bir türlü kaldıramıyordu

Üstad "Sadık Bey, evladım, kalk ayağa bana hakkını helâl et. Sen bana Denizli hapsinde dokuz ay çorba pişirdin, bana hakkını helâl et" diyordu. Ayağa kalkan Sadık Bey'le Üstad Hazretleri bir kucaklaştılar, bir kucaklaştılar ki, aman yâ Rabbi, ne muhabbet, ne samimiyet! Tarif edilmez.

Sonra Üstad Hazretleri beni de kucakladı. Ben de ellerine kapandım, hürmet içinde öptüm, öptüm... Heyecandan bütün vücudum ter içinde kalmıştı.

Üstad bir şiltenin üzerine bizleri oturttu, bana dönerek, "Bu kardaşım hapishanede dokuz ay benim çorbamı pişirdi. Bana çok hakkı geçti" dedi.

Cübbeyi tutan Üstad, Sadık Bey'e giymesini söyledi

Üstad Bediüzzaman Hazretleri bizlere Mevlâna Halid-i Bağdadî'nin cübbesini giydirmek istiyordu. Cübbeyi tutan Üstad, Sadık Bey'e giymesini söyledi. Ama Sadık Bey, Üstad Hazretleri'ne karşı sonsuz hürmet duyguları içindeydi. Cübbeyi Üstad'ın tutmasını istemiyordu. Üstad, "Kardaşım Sadık Bey giyi!" diyordu. Ama Sadık Bey Üstad'a olan hürmet duygularının ateşi içinde âdeta yanıyordu. Sonra Zübeyir Ağabey, "Cübbeyi

ben tutayım' diyerek Nurlu Üstad'ın elinden cübbeyi aldı ve tuttu. Cübbeyi önce Sadık Bey, sonra da ben giydim.

Daha sonra Üstad bize tatlı ikram etti. Orada bulunan Zübeyir ile Ceylan ağabeyleri kastederek, "Ben bu tatlıları bu oburlara versem hemen bitiriyorlar" diye latife yaptı.

Sadık Demirelli'nin 1943 Denizli Hapishanesinde iken çekilmiş bir fotoğrafı

~

(1928-)

Mazlum Akay

ASLEN ISPARTA'NIN YALVAÇ ilçesinden olan Mazlum Akay Ağabey şimdi İzmir'de ikamet ediyor. Bediüzzaman Hazretleri'ni ziyaret etmiş olmasından ve Barla Hayatı sırasında Üstad'ın en yakın talebelerinden Muallim Ahmet Galip Keskin'i iyi tanımasından dolayı, hatıralarını almak için kendisini evinde ziyaret ettik. Mazlum Ağabey'imizin bedeni rahatsızlıkları vardı. Bizlerden ve bütün nur talebelerinden dua talebinde bulundu. İyi ki gitmişiz, çok memnun oldu. Kendisi de, dua istediklerine dualarda bulundu. Yalvaç'ta bulunan ve hatıralarını *Ağabeyler Anlatıyor-5* kitabında yayınladığımız Topal Hafız namlı Ali Osman Karahan ile kendilerini telefonla görüştüm. İki kadim dost, yıllar sonra ağlaşarak eski hatıralarını karşılıklı olarak paylaştılar. Orada hasret ve özlemin derin yakıcılığına şahit olmuştuk. Neyse ki bu sahneyi de kameraya aldık.

Mazlum Akay İzmir'in sevilen, sayılan, tanınmış emekli esnaflarındandır. Ömer Cihat Akay ve kıymetli arkadaşım, sevgili dostum Doç. Dr. Mehmet Emin Akay'ın da babalarıdır. Hatıralarını kaydettikten sonra düzenledim ve kendisine okuyup tashih ettirdim.

Hatıralarda adı çok geçen Muallim Ahmet Galip Keskin dört dil bilen, Risale-i Nur'da şiirleri ve mektupları olan hattat, nakkaş ve şair bir zattır. Barla'da Muallimlik yapmıştır. 14 Şubat 1939 tarihinde 39 yaşında iken hatıralarda anlatıldığı şekilde aniden vefat etmiştir. Kendisiyle ilgili geniş hatırat ve bilgiler *Ağabeyler Anlatıyor-5* kitabında neşredilmiştir.

MAZLUM AKAY ANLATIYOR:

Yalvaç'ın Kaşyukarı Mahallesinde 1928 senesinde doğmuşum. Rahmetli babamız sayesinde biz dinimizi imanımızı öğrendik, muhafaza ettik. 1940 senesinde İzmir'e geldim.

Muallim Ahmet Galip Keskin'in kardeşi terzilik ustamdı

İzmir'de ağabeylerim vardı. Orta mektebi İzmir'de okudum. Babam vefat ettikten sonra tekrar memleketim Yalvaç'a gittim. Yalvaç'ta, Bediüzzaman Hazretleri'nin yakın talebesi Muallim Ahmet Galip Keskin hocanın kardeşi Abdi Keskin vardı. Abdi Keskin çok usta bir terziydi, fakat doğuştan dilsizdi. Onun yanında terzi çıraklığı yaptım ben.

İzmir'de terzilik yaparken, Çanakkale gibi yerlere panayır-lara giderdim. Orada birisi "Benim İzmir Bitpazarındaki dük-kânım satılık, başkaları istiyor, senin gibi muhterem birisine vermek istiyorum" dedi. Nasip oldu, aldık. Yıllarca o dük-kânda esnaflık yaptım ben. Mustafa Birlik'in Patlıcancı Yokuşu'ndaki evinde yapılan Risale-i Nur derslerine giderdim.

Avukat Necdet Doğanata da oraya gelirdi, beraber sohbetler ederdik orada.

Üstad'ı ilk defa Muallim Galiplerin evinde görmüş oldum

Muallim Galip'in küçüğü idi benim terzilik ustam Abdi Keskin. Çok muhteremdi, dilsizdi, annesiyle beraber otururlardı. Annesi yaşlı bir kadındı. Bediüzzaman Hazretleri kırmızı, kuyruklu bir taksi ile Yalvaç'a gelirdi. Galip hocanın annesini de ziyaret ederdi. Bediüzzaman'ın Yalvaç'a geldiğini duyunca biz de eve gider onlarla beraber olurduk. Allah onlardan razı olsun. Ben Üstad'ı ilk defa Muallim Galip'lerin evinde görmüş oldum. Sonra 1953 veya 1954 olabilir, İzmir'den Yalvaç'a gitmiştim. Orada arkadaşlar bana sen Bediüzzaman Hazretleri'ni görmüş birisin, beraber ziyaretine gidelim dediler. Hemen tuttum bir taksi... Beraber beş kişi gittik Isparta'ya, Bediüzzaman Hazretleri'ne. Elini öptük, yarım saat kadar yanında kaldık. O arkadaşlar Yalvaç'a gittiler, ben İzmir'e döndüm. Üstadın sesini tekrar duymuş oldum, ama neler konuştuğumuzu şimdi hatırlayamıyorum.

Muallim Galip'i iyi tanırım. Çok muhterem, çok bilgili bir insandı, bir hocanın kızıyla evliydi. Onun bir kardeşi de subaydı Ankara'da. Bir kardeşi de yine Ankara'da müfettişti. Benim ustam terzi Abdi Keskin de işini sonradan Ankara'ya taşımış, orada terzilik yapıyordu. Ankara'da vefat etti. Hatta ben Erzurum'da askerlikten terhis olunca ustamın yanına uğradım, iki ay beni bırakmadı. Ankara'da ona iki ay yardım ettim, yanında çalıştım, hizmet ettim. Ankara'da çokların, memurların elbiselerini siparişle dikerdi ustam. Dilsiz olduğu için konuşmasına ben yardımcı olurum.

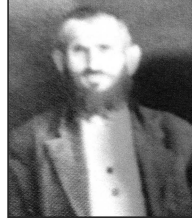
Biz Yalvaç'ta terzilik yaparken, Galip Keskin hoca Bediüzzaman Hazretleri ile Barla'da beraberdi. Bir gün Galip Hoca

annesini ziyarete geliyor, Yalvaç'a. Arkadaşı olan bir Binbaşı ile beraber Sabah namazına camiye gidiyorlar, namazı kılıp bir kahvehaneye geçiyorlar. Kahvehanede oturlurken binbaşının cebinden silah düşüyor, ateş alıyor; kurşun Galip hoca'nın beline saplanıyor. Hemen kaldırıp Konya'ya götürürlerken Galip hoca yolda vefat ediyor. Binbaşı dost, namazını kılan birisiydi.

Muallim Galip Keskin

(1912-1956)

Mehmed Ali Çakıcı

MERHUM MEHMED ALİ ÇAKICI 1328 (1912) Homa Doğumludur. 1956 yılında yine Homada vefat etmiştir. Mezarı da aynı kasabanın kabristanında bulunuyor.

Homa, Denizli'nin Çivril İlçesine bağlı bir kasabadır ve bugünkü adı Gümüşsuyu'dur. Risale-i Nur Hizmetkârlarından önemli bir erkân, Hasan Atıf Egemen Ağabey Homa'dan Mehmed Ali Çakıcı'nın Bacısı Ayşe Hanımla evlidir. 1943 Denizli Mahkemesi de, Homalı bir münafığın, *Beşinci Şuâ* Risalesini Atıf Ağabey'in elinden bir şekilde münafıkça alıp, doğru karakola götürmesiyle başlıyor. Fitne Homa'dan tetikleniyor. Hz. Bediüzzaman ve 126 talebesi çeşitli illerden baskınlarla toplanarak Denizli Hapishanesine gönderiliyor.

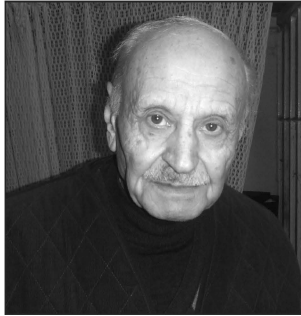
Homa Kahramanlarını araştırmak için bu kasabaya gittiğimizde, bu kitapta hatıralarını okuduğunuz Ali Demirsoy

Ağabey bize yardımcı olmuştu. Ancak Mehmed Ali Çakıcı hakkında daha doyurucu bilgileri—yıllar evvel görüşüp hatıralarını kaydettiğim—Sabri Karagöz Ağabey verdi bize. Sabri Karagöz’ün, Çakıcı Ağabeyle epeyce beraberlikleri olmuş. Sabri Ağabeyden Allah razı olsun ki; bize belki de artık hiç kimsenin anlatamayacağı o günün akıl dışı, garip olaylarından bahsetti. Sayesinde bir Homa Kahramanı daha zihnimizde şekillenmiş oldu. Bunları unutturmak istemiyoruz...

Mehmet Ali Çakıcı’nın adı, Bediüzzaman Hazretleri’nin bir mektubunda şöyle geçmektedir:

“Aziz, sıddık kardeşlerim,

Homalı kardeşlerimizden Ali namında bir şakirt, Hâfız Ali’nin vefatı günlerinde vefat ettiğini Sami Bey bana söylediği gibi, Homalı kahramanlardan Mehmed Ali dahi bana yazdı. Ben de o Ali’yi o büyük şehid Ali’ye çok dualarda arkadaş yaptım.”²²

Sabri Karagöz

SABRİ KARAGÖZ ANLATIYOR:

1933 senesinde, Afyon’un Dazkırı ilçesinin Akyarma köyünde dünyaya gözlerimi açmışım. 1946 senesinde tanıdığım Ha-

²² Bediüzzaman Said Nursî, *Şuâlar*, Söz Bas. Yay., s. 436.

san Atif Ağabey’le münasebetimiz, asıl olarak 1950’de başladı ve 1988’de vefatına kadar baba-evlat, hoca-talebe samimiyetinde devam etti. Ondandır çok istifade ettim. Kayınbiraderi Mehmed Ali Çakıcıyı da iyi tanırım. Bediüzzaman Hazretleri’ni de üç kere ziyaret ettim. 1956 senesinden beri Nazilli’de ikamet ediyorum.

Üstad ona, "Risale-i Nur'un Rüstem'i" demiş

Ben 1943 senesinde on yaşında iken, bizim köye yakın Sütlaç Tren İstasyonu’nda, 18 kişiyi elleri bağlı oldukları halde namaz kılariken görmüştüm. Bu benim uykularıma girmişti. İşte Mehmet Ali Çakıcı onlardan birisiymiş. O zaman Denizli Hapishanesine götürülüyorlarmış. Bunları daha sonra ailece görüşmeye başlayınca Mehmet Ali Amca "Ben de vardım orada" diye kendisi anlattı bana. Mehmet Ali Çakıcı Homalı bir nalbanttı.

Mehmet Ali Amca ile konuşmalarında Denizli Hapishanesinde çıkan bir nifakı anlatmıştı bana. O zaman ağabeylerin aralarında bir nazlanma olmuş. Epey de şiddetlenmiş. En çok Hüsrev Ağabey ile Atif Ağabey arasında cereyan etmiş. Hatta birbirlerine "Atif Bey! Hüsrev Bey!" şeklinde hitap etmeye başlamışlar. Üstad’ın vazifelendirmesiyle Mehmet Ali Çakıcı Amca araya girmiş. Tabii sonraları Üstad’ın duası ve Mehmet Ali Amca’nın tavassutu ile araları düzelmiş ağabeylerin. Mehmet Ali Çakıcı biraz güçlü, kuvvetli olduğu için Üstad ona, "Risale-i Nur'un Rüstem'i" dermiş.

Hasan Atif Ağabey, Mehmet Ali Çakıcı’nın kız kardeşi ile evlenmişti. Anlattığım gibi 1943 Denizli Hapishanesinde tanışmış ikisi. Hapishaneden sonra Atif Ağabey Homa taraflarında dolaşırken, oradaki Homalı kardeşler, Atif Ağabey’i evlendirmeye karar vermişler. Mehmet Ali Çakıcı’nın kız kardeşi Ayşe de dul kalmış, bir kızı varmış. Kızını evlendirmişler, Ayşe Annemi de Atif Ağabey’le nikâhlamışlar.

Mehmed Ali Çakıcı'nın mezar taşı. HOMA

Mehmet Ali Amca geceleri diz çöker, devamlı okur, ağlardı

Tarihini tam hatırlayamıyorum Atıf Ağabey ile ben Sultanhisar'da bulunuyorduk. O sıralarda Mehmet Ali Çakıcı, Sultanhisar'a hemşiresine ve eniştesi Atıf Ağabey'e ziyarete gelmişti. Atıf Ağabey'in evinde bir tek odası olduğu için misafir alamıyordu. Bu yüzden Mehmet Ali Amca'nın benim evimde yatması gerekiyordu. Benim evde misafir ettik. Mehmet Ali Amca, gece saat ilerleyince diz çöker, devamlı okur, ağlardı. Ben uyurum, uyanırım; o hâlâ aynı... "Amca sen yatmadın mı daha?" dediğimde, "Sen yat yavrum yat, senin yatma zamanın" derdi bana. Tabii bu benim çok dikkatimi çekmişti. Birkaç gün sonra "Niye bu kadar çok ağlıyorsun?" dediğimde, "Ben sana bir şey söyleyeyim

mi?” dedi. Üstad Hazretleri’ni kast ederek, “Hocaefendi gibi bir zat arkamda olursa, Mevlana Halid’in cübbesini giydirip imam yaparsa, sen olsan ne yaparsın?” demişti.

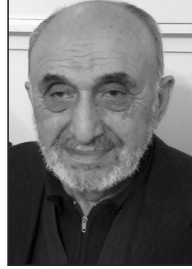
Sabah namazının vakti gelince Mehmet Ali Amca, Atıf Ağabey’in evine gitti. Atıf Ağabey, benim de gitmemi istemiş; ama bir mazeret beyan ettim, gitmedim. Gelir diye de beklemişler. Sonra gittim, “Ne oldu Hasan?” dedi. Ben sessiz kaldım, “Tamam” dedi. Onlar aralarında muhabbet etmeye başladılar. Ben dinliyordum. Eski hatıralarını konuşuyor, bazen de gülüşüyorlardı. “Namıssızlar, namıssızlar” diyormuş birisi... Bu şive kimindi acaba, diye ben de merak ettim. Atıf Ağabey’e bir şey diyemedim, Mehmet Ali Amca’ya “Kime hitaben söylediniz?” diye sordum. “Bu şakaydı ama aslı var. Milaslı Halil İbrahim vardı, çok cesur bir adamdı. Onun konuşmasını anlattık orada. Denizli Hapishanesinde beraberdik” dedi. Orada Gönenli Mehmet Efendi’den bahsedildi. Üstad ona, “Risale-i Nur’un hoparlörü” dermiş.

HOMA KAHTAMANLARI

Ayaktakiler: Hüseyin Evren, Osman Aydın, Ahmet Savaş,
Ali Cengiz ve Mehmet Ali Çakıcı

Oturanlar: Mehmet Boyruca, Sami Tüzün, Hasan Getir ve Hasan Çiçek

(1935-)

Mehmed Mandal

EMEKLİ MÜEZZİN MEHMED MANDAL AĞABEY'LE 21 Ekim 2013 tarihinde, Ankara'nın Yenimahalle İlçesinde bulunan Hacı Abdalbaki Camii'nde Hattat Muhsin Demirel ve Mehmed Demiröz kardeşlerimizle beraber buluştuk.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın talebi üzerine bir Kur'an-ı Kerim yazan Hattat Muhsin Demirel "Ömer Abi hizmetin canlı tarihi bir ağabeyle tanıştım. Bir petrol damarı buldum. Ankara'ya gelmen lazım" dedi telefonla. Biz de öyle yaptık. Gördük ki hiç mübalağa yok. Kimi sorsak, neyi, nereyi merak etsek biliyordu Mehmed Ağabeyimiz. Muhsin Bey'e teşekkür ediyorum. Mehmed Ağabey'in hatıralarını kamera ile kaydettikten sonra, bizi Ankara'nın 'Yuva' ve 'Yakacık' Köylerine kadar götürdü. Orada Nur'un az bilinen kahramanlarının mezarlarını ziyaret ettik. Ağabeyimiz o kahramanları, kabirleri başlarında

bize anlattı, tanıttı. Bu kitapta okuyacaksınız...

Kökünün Mandaloğlu Boyu'na dayandığını söyleyen Mehmed Mandal, eski adı Şeyhler olan Ankara'nın Çamlıbel Bucagındandır. Osmanlı Devleti'nin kuruluş dönemlerinde, 1320 yıllarında bu güzel beldede yaşayan Şeyh Ali Semerkandî Hazretleri'ne izafeten "Şeyhler" denilmiş bu bucağa. Anadolu'ya Semerkant'tan gelmiş olduğu bilinen büyük mutasavvıf Şeyh Ali Semerkandi'nin, Hazreti Ömer'in soyundan geldiği söylenmektedir. Türbesi Çamlıbel'de bulunmaktadır. Mehmed Mandal Ağabey'in hatıralarından Bediüzzaman Hazretleri'nin Şeyh Ali Semerkandi ile münasebetleri olduğunu öğrendik. Hem de yeni doğan çocuğu ve hanımı vesilesiyle.

Mehmed Mandal Ağabey şimdi olsa asla konuşamam diyor ama, O, gençlik dönemlerinde Hz. Üstad'la epeyce rahat konuşabilmiş. Sayesinde biz de önemli bazı şeyler almış, öğrenmiş olduk. Mehmed Mandal'ın merhum Hüsrev Ağabey'le de çok beraberlikleri olmuş. Hatta Hüsrev Ağabey "Hayrat Vakfı"nın kaşesi ve kendi imzasıyla Vakıf işleri için Mehmed Ağabey'e bir vekâlet vermiş. Hasbelkader geçmişte yaşanan bazı sıkıntılara, ihtilaflara farklı bir açıdan bakan Mehmed Mandal, bizim hiç aklımıza gelmeyen müspet manada bazı yorumlar yaptı. Ağabeylerin karşılıklı bazı konuşmalarını aktardı. Sonra "Bunlar benim yanımda cereyan etmiş hadiselerdir, nakil degildir" eklemesinde de bulundu.

Mehmed Mandal Ağabey'imizin evinde, o en korkulu dönemlerde Tâhirî Mutlu Ağabey'in de iştirakiyle, tam üç sene boyunca teksirle Risale-i Nur çoğaltma işleri yapılmış. Müezzinlik yaptığı camide de bu eserler saklanmış. Tarihçe-i Hayat kitabının sonlarında neşredilen fotoğrafta "Said Özdemir'in yerinde, Hz. Üstad'ın kolunda önce ben vardım" dedi Mehmed Ağabey. O fotoğrafta Mandaloğlu Ağabey'imizin sadece başının yarısı görünüyor.

Mandaloğlu Ağabey hatıralarının tashihatını yanlışlık olmaması için titizlikle yaptı. Bir de Risale-i Nur'dan derledim dediği şu tavsiyeyi yayınlamamı istedi: "İnsanın her an havaya, günde bir gıdaya, haftada bir ziyaya, ayda bir nisaya fitri ihtiyacı vardır. İnsan buna riayet ederse yüz sene yaşar."

MEHMED MANDAL ANLATIYOR:

Ankara'nın Çamlıdere ilçesinde 1935 senesinde doğmuşum. Mandaloğulları derler bize. İlkokulu Çamlıdere'de bitirdikten sonra 1952 yılında İstanbul Nuruosmaniye Camii Kur'an Kursuna gittim. Meşahir-i Kurradan Nuruosmaniye Camii Başımamı Hafız Hasan Akkuş Hocadan okuduk. Hafız-ı Kur'an olduk. Üstad, 1952 senesinde Gençlik Rehberi davası için İstanbul'a geldiğinde biz orada Kur'an Kursu talebesiydik. O sırada Süleymaniye 46 Dershanesinde Abdulmuhsin Alev'in Risale-i Nur okuduğunu duymuştuk.

Hafızlıktan mezun olduktan sonra, Ankara Yenimahalle Beşinci Durak Çavuşoğlu Camii'nde müezzinlik görevi aldım. İki sene sonra askere gittim. Askerden gelince tekrar aynı mesleğe döndüm. Kırk seneden fazla hizmetten sonra 2000 yılında emekli oldum. Caminin imamı Rıza Çöllüoğlu Hoca Efendi idi. Geçen günlerde vefat etti. Başbakan dâhil bütün Devlet protokolü cenazesindeydi. Rıza hocayı tekrar anlatacağım.

İlk defa "Bediüzzaman" kelimesini duyuyorum

1949 senesinde ilkokuldan mezun olduktan sonra Çamlıdere'de hafızlığa çalışıyordum. Sonradan, benim kayınpederim ve Çamlıdere Belediye Reisi olacak olan Hafız Halil Okur, İstanbul Fatih Camii Başımamı, meşhur hafızlardan Arap Hafız

namlı Mehmed Rasim Efendi'nin talebesi olarak onun yerine Fatih'e imam olmuş. Fatih Camii'ne imam olmak Şeyhülislamlık derecesindedir Osmanlı'da. Müstakbel kayınpederim Hafız Halil Okur hocamız orada imamlık yaparken Çamlıdere'de bazı nahoş hadiseler oluyor. Çamlıdereliler Hafız Halil'e gidip; hem Çamlıdere Belediye Başkanı olacaksın, hem imamlık yapacaksın, hem talebe okutacaksın, hem de bu nahoş hadiseleri önleyeceksin diye ikna edip getiriyorlar. Halil Hoca o dehşetli devirde hem Belediye Reisi, hem imam, hem de hafız yetiştiriyordu Çamlıdere'de. Ben de aynı camide hafızlığa devam ediyordum.

Hattat Muhsin Demirel, Mehmed Mandal, Ömer Özcan, Mehmed Demiröz

1950 yılında bir gün Hafız Halil Okur Efendi cemaate konuşurken; “Allahu âlem bugün en büyük zat Bediüzzaman Hazretleri’dir” dedi. Ben daha on beş yaşında bir çocuğum. Bu “Bediüzzaman” kelimesi benim hem kalbime, hem beynime öyle yerleşti ki, o çocukluk halimle ben “Allah’ım bu zata yardım et, arzusu, hizmeti neyse...” diye içimden devamlı dua ediyordum. 1952’de de İstanbul’a gidince orada eserlerinden okunduğunu duymuş oldum.

Üstad’ı görmek için Isparta yollarına düştüm

Bir rüya üzerine 1954’de, artık bu zatla tanışmam lazım diyerek Üstad’ı ziyarete gittim. Ama o zamana kadar o isim, “Bediüzzaman” kelimesi kalbimden, beynimden çıkmıyordu. 1954 senesinde soğuk bir kasım ayı içerisinde Üstad’ı ziyarete karar verdim. İstanbul’da da görev alacağım ama evvela Üstad’ı göreyim dedim. Ancak Ankara’dan Isparta’ya kadar gidecek, Isparta’dan da İstanbul’a dönecek kadar param var. Başka param yok.

Ankara’dan trene bindim. İstasyonda bir gazetede ‘Kütahya Mollabey Kur’an Kursu öğretmenliği boş’ diye bir ilan gördüm. Kütahya’ya önce gideyim, imtihana gireyim, kazansam da önce Isparta’ya gider, Üstad’ı görür gelirim dedim. Kütahya’da indim, gittim müftüyü buldum, imtihana girdim, bir arkadaş daha vardı. İmtihani ben kazandım. Tayin edeceği sırada müftü askerliğimi sordu. “Yapmadım” deyinde “O zaman olmadı” dedi. Ben oradan ayrılırken Kur’an Kursu Müdürü bizi çağırdı, yemek ikram etti, elime de bir zarf verdi. Yola çıktım, baktım 50 lira para koymuşlar ki o zamanın kırmızı lirası 50 liraydı. Param ancak Ankara-Isparta ile İstanbul dönüşüne yetiyor iken bir para daha eklendi.

Kütahya’da “Afyon! Afyon! diye bağırان bir arabaya bindim

ve akşam namazına Afyon Burmalı Camii'ne indim. Oranın müezzini "Sen mollaya benziyorsun" dedi bana. "Az çok var" dedim. "Çık bir ezan oku" dedi. Ben ezanı okudum, namazı kıldık. Müezzin Afyonlu olduğu için Üstad'ı tanıyordu. Biraz sohbetten sonra bir araba buldu bana, gece Dinar'a vardım. Orada otelde kaldım. O gün de oranın pazarı imiş. Soğuk bir gündü, otel köylülerle doluydu. Birisi bana "Sen biraz hocaya benziyorsun" deyince ben de "Evet" dedim. Dedi ki "Biz buranın en büyük köyü Bozüyük'teniz. Bizim imamımız gitti,—o zaman devlet kadrosu yok—bize imam olur musun" dedi. "Olurum" dedim. "Seni bizim köyün ağasına götürelim" dediler. Ağa kahvaltı yapıyormuş. Köylüler durumu anlattılar. Ağa, "Sen bir gün bizde kal, seni köye götürelim, bize namaz kıldır, oku, beğenirsek seni imam yaparız, beğenmezsek gidersin" dedi. Köye gittik. Köyde ağanın evinde kaldık. Orada akşam ve sabah namazlarını kıldırardım. "Tamam, biz seni imam tutacağız, duayı yapalım" dediler. "Dua olmaz şimdi, ben Isparta'ya gideceğim, Bediüzzaman Hazretleri'ni ziyaret edeceğim, ondan bir görev filan verilmezse gelirim. Şimdi söz vermeyeyim" dedim. Onlar dediler ki "Sen onu göremezsin, o tarassut altında, orada Nuri Benli diye bir zat var, onu bul, ancak o seni görüştürebilir" dediler. Oradan geldim tekrar Dinar'a. Onlar da bir zarf vermişlerdi bana. Açtım baktım, bir 50 lira da onun içinden çıktı. Biz parasızken, Üstad bizi Allah'ın izniyle boyna parayla taltif ediyordu...

Afyon'da Nuri Benli de zehirlenmiş

Vardım, Isparta'da Nuri Benli'yi buldum. Çolak Nuri Efendi de derlerdi ona. "Üstad evde mi değil mi bir soralım" dedi. Birisi geldi "Eğridir'e gitti Üstad" dedi. "Delikanlı bekleyeceksin" dedi bana. "Ben beklerim, üç gün, beş gün beklerim" dedim.

Nuri Benli bana Afyon hapishane hatıralarından anlattı. Meğer onu da zehirlemişler orada Üstad'la beraber.

Şöyle anlattı: "Mahkemeye çıkacağımız zaman bize aşı yaptılar. Aşıdan sonra benim vücudumda bir ağrı, bir sızı başladı. Üstad'ı başka bir yerden tek başına götürüyorlar, bizi toplu olarak ayrı bir yerden götürüyorlardı. Ben yolda ağrıdan, sızıdan, dermansızlıktan düşecek hale geldim. Tahammül edilmez bir sızı, ağrı... O anda Üstad'la bizim gittiğimiz yol birleşiverdi. Üstad jandarmaların arasından "Nuri sen çok hastasın" dedi, fırladı geldi. Elleriyle yüzümü sıvazladı, tekrar ayrıldık. Üstad beni sıvazladıktan sonra yavaş yavaş o ağrı, o sızı benden gitti. Sonra anladık ki zehirlemişler.

Şefkatli bir anne altı aylık bebeğini göğsüne basmış gibi

İkinci saatlerinde Zübeyir Ağabey geldi, ama ben daha Zübeyir Ağabey olduğunu bilmiyorum. Elindeki sepette biraz soğan, biraz patates vardı. "Üstad geldi mi" dedi Nuri Ağabey, "Geldi" dedi. "Bu genç Üstad'ı görmeye gelmiş" dedi. "Üstad tarassut altında, çok sıkıntı var, hem Üstad 'Benimle görüşmektense eserlerimi okusunlar, benden daha ziyade istifade ederler' diyor, onun için, görüşmemiz zor" dedi Zübeyir Ağabey. "Ben buraya kadar gelmişken Üstad'ı görmeden gitmem" dedim. "Öyleyse elli adım geriden beni takip et" dedi.

Zübeyir Ağabey önden, ben elli adım arkasından Üstad'ın evinin kapısına vardık. Anahtar çıkardı, kapıyı açtı, girdi. Ben de geldim kapıya, "Beş dakika sonra gel" dedi bana. Kapıyı içerden kilitledi. Merdivenlerden çıktım, Üstad divanda oturmuş, yorganını çıkarmış. Tabi o vech-i müniri, nur saçan, insana ferahlık veren, bad-ı saba gibi insanı okşayan gözler, sima... Diz çöktüm, oturdum, elini öptüm. Üstad da alnımdan öptü. Bazı arkadaşlar "Biz Üstadın sözlerini anlayamadık, ya-

nındaki ağabeyler tercüme ettiler” diyorlar ya, bana Üstad’ın konuşması o kadar fasih geliyordu ki, Üstad konuşurken dünyada hissetmediğim bir ferahlık hissediyordum. Hatta Üstad, karşısındaki insanı öyle ele alıyor ki seni altı aylık bir bebe yapıyor, şefkatli bir anne göğsüne basmış gibi... Hala annemin göğsünde bile görmediğim tadı tadıyorum...

Bediüzzaman’la, Ali Semerkandi’nin irtibatları vardı

Üstad “Nerelisin?” dedi bana. “Ankaralıyım” dedim. “Ankara civarında büyük bir evliya yatıyor biliyor musun?” dedi. “Ben oradanım dedim.” Üstad, Ali Semerkandi Hazretleri’ni kastediyordu... Türbesi Çamlıdere’de, Ankara-İstanbul otoyolundan giderken hemen yol kenarındadır. Onunla bir irtibatı, bir ilgisi vardı Üstadın.

1955’de benim bir oğlum olunca, Ahmet Feyzi Ağabey ismini Said koymuştu. O sırada da kayınpederim Halil Okur Ho-caefendi ölmüştü. Bizim hanım o zaman, “Babam yeni öldü, onun ismini verseydin” diye çok üzüldü. Bizim hanımda, için için üzüntü çok ileri gidince, rüyasında Semerkandi Hazretleri’nin türbesine gidiyor, sanduka açılıyor, Semerkandi Hazretleri kalkıyor: “Kızım bir oğlum olmuş, sevindim, fakat babamın ismi verilmedi, Said ismi verildi diye üzülüyorsun, o ‘Said’ ismi dünyanın bir tanesidir, hem o da en münasip isimdir” diyor. Refikam af ve tövbe ederek kendine gelmişti. Demek Üstad’la Ali Semerkandi Hazretleri’nin manevi irtibatları vardı.

Devletten maaş alamayan imamlara Üstad’ın fetvası

Sonra Üstad “Ne iş yapıyorsun?” dedi bana. “Hafızım efendim” dedim. “Ben hafızları kardeş edindim, onlarla mahşerde kardeş olarak haşrolunacağım. Kur’an’ı Allah rızası için oku-

yup, okuyuveren hafızlar benim yanımda bir evliyadan daha üstündür” dedi. Ben dedim, “Efendim, bizim aramız yok, çiftçilik yapalım dedik; sanat öğrenmedik o sanatı yapalım; paramız yok ticaret yapalım; imamlık-müezzinlik yapacağız artık” dedim. Ben o zaman Üstad’ın yanında rahat konuşuyorum, şimdi olsa konuşamam. “Evkaf veriyorsa yap” dedi. “Vakıflar vermiyor, köylüler, halk ücreti toplayıp veriyorlar” dedim. O zaman devlet kadrosu falan yoktu. “Halk veriyor imamların, vaizlerin maaşını” dedim. Elini şöyle kaldırıp, sağa-sola sallayarak “Karıştı kardeşim karıştı” dedi. Düşün on sekiz yaşındaki çocuğa Üstad “Kardeşim” diyor... Eliyle de bir taraftan karıştı işaret yapıyordu. “İdaren temin oluncaya kadar al” dedi. Sonra “Birisi bir şey okuyuver derse, onu Allah rızası için oku,—yani hatim gibi şeyler—bir şey de verirlerse rızkımdır diye kabul et” dedi.

Ahirete kahramanca gitmeli kardeşim

Benim evlilik durumum vardı, onu sordum. Üstad sağ elini yukarılara doğru kaldırarak, ileri hedefi göstererek “Evlilik bu zamanda hizmete mani olur kardeşim. Ahirete kahramanca gitmeli kardeşim” dedi. Bunu ben Bekir Bey’e (Avukat Bekir Berk) anlatmıştım. O kadar çok hoşuna gitmişti ki, beni nerde görse “Ahirete kahramanca gitmeli kardeşim” diye nida ederdi. Bir gün Ulus’ta gidiyorum, ta heykelin yanından bağıriyordu bana.

Hâsılı; ben durumumu anlatınca Üstad, “Sen hadiseleri götürme, hadiselerin arkasından git” dedi. Yoruma bıraktı böylece. Hadiselerin gelişine göre hareket et demiş oldu. Demek ki bizim hanım da talebelere hizmet edecekmiş. O görüşmemiz anından itibaren ölümümüze kadar hayatımızı çizmiş oldu orada Üstad.

Sonra Üstad Hazretleri, Ankara'da bulunan Atıf Ural'ın adresini verdi bana, orada çalışırsın dedi. Oradan çıkıp Ankara'ya geldim, hemen Yenimahalle Beşinci Duraktaki Çavuşoğlu Camii'nde müezzin olarak görev aldım. Söylemiştim, meşhur Rıza Çöllüoğlu hoca benim imamımdı. Ankara'da hizmete başladık. O sırada Ankara'da gizli olarak teksirle risaleleri basıp çoğaltıyorduk. O eserleri de o görev yaptığım caminin dolabında saklıyorduk. Yeni yazı neşriyat daha başlamamıştı. Rıza Hoca ilk başlarda bu işlere karşı çıkıyordu. Fakat sonradan o da Nur talebesi oldu elhamdülillah.

Yüzbaşı: "Sana hayatında görmediğin eziyeti yaparım"

1957'de Kütahya'da jandarma olarak askerliğe başladım. Oradaki Nur talebesi arkadaşlarla tanıştık. O tarihte Kütahya'da Hafız Kâmil Uğurlu, Köfteci İbrahim, Şahabeddin, Halid Hoca vardı. Oradan Akhisar'a dağıtım oldu. Akhisar'da Dr. Mustafa Ramazanoğlu (Oruç) Belediye Tabibi idi. Muzaffer Arslan sık geliyordu. Şahin Yılmaz Hocaefendi Ramazan hizmetleri için geldi, artık orada kaldı.

Beni Akhisar'ın Kapaklı Köyünün jandarma karakoluna verdiler. Biz Kapaklı Köyünün köy odasında Risale-i Nurları okuyup neşrediyorduk. Bu köye Turgutlu'dan Cafer Sadık Çim Ağabey bir akrabasına ziyarete geliyor. Camide benim elimdeki risaleleri görünce dikkatini çekmiş, orada tanıştık. Cafer Ağabey'le hala görüşüyorum.²³ Bu köydeki faaliyetlerimiz duyulunca jandarma kumandanı bizi Turgutlu'ya sürgün ettirdi.

Akhisar'dan dosyamı aldım, Turgutlu'ya geldim. Dosyamı

²³ Bu hatıraları kaydettikten bir müddet sonra Mehmed Mandal Ağabey'i İzmir'e davet ettim, geldi. Kendisini Turgutlu'ya, Cafer Sadık Ağabey'e götürdüm. Cafer Ağabey bizi evinde kabul etti. Yarım asırdır hiç irtibatı kesilmeyen iki ezeli dost sarmaş-dolaş oldular. Hatıraları karşılıklı olarak tekrar yâd ettiler. Ömer Özcan

jandarma kumandanı yüzbaşıya teslim ettim. Yüzbaşı dosya-ya baktı, bana baktı, “Orda yaptıklarını burada da yaparsan sana hayatında görmediğin eziyeti yapar, şarka sürgün eder, bir kurşun yer gidersin” dedi. Ben de Yüzbaşı’ya “Komutanım ben orada ancak mecbur olduğum dini vazifeleri yaptım. Baş-ka fazla vazife yapamadım. Mecbur olduğum dini vazifeleri yapmamda da ölümden başka mani göremiyorum” dedim. Bu sözlerimden sonra yüzbaşı yumuşadı, “Sen hastasın, seni Manisa’da hastaneye gönderelim tedavi ol” dedi. Ben de “Sa-yenizde tedavi olursam size dua ederim” dedim. Bana dosya-mı verdi, Turgutlu Merkez Karakolu’na gönderdi. Arkamdan bisikletle geldi, karakol kumandanı Başçavuş Nuri’ye “Bunu köylere vazifeye gönderme, namazına da karışma, silah da verme, burada görevine devam etsin” dedi. Zaten dosyada da üstlerin nezaretinde hizmetini bitirsin diye yazmışlardı. İki ay sonra bir hadise oldu bu Yüzbaşıyı şarka, Suriye hududuna sürgün ettiler. O da istifa edip geldi, İzmir’e yerleşti.

Turgutlu’da halen görüştüğüm Cafer Sadık Bey vardır. Mu-zaffer Arslan da sık geliyordu. Kiremit fabrikası olan Osman Aykutlar, Yorgancı Ahmet, Benzinci Ali Efendi, Bakkal Bilal Arık, bir atı olan Hayri Efendi vardı. Onlarla derslerde görü-şüyorduk. Manisa’ya gelir İsmail Hakkı Zeyrek ve babası Mer-kez Vaizi merhum Emin Hoca ile görüşürdük. Hatta orada Muzaffer Arslan’ın bir mahkemesi vardı Manisa’da, yaşlı bir kadına rüyasında “Bugün Muzaffer Arslan’ın mahkemesi var, git dua et” demişler. O kadın mahkemeye kadar gelip dua et-mişti orada.

Dünyalara değişmeyeceğim bir iltifat

1959’da Akhisar’da askerlik görevim bitti, terhis oldum. Üs-tad’ı ziyaret etmek için hemen Isparta’ya gittim. Üstad’ın ya-

nında Zübeyir Ağabey, Rüşdü Ağabey ve bir yüzbaşı vardı. Tahdis-i nimet için söylüyorum; orada Üstad “Bunlar nasıl benim yanımda hizmet etmiş kalmışlarsa, seni de böyle hizmet etmiş, kalmış gibi kabul ediyorum” dedi. Üstad’ın, dünyalara değişmeyeceğim, bir iltifatı olmuştu bu benim için. Orada bir mektup yazacaklardı, Üstad’ın başı kalabalıktı. Ankara’ya döndüm.

Üstad’ın Menderese yazdığı mektup

27 Aralık 1959 tarihinde Zübeyir Ağabey’den Üstad’ın Ankara’ya geleceğine dair bir telgraf geldi. Said Özdemir Ağabey’in Ulus’taki Beyrut Palas Otelı’nin sahibi ile bir ilgisi vardı, orayı hazırladık. Daha Üstad Ankara’ya girmeden polisler, gazeteciler oteli işgal ettiler. Üstad resim çektirmiyordu, biz kendisini 3. kattaki odasına kadar çıkardık. Üstad divana çıktı, tamam kardeşlerim dışarı çıkın manasında elleriyle bir işaret yaptı.

Orada yani Beyrut Palas’ta Üstad bir mektup yazıyor. O mektup şimdi yok. Bu mektubun biri Menderese; biri Tevfik İleri’ye; biri de Namık Gedik’e gitti. Bahsettiğim bu mektup, eserlerdeki Menderes mektubu değildir. O mektup şimdi yok. Mektupta sadaka belayı def eder manasında diyor üstad. Melalen “İnsanların başına gelen belaların sadakası olduğu gibi devletlerin, milletlerin, hükümetlerin başına gelen felaketlerin de sadakası olur. Sizin de hükümet olarak başınıza bir felaket geliyor. Bunun sadakası Ayasofya’yı ibadete açmak, kılık kıyafeti serbest bırakmak, mekteplerde din dersi koymak, Risale-i Nur’u serbest bırakıp neşretmektir. Bu sadakayı vererseniz bela gidecek, ferec gelecek; vermezseniz sizin bir suçunuz bin yapacaklar, eskilerinkini de size yükleyecekler, hem size hem de bu vatana telafisi mümkün olmayan zararlar vere-

cekler. Bu hakikatleri kabul etmenize mukabil ben ve kardeşlerim size dua etmeye karar vereceğiz” diyor.

Mektubu Emirdağ İlçe Başkanı Hamza Emek, Menderes’e götürdü. Menderes alıyor, cebine koyuyor; “Çok sıkıntıda-yım—o sırada talebe hareketleri falan vardı—en kısa zaman-da Hazretleriyle görüşeceğim” diyor. Tevfik İleri alıyor “Aman İsmet paşa bizi sıkıştırıyor, dönsün” diyor. Namık Gedik de başını okuyunca yırtıp atıyor. Oradan gelip, Namık Gedik’in mektubu yırttığını söyleyen arkadaşa Üstad “İlk gadab-ı İlahi ona gelecek” diyor. Nitekim öyle oldu.

O sırada otele çok gelenler oldu. Bir odada Üstad, bir oda-da Zübeyir ile Hüsnü kalıyordu. Diğer bir oda da Veteriner Başçavuş Fahri Türkmen, Jandarma Başçavuş Ahmet Çelebi, Ulaştırma Başçavuş Hasan Okur, Emekli Binbaşı Hayri Bey ve ben aynı odada kalıyorduk. Bu odayı Hasan Okur önceden kiralayıp tutuyor. Gazeteciler gece iki-üç kadar uyumuyorlar, ondan sonra dayanamayıp uyuyorlardı. Biz Üstad’ın odasının kapısında bekleyip polis, gazeteci geldiğinde, Üstad rahatsız, uyuyor diye geri çeviriyoruz.

Üstad, Jandarma Başçavuş Ahmet Çelebi’nin tabancasını istedi

O arada Üstad Jandarma Başçavuş Ahmed Çelebi’nin tabanca-sını istedi. Biz şaşırдық... Üstad menfi bir harekete katiyen izin vermiyor, maddi bir duruma müsaade etmiyor, peki tabanca-yı niye aldı filan diye çok merak ettik. Ertesi gün durum an-laşıldı. Ahmet Çelebi’nin kayınbiraderi gece cinnet geçirmiş. Ahmet’in silahını arayıp bulup eniştesini, kız kardeşini, ço-cukları vuracak. Ahmet Çelebi bir uyanıyor ki kayınbiraderi onun elbiselerini, dolaplarını karıştırıyor. Tabancayı bulma-yınca mutfığa gidiyor, bıçağı alıyor. Hemen Ahmet Çelebi ve hanımı kalkıyorlar, arkasından kavrayıp bıçağı elinden alıyor-

lar. “Eğer tabancayı bulsaydım hepinizi burada öldürecektim” diyor sonradan. Üstadın kerameti çıktı yani o gece.

Üstad İstanbul’a gitti ve iki gece kaldı, geldi.

Tarihçe-i Hayattaki fotoğraf

Üstad Konya’ya giderken, Beyrut Palas Otelı’nin merdivenlerinde İbrahim Canan’ın çektiği Tarihçe-i Hayattaki Fotoğrafta, Said Özdemir Ağabey’in bulunduğu yerde yani Üstad’ın kolunda önce ben vardım. Bu şöyle oldu: Üstad odasından çıktı ben koluna girdim. Üstad’la gidiyoruz otelin merdivenlerine doğru. Said Bey benim kolumdan tuttu, çekip çıkardı. Ben Üstad rahatsız olmasın diye geri çekildim, arkada kaldım. O fotoğrafta sadece başımın yarısı görünür benim. Üstad’ın sağ tarafında da Hasan Okur vardı. Onu da elinde sepet olan Hulusi Ok çekip çıkarıyor. Hasan Okur da geride kalmıştı, ama fotoğrafta çok net görünür O. Fotoğraf çekildiğini sonradan anladım ben. Üstad Konya’ya gitti. Bu son görüşmemiz oldu Üstad ile. Vefat ettiğinde Hasan Okur ve başka arkadaşlarla beraber Urfa’ya cenazesine gittik.

Evimizde üç sene kadar risale teksir ettik

27 Mayıs ihtilalinden sonra, 1961 yılının sonunda Gazi Mahallesine imam olarak tayin oldum. Erturan Sokak 20 numaralı evde oturuyorum. Bizim evi ikiye böldük. Tâhîrî Mutlu, Vahşi Şaban, Binbaşı Hayri ağabeyler geldi. 1963’e kadar teksir makinesi ile *Sözler Mecmuası*’nı Osmanlıca olarak teksir ettik orada. O sıralarda Gazi Mahallesini sel bastı. Bizim ev tek kat ve çukurda, diğer evler yüksekte. Bizim eve Allah’ın lûtfu ile su girmedi, elhamdülillah. Basılan teksir risaleleri biriktikçe vazife yaptığım Çavuşoğlu Camii’nin dolaplarında saklardık.

Hüsrev Efendi ile Ahmet Feyzi Ağabey'in görüşmesi

Üstad'ımız Bediüzzaman Hazretleri'nin vefatından sonra, Hüsrev Efendi dersanelerde hattı Kur'an'ın tamim edilmesini arzu ediyordu. Bazı ihtilaflar oldu. O ihtilaflarda Binbaşı Hayri Bey ve Ben onun yanına gittik, hizmet için.

Bir gün Denizli'ye yazı örnekleri götürmüştüm. Dershanede Ahmet Feyzi Ağabey vardı. Bana "Bir şeyler dönüyor. Nedir?" dedi. Ben de "Ağabeyler Hüsrev Efendi ile görüşmek istiyorlar. O da 'dershanelerde hattı Kur'an'ın tamim edilmesini istiyor, böyle bir durum var" dedim. Sonra Zübeyir Ağabey geldi Denizli'ye. Ahmet Feyzi ve Zübeyir Ağabey bir odada, ben başka bir odada kaldım. Sabahleyin Ahmet Feyzi Ağabey bana dedi ki "Yürü Isparta'ya gidiyoruz." "Niçin?" dediğimde "Karışma" dedi. Ben Zübeyir Ağabey'le o gece ne konuştular bilmiyorum.

Gittik Isparta'ya, girdik Hüsrev Ağabey'in yanına. "Kardeşim hoş geldiniz, nasılsınız..." filan diye hal hatır sordu. Ahmet Feyzi Ağabey "Ağabey böyle bir şeyler var" dedi. Hüsrev Efendi "Beni dinlemiyorlar" dedi. "Sen niye bana haber göndermedin? Ben Denizli hapsinde seninle beraberdim" dedi Ahmet Feyzi Ağabey. "Evet, kardeşim ama ben dışarı çıkmıyorum, senin gelmen lazım" dedi. Ahmet Feyzi Ağabey dedi ki "Ağabey ben akşam Zübeyir ile görüştüm. Diyor ki 'Mademki Üstad dar-ı bekaya teşrif etti, bu hizmetin yürütülmesi için bir şûra kuralım, şûranın reisi Ağabey olsun, şûra ile bu hizmeti yapalım.'" Hüsrev Efendi'nin cevabı: "Kardeşim bir şûra ne için kurulur; bir şûra, bir topluluğun idaresi için kurulur. Bizi cemiyet şekline sokup mahkûm etmek, imha etmek istiyorlar. Biz bir şûra kurarsak cemiyet şekline girmiş olup, kendi idamımızı kendi elimizle vermiş oluruz." Ahmed Feyzi Ağabey "Efendim onun için gizli kalacak" dedi. Hiç unutmam Hüsrev Efendi dedi ki "Sen bana bu zamanda sahabe-i kiram gibi ağ-

zına kilit vurulmuş zatlar bulabilir misin? Biz şûrayı kurmadan daha başı kim, üyeleri kimler diye haber alırlar, biz de cemiyet şekline girmiş oluruz. Kendi elimizle idamımızı vermiş oluruz. Gitsinler, dersanelerde hattı Kur'an ile iştigal etsinler" dedi ve böylece kapattı işi. Bunlar benim yanımda cereyan etmiş hadiselerdir, nakil değildir. Cenab-ı Hak hasbelkader bizi böyle bazı mühim yerlerde bulundurdu yani.

Şimdi elhamdülillah taşlar yerine oturdu. Herkes kendi meşrebinin muhabbetiyle hizmetlere devam ediyor. Hüsrev Efendi son zamanlarında Zübeyir Ağabey'e, diğer ağabeylere karşı çok muhabbetliydi. Hatta Fahri Türkmen Çavuş kendisine dedi ki: "Sen bunlara karşı yumuşak davranacaktın da, bizi niye bunlara karşı ifratta bulundurdun?" Diye serzenişte bulunmuştu. Benim yanımda söyledi bunu. Hüsrev Efendi de "O zaman öyle icab ediyordu" dedi. Yani o dehşetli devri atlatmak için Hüsrev Efendi böyle davranmıştı. Benim kanaatim böyledir.

HAYRAT VAKFI
MERKEZ:AKBIYIK CAD:NO079
SULTANAHMET /İSTANBUL
ŞUBE:
POSTA CAD: MENDERES HAN 10/20
ANKARA

SELAHİYET BELGESİ

Vakıf adına her türlü karzı Hasen ve teber-
ruları mekbuz mukabili almaya aşağıda tatbik imzası bulu-
nan Mehmet Mandal selahiyetli kılınmıştır.

Tatbik imza

H. Altınbaşak

HAYRAT VAKFI
İSTANBUL
Sicil No:275
Hüsrev Altınbaşak

Hüsrev Altınbaşak Ağabey'in imzalayarak Mehmed Mandal'a verdiği vekâlet

Yüzbaşı Ruhi Bey

Hüsrev Efendi'nin bizzat bana anlattığı önemli bir hatırayı aktarıyorum:

1935 Eskişehir Mahkemesi için Üstad ve yüz yirmi talebesi önce Isparta'dan Afyon'a getiriliyor. Afyon'dan Eskişehir'e götürülürlerken başlarındaki Yüzbaşı Rûhi Bey²⁴ ile alakalı yaşadıkları bir hatırayı şöyle anlatmıştı:

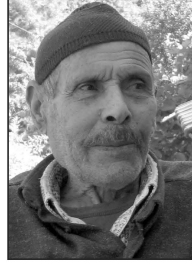
Afyon'a yakın bir yerde Ruhi Bey namaz kılmamız için bize müsaade etti. Üstad imam oldu, namazı kıldık. Asker biz namaz kılincaya kadar silah çattı. Namaz bitti, Yüzbaşı bizi kaldırmıyor. Bir müddet bir tarafa gidiyor, semaya bakıyor, sararıyor, kararıyor, tekrar semaya bakıyor, gidiyor, geliyor, dakikalarca böyle durdu. Sonra geldi Üstad'ın elini öptü. Ded ki "Bana burada verilen emir; namaz kılmak için benden müsaade istediler, kaçmaya teşebbüs ettiler, çıkan müsademe de hepsi öldürüldü" diye rapor vermektir. Fakat Cenab-ı Allah benim şu gördüğüm manzaraları hiçbir kuluna göstermesin, şu gördüklerimden sonra hayatım pahasına da olsa bunu yapmam mümkün değildir." Sonra "Hocam buyurun" dedi, yola çıktık. Bizi götürüp Eskişehir Hapishanesine teslim etti. Tabi sonradan Ruhi Bey'in kendisini imha ettiler.

²⁴ Bediüzzaman'ın *Tarihçe-i Hayat* Kitabında Yüzbaşı Ruhi Bey'le ilgili şu bilgiler vardır: "Bediüzzaman, gizli cemiyet kuruyor, rejim aleyhindedir, rejimin temel nizamlarını yıkıyor" gibi uydurma ve hükûmeti aldatıcı tertip ve ithamlarla, 1935 senesinde, Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesinde, idam kastıyla ve muhakkak surette mahkûm edilmesi direktifiyle hakkında dava açılıyor. Bunun üzerine, Dahiliye Vekili ve Jandarma Umum Kumandanı, teçhiz edilmiş askeri bir kıta ile birlikte Isparta'ya geliyorlar. Isparta-Afyon yolu boyunca süvari askerleri yerleştiriliyor. Isparta vilâyeti ve civarı askeri birliklerle kontrol altında bulunduruluyor. Bir sabah vakti, mâsum ve mazlum Bediüzzaman inzivagâhından çıkarılarak, talebeleriyle beraber, elleri kelepçeli olarak kamyonlarla Eskişehir'e sevk ediliyor. Yolda, Bediüzzaman ve talebelerine yakın bir alâka duyan müfreze kumandanı Ruhi Bey kelepçeleri çözdürüyor. Bu suretle namazlar kazaya bırakılmadan yola devam ediliyor. Hakikati ve Bediüzzaman'ın mâsumiyetini idrak eden müfreze kumandanı, Bediüzzaman ve talebelerinin bir dostu olmuştur... (Tarihçe-i Hayat, s. 270)

Üstad, talebelerinin ruhuna yasin-i şerif okumalarını istiyor

Hasan Atıf Ağabey'in vefatından iki sene evvel İzmir'e gittim. Merhum Mustafa Birlik yanıma bir arkadaş kattı, Hasan Atıf Ağabey'in evine gittik. Vardık, Hasan Atıf Ağabey divanda oturmuş dua ediyor. Yanındakiler de diz çökmüşler âmin diyorlar. Biz de diz çöktük "Âmin" dedik. Ama duayı gizli yapıyordu. Öğle namazına yakın bir vakitti. Dua bitince elini öptüm, hoş beşten sonra sordum: "Ağabey şimdi yaptığınız bu dua ne duasıdır?" Dedi ki: "Kardeşim bundan iki sene evvel Hafız Ali Efendi'yi rüyamda gördüm. Ona dedim ki; 'Hafız Ali Ağabey, siz ahirette Üstad'ın yanındasınız, biz dünyadayız, Üstad'la görüşemiyoruz, Üstad'ın dünyadaki talebelerinden bir arzusu, isteği var mı?' diye sordum." Hafız Ali Ağabey bana "Üstad dünyadaki talebelerinden ruhuna Yâsin-i Şerif okumalarını istiyor" dedi. O günden beri, iki seneden beri, bu saatte Üstad'a Yasin okurum, iki senedir okurum" dedi. Sonra elini şöyle salladı "Kardeşim koca Bediüzzaman ruhuna Yasin istiyor" dedi.

(1925-2014)

Memiş Orhan

1 943 SENESİNDE DENİZLİ HAPİSHANESİNDE Üstad Bediüz-zaman Hazretleri'yle beraber aynı anda hapis yatan 1925 doğumlu bir zatın, Buldan'da hayatta olduğunu duyunca çok heyecanlandım. Hemen Buldan'a gidip hatıralarını kaydettik. Anlattıkları o kadar önemli ve farklıydı ki Buldan'a ikinci defa gidip, eksiklerimizi tamamlama ihtiyacı duyduk. Adı geçen zat Memiş Orhan Ağabey'imizdir.

Memiş Orhan, Denizli Hapishanesinde Hz. Üstad'la yatmış, ona abdest suyu dökmüş, birisi kendisine aid olmak üzere iki kerametine şahit olmuş. Ama Memiş Ağabey o gün de, bu gün de dünya çapında gelişip büyüyen hizmetin, bütün dünyada okunan Risale-i Nur'un neredeyse hiç farkında değil. Memiş Ağabey'in bizi cezbeden tarafı da bu oldu aslında. Tatlı bir Denizli şivesiyle o kadar tasannusuz, tekellüfsüz, sâfiyane,

olduğu gibi fitri bir ahvalde anlattı ki yaşadıklarını; bizi adeta o günlere götürdü. Fitriliğini bozmak endişesinden dolayı mahalli şivesini, ifadelerini olduğu gibi yazmaya çalıştım.

Memiş Ağabey bizi bazen güldürdü, bazen düşündürdü, bazen de dehşete düşürdü. Evet, bir ara dehşete düştük; zira Memiş Orhan Denizli Hapishanesinin Risale-i Nur girmezden evvelki durumunu, zavallı, biçare mahpusların perişan vaziyetlerini, insanlığı insanlıktan utandıran vahşi hallerini anlatmaya başlayınca ürperdik, irkildik, hatta korktuk. Hatıraları sonuna kadar dinleyince de Aziz Üstad'ımız Hazreti Bediüzzaman biraz daha büyüdü gözümüzde. Ona ve o mübarek eserleri Risale-i Nur'a bağlılığımız daha da perçinlendi. Meğer bu asır insanların ne kadar çok ihtiyacı varmış böyle müşfik bir Üstad'a...

Denizli mahkûmlarının önceki hallerini Tâhirî Mutlu ve Refet Barutçu ağabeylerden dinlemiştim. Onlar makamları gereği, "Bu önceki caniler daha sonra tahta bitini bile öldüremez oldular" deyip geçiyordular. Memiş Ağabey ise "Kabr-i kalpten hakaik çıplak olarak çıktı" kabilinden anlatıverdi, o halleri. Eğer bâtili tasvir hatasına düştümse Allah'tan af, okuyucularımdan helallik diliyorum.

Memiş Orhan Ağabey'imiz aslında, Külliyyatın muhtelif yerlerinde ifade edilenlerin fiili tefsirini canlandırmış oldu bize. Şöyle:

"Bunun bir nümunesi Denizli Hapishanesidir. Oraya Nur-lar ve o mahpuslar için yazılan *Meyve Risalesi* girmesiyle, üç dört ay zarfında iki yüzden ziyade o mahpuslar öyle fevkalâde itaatli, dindarâne bir salâh-ı hal aldılar ki, üç dört adamı öldüren bir adam, tahta bitlerini öldürmekten çekiniyordu. Tam merhametli, zararsız, vatana nâfi bir uzuv olmaya başladı."²⁵

²⁵ Bediüzzaman Said Nursî, *Lemâlar*, Söz Bas. Yay., s. 410.

Hapishanelerin ıslahhaneye dönmesi *Tarihçe-i Hayat* kitabında da şöyle ifade edilmektedir. “Bediüzzaman, her girdiği hapisteki hapisleri irşad eder; hapisteki bazı câniler, koyun gibi bir hâl alır. Hapiste dahi tecrid-i mutlak içinde bırakıldığı halde, hapishane bir Nur mektebi vaziyetine girer. Bunun için, girdiği hapishanelere “Medrese-i Yusufiye” der. Hattâ Denizli Hapishanesinde bir kısım gençler medrese-i Yusufiyeden ayrılmak istemeyerek, ‘Bediüzzaman daha burada kalırsa, biz kendimizi suçlu gösterip ceza alacağız, ondan ayrılmayacağız. Risale-i Nur’dan ders alacağız...’ demişlerdir.”²⁶

Memiş Orhan, şimdi hayıflandığı gibi ne yazık ki Hz. Üstad’la çok fazla kalamamış. Hapishanede ıslah ve terbiye olan mahpusların son durumlarına tam olarak şahit olamamış. Bunu kendisi de belirtti. Hatıralarda adı çok geçen “Beylerbeyli” nam ile ünlenmiş Süleyman Hünkâr Ağabey’imiz ise Denizli Hapishanesinin, *Meyve Risalesi*’nin en önemli meyvelerinden birisidir. Memiş Orhan ağabeyimiz son tashihatımızı yaptırdıktan bir müddet sonra 18 Eylül 2014 tarihinde vefat etmiştir. Allah rahmet etsin.

Memiş Orhan’ın varlığını bana haber verip, çekimlerde de yardımcı olan Buharkent’ten Hakan Küçük kardeşime çok teşekkür ediyorum.

MEMİŞ ORHAN ANLATIYOR:

Denizli’nin Buldan kazasındayım. 1925 doğumluyum. Hayatımız çiftçilik ve rençperlikle geçti. 1942 senesinde kız kaçırma hadisesi yüzünden Denizli Hapishanesine düştüm. Olmadı o da (gülüyor). Boşuna yattık dokuz ay. Burada değil Sarayköy’de oldu olay. Tabi vilayette kaldık, vilayette dokuz ay

²⁶ Bediüzzaman Said Nursî, *Tarihçe-i Hayat*, Söz Bas. Yay., s. 676.

yattım. Bizim yattığımız Denizli Hapishanesi şimdi yok, taşınmış başka yere. Bu olay olduğunda 17 yaşındaydım. Çocuk koğuşunda kaldım ben.

1943 senesinde Bediüzzaman ve talebelerinin yattığı Denizli Hapishanesi. Bu hapishane sonradan yıkıldı.

İlk gelişlerini çocuk koğuşunun penceresinde gördük

Ben içerde iken geldi Bediüzzaman ve talebeleri. İkinci vak-
tinde geldiler onlar. İlk geldikleri gün,—eski—hapishane-
nin önü boştu, orada yataklarına dayanıp oturdular, okudu-
lar. Hepsinin kucağında kitaplar vardı. Biz çocuk koğuşunun
penceresine çıktık, baktık. Çocuk koğuşunun pencerelerin-
den görülüyordu orası. Biz büyük olduğumuzdan gördük. Di-
ğer çocukların çoğu tıfıldı, onların okuduklarını göremediler.

Onlar gelmeden iki-üç gün önceden derin bir hoca gele-
cekmiş diye hapishanede duyulmuştu. Bediüzzaman daha ha-
pishaneye gelmeden ün aldı, ünü geldi. Bir hoca gelecekmış,
her şeyi biliyormuş diye nam aldı evvela. Ne dersin cevap ve-
riyormuş dediler. Herkes bunu konuşuyordu. O zaman 650

mahkûm vardı hapishanede. Geleceği duyulunca bugün gelecek, yarın gelecek derken, sonunda geldiler. O gün soğuk yoktu, bahar mevsimiydi galiba.

Memiş Orhan'ın, Denizli Hapishanesi önünde bekleyen Risale-i Nur talebelerini gördüm, dediği manzara.
Ağabeyler hapishane önünde. Sene 1943.

Bediüzzaman dört defa yemekhaneden yemekhaneye gönderildi

Akşamüstü hepsini Ağır Cezanın hapishanesine aldılar. Bediüzzaman'ı ilkin Ağır Ceza'nın yemekhanesine koydular tek başına; diğerleriyle konuşmasın diye. Yatağı oradaydı. Cezaevi dört beş bölümdü. Kible tarafına geliyordu bizim çocuk koğuşu. Ağır Ceza Yemekhanesi ayrı bölüm olduğundan haberimiz olmazdı. O yemekhanenin ufak bir penceresi vardı. Oradan konuşmuşlar ağır cezalıları, talebeler hocayla. Millet yıkacak hapishaneyi. Bediüzzaman'ı oradan alıp, mevkuf yemekhanesine geçirdiler. Orada diğerleriyle konuşulamıyormuş dediler. Oradan da hafif cezalıların yemekhanesine geçirdiler. Yemek-

haneden yemekhaneye... Halk ile onu temas ettirmiyorlardı. Açıktan da kimsenin konuşması yasak... Hoca döndü geldi en sonunda çocuk koğuşunun yemekhanesine. Bizim bulunduğumuz bölüme. Diğer koğuşlarda büyükler var, onunla konuşuyorlar; biz çocuğuz diye verdiler bizim bölüme. Biz hocayla konuşsak da gardiyan konuşmayın demezdi.

Gardiyanın abdest suyu vazifesi

Çocuk koğuşunda büyük olarak bir Halil vardı, bir de ben varım. Öteki çocuklar ufak, tefek... Çocuk koğuşunun idaresi, iki kişi, bizim elimizdeydi. Ertesi gün gardiyan çocuk koğuşunu topladı, tembih etti bize; “Hocanın mangalını yakacaksınız, suyunu ısıtıvereceksiniz, kalktığı zaman sırayla eline suyunu döküvereceksiniz, sıraya koyun” dedi. O gün vazife alan erken kalkıp, ne işi varsa görecekti hocanın işini. Biz o gardiyanın aldık vazifeyi. Öylece konuşabildik biz hocayla.

Teneke kapaklı mangallar vardı. O zaman ağaç kömürü (odun kömürü) vardı, yer altı kömürünü o zamana kadar görmemiştik daha ben. Kömürü yaktıracak bir şey de yoktu yanımızda. Kâğıtla falan yakmaya gidiyorsun. Kâğıt, yonga, şudur-budur ne varsa koyuyorsun, o kâğıdı yakıyorsun. Ağaç kömürü öyle yanıyordu. Bu kömürün yanması biraz telaşlı... Bir abdest ibriği vardı onun, saplıydı. Abdest suyunu iltivermek için yakıveriyoruz biz mangalı.

Yarın tahliye olacaksın, yatağını bağla

Yarın için benim mahkemem vardı. Halil’e “Yarın benim mahkemem var, bugün ben yakıvereyim hocanın mangalını” dedim. Benim maksadım “Neylersen neyle, yarın çıkacak mıyım, çıkmayacak mıyım, ben onu soracağım hocaya, içimden

geçen o." O da "Tamam yakıver" dedi. Halil'le aramız iyiydi.

Mahkemeden bir gün evvelsi, hocanın mangalını yakıverdim, ibriğini mangalın üstüne koyuverdim. İkinci vakti abdestinin suyunu döktüm eline, nasip oldu. Her namaz vaktinde abdest alırdı. Abdest aldırığım yer yemekhanenin içi.

Bediüzzaman geldi elini kolunu sıvadı, oturak vardı, onun üstüne oturdu. Ben suyu döküverdim, ellerini yıkadı, yüzünü yıkadı falan, sıra ayağına geldi. Eğildiydim döküvereyim diye. "Evladım ayağa su dökülmez" dedi. İbriği koyuverdim yere. İbriği aldı, ayaklarına bir eliyle su döktü, bir eliyle kendisi yağdı. Peşkiri vardı, ellerini, yüzünü sildi. Ben ayakta dineliyorum gayri, gitmedim, bekledim.

Abdest aldıktan, elini yüzünü sildikten sonra Bediüzzaman oturdu, ben dineliyordum. Bir şey diyeceğimi anladı "Evladım sen bir şey konuşacaksan konuş bakalım" dedi. İlk konuş-verdiği bana bu oldu. Ben konuşmadan diyor bunları bana. Ben söylemeden bileceğini biliyordum gayri zaten. Ne dediğini hatırlamıyorum, herhalde hocam demişimdir. Ahmet ağa diyecek değildim herhalde. Ben daha askere bile gitmemiştim. "Yarın mahkemem var, onbirinci mahkeme (duruşma) acaba yine tevkif mi oluruz, tahliye mi oluruz?" dedim. "Sen sabah-tan evvel erkenden kalk, millet yatarken her yerine su değesiye kadar gusül abdesti al. Götüremeyeceğin bir şey varsa arkadaşlarına ver, üzerine koyma, yatağını bağla. Sen yarın çıkacaksın" dedi bana. Sonra o kalktı gitti. Onunla benim konuşmam bu kadar oldu. O sırada benim derdim dışarı çıkmak olduğundan başka bir şey konuşmak aklıma bile gelmedi. Yatağını bağla dedi ya, asıl o sevindiriyordu beni. Ben güleçtim herhalde, Halil benimle eğleniyor; "Sen biraz evvelsi gibi değılsin" diyordu bana.

Sabah gardiyanlar yarım saat kala "Mahkemeciler!" diye bağırırlardı. Bağırıldılar... Kimin o gün mahkemesi varsa salo-

na çıkar, kelepçeleri takarlar, hep beraber yürüyüşe... Benim gece belki iki saat, üç saat uykum vardı. Kalktık sabahleyin. Ben çanak, kaşık ne varsa verdim, yatağımı bağladım. Yatağımı bağladığımı görünce Halil "Yahu sen ne yapıyorsun?" dedi. "Ne var?" dedim. "Yatağı bağlıyorsun" dedi. "Belki tahliye olacağım" dedim. Yalnız tahliye olanları koğuşa katmıyorlar, müdür odasına gidiliyor ama çıkana hapishane yasak. Yani düşmanı varsa bıçaklayıveriyorlar içerde, çıkarmıyorlar. Hapishanenin türlü türlü işleri var.

"Bir ay daha kalsaydım hapishanede, hocadan her şeyi öğrenirdim"

Hâsılı hâkim söyledi, söyledi... Üle biz dokuz ay yatmışız, iki buçuk ay ceza verdiler bana. Arayanımız yok, soranımız yok. Onbir mahkemeye çağırdılar, karar vermediler. Hâkim iki buçuk ay ceza verdi, kırk lira masraf, o günün parasıyla çok para. Hâkim bir şey dedi ama gayri kendi dalgamdan ben anlayamadım. Jandarmalar vardı biri bir yanımda, biri bir yanımda. Biz çocuğuz hâlbuki daha. Onlara "Yanınıza almayın" demiş. Har zamanki İkinci kapıdan değil, jandarmalarla bodruma doğru gidiyoruz. Jandarmalar sen bu kapıya git dediler bana. Diğer kapı mahkûmların hapishaneye gittikleri kapıydı. Allah'a şükür biz çıktık... Bekledim dışarıda bunlar bir şey der diye, hâlbuki ben bırakılmışım. Geldik Buldan'a. Eğer ben bir ay daha kalsaydım hapishanede, hocadan her şeyi öğrenirdim.

"Hapishanenin düzeni çok bozuktı, Bediüzzaman gelince durum çok değişti"

Hocalar gelmeden önce hapishanenin düzeni çok bozuktı. Bediüzzaman gelince durum çok değişti.

Beylerbeyli Süleyman; O bizim babamızdı gayri. Büyük hapishaneler daima iki yarıdır. Tavaslılar ve Beylerbeyli taraftarları. Bunlar bir ara çatıştılar... Bu yanda olanlar Sarayköy, Buldan, Yüreğir Süleyman Beylerbeyli taraftarları; diğer yanda Tavaslılar. Tavas'tan üç kişi Beylerbeyli'nin düşmanı... Recep bey diye gardiyanın biri, Sarayköy'ün köyündendir. Beylerbeyli iş görüyordu bu gardiyanla; onlardan ya, bıçağı mıçağı kattırıyordu hapishaneye. Ötekilerin de (Tavaslılar) vardır gardiyanları, bir sürü gardiyan var ya... Tavaslı Hasip, Süleyman'ın muğberiydi (düşmanı)...

O mahkûmların konuştuıkları yerde su vardı saplı tenekelelerle. Alıp gidip, milleti çıkarıp, koğuşları yıkarlardı. Bir gün Tavaslılar koğuştan çıkmışlar, tabi kapıyı kilitlemişler çıkmışlar. Beylerbeyli'nin sucuları da koğuşu yıkamaya çıkmış. Çıkınca onların koğuşlarının kapısını salladılar, kilitli. Bir gürültü çıktı, bıçaklar hazırlanmış, hasip çıktığı gün bıçaklanacakmış meğer. Bir patırtı, Beylerbeyli'nin Ağır Ceza'nın sucuları onlardan ikisine delik açmışlar. Hem kabadan, hem bacadan bıçaklayıp geliyorlar. Çocuk koğuşunun kapısı böyle o kapının karşısında. Arkadan bıçağı yiyorlar, aynı harara (bal-ya) girer gibi giriyor 'çatırt' diye bıçaklar. Kaba ete giriyor... Laz Dursun vardı, şöyle burma bıyıklı bir adam, sürgün gelmişti bir yerden, Beylerbeyli'nin yanına geldi. Laz Dursun, Beylerbeyi ile bir münakaşa etmiş, takunya ile pataklaşmışlar Süleyman'la. Dursun düşman olarak Tavaslıların tarafına geçmişti; biz "Eyvah! Tavaslılar kuvvetlendi" diyorduk. Ama o öylesine geçmişmiş oraya, dalavereci; hapishanenin çok dalavere-leri vardır. Laz Dursun'da bıçak yok, sandıktan bir kırık almış, yarmış, jiletleri sokmuş yarı yarıya kadar, orayı çivilemiş. Kur-naz adamdı. Çeki çekiveriyor Tavaslılara, o bıçaklanan adam-ların yüzlerine... Tavaslılara arkadan bıçaklar giriyor, önden jilet yiyorlar. Neyse bu kısım bu kadarla yetiversin gayri artık...

Bediüzzaman, Beylerbeyli'nin ekmeğini yemedi

Hapishanenin kabadayısı Beylerbeyli Süleyman bizim hemşerimizdi, babamız gibiydi orada. Beylerbeyli yemek çıkarıyordu akşamları. Bediüzzaman geldikten sonra bir gün gardiyanı çağırıyor, hocaya ekmek gönderiyor kahvaltıda. Hoca ekmeği yememiş. Süleyman, Bediüzzaman'ın yanına gitmiş konuşmuş, öğrenmiş sebebini. Beylerbeyli açık açık değil de, akşam karanlığında, sabah karanlığında—gardiyan adamı olduğundan—hocaya geçebiliyordu gizlice.

Denizli'den birisinin bahçe arasında evinin önünde bir azadı (meşe ağacı) varmış, onun gölgesinde oturur, kalkarmış. Odun kesen hırsızlar çoktu; geceleyin ay aydınlığı ile adamın gitmişler bağ evine,—herhalde insan yoktu o sırada—ağacı odun etmişler, getirip satmışlar fırına. O ekmek de, o odunun ateşine denk gelmiş meğer. Bediüzzaman o ekmeği hiç yememiş.

Ağacın sahibi hırsız arıyor, yüreği yanık. Bediüzzaman haramdan gelen ağaçta pişen o ekmeği yer mi hiç? Benim hapishaneden çıkacağımı biliyor da, o ekmeğin o odundan piştiğini niye bilmesin?

Bu hadise o zaman bütün hapishanede herkes tarafından duyuldu ve çok konuşuldu. Mahkûmlar, herkes duydu, herkes inandı.

Önceden hapishanenin dayısı, sonradan Nur talebesi olan Beylerbeyli Süleyman'ın, Bediüzzaman Hazretlerine hapishanede hizmet ettiğine dair bilgi, Emirdağ Lâhikasında şu şekilde geçmektedir:

“Bizimle çok alâkadar ve hapishanede görüştüğümüz veya bana hizmet eden Beylerbey’li Süleyman ve Tavaslı Mehmed Çavuş gibi ne kadar dostlar varsa, hepsine çok selâm ediyorum ve her vakit manevî kazançlarımıza ve dualarımıza dâhildirler.”²⁷

²⁷ Bediüzzaman Said Nursi, *Emirdağ Lahikası*-1, Söz Bas. Yay., s. 88-89.

Beylerbeyli namı ile tanınan hapishanenin kabadayısı Süleyman Hünkâr'ın 1943
Denizli Hapishanesinde iken çekilmiş fotoğrafı

~

(1940-)

Mustafa Ekmekçi

1 3 NİSAN 2012 TARİHİNDE Ilgazlı Mustafa Ekmekçi'nin İstanbul Bağcılar'daki mütevazı evindeyiz. Kendisiyle Bediüzzaman, Risale-i Nur ve Nur Hizmetleri hakkında sohbetimiz oldu. Sorularımıza ayrıntılı cevaplar aldık. Röportajın tamamını kamera ile kaydettik. Mustafa Ağabey'in ilki 15 yaşında olmak üzere üç defa Üstad Hazretleri'ne ziyareti olmuş. On sene gibi uzun bir süre Zübeyir Ağabey'le birlikte hizmet-i Kur'an'iyede bulunmuşlar.

Mustafa Ağabey'in hatıralarında ilginç ayrıntılar var. Hz. Üstad'ın defalarca içinden geçtiği Ilgaz'ı "Tanımıyorum" demesi Zübeyir Ağabey'i ve Mustafa Ekmekçi'yi hayretler içinde bırakıyor. Abdurrahman Tan Ağabey'e de "Seni hanımlara vekil tayin ettim" demesinin sırrı da öyle ilk anda anlaşılamıyor.

Mustafa Ekmekçi "Biz hizmetin hamallık yönüne bakıyor-

duk daha çok” dedi. “Anadolu’dan kitap sipariş listeleri geliyor, biz sandıkları hazırlayıp omzumuzu alıyor, ta Süleymaniye’den Yenikapı’ya kadar yürüyerek gidiyor, Yenikapı’dan trene biniyor, Askeri Havaalanına götürüyorduk. Halil Yürür ve Hakkı Yavuztürk de vardı bu hizmette” deyince şükran ve takdir duygularımız kabardı, gözlerimiz yaşardı.

Risale-i Nur eserleri matbaalarda ilk olarak 1957 senesinde Ankara’da tab edilmeye başlandı. İstanbul’da ise, ilk matbaa baskılarının resmi olarak 1959 yılında Abdullah Yeğin Ağabeyin üzerinden yapıldığını anlattı bize Mustafa Ekmekçi. “Bu tarihten sonra kitaplarda ‘Sinan Matbaası 1959’ şeklinde matbaanın adı vardı artık kitaplarda” dedi.

Bu hatıraları yazıp tashihi için göndereceğim sıralarda Mustafa Ekmekçi Ağabey’imizin birden hastaneye kaldırıldığını öğrendim. Dualarla iyileşmesini bekledik. Fakat kader hükmünü icra etti ve bu kahraman ağabeyimiz 27 Ocak 2014 Pazartesi günü vefat etti. O’nu ve onun gibi; bu nurani hizmetin bir ucundan tutmuş, kaldırmış ve bugünlere getirmiş olan bütün ağabeylerimizi rahmet, minnet ve şükranla anıyoruz. Hep anacağız, onları hiç unutmayacağız inşaallah...

MUSTAKA EKMEKÇİ ANLATIYOR:

1940 yılında Çankırı’nın Ilgaz ilçesinin Akçaören Köyünde doğdum. 1954’de İstanbul’a geldim. İstanbul’a hafızlığı bitirmek için gelmiştim. Süleymaniye Kirazlımescit Sokakta bulunan 46 nolu Nur dershanenin sahibi Abdurrahman Tan Ağabey’in dükkânı vardı, orada çalışmaya başladım. O, Risale-i Nur okuyormuş meğer. Hiç durmadan bir şeyler anlatıyor, devamlı anlatıyordu bana. Üstad’dan bahsetti, 46 nolu dershanesinden bahsetti. Şu gördüğünüz kitapları o zaman almıştım ben. Bu kitaplar dükkânda sandıktaydı. O zaman bunları gös-

terdi bana. Kendisi okuyamıyordu. Ben okudum bu kitapları ona. Kitabın kapağını “Asa-yı Mûsa Mecmuâsı, Saiddin Nursi” şeklinde şeddeli okuyunca çok hoşuna gitmişti, etkilendi. Abdurrahman Ağabey, üç katlı Süleymaniye dershanesini aldı, üst katında kendisi oturdu, alt katını dershaneye verdi... O sırada dershanede Ahmet Aytimur, Mehmet Birinci, Mehmet Fırıncı, Üzeyir Şenler, Hakkı Yavuztürk vardı. Muhsin Alev, ben geldiğimde Almanya’ya gitmişti.

Üstad Hazretleri’ne ilk ziyaretim on beş yaşında olmuştu

1955 senesinde on beş yaşında iken, Üstad Hazretleri’ni ziyarette gittim ben. Risaleleri okuyunca insan Üstad Hazretleri’ni görmek arzu ediyor haliyle. Önce trenle Eskişehir’e gittim. O zaman otobüs falan yoktu daha. Burunlu bir minibüsle Emirdağ’ına gittik. Üstad’ı bulmak için önce Mehmet Çalışkan Ağabey’i bulmak lazımdı. Dükkânı gösterdiler. Çalışkan Ağabey’e İstanbul’dan geldiğimizi söyleyerek kendimizi tanıttık. Dedi “Üstad Eskişehir’e gitti, ama geri gelir, ben sana bir yer ayırtayım otelde.” Sonra bir daha vardım dükkânına, “Üstad geldi” dedi. O gün otelde kaldım.

Üstad’ın evinin iki tarafından yol geçiyor, bir taraftan pencereleri görülüyor, öbür taraftan eve giriyorsun. Yılbaşına üç gün vardı, hava soğuktu. Akşamdan Mustafa Acet Ağabey “Ben seni Üstad’a götürürüm” demişti, ama ben daha beklemeyemedim. Sabah saat sekizde çıktım Üstad’ın kapısına gittim; baktım Osmanlıca bir yazı var. “Üstadımız ziyaretçi kabul edemiyor, görüşmeden giderseniz, size dua edecek, duasına kabul ediyor...” diye bir yazı. Kabul edilmek zor bir şey... Ne olursa olsun dedim ve zile bastım. Kapının sürgüsü vardı, onu açtı birisi, Zübeyir Ağabey’miş açan. “Buyur kardeşim, nereden geliyorsun, ismin ne?” dedi. “İsmim Mustafa” dedim. “Ta-

mam” dedi ve yine kapıyı anahtarla kilitledi, anahtarı çekip aldı. Yalnız daha içeriye almadı beni. Biraz sonra geldi, sürgüyü çekti anahtarla kapıyı açtı “Buyurun” dedi. Girdim içeri. Biraz gidiyorsun, evin biraz basamağı var, ahşap bina. Sağdaki odaya girdik. Zübeyir Ağabey Risale-i Nur yazıyormuş. Başka kimse yoktu. O sıralarda Üstad biraz Isparta’da, biraz da Emirdağ’da kalıyordu. Bazen yanında kimseyi getirmiyormuş. O anda diğer ağabeyler Isparta’da imiş.

Üstad’ın “İlgaz’ı tanımıyorum” diyerek verdiği işaret

Zübeyir Ağabey, kapıdan girerken “Üstad’ın elini öp” dedi. Üstad’ın odasına girdik. Üstad yataktaydı, elini şöyle uzattı. Hep öyle yaparmış zaten. Elini öptüm. Her yer tahta, iki tane minder vardı. Mindere oturdum. Üstad’ın dilini anlayamıyordum. Zübeyir Ağabey anlattı bana. İsmimi sordu, nerelisin diye sordu. “İlgazlıyım” dedim. İlgaz’ı tanımıyormuş. Zübeyir Ağabey “Üstad’ım siz Afyon’a giderken içinden geçtiniz” dedi. O zaman Afyon’a gidiş yolu tam İlgaz’ın içinden geçiyordu hakikaten. Şimdi kenarda kaldı gerçi. Yine “Tanımıyorum” dedi Üstad. Sonra “Niye geldin?” dedi. Biz aşağıdayız, Üstad da yukarıda karyolada; “Yüzüme bakma” diye ihtar ediyordu, ama yakalarsa. Tabi biraz önüne bakıyorsun ama biraz sonra yine bakıyorsun. Yakalasa bakma diye hiddet ediyor. “Niye geldin?” diye seslendi yüksek sesle bir ara. Acayip bir şekilde yüksek çıkıyordu sesi. Çıkmaz derler hâlbuki. “Kalemin var mı?” dedi. Ben yazıyordum, yazıyı biraz öğrenmiştim, *Sekizinci Söz’e* gelmiştim hatta. Onu götürsem oluyormuş meğer ama kimse bana, ağabeyler—Üstadın ancak hizmet maksadıyla gelenleri kabul ettiğini—söylenmemişti. “Peki” dedi. Biraz sonra biraz övgü yaptı. “Seni talebeliğe kabul ettim, her sabah dua edeceğim, sen de bana dua et. Seni burada bıraktım ama ya-

kında mahkemem var. Risale-i Nur'u oku. İstanbul gibi yerlerde sizin gibi gençlerin Risale-i Nur okuması çok mühimdir. Seni Ahmet (Aytimur), Hakkı (Yavuztürk) gibi kabul ettim. Annene babana da dua edeceğim, onlar da bana dua etsinler" dedi. Karşılıklı olmasa olmuyormuş demek ki. Eskişehir'den Emirdağ'a, Üstad Eskişehir'de iken, geldiğimi söylediğimde, "Eskişehir'le buranın yol parasını vereceğim" dedi Üstad. Bir kese açtı, içinden iki lira çıkardı, ben almadım, almamakta ısrar ettim. Üstad'dan yol parası almak olmayacaktı, Üstad'dan yol parası mı alınırdı hiç. Alsaydık zengin olacaktık (gülüyor). Üstad Hazretleri çok zayıftı. Şu fotoğraftan çok daha zayıf görünüyordu. İşte böyle anlatırken; ne bileyim ben, biraz daha oturacağız sanıyordum. Kaç dakika olduysa, Zübeyir Ağabey "Üstad'ım araba kalkıyor" dedi. Araba sık sık yoktu tabi o zaman. Ondan sonra öptüm Üstad'ın elini ve kalktım.

Araba dolmuştu, bir kişilik yer vardı. Şoför yerine oturmuş, motoru çalışıyordu. Ben oturdum, arkadan biraz öndeydim. Birisi geldi, biz Üstad'ın yanında iken Çalışkanlar'dan giren-çıkan olmuştu içeriye. Dedi: "Üstad şimdi hatırladı Ilgaz'ı 'Şimdi hatırladım, Ilgaz'da çok talebelerim var' diye söyledi Üstad" dedi. Hakikaten Ilgaz'da çok Nur talebeleri vardı o zaman. Hâlbuki Üstad'ın bir kulağından giren, bir daha diğer kulağından çıkmamıştır. Ilgaz'ı hatırlamaması mümkün değildi.

Üstad'dan gelince, İstanbul'da bunu anlattım ağabeylere. "Dediler ki 'bundan sonra senin hizmetin İstanbul'da, daha sana memleket yok, Üstad Ilgaz'ı tanımadığına göre, aslında sana böyle işaret vermiş" dediler. Biz de bir daha memlekete gitmedik. O gün bugündür buradayım, İstanbul'da.

13 Nisan 2012 tarihinde Mustafa Ekmekçi Ağabey'in Bağcılar'da bulunan evinde hatıralarını aldık.

Üstad Abdurrahman Tan Ağabey'i hanımlara vekil yaptı

Hız. Üstad'a ikinci ziyaretimizi Kirazlımescit Dershanenin sahibi Abdurrahman Tan Ağabey'le beraber yaptık. Sene 1958. Abdurrahman Ağabey'in oğlu Muammer ve kayınbiraderi de vardı. *Hanımlar Rehberi*'ni götürdük giderken. İstanbul'da *Hanımlar Rehberi* basıldı,—teksir değil—telif hakkını götürdük Üstad'a, Isparta'ya. Trenle gittik, bir buçuk gün sürüyordu o zaman o kara trenlerle Isparta.

Isparta'ya vardık. Dedik, önce bir hamama gidelim, yıkanalım, hem de boy abdestiyle gidelim Üstad'a. Trende üstümüz toz-duman olmuştu. Girdik hamama, bir genç geldi, "İstanbul'dan gelenler kim?" dedi. Birisi cevap verdi. Daha bizi hiç kimse görmemişti Isparta'da. O genç "Üstad sizi bekliyor" dedi. "Git çağır" demiş Üstad. Hemen toparlandık, kurumuyuz, yaşımıyız bilmiyorum artık. Yarım yamalak yıkanıp çıktık. Dolambaçlı yollardan, oradan-buradan geçirdi, götürdü

Üstad'ın evine bizi. İçeri girdik, ağabeyler vardı. İkinci namazını kıldık. Üstad'ın odasını biliyorsun. Sağdaki odada namaz falan kılıyor ağabeyler, öbür oda da yatak odası, yerde yatıyor ağabeyler. Mutfak yok, bir tane pompalı gaz ocağı, bir tane alüminyum tencere var büyükçe. Bir avuç pirinç attın mı bir tencere oluyor. Ondan yedik yani biz.

Bayram Ağabey "Gidiyoruz Üstad'a" dedi. Girdik şöyle halka şeklinde oturduk önüne. Abdurrahman Ağabey'in oğlu Muammer on yaşındaydı, küçüktü daha. Muammer'e "Benim suyumdan ver" dedi. Üstad'ın suyu pencerenin dışında duruyordu, verdi. Ben bize de verecek diye düşündüm ama vermedi. Üstad Muammer'e dedi ki "Seni kabul ediyorum, seni çocuklara vekil olarak gönderiyorum" dedi. Kayınbiraderine "Seni Erzincanlı hemşerim olarak kabul ediyorum" dedi. Abdurrahman Ağabeyler Erzincanlı idiler. "Bütün hemşerilerime seninle vekil olarak selam gönderiyorum" dedi. Sıra geldi Abdurrahman Ağabey'e; "Seni biraderzadem Abdurrahman yerine kabul ediyorum. Seni hanımlara vekil yapıyorum" dedi. Sıra bana geldi "Seni de dersanelere vekil olarak veriyorum" dedi. Daha başka bir şey konuşmadan çıktık. Geldik beriki odaya, orada biraz çorba içtik. Başka bir şey yoktu dershanede. Bir tek çorba vardı, pirinç çorbası. Tadı iyiydi ama.

Trene bindik, orada kalmak yoktu, Üstad Isparta'ya gidenlerin hemen dönmelerini isterdi. Trende Abdurrahman Ağabey "Üstad niye beni hanımlara vekil yaptı yahu?" diye hayretle soruyordu. Ne bilelim biz diye herkes gülüyor, herkes bir yorum yapıyordu trende. Altı sene sonra Abdurrahman Ağabey bir araba aldı, hanımlara ilk dersi o başlattı. Hanımları evlerinden alıyor, dersten sonra yine evlerine bırakıyordu.

Risale-i Nur'u nerde açarsanız ben ordayım

Üçüncü ziyaretim 1959 senesinde oldu. Bu ziyaretimiz öyle meşveretle filan olmadı. Halil Yürür Ağabey'le kaçtık, gittik. Biz onunla hep beraber çalışıyorduk kitap işlerinde. Hamallık işlerini biz yapıyorduk. Herkes Üstad'a gidiyor, bizi gönderen yoktu. Aslında ağabeyler gidin derse, gidebiliyorduk.

Bindik trene, vardık Isparta'ya, doğru Rüşdü Ağabey'in dükkânına... Biraz oturduk, Bayram Ağabey geldi. "Oo hoş geldiniz" dedi, bizi aldı götürdü. Yine Bayram Ağabey götürdü bizi Üstad'a.

Üstad hiddet etti "Niye geldiniz?" dedi. "Hediye bana nasıl dokunuyorsa, ziyaret de aynı şekilde bana dokunuyor" dedi. Sonra dedi ki: "Risale-i Nur'un bir kitabını bir yerden bir yere götürmek, on gâvuru kesmektir, on gâvuru kesmek kadar sevaptır. Beni görmeye niye geldiniz, Risale-i Nur'u nerede açarsanız ben oradayım, Risale-i Nur'u nerede açarsanız ben oradayım" diye tekrar tekrar söyledi. "Yol paranızı vereceğim" dedi. Bir ağabey bizim isimlerimizi yazdı. Sonra oradan ayrıldık. Gâvur kesme misali harpte, cihadta kazanılan sevaba işaret ediyordu elbette.

Yenikapı'ya, postaneye omzumuzda risale paketleri taşıyorduk

Zübeyir Ağabey'le on sene beraber olduk. 1962'de ben askerden terhis oldum. Geldiğimde Zübeyir Ağabey Kirazlımescit Sokak 46 nolu dershanedeydi. Zübeyir Ağabey de Üstad'ın vefatından bir sene sonra gelmiş İstanbul'a. Vefatına kadar yanında sayılırim hep, ama biz kitap işlerine bakıyorduk. Ben üç-dört yerde kaldım o zaman. Zübeyir Ağabey'in son zamanlarında 46 dershanesinde beraberdik.

Anadolu'dan kitap sipariş listeleri geliyor, biz sandıkları

hazırlayıp omzumuzu alıyor, ta Süleymaniye'den Yenikapı'ya kadar yürüyerek gidiyor, Yenikapı'dan trene biniyor, askeri havaalanına götürüyorduk. Halil Yürür ve Hakkı Yavuztürk de vardı bu hizmette. Havaalanında Pilot Ali Demirel Ağabey'le buluşuyor,—o nizamiyede bekliyordu bizi—gidiyoruz ta uçağa kadar, Ali Ağabey'in dolaplarına koyuyorduk kitap paketlerini. Hiçbir kimse bize kimsiniz, necisiniz diye durdurmuyordu. Böyle üç sene devam ettik. Hangara da bırakıyorduk kitapları. Artık uçak nereye giderse; Bursa, Diyarbakır, Ankara... Ali Ağabey “Yarın gidiyorum” diye bize telefon açıyordu. Ona göre biz de kitapları hazırlıyorduk. Dershanede telefon vardı o zaman. Bir de postaneye götürüyorduk kitap paketlerini. Her sabah iki üç kişi Beyazıt Postanesine götürüyorduk. Paketin üzerinde “Gönderen: Ahmet Aytimur” yazıyordu. Memur bize “Bu Ahmet Aytimur sizi kandırıyor, hep paraları yiyor” diyordu. Öyle şaka yapıyordu tabi. Bu şekildeki hizmet, Sözler Yayınevi açılıncaya kadar yani 1975 yılına kadar devam etti.

Risalelerin ilk resmi baskısı Abdullah Yeğin Ağabey'in üzerine oldu

Sene 1975. Bir gün birkaç üniversite talebesi Abdullah ve Sungur ağabeye geldiler. “Risale-i Nur'u biz açıktan basalım” dediler. Meşveret toplandı... Karar verdiler... İsim ne olsun diye düşünüldü “Sözler” ismini kabul ettiler. Abdullah Yeğin Ağabey'in üzerine oldu. Resmi olarak ilgili makamlara yayınevinin adını filan bildirdiler. Önce küçük kitapları bastırılalım diye karar çıktı. “Sinan Matbaası 1959” matbaanın adı vardı artık kitaplarda. O zamana kadar kitapların nereden çıktığı, ne olduğu belli değildi. Önce küçük kitaplar bastırıldı; bugün kapatırlar, yarın kapatırlar derken, büyük kitaplar da bastırılmaya başlandı. Halen daha basılır...

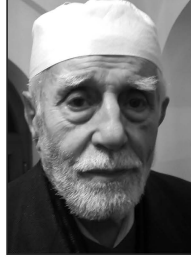
1977 yılında evlendim. Şimdi artık derslere gidebiliyoruz. Zübeyir Ağabey'i soruyorsun, Zübeyir Ağabey'in yaşadığı hayat belli. Üstad diyor, Hizmet diyor... Şahsını anlatmaya ihtiyaç yok onun.

İstanbul'da ilk dersler

1958 yılında dersler oluyordu İstanbul Süleymaniye'de. Bir odası işte bu oda kadar küçük bir yer. Bu odanın ancak etrafı dolardı cemaatle. Bu iyiydi, büyük ders oldu bugün diyorduk. Odanın ortaları boştu ha, sadece kenarları dolduğunda iyiydi diyorduk. İstanbul'un her tarafından gelenlerle ancak bu kadar oluyordu. Şimdi artık düşünün cemaati...

1958'de şimdi "Suffa Vakfı" olan binada da dersler yapıyorduk, Salı günleri. Oranın sahibi Tâhîrî Ağabey'in akrabası Nazîf Çelebi Ağabey'di. Dersler devam ederken, oranın aşağıdaki salonuna biz çuvallarla Risale-i Nur koyuyorduk. Nazîf Çelebi Ağabey sonradan orayı satmış başka birine. Suffa Vakfı bu binayı ondan satın almış. O zaman Risale-i Nur girdi ya binaya, halen bu hal devam ediyor orada, Risale-i Nur okunuyor her katında.

(1920-)

Mustafa Karapınar

MUSTAFA KARAPINAR ile İstanbul Bostancı'da, evinin yakınında bulunan tarihi Kuloğlu Camii'nde buluştuk. Camiye vardığımızda tam bir İstanbul Beyefendisi ile karşılaştık. 93 yaşındaydı. Yaşına göre dinçliği ve parlak hafızası bizi hayretler içinde bıraktı. Bin maşallah, bin barekallah... Mustafa Ağabey kendisi beyan etti; Risaleleri pek fazla okuyamamış, hizmetlerin içinde de çok aktif olamamış. Fakat dinini, inancını gereği gibi yaşıyor. Üstad Bediüzzaman Hazretleri'ne ise son derece hayran ve bağlı.

Kader İstanbullu Mustafa Karapınar ile asrın bedîsi Said Nursi'yi Emirdağ'da buluşturmuş. Hem de Bediüzzaman Hazretleri'nin ev hayatları içinde en sıkıntılı sayılan 1948 Afyon Mahkemesi öncesinde... Bu sebeple bize anlattıklarını önemli bulduk.

Mustafa Ağabey'in ormancı olması hasebiyle atını üç-dört kere Hz. Üstad'a vermesi, O'na kömür yetiştirmesi, su göndermesi karşılıksız kalmamış elbette. Hz. Üstad, Mustafa talebesini dua halkasına almış. Bu duaların himmetiyle o fırtınalı dönemde ciddi bir sıkıntı çekmemiş Mustafa Karapınar. Bu teveccühün huzuru hâlâ açıkça görülüyor kendisinde. Az daha 1948 Afyon Hapishanesine beni de gönderiyorlardı diyor Mustafa Ağabey. Çok önemli bir hatırası da; Bediüzzaman Hazretleri'ni Emirdağ'dan Afyon Hapishanesine doğru kamyonla götürürlerken Üstad'ı son defa gören iki kişiden birisi olmasıdır. Hatıralarını kendisine okuyup tashih ettirdim.

MUSTAFA KARAPINAR ANLATIYOR:

18 Nisan 1920 tarihinde pazartesi günü sabah saat 05'te Eyüp Sultan'ın Davudağa Mahallesi, Gülsuyu Sokakta dünyaya gelmişim. Orman teknisyeniyim. Babam İbrahim Hamdi Karapınar, Deniz subayıydı. Nusret Mayın Gemisinde çarkçı subayıydı babam. 1941 yılında Bolu Orman Mektebi'nden mezun oldum. Emirdağ'da, 1946 senesinin başından itibaren 1949'un Ekim ayına kadar orman şefi olarak vazife yaptım. Üstad Hazretleri'ni orada tanıdım. Risaleleri yazamadım, doğrusunu söylemek gerekirse pek fazla da okuyamadım. Fakat Üstad Hazretleri'ni tanıdığım günden beri onun feyziyle bir vakit bile namazımı geçirmedim.

Üstad Hazretleri benim yere oturacağımı anlayınca sandalyeye oturtun dedi

Üstad Hazretleri'ni daha evvel, Kastamonu hayatı sırasında, duyuyordum. İlk tanışmam ve ilk ziyaretim ise 1947 senesinde Emirdağ'da oldu. Emirdağ Hükümet Tabibi Tahir Barçın'ın

sağlık memurlarından Hayri Gencer²⁸ bir gün bana, “Mustafa bakıyorum da sen iyi bir aileden geliyorsun ama bir cumaya bile gelemiyorsun” dedi. Birden başımdan kaynar sular dö-küldü, nasıl üzüldüğümü tarif edemem. Meğer O, Üstad Hazretleri’nin sevgili bir talebesiymiş. Neyse “Sen Perşembe günü hazır ol, ben seni alacağım” dedi. O gün damatlık elbiselerimi giydim, beklemeye başladım. Geldi beni aldı. Önce Emirdağ Çarşı Camii’nde ikinci namazını beraber kıldık. Hatta sünneti üç rekât kıldım heyecandan. Bana “Hadi gel Üstad Hazretleri’nin elini öpelim” dedi. Yüreğim “Küt! Küt! Küt!” diye atmaya başladı. Gittik, kapıyı Ceylan açtı, içeri girdi izin aldı. Üstad Hazretleri kabul buyurdu bizi.

İçeri girdik, Üstad Hazretleri’nin eline sarıldım, öptüm. O da bana sarıldı “Hoş geldin kardaşım” dedi. Üstad “Kardaşım” derdi. Orada bana dua etti ve “Ceylan, bu Mustafa kardaşım geldiği zaman hemen alacaksın. O sizin gibi yerde oturamaz, kürsü getireceksin ona, kürsüde oturacak” dedi. Kürsü dediği sandalye yani... Ben memur olduğum için bir bakışta benim yere oturamayacağımı hemen anladı. Üstad Hazretleri bir şeyler daha anlattı ama o heyecanla aklımda fazla bir şey kalmadı. İlk tanışmam böyle oldu. Artık ben bütün talebelerle, Çalışkan’larla, Mehmed Çalışkan’la, Osman Çalışkan’la tanıştım. Ondan sonra da çok görüşmem oldu.

Üstad Hazretleri’ne üç-dört sefer atımı verdim

Üstad Hazretleri kırları gezmeyi çok severdi. Bazen at ile bazen de iki tekerlekli atlı arabayla gezerdi. Atımı Üstad Haz-

²⁸ Merhum Hayri Gencer’in adı, *Emirdağ Lâhikası*’nda bulunan bazı mektupların altında ve Hz. Üstad’ın bir mektubunda geçmektedir. Şöyle: “Üç-dört saat sonra, Emirdağ’ının bir Hüsrev’i ve Feyzi’si, çok hayırlı olan tabib Hayri yanıma geldi...” (*Emirdağ Lâhikası*-1, s. 242)

retleri'ne üç-beş kere vermişimdir. Atımı hazırlar kapısına götürür, bindirirdik Ceylan'la beraber. Beni yanında götürmez, ekseri Ceylan'la beraber giderlerdi. Bana da yirmi beş veya elli kuruş para verirdi.

Üstad Hazretleri'nin içme suyu için Emir Sultan Türbesi'nin olduğu Gökpınar'dan su getirtirdim. Atımın heybesinin iki gözüne iki testi kor, seyisimi gönderir, doldurturdum. Testinin birini ben alırdım, diğerini Üstad Hazretleri'ne gönderirdim. Devlet erkânı, kaymakam, müdde-i umumi, jandarma kumandanı beni severdi. Bundan dolayı hiç ciddi bir soruşturma geçirmedi.

Bu hadiseyi Üstad'ın manevi makamını göstermek için anlatacağım

Şimdi anlatacağım hadise kendim için değil, Üstad Hazretleri'nin manevi makamını göstermek içindir.

Bir gece hava o kadar şiddetli ki Emirdağ'ı hop oturtup, hop kaldırıyor. Yatsı namazını evimde kıldım, sobanın karşısında bir sandalyeye oturdum. Ailem hamileydi karyolada yatıyordu. Birden "Ben bu sobayı yakıp ısınıyorum, acaba Üstad Hazretleri ne vaziyettedir" diye içme bir sıkıntı, bir ilham geldi. Sabahı zor ettim. Alacakaranlıkta hemen seyisimi çağırdım, "Git bir çuval kömür al hocaya götür" dedim. Mangal kömürü kullanırdı Üstad.

Üstad Hazretleri namazlarını kılmışlar. İmsaktan hemen beş-on dakika sonra namaza dururlardı, Şafii Mezhebine itidaen. Bu kısmı Ceylan anlattı bana: "Mustafa Ağabey, Üstad Hazretleri'nin çayını içiriyordum. O anda bana 'Evladım Ceylan, kömür vaziyetimiz nasıldır?' dedi. 'Üstad'ım kömürümüz yok, bu son' dedim. 'Öyle ise Mustafa Kardaşıma söyle bana kömürü iletin' dedi. O anda kapının zili çaldı. 'Git bak Ceylan

kim gelmiş?’ dedi Üstad. Üstad Hazretleri’nin yanına dönünce sordu ‘Kim geldi Ceylan?’ ‘Üstad’ım buyurdunuz ya kömür geldi’ dedim. Üstad Hazretleri ‘Fesuphanallah, bak şu Mustafa’nın ihlâsına’ diyerek seni andı” dedi Ceylan. Sonra Üstad Hazretleri bana yirmi beş kuruş para gönderdi. Canım Üstadım benim... (Mustafa Ağabey burada ağlıyor) Ben de o parayı kısmet parası olarak cüzdanıma koydum. Emirdağ’da Üstad Hazretleri’yle irtibatımı hiç kesmedim. Zaten hep pencerede görürdüm onu.

Üstad adına kelime-i tevhid çekmemi istediler

Sene 1947. Ramazan ayındayız. Kadir Gecesi geldi. Geceyi ihya etmek için Osman Çalışkan beni çağırdı. Aralarında taksim etmişler, Üstad Hazretleri hasta olduğu için benim iki yüz “Kelime-i Tevhid” çekmemi istedi. Ben de Üstad adına çektim. Gece rüyamda kapımızın zili çalındı. Kapıyı açtığımda Üstad karşımda idi. “Teşekkür ederim kardeşim” dedi ve kayboldu.

Üstad Hazretleri asker gibi hareketlerle namazlarını kılardı

Üstad Hazretleri’nin arkasında çok namaz kıldım. Gayet ciddi, asker gibi hareketlerle kılardı namazlarını. Ekseri Emirdağ Çarşı Camii minberinin solunda veya aynı caminin üst katında kılardı namazlarını. “İlâhî Yâ Rabbi, İlâhî Yâ Rabbi” diye başlardı namazına. Böyle “İlâhî Yâ Rabbi!” dediği zaman biz sarsılırdık arkasında. İnsanın tüyleri diken diken olurdu valahi... “İlâhî Yâ Rabbi!” dedi mi başı öne düşer, sanki O, O değildir artık. Hep böyle kılardı namazlarını.

Allah'ın rahmetini, Üstad'ın himmetini anlatıyorum size

Afyon Mahkemesinden hemen önce, 1948 senesi çok sıkıntılı bir zamandı Emirdağ'da. Üstad Hazretleri'nin en zorlu senesidir 1948. Emirdağ'da polisler, sivil taharri memurları falan kaynıyordu. Şimdi anlatacağım hadise o sene olmuştu.

Üstad henüz daha Emirdağ'da... Bir gün orman davalarından dolayı mahkemedeyim. Fethi Önkaya diye bir ceza hâkimi var. Jandarma Kumandan Vekili Vehbi Çavuş geldi, hâkimle bir şeyler görüştü. Sonra hâkim bey beni çağırdı “Mustafa Bey gelir misin?” dedi. “Vehbi Çavuş'la gideceğiz bir işimiz var” dedi. Hükümet binasından dışarı çıktık. Vehbi Çavuş'a “Ne oldu?” dedim. “Efendim sizin eve gideceğiz” dedi. Eve gideceğiz deyince hemen aklıma geldi, ailem doğum yapmak üzereydi; “Aman bir şey mi oldu?” dedim. Neyse ev yakındı zaten vardık. Baktım iki jandarma kapıda duruyor...

Eve girdik, baktım bir zabıt varakası yapılmış. “Gerekli aramalar...” diye yazıyordu. Benim bir şeyden haberim yok... Meğer bizim ormanda çalışan bir memur vardı. İyi niyetli bir insan değildi. O sebeple ona pek vazife vermezdim. İçki de kullanırdı. Çoluk çocuğuna da acırdım. O memur bundan rahatsız olmuş, “Bu da onlardandır” diye beni Afyon Ağır Ceza Mahkemesi Savcılığına şikâyet etmiş. Oradan bir yazı geliyor Emirdağ'ına. O yazıya istinaden evim, çalıştığım daire aranıyordu şimdi. Evde bir şey çıkmadı.

Rahmetli Mehmed Çalışkan—ki onun çok büyük hizmetleri vardır—bana *Asâ-yı Mûsa*, *Siracinnur*, *Zülfikâr*, *Gençlik Rehberi*, *İhtiyarlar Risalesi* vermişti. Ben onları—doğrusunu söylemek lazım—okuyamadım. Benim deri bir çantam vardı, ben o kitapları ona koymuş, dairemdeki bir pencerenin arkasında bulunan askıya asmıştım. Jandarmalar bütün daireyi gezdiler, hiçbir yer bırakmadan aradılar. Hatta hayvanların

saman-ot yığınları arasına kadar arandı, bir şey bulamadılar. Ben arada bir bakıyorum, çanta hala orada duruyordu. Arama bittikten sonra memurlar yaptıkları vazifeleri zabta geçirdiler. Mahkemede “Sen böyle yardımlar yapıyormuşsun” diye sordular bana. “Evet, yapıyordum” dedim. “Niçin?” dediklerinde “Yaşlıydı, saygım vardı” dedim. İfadem bu oldu mahkemede.

Derken bir akşam vakti PTT memuru geldi. Elinde kırmızı mühürlü bir yıldırım telgraf vardı. Baktım, o beni şikâyet eden memur için, “Genel Müdürlük emriyle görevden alınmıştır” diye bir talimat yazıyor.

Şimdi işin sırrını, Allah’ın inayetini, Üstad’ın himmetini anlatıyorum size. Aramadan bir gece önceki sabah vaktinde, sobanın başında otururken hafif dalmışım. “Tık” dedi kapım açıldı. Bir baktım Üstad Hazretleri. Heyecanla geldi, benim etrafımı şöyle bir dolaştı, kayboldu...

Memur olduğum için Afyon Hapishanesine girmekten kurtuldum

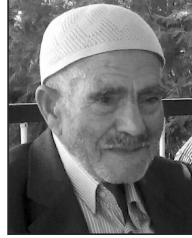
1948 senesinde Emirdağ’ına çok sayıda polis geldiğini söylemiştim. O polislerin başında Şeref Kılıçtakan diye bir arkadaş vardı. Sonra onu Van’a tayin ettiler. Haydarpaşa Lisesi’nden mezundu. Yedek Subay Okulunda benim arka sıramda oturuyordu. O sonra polis kolejine gitti. Anlattığım şikâyet olayından sonra benim zabtımı tutan ve Vilayet İdare Heyeti’ne veren odur. Devlet Erkânı beni çok yakından tanıyorlardı. Demişler ki savcıya “Bu adam orman memuru yahu, bunu idare edin. İdare Heyeti’nden geçmesi lazım bunun.” İdare Heyeti Valinin başkanlığında daire başkanları ile toplanırdı. Nitede adem-i mesuliyet kararı verdiler bana. Ben o şekilde Afyon Hapishanesine girmekten kurtuldum. Ziraat Müdürü Hasan Bey, Allah ondan razı olsun, çok yardımcı olmuş o zaman.

*“Üstad Hazretleri’nin Emirdağ’dan ayrılışının
en son şahidiyim”*

Üstad Hazretleri’nin Emirdağ’dan ayrılışının en son şahidiyim ben. Galiba 1948 Mart ayı olacak. Havanın açık olduğu bir gündü. Hayri Gencer geldi “Mustafa Bey Üstad Hazretleri gidiyor” dedi. “Nereye gidiyor?” dedim. “Afyon’a alıyorlar” dedi. Sonra “Ben helalleşemedim, nasıl yapalım?” dedi. “Yola çıkalım, Emirdağ’dan bir-iki kilometre ileri gidelim, kimsenin haberi olmadan vasıtasını durdurup vedalaşalım” dedim. Yeşil brandalı, kasası kapalı bir kamyon... O zaman böyle kamyonlar belediyelerde vardı. Şoförün adı da Emrullah. Her şey olduğu gibi gözümün önünde hâlâ... Hayri Gencer’le çıktık yola, 500 metre sonra elimizi kaldırdık, “Dur!” dedik. Şoför Emrullah bizi tanıyor. Şoför mahalline oturtmuşlar Üstad Hazretlerini. Başta Vehbi Çavuş, ortada Üstad Hazretleri, öbür tarafta da şoför Emrullah vardı. Arkada ise Risale-i Nur Şakirtleri... Tabi en başta Çalışkanlar... Ama biz onları göremedik.

Kamyon durdu. Vehbi Çavuş indi aşağıya. “Ne istiyorsun Mustafa Bey?” dedi. “Hiçbir şey yok” dedim. “Sen bizi tanıyorsun, bizim ona hürmetimiz, saygımız sonsuz, helalleşemedik, elini öpeceğiz, duasını alacağız müsaade ederseniz” dedim. “Peki, sorayım kendilerine” dedi. Sordu. İndi Üstad Hazretleri sarıldı bize, öptü, gözleri yaşardı, Emirdağ’ına dua etti. Bir şey konuşmadık. Afyon hapishanesine doğru yola devam ettiler.

(1925-)

Nadir Baysal

BEDİÜZZAMAN HAZRETLERİ 1936-1943 yılları arasında Kastamonu'da sürgün olarak yaşamıştır. 1939'da Bitlis'ten, Said Nursi'nin memleketinden bir aile daha sürgün gelmiştir Kastamonu'ya. Sebebi; Hz. Bediüzzaman'la ve O'nun Kastamonu'da en yakın dostlarından Vanlı Çaycı Emin'le aynı elbette... Konumuzun odağındaki Nadir Baysal bu sürgün yemiş ailenin çocuğudur. Mutki Buban Aşireti mensubu olan bu aile Kastamonu'ya geldiğinde Hz. Üstad üç senedir bu şehirdedir. Küçük Nadir de delikanlılığa geçiş dönemlerindedir, on dört yaşındadır. Bir musibetten bin hayır çıkmış; Allah bu şanslı delikanlıyı dört sene, on sekiz yaşına kadar asrın bedîsini tanıma, konuşma, hatta hizmet etme fırsatı yaratmıştır. Nadir Baysal, önce Çaycı Emin Ağabey'i tanımış ve onun çayhanesinde çırak olmuştur. Çaycı Emin'in sevk ve tedbiriyle de bü-

yüklerin yapamadığı—veya yaptırılmadığı—büyük hizmetler, Küçük Nadir vasıtasıyla deruhte edilmiştir.

Nadir Baysal Ağabey’imiz halen hayattadır. Görüştüğümüz sırada 90 yaşına merdiven dayamıştı. “Elhamdülillah, çok sağlıklıyım, orak bile biçiyorum” dedi bize. Nadir ağabeyimizin bu sıhhatinin devamını Allah’tan niyaz ediyoruz. Kastamonu Hayatı şahidlerinden bu dünyada kalan daha kaç kişi var; doğrusu tam tespitini bilemiyorum. Onun için Nadir Ağabey gibi “Nadirler” çok kıymetli.

Nadir Baysal büyüğümüzün hatıralarını kaydederken ve yazıldıktan sonra tashihatını yaptırırken bana yardımcı olan kıymetli kardeşim Öğretmen Emin Acar’a çok teşekkür ediyorum.

NADİR BAYSAL ANLATIYOR:

Doğum tarihim 1341 (1925), Doğum yerim Bitlis’in Mutki kazası. Mutki’de Buban Aşireti mensubuyuz. Şimdi Ahlât’ın Saka köyünde ikamet ediyorum.

Biz Kastamonu’ya şapka inkılâbından dolayı 1939 senesinde sürgün olarak gittik. 1949’da af çıktı geri geldik. Bizim Buban aşireti tamamen sürgün edildi. Aşiretimizi Türkiye’nin muhtelif yerlerine dağıttılar. Biz Kastamonu’ya gönderildik. Gittiğimizde Üstad Bediüzzaman da Kastamonu’daydı.

Üstad’ın ilk kaldığı evde ikamet ettik

Kastamonu’da ilk olarak Çaycı Emin Ağabey’le tanıştık. Çaycı Emin ağabeyler Vanlıydı. Onlar da sürgüne gönderilmişlerdi. Onların kahvehaneleri (çayhane) vardı. Ben o zaman küçük yaştaydım, Çaycı Emin Ağabey’in yanında çayhanede çalışıyor, ona yardım ediyordum. Onlar bize sahip çıktılar.

Kastamonu'ya ilk vardığımızda iki ay kadar çarşı içinde bir ev kiraladık, orada kaldık. Üstad'ın Kastamonu'ya ilk geldiğinde kısa bir müddet ikamet etmiş olduğu ev münhal imiş. Çaycı Emin, bu evin boş olduğunu ve Üstad'ın da tavsiyesi olduğunu söyleyince biz bu eve yerleştik. Dokuz sene hiç kira vermeden Üstad'ın bu ilk evinde mukim olma şerefine nail olduk. Bu ev mahalle kenarında gözden uzak bir yerde olduğu için, Üstad'ı kolayca gözlenebilecek yer olan karakolun karşısındaki evde ikamet etmeye mecbur etmişlerdi. Karakolun karşısındaki bu ev şimdi müze olmuş.

Çocuk olduğumdan, polis Üstad'a olan hizmetime karışmazdı

Çaycı Emin ve Mehmet Feyzi ağabeyler Üstad'la devamlı görüştükleri için karakoldan onlara pek müdahale edilmiyordu. Fakat bunların haricinde olanların, Üstad'ın yanına gitmeleri pek müşküldü. Bir de benim gibi çocukların—yaşımız küçük olduğu için—Üstad'a gitmesine müdahale edilmezdi. Bundan istifade ile Üstad'ın yanına sık sık gider, mektup, lâhika getirip-götürme, postaya verme, çamaşır yıkama, ekmek alıverme gibi hizmetlerini görürdüm. Bir misafir geldiği zaman, Çaycı Emin Ağabey vasıtasıyla onları alır, mahalle içerinden dolaştırarak,—Karakolun karşısından değil—arkalardan, başka yollardan götürürdüm Üstad'ın kapısına kadar.

Su taşırken Üstad bana acırdı

Fahri Enis diye bir zat da bizim gibi Kastamonu'ya nefyedilmişti. Bu zata ücret karşılığında su taşırdım ben. Suyu getirdiğim çeşme Üstad'ın evinden 100-150 metre kadar mesafede idi. Bir ağacın iki ucuna takılmış iki tenekeyi su ile doldurup omuzumda götürürdüm. Üstad'ın evinin önünden geçerken

gözüm daima penceresinde kalırdı. Bazen Üstad pencerenin önünden geçerken başını çıkarır, hal-hatır sorardı. Üstad bu halime çok acırdı. Benim de Üstad'ı görme şevkiyle yorgunluğum kaybolmuş olurdu.

Ağabeyimin bıyıklarını kesmediler askerde

Tıpkı babam gibi Ağabeyim Bişar da namazını kılar, Üstad'ı sever ve ziyaretine giderdi. Ağabeyim 1941 senesinde Zonguldak'a asker olarak gitti. Giderken Üstad'ı ziyaret etti, elini öptü öyle gitti askere. Güzel bıyıkları vardı ağabeyimin. Askerlikte de bıyık yasaktı. Yüzbaşı bu bıyıklar kırılmaz demiş ve kırk-mamışlar. Terhis olana kadar bıyıklı kaldı askerde. Üstad abime "Askerde beş vakit namazını kıalarsan rahat edersin. Ben de sana dua ederim" demişti. Yüzbaşı çok seviyor ağabeyimi rahat ettiriyor.

Üstad'ın duasını aldığı, elini öptüğü için bıyığını kırmadılar ve askerliğini rahat bir yerde yaptı ağabeyim. Mehmed Feyzi Ağabey de askere sakalıyla gitmiş, sakalıyla geri dönmüştür.

"Ben muskacı değilim"

Bir gün Üstad'a gittiğimde birkaç kişi vardı yanında. Artık onların soruları neyse bilmiyorum. Üstad "Ben muskacı değilim" dedi. Kur'an'ı gösterdi, "Bunun için gelen baş göz üstüne, ben başka işlerle uğraşamam" dediğini duydum. O adamlar da çıktılar gittiler. Buna tevafuk etmiştim ben o zaman.

Üstad'ın evi karakolun tam karşısındaydı

Üstad, cuma veya pazar günleri Kastamonu'nun kuzeybatısına düşen Karadağ'a çıkardı. Ekseri yalnız giderdi. Mehmed Feyzi

Efendi ile de çıkardı ormana. Ben Üstad'la beraber Karadağ'a hiç çıkmadım.

Üstad'ın İkamet ettiği ev, Araba Pazarı civarındaydı ve Karakol'un karşısına düşüyordu. İki katlı olan bu evin alt katı odunluktu. Tahta merdivenle salona çıkılırdı. Salonun merdiven tarafı açıktı. Salon kapısının arkasından mandalla ip takılıydı. Kapı açma usulünü bilmeyenler kapıyı çaldıklarında, Üstad isterse kapıyı açardı. Ama biz açma usulünü bildiğimiz için, çalmadan içeri girebilirdik. Odası çok küçüktü, üçe üç gibi. Yerde bir kilim seriliydi. Bir de sediri vardı.

Üstad ekseriya haşlanmış yumurta yer, yumurtada et gidasının olduğunu söylerdi.

Üstad'ın yeğeni Fuad Ünlükul Kastamonu'ya geldi

Üstad, kardeşi Abdülmecid Efendi'nin oğlu Fuat'ı çağırarak Kastamonu'ya getirtti. On beş gün kadar yanında alıkoydu. Ben Üstad'ın yeğeniyle çok sık görüşür ve kendisini çayhane-ye getirir, Kastamonu'yu gezdirirdim. Fuad Ünlükul o zaman lisede okuyordu. Bana "Amcam okumama razı değil" diyor-du. Sebebini açıklamadı, bilmiyorum. On beş gün sonra Üstad izin verdi, Ürgüp'e döndü.

Üstad ve talebeleri 1943'de Kastamonu'dan denizliye sevk edildiler

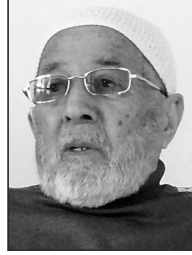
1943 senesinin Ramazan ayı idi. Üstad'ın evine doğru gidiyordum. Kunduracılar Çarşısında onu bir fayton içerisinde—hep olduğu gibi—başında sarık, adliyeye doğru götürdüklerini gördüm. Başta Çaycı Emin, Mehmet Feyzi olmak üzere toplam yirmi iki kişi, on beş gün Kastamonu cezaevinde kaldılar. Üstad'ı içeri almadılar, polis nezaretinde eve döndü. On beş

gün sonra hepsini Denizli Mahkemesine sevk ettiler. O sırada Kastamonu'yu öyle bir korku havası sardı ki, Üstad'la görüşenlere sanki bir suç işlemişler gibi bakılır olmuştı. Bazıları evinden çıkamaz hale gelmişti.

Denizli'ye Kastamonu ve civarından 23 kişi götürüldü. Sonradan Mehmed Feyzi Ağabey'den hatırladığıma göre, altı çuval da eser götürmüşler. Ha bugün ha yarın idam edilecekler diye dokuz ay kadar kaldılar hapisanede. Fakat beraat ettiler. Üstad bir daha dönmedi Kastamonu'ya.

Üstad'ın Kastamonu'dan gidişinden bir müddet sonra zele olmaya başladı. Kaleden taş yuvarlanarak düşen bir evin içinde yedi kişi öldü. Tosya kazasında 600-700 kişi hayatını kaybetti.

(1924-)

Nuri Karakaya

BUGÜNDEN 60 SENE EVVELE hayalen gidip, koskoca bir vilayet düşünelim. Askeri bir pilot oraya tayin olmuş. Bu pilot Risale-i Nur talebesi. Haliyle okuyup istifade ettiği eserleri insanlarla paylaşmak, onlara aktarmak arzu ediyor. Bilenler var mı diye araştırıyor; yok. Ara sıra dışarıdan gelip giden bir kişi olsa da, adresi belli olup da davasına ortak olacak hiç kimseyi bulamıyor. Henüz Nurcu yok bu büyük şehirde. Bir çekirdek atılıp başlanması lazımdı. İlk tohum atılıyor ve bu şeref o pilota nasip oluyor. Önce bir kişi, sonra iki, daha sonra da çift rakamlı, üç rakamlı sayılar ve bugünler...

O büyük şehir Adana'dır. Bir pilot ise Adana'nın saff-ı evvel ağabeyi Nuri Karakaya'dır. İstifade edilen eserler de Risale-i Nur'dur. Dışarıdan gelip giden bir kişi ise Risale-i Nur'un fahri kargosu merhum Muzaffer Arslan'dır. O ilk bir kişi de Cebrail Yetişiğit Efendi'dir.

Abdullah Yeğin, Ali Uçar gibi ağabeylerin Adana'da kaldığı dönemleri biliyoruz. Fakat bu büyük ve önemli vilayette Risale-i Nur hizmetlerinin ilk defa nasıl teessüs ettiğini söylenmeden öte birinci dilden belgeleyemiyorduk. Varlığını yeni keşfettiğimiz Nuri Karakaya büyüğümüz, ağabeyimiz Adana hizmetlerinin ilk tesisi hakkında çok faydalı bilgiler vererek zihnimizi açmış, aklımızı aydınlatmış oldu.

Nüfustaki kaydıyla Nureddin, insanların bilmesiyle Nuri Karakaya Ağabey çocukluğunda ve gençliğinde dinin tazyikat altına alındığı dönemleri anlatarak başladı sohbetine. Daha sonra Hz. Bediüzzaman ile çok yakın mekânlarda bulunduğu halde—kendi ifadesiyle—pilotluk mesleğinin verdiği bir gururla burnunu havaya kaldırınca, manen gözleri bağlanıyor, asrın bedîsinin yakınından teğet geçiyor... Allah ona bir fırsat daha yaratıyor. Bu sefer Nuri Ağabey teğet geçip gitmiyor, bilakis cazibenin etrafında pervane olup dönmeye başlıyor. Hz. Üstad'ı ziyaret ediyor, elini öpüyor, duasını alıyor.

Nuri Karakaya'nın Adana hizmetleri kolay olmuyor. Başlarına türlü çeşit hadiseler, sıkıntılar geliyor. Bu kısımları metne bırakıyorum.

Nuri Karakaya Ağabey'in evinde 1 Ocak 2014 tarihinde kaydedilen hatıraların yazılmasında, düzenlenmesinde ve bilhassa tashih ettirilmesinde Öğretmen Halil Hız kardeşimizin çok emeği geçmiştir. Destekleri için Allah razı olsun diyorum.

NURİ KARAKAYA ANLATIYOR:

Adım nüfus kaydında Nureddin Karakaya olarak geçiyor, ama halk ve cemaat Nuri olarak biliyor beni. Adana'nın Karahisar kazasının Kuzgun köyünde 12 Mayıs 1340 (1924) tarihinde doğdum. Şimdi 90 yaşındayım. Mesleğim; Harp Uçağı Pilotluğu.

Adana Erkek Lisesi'nin son sınıfında okurken, 2. Cihan Harbinde memlekete pilot ihtiyacı vardı. Bundan dolayı lise mezunlarını da pilotluk eğitimi için kabul ettiler. 1941 senesinin Mayıs ayında Hava Kuvvetlerinde Harp Pilotu olmak üzere üç seneyi aşkın pilotluk eğitimi aldım ve mezun oldum. 2. Cihan Harbinde Almanlara harp ilan ettiğimiz sırada ben, İzmir 3. Bombardıman Alayı'nda pilot olarak vazifeye başladım. 1966 senesinde emekli oldum. Adana'da ikamet ediyorum.

"Maşallah, inşaallah yok bundan sonra, tamam mı?"

Siz de bilirsiniz ki bizim çocukluk ve gençlik devirlerimizde dine karşı dehşetli bir tazyikat vardı. Bir-iki hadise anlatayım:

İlkokulda okurken bir "Maşallah" dediğim için tahrir vazifesinde—kompozisyon diyorsunuz şimdi—başmuallim geldi sağ kulağımdan çekti, sol tarafıma bir tokat attı; "Maşallah, inşaallah yok bundan sonra, tamam mı?" dedi. Ben de "Tamam hocam" dedim. Tabi çocuk olduğumdan ne dediğini de anlayamıyordum. O tamam mı dediği için ben tamam diyorum. Biz bu ortamda büyüdük.

Köyümüz ufak bir köy olduğu halde köyde Şih Abdil diye bilinen—aslında şeyh değil lakabı öyleydi—bir adamcağız Kur'an dersi verirdi. O adamcağızı Kur'an öğrettiği için aldılar, götürdüler. Bilahare ezanı da Türkçeye çevirdiler. Bize, ilkokul talebesi iken o ezanı ezberlettirler. İşte ben böyle devirleri geçirmiş birisiyim.

Pilotluk eğitimimin ilk yılında Türk Hava Kurumu'nda planör uçuş ve paraşüt atlama eğitimi aldık biz. Oranın bir doktoru vardı, Ramazan ayında elinde bir sürahi ile gelirdi, herkese birer bardak su içirirdi. Oruçlu olmayalım diye. Öyle namaz kılmak, oruç tutmak mümkün olmayan bir devirde yetiştik biz.

Adana Erkek Lisesi'nde benim öğretmenim Arif Nihad Asya idi. O muhteremin bize büyük katkıları oldu. Kendisi kâ-lender, gençlere ve çocuklara karşı çok müşfiktî. Gerçekten öğretici birisiydi. O muhteremin teşvikiyle okumaya karşı bi-raz iştîyak hissetmeye başlamışız biz. Yoksa köylü çocuğu ol-mamızdan, şehirlerden uzak kalmamızdan ve dine karşı yapı-lan tazyikatlardan dolayı okumaya karşı soğuk kalmıştık.

Yattığım hastane Üstad'ın yattığı hapishaneye yakındı

1948 senesinde Afyon'da vazife yapıyordum. Üstad Hazretle-ri de o sırada Afyon Hapishanesindeydi. Üstad Hazretleri'nin varlığını ilk olarak o sırada duydum ben. Fakat gençlikten ve pilotluk mesleğinin halk arasında çok popüler olmasından dolayı, biz havaya kapıldık. Başımızı gururla dikleştirmiş ola-cağız ki Bediüzzaman kimdir, nedir diye merak edip alakadar olamamışız. Kayseri'de ben bir uçuş kazası geçirdim. Bana Af-yon'da 50 yataklı bir hastanede inzibat görevi verdiler. Yani altı ay pilotluk yapacak durumum olmadığı için geri hizmet ver-diler. O hastane Üstad'ın yattığı hapishaneye yakındı. O sırada Üstad Hazretleri'nin kim olduğunu, ne olduğunu bilmeden, orada yattığını duyuyordum.

Sene 1952. Afyon'dan Eskişehir'e tayin olundum. Eskişe-hir'de bir gün uçuş kontrol kulesinde nöbet tutarken Molla Camii'nin *Baharistan* adlı eserini aldım, gece okumak için. O zamanlar şimdiki gibi otobüsler yoktu, Eskişehir'de Dekovil denilen trenler vardı. Alaya onlarla giderdik. Ertesi gün nö-betten dönüşte, o kitap yanımda idi. Ahmet Özyazar diye bir arkadaşla beraberim. Ahmet'le İzmir'de aynı birlikteydik. Ah-met "Nedir o?" dedi. Kitabı gösterdim. Dedi "Bu eseri okuyup bitirdiğin zaman ne hissediyorsun?" "Ahmet ben bunu vakit geçirmek için, uykum gelmesin diye okuyorum" dedim. "Pe-

ki dinin edebiyatıyla uğraşacağına bizzat kendisiyle uğraşsan daha iyi olmaz mı?” dedi. O zamana kadar bize yetecek kadar dini bilgilerimiz olmasına rağmen namaz kılmıyorduk. Çünkü o dehşetli devirlerde dine karşı dehşetli bir tazyikat vardı. Ahmet’in bu sualine karşı bir cevap veremedim.

Eve vardım, 24 saat istirahatım olmasına rağmen hemen Ahmet’in evine gitmek istedim. Evi de tam bilmiyorum. Yalaman Camii İmamı Hacı Osman Efendi’nin evine yakındı. Hacı Osman Üstad’la beraber Afyon Hapsinde yatmıştı. Hacı Osman tarif etti, gittim Ahmet’e. O kardeşimiz ihtiyaca binaen Latin Harfleriyle basılmış olan—matbaa değil—bir *Gençlik Rehberi* verdi bana. Bu şekilde ilk defa Risale-i Nur’la tanışmış oldum.

Ahmet Özyazar Merzifonluydu. Afyon Mahkemesi sırasında resmi elbiselerle Üstad’ımızın koluna girip hapislane arasına getirip bindirdiği için takibatlara uğradı, çok eza ve cefa çektirdiler ona. O öyle bir kahramandı. Demokrat Parti devri ama Üstad’ımıza, Nur talebelerine yapılan tazyikin azalmadığı bir dönemdi. Ahmet Özyazar bana Eskişehir’de Gençlik Rehberi verdiği sırada Üstad’ımız Emirdağ’da idi.

Üstad “Fesubhanallah! bu günlerde askerlerle, terziler çok ziyaret ediyor”

Eskişehir’de vazife yapıyorum. Sene 1952 olabilir. Bir gün Ahmet Özyazar geldi “Nuri, Üstad Eskişehir’e gelmiş” dedi. Üstad’ımız Yıldız Otel’inde kalıyordu. Yıldız Otel’inin bir tarafında Sakarya Caddesi var, diğer tarafında Muttalip Caddesi var. Muttalip Caddesinin sonunda da Muttalip Köyü var. Üstad’ımızın şahsi dostlarından Nakşî Şeyhi Hacı Hilmi Efendi de Muttalip’te bulunuyor. Hacı Hilmi Efendi 1. Cihan Harbinde askerde başçavuşmuş, Üstad’la o zamandan tanışıyorlar-

mış. Üstad “Hilmi Efendi’nin talebeleri bizim de talebemizdir” diye kabul edermiş hep.

Gittik, Yıldız Otel’ine vardık. Dik bir merdivenden üst kata çıkılıyordu. Bir genç merdiven başında karşıladı, aldı bizi, çıktık yukarıya. Sungur Efendi’ymiş. Ben o sırada 28 yaşındaydım. Allah Rahmet etsin Sungur Efendi benden daha genç. Bizden başka bir kişi daha vardı bekleyen. Bizi, Üstad’ımızın odasına aldılar. Üstad Hazretleri karyolada yatıyordu. Başının arkasında yüksek yastık vardı. Üzeri beline kadar yorgan örtülüydü, sol eli yorganın altında idi, sadece sağ kolu dışarıdaydı. Üç defa Üstadımızın sağ elini öptüm. İsmimizi sordu. Benim ismim aslında Nureddin ama arkadaşlar arasında Nuri deniyordu. Orada da Nuri dedim. Öbür ziyaretçinin de adı Nuri imiş. Üstad Hazretleri şöyle hafif tebessüm etti. O muhterem de Eskişehir Hava Hastanesi’nin imamı imiş. Önce bana sordu Üstad, “Hava Kuvvetlerinde pilotum” dedim. “Fesubhanallah! Bu günlerde askerlerle, terziler çok ziyaret ediyor. Hizmete ne zaman başladın?” dedi. Ben anlattım. “İnşaallah şimdiden sonra hizmetleriniz daha çok olacak” dedi. Üstad’ımızla bir iki şey daha konuştuk ama o heyecanla kat’i olarak bilemiyorum. Sonra “Safa geldiniz” dedi. Sungur Efendi bizi aldı tekrar merdivene kadar indirdi. Üstad’ın yatağının üzerinde bir levha vardı. O levhanın ne olduğunu, otel odasında niçin bulunduğunu hala anlamış değilim. Kimseye de sormadım. Şecereydi herhalde, evet öyleydi.

Hulusi Ağabey’i misafir ettim

Hulusi Ağabey’i Eskişehir’de evimde misafir ettim. Hüsrev Ağabey’i de bir-kaç defa ziyaret ettim. Cenazesine iştirak ettim. Hulusi Ağabey Eskişehir’e geldiği zaman Isparta’da bulunan Üstad Hazretleri’ne “Üstad’ım ben sizi ziyaret etmek isti-

yorum” diye haber gönderdi. Fakat Üstad Hazretlerinden “Sen safa geldi kardeşim” diye cevap geldi. Ziyaretine müsaade etmedi Üstadımız. Sebebi de o günlerde Isparta’da Üstad Hazretleri’ne bir tazyikat olmuş, rahatsız etmişler.

Emekli Harp pilotu Nuri Karakaya ve Öğretmen Halil Hız

Adana’da ilk hizmetler başladı

Hava Kuvvetleri şimdiki yerinde değil de Ulus’la Kızılay arasında Türk Hava Kurumu’nun bitişiğinde bir yerde idi. Ben Eskişehir’den Adana’ya tayin yaptırmak için Hava Kuvvetlerine gittim. Merdivenlerden çıkarken Afyon’dan tanıdığım Kemal Seçkin diye bir Yüzbaşı ile karşılaştım. O Pilotluktan ayrılmış, Personel Şubesine geçmiş, koltuk arasında bir dosya vardı. Onu görünce “Hayrola Kemal Bey?” dedim. “Sorma Nuri; ben bir iş yaptım ama sonradan pişman oldum biraz” dedi. “Nedir?” dedim. Adana’ya senin branşında bir personel lazımdı, ben sana sormadan senin ismini söyledim, uygun gö-

rüldü. Sana sormandan tayinini Adana'ya çıkarttım. Şimdi komutana imza için gidiyordum" dedi. Ben sevindim tabi. "Kemal Bey ben de onun için gelmiştim zaten çok isabet olmuş" dedim.

Böylece 1956 senesinde Eskişehir'den Adana'ya, İncirlik NATO Hava Üssü'ne tayinim çıktı. Hizmet durumlarını düşündüm, araştırdım. O zamana kadar Adana'da hiç bir Risale-i Nur faaliyetinin olmadığını öğrendim. Sadece Muzaffer Arslan kardeşimizin bir kız kardeşi vardı, orada evliydi. O sebeple Muzaffer Arslan kardeşimiz de Adana'ya sık gelirdi. Fakat kız kardeşinin kocası hizmetle alakalı değildi. Muzaffer, Adana'da hem kız kardeşini ziyaret ediyor, hem de Türkiye'yi gezerek, % 5 gibi cüz'i bir kar payı ile Risaleleri dağıtıyordu.

Adana'da ilk defa Cebrail Yetişiği Efendi ile tanıştım ben. Şimdiki Çetinkaya'nın yerinde Ali Kulaç diye benim ilkokul arkadaşım vardı. Küçük bir büfede gazete filan satardı. Onu ziyarete gitmiştim. Birisi geldi kalın kaşlı, kalın bıyıklı birisi. Gelen Cebrail Efendi imiş. Eski Çetinkaya'nın olduğu yerde bir lokantası varmış. Aslı Muşlu. Ali Kulaç takıldı Cebrail'e "Gel bakalım koca Kürt" dedi. Ali Kulaç'a "Ben Kürtleri çok seviyorum" dedim. "Neden çok seviyorsun?" dedi Ali Kulaç. Dedim "Benim bir hocam var, O da Kürt asıllı. Dolayısıyla Kürtleri çok seviyorum" dedim. "Kim?" dedi. "Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri" dedim. Böyle deyince Muşlu Cebrail Efendi kolumdan tuttu, beni çekmeye başladı. Lokantasına götürdü beni. İlk defa o kardeşimizle böyle tanışmış oldum. Üstad Hazretleri'nin ismini duyuyorlarmış fakat kim olduğunu, ne olduğunu, nasıl olduğunu bilmiyorlar. Adana'nın ilk nurcusu o Cebrail Yetişiği Efendi'dir. Allah rahmet etsin bilahare çok hizmet etti. İmam Hatip Oklunun açılışını da yaptı bilahare.

Nurculuktan emniyet'te ifade verdik

Bir gün bize Adana Emniyetinden sizi istiyorlar diye bir davet geldi. Ben, Kıdemli Başçavuş Zekai Uçkay Başçavuş ve Mustafa Sarıkaya üçümüz... Gittik Adana Emniyetine. Bizi Nurculuk faaliyetinden sorguya çektiler.

Polisler bize Üstad için "Bu adamın maksadı başka, Kürt Devleti kuracak, siz aldanıyorsunuz" diyorlardı mütemadiyen. Onlara dedim, "Siz Nurcuların şu memlekette ne olduğunu, ne kadar olduklarını, ne yapabileceklerini biliyor musunuz?" "Bilmez olur muyuz, Nurcular bir siyasi partiye taraftar olsa, o parti iktidar olur hemen" dediler. Bunu söyleyen Ramazan isminde bir polisti. "Peki, bu kadar kuvvetli oldukları halde neden bir parti durumunda değiller veya başka bir faaliyet göstermiyor?" dedim. Sonra sordum, "Bediüzzaman kaç yaşında?" "Seksen küsur yaşında" dediler. Onlar bize baştan beri "Kardeşim sizi aldatıyorlar. Bu adamın maksadı başka, Kürt Devleti kuracak, siz aldanıyorsunuz" deyip duruyorlardı. Ben de "Seksen yaşında Kürt devleti kuracak diyorsunuz. Bir insan gayesine ulaşabilmek için ölümünü mü bekler. Madem çok kuvvetli, hayatta iken bu faaliyetlerinin neticesini görmek istemez mi?" Cevap yoktu. Mütemadiyen "Yok, yok siz aldanıyorsunuz" deyip durdular.

Tabi bizim resmi olmamız Allah-ü âlem onlara tesir etti ki, "Evinizde bu eserlerden varsa getrin, yoksa evinizi arayacağız" dediler. Ben de evde bulunan ufak eserlerden bir-iki parça aldım, götürdüm emniyete. Emniyetteki ifadelerimizle birlikte savcılığa sevk etmişler bizi. Savcı bizi dinlemeye bile lüzum görmeden, emniyetteki ifadelerimize binaen, "Zararlı bir faaliyet değildir. Adem-i Takip" deyip karar vermiş. Risale-i Nur hizmetleri içerisinde Adana'da böyle hadiseler olmuştu. Hepsi anlatmak zor...

T. C.		23/1/960
A D A N A		K A R A R
Cumhuriyet Müddeiumumiliği		III
Sayı		
Hazırlık No	: 959/2966	
Karar No	: 960/182	
Dâvacı	: A. H.	
Maznunlar	: 1 — Zekâî Uçkay, Adana İncirli Hava Alanında Hava Atış Bombardıman Okulu Kumandanlığı emrinde Baş. Gedikli Hasan oğlu 1330 D. lu, Âtiye'den doğma.	
	2 — Mustafa Sarıkaya, Aynı yerde, Üst Çavuş Mehmet oğlu, 1935 D. lu, Ayşe'den doğma, Tarsus doğumlu.	
	3 — Nurettin Karakaya, aynı okul kumandanlığı emrinde baş gedikli, Mevlüt oğlu, Emine'den doğma, 1340 D. lu.	
Suç	: Tarikatçılık yapmak.	
Yukarıda açık hüviyetleri yazılı maznunlar temin ettikleri ekli listede isimleri yazılı kitapları, evlerinde ve yanlarında bulundurup okudukları, yekdiğerlerine tavsiye ettikleri aramada elde olunan kitaplar Said Nursi'ye ait olup mahiyet itibariyle dinî mahiyette bulunduğu Bîlirkişi raporuna göre kitapların dine ahlâka aykırı kitaplardan olmadığı siyasi de bulunmadığı bildirilmiş, suçluların tarikatçılık yaptıklarına dair de delil elde edilmemiş olduğundan, haklarında takibata mahal olmadığma, kitapların maznunlara iadesine C. M. U. K. nun 163. maddesine tevfikan karar verildi. 23/1/960		
Adana		
C. Müddeiumumi M.		
Niyazi Yıldız		

Zekai Uçkay, Mustafa Sarıkaya ve Nurettin Karakaya
hk. Adana C. Savcılığının adem-i takibat kararı

Askeri birlikte Üstad'ımız aleyhinde atıp tutarlardı

Allah nasip etti, Adana'da bizi istihdam etti. Bu arada Muzafer Arslan kardeşimiz de gelip gitmeye devam ediyordu. Adana'da başımıza çok hadiseler meydana geldi. Mesela o zamanlar moda halindeydi. Askeri Birliği toparlar Üstad'ımız aleyhinde koskoca Birlik'te atarlar tutarlardı.

1960 senesinin ilk ayları. Daha ihtilal olmamış. Bir gün İn-

cirlik Hava Alanı'nda bizzat komutan tarafından Üstad hakkında karalama konuşması oluyor. Allah rahmet etsin, İncirlik'te, Adana Namrun'da (yeni adı Çamlıyayla) medfun Mustafa Sarıkaya diye bir Astsubay Çavuş vardı. Bizim vesilemizle hizmeti tanımıştı. Ben o gün nöbet istirahatında idim, orada yoktum. Koskoca Birlik'te başka vazife yokmuş gibi Kumandan toplamış Alay'ı, Üstad hakkında başlamış atıp, tutmaya. Mustafa Sarıkaya genç daha... Komutan Üstad hakkında atıp tutmaya başlayınca elini ona doğru sallayarak "Yalan söylüyorsun mason herif" diye bağırmış. O zaman Askeri Hapishane Topçular Kışlası'nda idi. Onu almışlar oraya götürmüşler. Bana "Mustafa böyle yaptı" diye haber geldi.

Mustafa Sarıkaya Topçular Kışlası'nda. Ben biliyorum ki onun evini arayacaklar. Evi de Tarsus'ta. Tarsus'a gideceğim ama cebimde hiç para yok. O zamanlar askerlerin maaşları şimdiki gibi fevkalade değildi, harçlık kabilindendi. Daha önce Küçüksaat'te birileri *Sözler Mecmuası*'nı istemişti. Matbaada basılanlardan. Ben de geldiği zaman getiririm inşallah demiştim. Kitap gelmeyince, kendi *Sözler* kitabımı aldım götürdüm, yirmi liraydı o zaman, yirmi lirayı aldım. Tarsus ile Adana arasında çalışan ufak minibüsler vardı, ona bindim. Yenice'ye varınca baktım ki Askeri Savcı ile Askeri Kâtip Astsubayla beraber bir jip mola vermişler, çayhanede çay içiyorlar. Ben minibüsle gidiyorum. Tarsus'ta inince hemen Mustafa'nın evine koştum. Babasına, annesine haber verdim. Mustafa'nın kendisine aid bütün Risale-i Nur eserlerini toplattım, bir çuvala koyduk, komşunun evine sakladık. Ben sokaktan çıkarırken Askeri Savcı ile yanındaki kâtip yeni geldi. Önce Tarsus'un sivil savcısına uğramışlar, o yüzden gecikmişler. Mustafa'nın evini arıyorlar ama bir şey bulamıyorlar.

“Biz mahkemede işleri karıştırdık Allah düzeltti”

Mustafa Sarıkaya kardeşimiz Adana Topçular Kışlası’nda yataırken zaman zaman ziyaretine gidiyordum. O sırada 27 Mayıs ihtilali olmamıştı daha. Maraşlı Mustafa Ramazanoğlu’nu tanıyordum. Mustafa Ramazanoğlu ile yine Maraşlı olan Tevfik Paksu Adana’da bir çeltik fabrikası açmışlardı. Mustafa Ramazanoğlu’nu oradan tanıyorum. Onun kardeşi Mahmut Ramazanoğlu avukattı, o da Adana’da avukatlık yapmıştı. Mahkeme için Maraş’a Mahmut Ramazanoğlu’na haber gönderdim.

Ankara Hava Kuvvetleri’nden uçakla askeri hâkimler geldi İncirlik Üssü’ne. Maraş’tan Avukatımız Mahmut Ramazanoğlu da geldi. O zaman sivil bir avukatın askeri bir mahkemeye girmesi pek mutad değilmiş aslında. Mahmut Bey’i, İncirlik Havaalanı’nda bulunan mahkeme salonuna ben götürdüm. Dolayısıyla ben de salonun bir kenarında oturdum. Mahmut Bey’e “Kâğıdınız varsa tutanaktan size de verelim” dediler. Mahmut Bey “Yok” deyince “Ben getireyim” dedim gayr-i şuuri olarak. Hepsini başını bana çevirerek “Nereden?” dediler. “Kantinde vardır herhalde” dedim. O sırada Mahmut Ramazanoğlu’na birisi geldi eğildi kulağına bir şeyler söyledi. Duruşma başladı Avukat Mahmut Ramazanoğlu o mahkemede tek bir kelime söylemedi. Hayret ettim tabi. Mustafa Sarıkaya’yı altı aya mahkûm ettiler.

Dışarı çıkınca Mahmut Bey’e “Ne oldu Mahmut Bey?” dedim. “Hâkimlerden birisi geldi bana ‘Sen müdafaa etmeye kalkışma. Biz bu Mustafa’yı kumandana tokat atmaktan, fiilen tecavüz etmekten değil de, sadece lisanen hakaretten mahkûm edeceğiz’ dedi.” Meğer önceki iddiada bu tokat atma iftiraları falan varmış. Ama asıl sebep, bir Ast’ın fiilen tecavüzüne maruz kalan bir Kumandan’ın terfisine mani olunurmuş, idaresizlikten dolayı. Mahmut Bey o yüzden bir şey söylememiş mahkemede.

Mustafa Sarıkaya yeni de evlenmişti. Hanımını, çocuğunu bizim eve getirdik. Hamam maksadıyla getirirlermiş mahkûmları. Mustafa'yı o zaman bizim eve alıp, getiriyordum.

Yine ziyarete gitmiştim Mustafa'yı. Baktım beni gülerek karşılıyor. "Hayrola Mustafa?" dedim. Endişemin sebebi de, 27 Mayıs 1960 ihtilali oldu tam bu arada. Biz Temyiz Lahiyasına Mustafa ile Kumandan arasındaki işbirarın Nurculuktan değil de particilikten olduğunu yazmış, Mustafa'yı Demokrat Parti taraftarı olarak göstermiştik. O sırada daha Demokrat Parti iktidardaydı. O Kumandan'ı, zaman zaman buraya Halk Parti'li Kasım Gülek geldiğinde onunla beraber görüyorduk. Mahmut Ramazanoğlu Temyiz Lahiyasını bana verdi göndermem için. Gittim, gönderdim. Tam o sırada 27 Mayıs ihtilali oluverdi. Biz Temyiz müdafaasında Kumandan Halk Partili, Mustafa Demokrat Partili diye belirtmiştik ya. Şimdi durum tersine dönmüştü, ihtilalle. Halk Parti'si zihniyeti iktidara gelmiş, Demokrat Partili avı başlamıştı. Bizim müdafaası ters tepecekti "Eyvah" dedik.

Ziyarete gittim, Mustafa gülerek karşıladı beni. "Abi bizim Temyize gönderdiğimiz müdafaası geri geldi" dedi. "Niye?" dedim. "Sen pul yapıştırmamışsın" dedi. Ne bileyim ben. Avukat Mahmut Bey bana "Bunu gönder" dedi, puldan bahsetmedi. Temyiz Lahiyası Ankara'ya varınca er açmış, bunun pulu yok diye resmi muameleye koymadan geri göndermiş. Bu şekilde Allah'ın rahmeti, inayeti tecelli etmiş oldu Mustafa için. Biz işleri karıştırdık Allah düzetti. Zarf pulsuz olduğu için geri döndü ve mahkeme lehimize sonuçlandı.

Üstad'ın vefatına yakın Adana'dan geçeceğini haber aldık

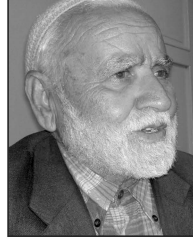
Üstad Hazretleri'nin vefatına yakın Urfa'ya gideceğini ve Adana'dan geçeceğini haber aldık biz. Kimden nasıl haber aldığını

mızı tam hatırlayamıyorum. Fakat Eskişehir'den Saatçi Şükrü Yürüten ile belirli aralıklarla mektuplaşıyorduk. O, mektubunda söylemiş olabilir. Diğer ihtimal de Muzaffer Aslan belirli aralıklarla Adana'ya uğruyordu ya; O da haber vermiş olabilir. Üstad Adana'dan geçecek diye duyunca, Cebrail Yetişyiğit Efendi ile beklemeye başladık. Telefon filan olmadığı için, Üstad'ın ne zaman geçeceğini, hatta Adana'ya uğrar mı uğramaz mı onu da tam olarak da bilemiyoruz. Ramazan ayı idi. İki üç gün semadan çamur yağdı.

Bir gün çifte Minareli Camii'de Teravih Namazını kıldık Cebrail Efendi ile. Namazdan sonra çay içtik, ayrıldı Cebrail Efendi. Baktım tekrar geri geldi. "Kardeşim Üstad Hazretleri vefat etmiş" dedi. "Buradan geçmişler, bizim haberimiz olmamış, dün akşam vefat etmiş" dedi. Bir eczane vardı, Dört Yol'a giderken, oraya uğramış, onlardan haber almış. Çamur yağdı demiştim ya işte o zaman vefat etmiş Üstad.

Cebrail abi "Urfa'ya gidelim" dedi. Benim ise, ertesi günü Ankara'dan, Hava Kuvvetleri'nden gelecek teftiş heyeti var, onları bekliyorum. Vakit de geç, izin almam mümkün değil. Çaresiz olarak kol kola Küçüksuat'a doğru Erciyes Otel'i'nin önünden geçerken, Cebrail abi "Dur! Ben bugün bu otelde Diyarbakır'dan gelen toptan kumaşçı Fikret Ağabey'i gördüm" dedi. Hakikaten oteldeymiş. O da Üstad'ın vefatını haber almış. Bizi görünce "Ben de tek başıma nasıl gideyim diye düşünüyordum" dedi. Cebrail Ağabey'le anlaştılar, Urfa'ya beraber gitmeye karar verdiler. Bir araba kiralayıp gittiler. Ben maalesef teftişim dolayısıyla gidemedim.

(1932-)

Osman Bozkurt

OSMAN BOZKURT, HZ. ÜSTAD'IN tabiriyle “Kahramanlar Ocağı Denizli”nin Süller Nahiyesinden. Geçmişte Hasan Atıf, Homalı Sami Tüzün, Bayram Yüksel, Ahmed Feyzi Kul, Ali Uçar, Avukat Bekir Berk gibi ağabeyleri misafir ettiği evinde bizleri de kabul etti. Osman Ağabey seyyar halıcılık mesleğini vesile ederek, senelerce Risale-i Nur'un gönüllü kargoculuğunu yapmıştır. Unutmamak lazım ki; bugünün insanına basit ve kolay gelebilen, Risale-i Nur'un bir kitabını bir yerden başka bir yere götürmek, o gün için zor ve riskli bir hizmetti.

Osman Bozkurt neşeli ve herkesle rahat konuşabilen bir ağabeyimiz. Geçmişteki büyük ağabeylerimizle hatta Hz. Üstad'la da rahat konuşmuş Osman Ağabey. Üstad'ı iki kere ziyaret etmiş ve eski ağabeylerle çok sıkı münasebetleri olmuş. O günkü şartlarda elbette bunun bir bedeli olacaktı. Olmuş

da... Bedelini baskınlarla, kelepçelerle, mahkemelerle ödemiş Osman Ağabey.

Anlattığı hatıralarını yazdıktan sonra Osman Ağabey'e okudum, bazı düzeltmelerle metne son şeklini beraber verdik.

OSMAN BOZKURT ANLATIYOR:

Denizli'nin Çal ilçesinin Süller kasabasında 1932 senesinde doğdum. Nüfusumda 1934 yazar. Seyyar halıcılık yaptım. Üstad'ı iki kere ziyaret ettim, üç kere elini öptüm.

Risale-i Nur'u 1943 senesinde tanıdım

1943 Denizli mahkemesi başladığında Süller'de bulunan Ali Dünder, Ali Yıldız, Osman Horasan gibi Nurcu ağabeylerimiz bize Üstad'dan bahsediyorlardı. Bu büyüklerimiz, Üstad Hazretleri Hapishanede yatarken ve beraat ettikten sonra, kaldığı Şehir Palas Otelinde kalırken yanına devamlı gidip-geliyorlardı. Onlar Üstad'a sahip çıkıyorlardı. Ben o zaman daha on dört yaşlarındaydım. Onlarda Risale-i Nur kitapları, mektuplar falan vardı ama ne olduğunu daha tam olarak bilmiyordum. Fakat içimde de bir merak vardı.

Ben niye namazımı kılmıyorum diye hep düşünürdüm. Bir keresinde Cuma namazına gittim, iki rekât kılip çıktım. Üstad'ın talebelerinden Ali Dünder amcanın dikkatini çekmiş bu. Bir gün rahmetli "Gel buraya" dedi bana. Onun evine gittik. Küçük Sözler'i aldı: "Bir zaman sinnen, cismen, rütbetten büyük bir adam namaz kılmak iyidir, fakat her gün, her gün beşer defa kılmak çoktur... Nefsimi dinledim aynı..." 21. Söz'deki namaz bahsini okudu bana. "Ver bana o kitabı" dedim. O zaman bir liraydı fiyatı. Kitabın parasını verdim, aldım. Risale-i Nur'u böylece 1943 senesinde Süller'de tanımış

oldum ben. O Ali Dünder amca Üstad'ın bir isminin "Muhammed" olduğunu anlatmıştı bana.

1950'den 1954'e kadar Denizli'de dört sene simit sattım. Fakirlik vardı o zaman. Babam da hasta olduğundan mecburen Denizli'ye çalışmak için gittim. 1954 senesinde askere gittim. Erzincan'da Jandarına Merkez Karakolu'ndaydım. 1955'de Ali Dünder Ağabeyler Çal kazasında hapishaneye girdiler. Ben onlara Erzincan'dan teselli mektubu yazmıştım.

Seyyar halıcılık vesilesiyle Risale-i Nur dağıtımını yapıyordum

Askerden 1957'de geldim. Ondan sonra seyyar halıcılığa başladım ben. İstanbul, Bursa, Aydın, Nazilli, Konya, Eskişehir gibi yerlere gidiyordum.

İstanbul'a gittiğimde Süleymaniye Kirazlımescid Sokakta bulunan 46 numaralı dersanede kalıyordum. Oradan ayrılırken risalelerden gitmesi gereken yerlere; diyelim Manisa'ya, İzmir'e, Aydın'a götürüyordum. Ahmed Aytımur, Mehmed Fırını, Mehmed Birinci, Sebahaddin Aksakal gibi ağabeyler veriyordu bana kitapları. Böylece ticaretin yanında Risale-i Nur dağıtımını da yapmış oluyordum. Zübeyir ağabey beni severdi. 46 numaralı dersanede kaldığından dolayı nerdeyse on beş günde bir görüşüyorduk onunla.

Üstad'ı ilk ziyaretim

Bizim buralarda üzümçülük meşhurdur. 1958'de beş-altı genç arkadaş birer kese çekirdeksiz kuru üzüm yaptık, trene bindik, Isparta'ya vardık. Isparta'da Üstadın evini sorduk, bulduk. Zübeyir, Ceylan, Bayram ağabeyler vardı. "Biz Üstad'ı ziyarette geldik" dedik. Girişteki büyük tahta kapıya asılmış "Beni görmek, ziyaret etmek yerine Risale-i Nur okumak..." şeklinde

yazılan bir mektubu okudular bize. “Biz bunu biliyoruz, fakat Üstad’ı ziyaret etmek istiyoruz” dedik. Hediyeleri takdim ettik. “Üstad hediye kabul etmiyor, biz bu hediyeleri alalım, tekrar size hediye edelim, ancak bu şartla sizi alırsınız” dediler. Hediyeleri verdik, tekrar bize hediye olarak iade ettiler, geri aldık.

Üstad’ımız kır gezisine çıkmak üzere hazırlık yapılmıştı. Kapının önünde bekledik. Üstad’ımı görür görmez içimden “Üstad’ım bu benim” dedim. Milyarlarca insanın içinde görseniz, siz de onun Bediüzzaman olduğunu tanırdınız hemen. Bu asrın insanına benzemiyor... Saçları kulak memesine kadar, başında sarık... O gözler... Elini öptük, ismimizi sordu. “Bana dua edin, bakın hastayım” dedi. “Üstad’ım siz de bize dua edin” dedim. “Ben size dua edeceğim” dedi ve Üstad’ımız kır gezisine doğru arabasıyla yola çıktı, gitti.

İkinci ziyaretimde yüzümü okıdı

İkinci ziyaretim vefatından bir ay kadar evvel oldu. İzmir’e halı satmaya gitmiştim. Oradan Bursa’ya, Bursa’dan da Eskişehir’e geçtim. Eskişehir’e trenle gece saat 24.00’te girdim. Kardeşleri, Abdulvahid Tabakçı ağabeyleri göreyim, biraz muhabbet edeyim diye düşündüm, onların oteline gittim. (İstanbul Kıraathanesi)

Orada “Üstad’ımız burada ziyaret etmek ister misiniz?” dediler. “Aman! Ne demek, ziyaret etmez miyim hiç” dedim. O gün onların otelinde misafir kaldım. Üstad Abdulvahid Ağabey’in evindeydi. Sabah oldu. Şubat ayıydı, sert bir soğuk vardı. Üstad evden çıkıyordu. Kadınlar, erkekler vardı arabanın etrafında. Üstad kadınlara “Sizi ahiret hemşirem olarak kabul ediyorum” dedi. Aynı şekilde erkeklere de söyledi. Üstad’ın kapaklı bir sepeti vardı. Zübeyir Ağabey onu bana arabaya koymam için verdi. Üstad’ın taksisinin bagajına koydum. Yor-

ganı ve ibriği vardı onları da verdi, bagaja yerleştirdim.

Sonra yanaştım Üstad'ın elini öptüm. Bir daha öpmek istiyorum ama ver elini Üstad'ım desem ayıp olacak. Sultanhisar'da Hasan Atıf Ağabey vardı, aklıma geldi; "Üstad'ım Atıf abiye selam göndermeyecek misiniz?" dedim. "Selam et kardaşım" dedi ve öpmem için elini uzatıverdi kendisi. Maksadım tekrar elini öpmekti zaten. Öptüm, yüzümü okşadı. O zaman benim yüzümde sık sık kan çıbanı çıkıyordu, gözümün altında. Üstad'ımın eli değdiği için mi artık bilmiyorum, o kan çıbanı bir daha hiç çıkmadı yüzümde. Üstad'ın elinin yumuşaklığının verdiği o lezzet hala duruyor bende. Kış günü olduğu için arabanın eksozundan beyaz dumanlar atıyordu. Üstad böylece yola çıktı gitti.

Üstad'ın vefatı ve cenazesi

Bir müddet sonra İzmir'e gittim. Halıcı Hüseyin (Çağdır) Ağabey vardı, ona vardım. Orada Üstad'ın vefat ettiğini duyduk. Denizli'ye geldim. Denizli'de kardeşler de aynı şekilde üzüntülü. Süller'e geldim. Ali Dünder amcalara "Üstad'ımız vefat etmiş, herkes Urfa'ya cenaze namazına gidiyorlar" dedim. "Biz de gidelim" dedi. Süller'e yakın Bekilli Nahiyesinden 'Austin' bir jip tuttuk, tam on kişi olduk, hemen yirmişer lira verdik, Urfa'ya doğru yola çıktık. Yolda Üstad'ın cenaze namazının bir gün önce kılındığını öğrendik. Biz de gıyabi bir cenaze namazı kıldık orada. Urfa'da gece dershanede kaldık.

1956'da Risale-i Nur matbaalarda basıldı ya, o zaman Üstad'ın sesini teybe almışlar. "Ceylan, Sözler Mecmuası Denizli'ye gitti mi?" diye soruyordu Üstad. Ceylan ağabey de "Evet gitti Üstad'ım" diyor. Bunu dinlettiler bize. Ertesi gün geri geldik.

Meyve Risalesi'nin hapishaneden dışarı çıkarılması

Şimdi içinde bulunduğunuz bu evde birçok ağabeyleri misafir etmek nasip oldu bana. Hasan Atıf, Bayram Yüksel, Ahmed Feyzi, Ali Uçar, Avukat Bekir Berk gibi ağabeyler hep misafirim oldu burada. Bilhassa Bekir Berk Ağabey'le çok hatıram oldu. Aydın, Nazilli, İzmir, Isparta, Muğla gibi şehirlerdeki mahkemelere giderken Bekir Berk Ağabey'e arkadaşlık yaptım ben. O, Suudi Arabistan'da iken ben hacca gitmiştim. Orada çok ağlaştık hatta.

Misafirlerimden birisi de Homalı Hacı Sami (Tüzün) Ağabey'di, bir gün kaldı evimde. Nur Efesi diyor ona Üstad.

O gece fırsattan istifade Hacı Sami Ağabey'e sordum: "Denizli Hapishanesinde yatarken Üstad'ımız Delikli Çınar Camii'nde görülüyormuş. *Tarihçe-i Haya'*ta da geçiyor bu Hacı Ağabey. Sen Üstad'la beraber bulundun orada. Nasıl oluyordu bu iş?" dedim. "Sana bizzat yaşadığım bir hatıramı anlatayım" dedi bana. "Malum *Meyve Risalesi* Denizli Hapishanesinde yazıldı. Üstad'ımız *Meyve Risalesi*'ni bana verdi 'Al bunu gelen ziyaretçilere ver' dedi. Ben 'Gelen misafirlerle müdürün odasında, nezaret altında görüşülüyor, nasıl vereyim Üstad'ım' diyemedim, ama içimden de böyle geçti. Aldım, koydum cebime.

"Bir müddet sonra ziyaretçilerim gelmiş, müdürün odasındayım. O arada müdüre bir telefon geldi, Müdde-i Umumi arıyormuş. 'Buyurun Savcı Bey' dedi. 'Sen nasıl mahkûm bir adamı camiye salıyorsun?' diye tehdit ediyor savcı. 'Bırakmadım efendim' dedi müdür. 'Git bak!' demiş ki; müdür telefonunu masanın üstüne koydu, Üstad'ın hücreğine gitti bakmaya. O gidince, ben *Meyve Risalesi*'ni gelen ziyaretçime veriverdim hemen. Onlar da hemen ayrıldılar oradan. Müdür koş koş geldi. Müdde-i umumi'ye 'Gel inanmazsan bak, odasında namaz kılıyor' dedi. Bu şekilde çıktı *Meyve Risalesi* dışarıya."

Baskınlar, mahkemeler

Sene 1959 olabilir. Denizli'den kardeşler bana "Konuşan Yalnız hakikattir" diye bir broşür verdiler. Getirdim Süller'e, rahmetli peder bunları dağıtmış. Götürdüler bizi Çal'a. Çal'da bir gece kaldım nezarete. Demir bir ranza dışında hiçbir şey yoktu örtecek. Hava da çok soğuktu. Nezarethanenin bir penceresi vardı ama yüksekteydi. Rahmetli 'Ayşe Doldurma' halam odunların üstüne çıkmış, "Osman, Osman" diye seslendi bana. Pencereden konuştuk. Ayşe halam çok kahramandı. Aydın'da onun evinde ders yapılyordu. Yazılan risaleleri sandıkta saklardı, çok hizmetleri var.

Ertesi gün Jandarmalar on lira para istediler benden. "Ne parası bu?" dedim. "Süller'e tahkikata gideceğiz" dediler. "Bu sizin göreviniz, ben niye para vereyim, suçlu değilim ki para vereyim. Ben de jandarmalık yaptım" dedim. "Kelepçe vururuz" dediler. "Vurun kelepçe" dedim. "Yayan gideriz" dediler. "Beraber gideriz, olsun" dedim. Neyse sonra bir askeri jip buldular Süller'e gittik beraber. Evimde arama tarama yaptılar. Döndük.

Hâkimle savcı Vanlıydı. Şoför arkadaş, güya savcıya yaranmak için, "Bunlar Nurcu..." falan demeye başladı. Savcı "Bunlardan zarar gelmez, git şuradan" dedi, azarladı onu. Hâlbuki ben bu savcıyı sol bir gazeteyi okurken görmüştüm. Sonra mahkeme bana takipsizlik kararı verdi, serbest bıraktı.

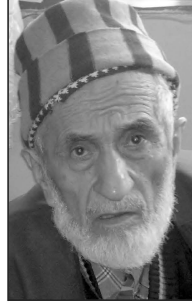
1971 senesinde 12 Mart Muhtırası verildiği zaman beni şikâyet ettiler. Jandarmalar evimi bastılar, arama yaptılar. *Ene ve Zerre Risalesi* ve şu duvarda gördüğünüz levhayı alıp götürdüler. Hâkimle savcı mütalaa ederken biz duyduk. "Biz bunları şimdi hapse alsak vatandaş birbirinden şikâyetçi olmaya başlar, rahatsız ederler. Bilirkişiye gönderelim, bilirkişiden gelen rapora göre karar veririz" dediler. Hâkim, Savcı iyi niyetliydi.

Ankara'dan gelen bilirkşi raporuna istinaden takipsizlik kararı verildi, bizi tahliye ettiler. Kelepçeli fotoğrafım durur hala.

Sene 1971 Çal Mahkemesinin salonu
Ortada Osman Bozkurt iki taraftan kelepçeli, solunda Alâeddin Barış (vefat etti),
sağında Abdullah Dündar

(1920-)

Ömer Kuş

ÖMER KUŞ, EPEY ZAMANDIR gözlerden ırak kalmış çok eski, çok fedakâr ağabeylerimizden birisidir. Şimdi sağlık problemleri var. Zamanında ciltler dolusu Risale-i Nur eserlerinden yazıp muhtaçlara yetiştiren Ömer Kuş, Dinar'ın Baraklı Köyündendir. Türkler hakkında bir soru soran köyün hocası Süleyman Sarı ve matbaa gibi Nurları yazıp çoğaltan—aslında Tavaslı olan—Mehmed Çavuş vesilesiyle, Baraklı Köyünün adı *Emirdağ Lâhikası*'nda iki yerde geçmektedir. Ömer Kuş'un dava arkadaşı Tavaslı Mehmed Çavuş'un soyadı Uzun-demir'dir. Mehmed Uzundemir hakkında kimlik bilgilerini Denizli Mahkeme tutanaklarından aldım. Ömer Ağabey köyleri Baraklı'da Hasan Atıf Egemen Ağabey'imizin iki seneyi aşkın bir süre kaldığını ve köyde çok risale yazdığını anlattı bize. Bunu biliyorduk, teyidini almış olduk.

Ömer Kuş ve *Emirdağ Lâhikası*'nda adı geçen iki arkadaşı, Afyon Mahkemesinin ilk celsesi hariç, diğerlerinin tamamını takip etmişler. Duruşma salonuna giremeseler de dışarıda olup bitenleri görmüşler, o anları yaşamışlar. Bize anlatılan ayrıntıları kıymetli gördük.

Ömer Ağabey, Üstad Hazretlerini çok ziyaret ettiğini, ayrıca başta Tâhiri Mutlu ve Zübeyir Gündüzalp Ağabeyler olmak üzere o dönemde hizmet eden bütün ağabeylerle sıkı münasebeti olduğunu anlattı. Tâhiri, Zübeyir ve Büyük Ruhlu Küçük Ali Ağabey'den bazı hatıralar aktardı. Kendi evine yapılan bas-kınları da anlattı...

Ömer Ağabey epey zamandır Nazilli'de ikamet ediyor. 23 Mayıs 2012 tarihinde Nazilli'de Ömer Kuş Ağabey'in evindeyiz. Vardığımızda çok hasta idi. Daha sonra ikinci bir ziyaret daha yapıldı Ömer Ağabey'e. Kayıtları Nazilli'den Ömer Doğru ve Mustafa Yüksel Kardeşlerimizin yardımıyla yaptık. Bu iki kardeşimize destekleri için çok teşekkür ediyorum.

NOT: Hatıralar yazılıp düzenlendikten sonra Ömer Kuş'a tashih ettirdik. İkinci bir tashihe daha ihtiyaç duyuldu ve bu da yaptırıldı. Ömer Ağabey bu ikinci tashihten 11 gün sonra 14 Şubat 2014 tarihinde Cuma günü 90 yaşında iken ebedi âleme göçüp gitti. Hastaydı zaten. Dua ve helallik istemişti. Hasta, yorgun ve yaşlı olmasa daha fazla ayrıntı alabilirdik ondan. Ama Ömer Ağabey bu dünyada değil artık. Daha bir kelime bile alamayız ondan. İyi ki gitmişiz yanına. Bir kere daha anladık ki bu çalışmalar için acele edilmeli. Ağabeyimize Allah'tan rahmetler niyaz ediyoruz. Ruhuna El Fatiha...

ÖMER KUŞ ANLATIYOR:

Afyon'un Dinar Kazasının Baraklı Köyünde 1340 yılında doğ-

muşum. Nüfusuma 1920 olarak yazmışlar. Mesleğim çiftçilik. 1973 senesinde Nazilli'ye geldim ve yerleştim. Halen Nazilli'de ikamet ediyorum. Şimdi evde yalnız yaşıyorum, kendi işlerimi kendim yapıyorum. Üstad'la ilk görüşmem askerden geldikten sonra 1948 yılında Afyon Mahkemesinde oldu. Afyon Mahkemesinin duruşmalarından ilki hariç diğerlerinin hepsine gittim. Üstad'ı ilk olarak orada gördüm, elini öptüm, duasını aldım. Biz mahkemeyi dinlemek için gitmiştik, fakat mahkeme salonuna almadılar bizi. Mahkemeye giremedik ama dışarıda beklerken olan biteni gördük. Daha sonraları Bediüzzaman'ı defalarca ziyaret ettim. Risale-i Nur hizmetlerine yazı ile dâhil olduk daha çok. Tâhîrî, Hüsrev, Zübeyir ve diğer ağabeylerle çok beraberliğimiz oldu. Demokrat Parti zamanında 1953 senesinde iki sefer evimde arama oldu. Bir sefer Dinar'da mahkemem oldu. 1957'de kitaplarımızı iade ettiler. Dört sene sürmüştü o mahkeme.

Bediüzzaman'ın elini öperiz ama tarikatına girmeyiz

Askere gitmeden evvel 1941 senesinde "Bediüzzaman" adını duyuyordum. Bu sebeple Üstad'ımıza çok muhabbetim vardı. Hatta evliyalardan filan bahsettiklerinde "Siz Bediüzzaman'ı bir görseniz; işte Bediüzzaman şöyledir, böyledir..." diye anlatılırdı bize. Kırk altı ay askerliğim var. Askerden geldik, mevlid gibi bir sohbet oluyordu. O zaman Üstad'ımız Bediüzzaman Emirdağ'ında idi. Üç arkadaş "Gidelim elini öpelim, fakat tarikatına girmeyelim, duasını alalım" diye kendi aramızda konuştuk. O sırada Isparta'nın Kuleönü Köyünden Hafız Mustafa diye biri çıktı geldi. Ona "Biz Emirdağ'ına Bediüzzaman'ın yanına gideceğiz duasını alacağız, elini öpeceğiz, yalnız tarikatına girmek istemiyoruz" dedik. O dedi ki "Şeyhliği, tarikatçılığı bırakın. Ben çok kitap getirdim. Bunları alın okuyun,

ondan sonra Bediüzzaman'ın yanına gidin. Şu anda Bediüzzaman'ın yanına gitmek yasak zaten" dedi. Getirdiği kitaplar Osmanlıca Risale-i Nur. Bir kişiye iki kitap getirmiş. İki buçuk lira tanesi, ikisi beş lira... Herkes birer kitap aldı. Afyon Mahkemesinden önceydi bu iş.

Bizim Baraklı Köyünde Mehmet Çavuş²⁹ vardı. Hiç gözü-nü kırpmadan gece sabahlara kadar okuduğunu bilirim ben onun. Mehmet Çavuş Sultanhisar'a Hasan Atıf Hoca'nın yanına yazı öğrenmek için gitmişti. Atıf Hoca da 1952 senelerinde bizim köye gelmişti. İki üç sene Baraklı'da durmuştu. Hatta Atıf Hoca bizim köyde iken evlendi. Homadan evlendi. Atıf Hoca'nın yazısı çok güzeldir. Mehmed Çavuş'un³⁰ yazısı da hemen hemen aynı ayardadır.

Üstad'ı ilk görüşüm Afyon Mahkemesinde oldu

Üstad'ın elini öpmeye bugün gidelim, yarın gidelim derken 1948 senesinde Afyon Mahkemesi başladı. Gidelim dedik. Birinci mahkemeye gidemedik, orak zamanıydı, ikincisine gittik. Afyon Mahkeme duruşmalarının bu ilki hariç hepsine gittim ben. Mahkemenin yirmi ay kadar sürdüğünü hatırlıyorum.

Afyon'a ikinci duruşma için Baraklıdan Ben, Tavas'tan

²⁹ Mehmed Çavuş'un adı *Emirdağ Lâhikası*'nda şöyle geçiyor: "Dinar Baraklı köyünden Mehmed Çavuş ve kardeşi bir adamla beraber yanıma geldiler. Pek ciddi gördüm, sonra bana bir mektubunda bir şey yazıyor ve bir parça mektubunu liffen gönderiyorum. Bu kardeşimiz bazı şeyler soruyor. Risale-i Nur suallere ihtiyaç bırakmıyor. Ve benim bedeline her şeye cevap veriyor." (Emirdağ Lâhikası, s. 437)

³⁰ Mehmed Çavuş'un 1948 Afyon Mahkemesinden önce 1943'de gerçekleşen Denizli Mahkemesi sırasında aynı hapishanede yattığı ve orada Hz. Üstad'a hizmet ettiği şu ifadelerden anlaşılmaktadır: "Bizimle çok alakadar ve hapishanede görüştüğümüz veya bana hizmet eden Beylerbey'i Süleyman ve Tavaslı Mehmed Çavuş gibi ne kadar dostlar varsa, hepsine çok selâm ediyorum ve her vakit manevî kazançlarımıza ve dualarımıza dâhildirler." (Emirdağ Lâhikası, s. 88-89)

Mehmed Çavuş ve köyümüzün hocası Süleyman Sarı³¹ olarak üç kişi gittik. Yalnız hocaya Süleyman Sarı deseniz kimse bilmez. Ona köyde Sarı Hoca derlerdi. Neyse Mahkeme binasına vardık. Meğer Üstad'ımızı erken getirirlermiş mahkemeye. Sabahleyin yedi gibi getirirlermiş, millet kalabalık olmadan. Biz saat dokuza yakın vardık. "Eyvah geç kaldık, keşke iki saat evvel gelseydik" dedim. Sonra baktım, Üstad'ı getirmişler, kapının ağzında bir sandalye vermişler, oraya oturtmuşlar. İlk defa görüyorum. Orada Bediüzzaman kimdir diye sormaya lüzum yok zaten. Fotoğrafları var ya; cübbesi, sarığı ile aynı gördüğün gibi. Hiç bize benzemiyor yani.

Mahkeme kapısı açıldı. "Buyur Efendim" dedi kapıcı, içeri aldı Üstad'ı. Sonra talebelerini de aldılar. Kaç kişi varsa. Tam bilemiyorum ama tahminen yetmiş, seksen kişi vardı mahkûm talebeler. Kalabalık alabildiğine... Çok kalabalıktı. Polisler var, jandarmalar var. Üç tane de avukat girdi. Onların içinde bir tek Abdurrahman Şeref Laç vardı tanıdığım. Mahkeme binası üç katlıydı galiba, yukarı katta yani üçüncü katta oluyordu mahkeme. İçeride yarım saat kadar durdular, Avukatlar ellerinde dosyalarla çıktılar dışarı. Mahkeme akşama kadar sürüyormuşda, o gün için nedense erken paydos olmuş. Dışarıda halk onlara doğru hücum etti. Ben diyeyim üç yüz kişi; sen, de bin kişi. Omuz omuza insanlar. O kalabalığa ben de gittim, ama sonra "Ben Üstad'ın elini öpmeye geldim" dedim kendi kendime, geri geldim. Mehmed Çavuş'la beraber mahkeme kapısının önünde dikeldim. Üstad'ımız daha içerdeler. 40-50

³¹ Baraklı Köyünden Süleyman Sarı'nın adı Emirdağ Lâhikasında bir sorusu dolayısıyla şöyle geçmektedir: "Dinar'ın Baraklı lınanı Süleyman'ın ehemmiyetli mektubuna karşı yazınız ki: Türkler hakkında senâ-i Peygamberî muhakkaktır. Birkaç yerde Türklerden ehemmiyetle bahsetmiş; hadis var. Fakat bu hadisin hakikî sureti ne olduğunu, yanında kütüb-ü hadisiye bulunmadığından bilemiyorum. Fakat mânâsı hakikat ve Türk milletinin senâ-i Peygamberîye mazhar olduğu hakikattir. Bir nümunesi Sultan Fâtih hakkındaki hadistir." (Emirdağ Lâhikası, s. 404)

dakika kadar geçti. Sonra yanımıza Süleyman Sarı Hoca da geldi. İki de biz üç kişi dikiliyoruz. Kapı açıldı, Üstad'ımız çıkı-verdi. Kimse yok. Bizim üçümüzden başka hiç kimse yok; Üstad'ımızın yanında da kimse yok. Biz orada Üstad'ımızın elini öptük. Üstad'ımız bizi okşadı. İcab eden hürmetleri gösterdik. Bir de baktık talebeler oradan bir boşaldı ki, iki talebe Bediüzzaman'ı kollarına alıverdiler, aşağı indiriyorlar. Gidiyor gayri Üstad. Üstad'ın cübbesinden tuttum, koyuvermeyeceğim gayri, aşağıya kadar ineyim istedim... Ayağım bir tökezlese tamam, elli kişi üzerimden geçecek. Düşeni altta çiğneyecekler yani. Üstad'ı ilk görüşüm böyle oldu.

Afyon'da son duruşma gece yarısına kadar devam etti

Bir sonraki mahkemeye erken gittik. Üstad'ı yine getirip salonun kapısında bir sandalye vermişler, oturtmuşlar. Son mahkemenin gününde zemheri, kış günüydü. Ocak veya Şubatı. Ne kadar ziyaretçi varsa dışarı çıkardılar polisler. İçeri dinleyici alamadılar. Çok kalabalıktı. İçerisi ancak mahkûmlara yetiyordu.

Mahkeme cumartesi günüydü. Duruşma sabahtan beri başlayıp öğlen ve akşam paydosu olmadan devam etti. Öğle yemeğine gitmek yok. Ne hâkimi, ne savcısı ne de Üstad. Akşam namazı vaktinde yine yok. Ben o gün için alaturka saat kullanıyordum. Saat tam dört oldu. Akşam ezanı dört saat geçti yani. İnönü emir vermiş, mahkeme hitam olsun diye, onlar da bitirememişler. Cumartesiydi, ertesi günü Pazar. Bir gün talik ettiler, Pazartesine.

Her iki saatte bir jandarma değişiyor. İkisi yukarı çıkıyor, diğerleri inip geliyor. Biz dışarıda bekliyoruz. İki saat sonra iki jandarma geldi. Millet toplandı "Ne oldu?" dediler jandarmalara. "Bu mahkeme kolay kolay bitmez" dedi jandarmalar. "Bu

hâkimlerle, savcı sabaha kadar ölmezlerse bir daha ölmezler gayri” dediler. Sonra jandarmalardan birisi: “Biri ayağa kalktı, birkaç söz söyledi orada ‘Bir komünist devletin de bile olsa, Avrupa’da da olsa böyle bir zulüm, böyle bir haksızlık hiç görülmemiştir. Bu ne kanunsuzluktur. Nerdeymiş bu kanun...’ diye konuştu.” Jandarmalar anlatıyor bunları bize. Ahmed Feyzi rahmetli imiş bunu söyleyen. Hatta Üstad’ımız Ahmed Feyzi’ye fazla ileri gitme demiş. Bunları sonradan öğrendik tabi biz.

Said Nursi Hazretleri 1948 Afyon Hapishanesinde kendisine verilen sandalye önünde

Üstad'ımız Afyon hapsinden çıktıktan sonra tekrar Emirdağ'ına gitti. Isparta'ya 1953 senesinde geldi. Zübeyir, Bayram, Tâhiri, Sungur, Ceylan Emirdağ'ında Üstad'ımızın yanında idiler. Sonra Isparta'ya geldiler. Isparta'da Üstad'ımızla çok görüştüm. Isparta'daki görüşmelerimizde Üstad "Kalemlerinizi yazıyor mu, sen ne yazıyorsun?" diye soruyordu bize.

Zübeyir: "Bir müjdecî gelse 'sen Risale-i Nur talebeliğine kaydedildin' dese yedi kat semalara bağıracağım"

Afyon'a ilk gidişlerimizde gayri bu anlatacağım hadise. Daha yeniyiz. Ben bir mest aldım. Baktım Tâhiri amcanın mesti aynı benimki gibi. Yalnız onunkinin altında kösele taban yok. Benimki köseleli. Üç tane de delik koymuşlar tabana süs için, ayağımda o mest var. Bir de yedi liraya kadife bir şapka aldım, aldım ama yarım kuzu parası. Bir kuzu on beş lira. Kasket ama kıyları körüklü, siperliği o biçim.

Kaldığımız handa orta yerde bir hoca oturmuş, kim olduğunu bilmiyorum. Oradan Zübeyir diye çağırdı. "Gel bakalım şu yarınki müdafaayı bir oku bakalım" dedi. Zübeyir Ağabey okudu; "Bir müjdecî gelse, bana dese ki 'sen Risale-i Nur talebeliğine kaydedildin, Nurcu oldun' dese bana, mahkeme benim gözüme hiç gözükmüyor. Yedi kat semalara bağıracağım; ben Nur talebesiyim, Nuncuyum, Nurcu diye. Mahkeme ne oluyor ki, ben nasıl olur da ben Nur talebesi değilim diyebilirim burada. Asla! Onlar bizim tüyümüzün bir tanesini bile elleyemez, dokunamaz" diye biraz bu müdafaadan okudu.

Aynı hoca bana "Gel bakalım, mestlerin mübarek olsun" dedi. "Sağol hocam" dedim. "Senin bu mestin ile namaz kılınmaz. Şuradan bastığın zaman hava geçmeyecek içinden. Bu tabandaki deliklerden hava geçer. Çok tüylü halı üzerinde olursa belki... Bunları düzettireceksin. İkincisi bu şapkayı giyme-

yeceksin” dedi. “Şimdi bu şapkayı ben sana at diyeceğim, çok para vermişsin. Bunun şu siperliğini atacaksın. Bir de terziye götüreceksin, şu kenarları içine kıvırtacaksın, güzel bir takke olur” dedi.

Zübeyir Ağabey’e bir daktilo alacaktım

Zübeyir Ağabey bizim Baraklı köyüne geliyor, müdafaalar yazıyordu, Osmanlıca yazıyordu. Biz daha Osmanlıca bilmiyoruz. Zübeyir benden üç yaş büyüktü. O 1337’li, ben 1340’lıyım.

Mehmet Çavuş’la biz Zübeyir Ağabey’e bir daktilo almaya karar verdik. Gittik Isparta’ya satıcıya. Bir daktilo yüz yirmi lira. Biraz daha iyisi var yüz elli lira. “Bunun hangisi güzel?” dedik. “Canım kendiniz bilmiyorsunuz, anlayan birini getirin” dedi satıcı. Paramız vardı o zaman. Gayri yirmi liraya ayakka-bı, yedi liraya şapka alırsak, yüz yirmi liraya bir makine almaz mıyız canım. O paramız da gitti sonra, elimizde bir şey kalmadı ya. (gülüyor).

Amma ben daktilo yazmasını bilmiyorum. Yalnız kafaya şunu koydum; Ya Dinar’a, ya da Çivril’e gideceğim, yazıcının birine biraz para vereceğim, yanında bir-iki ay staj göreceğim, daktiloda yazmasını öğreneceğim.

Neyse daktilo için pazarlık ettik geldik Zübeyir Ağabey’e. Dedim “Ağabey mesele böyle böyle. Biz bir daktilo alacağız, ben staj göreceğim, kullanmasını öğreneceğim...” Şöyle durdu, durdu “Nereden öğrendiniz siz bu lafları. Daktilo almasını, yazmasını... Bunu öğreneceğinize Kur’anı Kerim eski harfle yazılmış. Arapça da değil, Allah Kur’an’da bu harflerle emretmiş, Allah kelamı olan bu harflerdir. Bizim altı yüz senelik Osmanlı Devleti’mizin yazısı var, bunlara çalışın” dedi. Bir de “On beş lira şapkaya, on beş lira meste verdiğin gibi, şimdi gi-

dip daktilo için de bir sürü para verme yine” dedi. “Peki, Ağabey öyle yapalım” dedik.

Sonra hakikaten geldim Sultanhisar’a, Mehmet Çavuş—ki daktilo pazarlığını onunla yapmıştık.—Allah razı olsun ondan, orada Osmanlıca’yı öğretti bize.

Jandarma evimi aradı, hamamlığın içindeki taşın altını bile görmek istedi

1953 senesinde bizim Baraklı köyünde dersler başladı. Bu sırada evler arandı. Jandarmayı kapıya dikiyorlar evleri arıyorlardı. Bir iki arkadaşımızın evinde Risale-i Nur buldular. Biz hemen risaleleri sakladık. Üç gün sonra bir daha geldiler. Bende bir Kur’an-ı Kerim ile evlenme hakkında Mürşid-i Müteehhilin kitabı kalmıştı, onları yakaladılar.

Köylerde şimdiki gibi evler yok, eski yer evleri vardı. Bu evlerde hamamlık vardır, ufak bir yer. Koca bir taş var hamamlıkta, altı çamur. Jandarma kumandanı geldi, hamamlık kapısını açtı “Bu taşı kaldır” dedi. “Ne olacak?” dedim. “Kitap arıyoruz” dedi. (Ömer ağabey gülüyor) “Buraya kitap konur mu yahu? Bu yaptığınızı bir Hristiyan bile yapmaz” dedim. Arpa, buğday, un çuvallarını aradılar. Benden bu iki kitabı aldılar. Kur’an-ı Kerim’i ben askerde iken almıştım. 1925 senesinde basılmış. Jandarma kumandanı ifade alıyor muhtar odasında; “Nasıl olur yahu 1925’de Kur’an-ı Kerim basmak yasaktı Türkiye’de. Şuna bak 25’de Kur’an-ı Kerim basılmış Türkiye’de” diyordu. “Bana ne soruyorsun sen, basan matbaaya git sor” dedim.

Mahkemeye gittik. Orada da aynı şekilde ifademizi aldılar. Kur’an-ı Kerim’i geri verdiler, Mürşid-i Müteehhilin kitabını vermediler. Dört sene sürdü bu mahkeme. 1957’de beraat kararı verilince gittik, herkes kitabını geri aldı. Sonra artık 1960’a kadar Üstad’ımızın yanına daha serbest olarak gittik-geldik.

Üstad 'kader kanunu', 'kaza kanunu', 'ata kanunu'nu anlattı bana

Kader meselesini yazarken bir meseleyi anlayamadım. 'Kader Kanunu', 'Kaza Kanunu', 'Ata Kanunu' bir de 'Rahman Kanunu'. Sayfada bu yazılıydı. O yaprağı aldım, Üstad'ın yanına Isparta'ya gittim. Orada 20 kişi kadar vardı. "Üstad bana sen niye geldin?" dedi. "Bu sayfayı getirdim, anlayamadım" dedim. Üstad sayfaya bakınca "Burada dört satır var, sen bunları anlayamamışsındır" dedi. Ve "Kader, yazılan kanundur. Kaza, yazılan kanunun infazıdır. Ata veya Rahman ise, kanunun o hükmünün kalkmasıdır" dedi.

Bazı günahlar vardır, insanı cennete götürür

Üstad'dan ayrıldıktan sonra elimdeki kâğıtla Kuleönü'ne Büyük Ruhlu Küçük Ali Ağabey'e vardım. "Ben Üstad'ın yanından geliyorum" dedim, kâğıdı gösterdim. Üstad'la konuşmamızı anlattım.

Büyük Ruhlu Küçük Ali Ağabey'le biraz sohbet ettik. Dedi ki: "Bazı günahlar vardır, insanı cennete götürür." "Ağabey günahlar cehenneme götürür, sen cennete götürür dedin" dedim. "O günah işleyen tövbe istiğfar için ellerini açar 'Yâ Rabbi! Yaptım gayri ben bu suçu. Beni affet!' dediği zaman vücudu titrer, gözlerinden yaşlar akmaya başlar, tüyleri dikilir. Allah da böyle gözyaşlarıyla tüyleri dikileni, kendinden geçeni çok sever. Öteki adam 'Yâ Rabbi, elhamdülillah beş vaktimizi kılıyoruz, günah da işlemiyoruz, böyle güzelce yaşıyoruz' der. İşte bu mağrurluktur" dedi Büyük Ruhlu Küçük Ali Ağabey. Onun ifadeleri böyle.

Büyük Ruhlu Küçük Ali Ağabey sonra dedi ki: "Bir nokta daha var. Adam diyelim akşam namazını kıldı. Abdesti bo-

zulmadan sedirindeki yastığa dayandı, tefekkür edip duruyor. Ama Süfyan'ı, ehl-i küfrü de çok seviyor. Olmadı işte şimdi. O, yaptığı ibadetle, taatla öyle kendini kurtaramaz. Çünkü onları kim severse, onların cürmünün aynısı kendi defterine geçer. Bu günahların altından kalkılır mı?" Kendin işlersin günahı; o ayrı bir şey. Fakat memleketten Kur'anı kaldırmaya çalışanlara muhabbet; onların günahı senin amel defterine geçer. İşte böyleler namazını kılıyor ama dostunu düşmanını bilmiyor. Böyle yaşayanlar çok tehlikededir" dedi Büyük Ruhlu Küçük Ali Ağabey. Büyük Ruhlu Küçük Ali Ağabey'in, ağabeyi Sarı-bıçak Mustafa da büyük evliyaydı.

İslamköylü Hafız Ali Ağabey bizim Baraklı köyüne yakın bir köyde imamlık yapmıştı. Ben o zaman askerdim. O yüzden Hafız Ali Ağabey'i göremedim. Ama bizim köylüler onu iyi tanırlardı.

"Hizmet için para falan kabul ediliyor mu, bilmiyordum"

Şöyle bir hadise oldu: 1957 senesinde Mehmet Çavuş'a bir aile (hanım) aramaya gittik Isparta'ya. Bizim kendi köyümüzün hocası Süleyman Sarı da vardı yanımızda. Üçümüz Nuri Benli'nin otelinde yattık gece. Sümerbank satış mağazaları vardı, kaput falan satılırdı orada. Sabahleyin önce Sümerbank'a gittik. Hoca bir şey alacaktı, istediğini bulamadı. Ondan sonra Üstad'ın kapısına vardık. Tâhirî amca "Geç kaldınız Üstad gezmeye gitti" dedi. "Sümerbank'a girdik biz" dedi hoca. "Sümerbank gezmeye gitmezdi, yerinde dururdu, sabahleyin önce Bediüzzaman'a gelecektiniz, ondan sonra Sümerbank'a gideceksiniz. Bu iş yanlış olmuş" dedi. Yarenlik nasıl açılır biliyordu; "Evvela Sümerbank'tan maddiyatı göreceksiniz, Sonra Bediüzzaman'a geleceksiniz. Bu iş yanlış olmuş. İnsanlar maddiyata fazla heves ediyor. Biz de sizin gidiydik" dedi. Sonra da

“Ben eskiden bağların, üzümlerin, pekmezlerin öşrünü, bedelini vermemiştim, borcum vardı. Bir dönüm arazi sattım, onun kazasını yaptım, paraları ödedim” dedi. Ben dedim “Tâhîrî amca bizim de vardır borcumuz. Biz size versek, siz de Risale-i Nur hizmetinde kullansanız olur mu?” dedim. “Olur” dedi. Biraz para çıkardım verdim Tâhîrî amcaya. Ben o zamana kadar hizmet için para falan kabul ediliyor mu, edilmiyor mu daha bilmiyordum. Öğrenmiş oldum.

Üstad’ın odasında peygamberler şeceresini gördüm

Ben Üstad’ın kaldığı eve gittikçe görürdüm. Üstad ayrı odada, ağabeyler ayrı odada İki katlı ranzalarda kalırdı. Tâhîrî amcalar, yemekte, diyelim Bulgur pilavı yiyorlar, bir tane bulgur tanesi kalmıyordu tabakta. Sıyrıp, sünnetliyorlardı.

Tâhîrî Amca Üstad yokken bana Üstad’ın odasında bir şey gösterdi. Şecere gösterdi. Bu şecereyi şimdi hiç bilen, gören yok. Üstad’ın odası çok küçük değildi. Bir duvar olduğu gibi harita, şecere yani. Orada Âdem Aleyhisselamdan, Peygamberimize kadar gelen bütün peygamberlerin şeceresi varmış. Bir duvar bütün, yanındaki duvarda da yarımı var. Bir buçuk duvar. Bunu iyi gördüm. Tâhîrî amca bana. “Peygamberimizden gelen nesiller değil. Peygamberlerin şeceresi” dedi. Hatta sordum “Bu şecere Üstad’ımız Bediüzzaman’ın kendi yapmasıdır” dedi. Bu şecereyi sonradan çok sordum, ortalıkta yok şimdi.

İçişleri Bakanı Namık Gedik’in emri

Tâhîrî amca anlattı bana: “1959’da beş aydan beri Üstad’ı çıkarmıyorlardı. Bir gün Üstad “Arabayı hazırlayın Ankara’ya Menderes’in yanına gideceğiz’ dedi. Buradan, Isparta’dan gittiler. Tam Ankara’ya girerken polisler arabanın önüne geçmiş-

ler, durdurmuşlar. ‘Efendim nereye gidiyorsun, nasıl oldu da buraya kadar gelebildiniz? Beş buçuk aydan beri İçişleri Bakanını Namık Gedik’in sıkı emri var. Said Nursi evinden dışarı çıkmayacak diye emir üzerine emir verdi’ demişler. Üstad ‘Ben Namık Gedik’in yanına değil, Menderes’in yanına gidiyorum, başka yere gitmiyorum, görüşüp geri döneceğim’ diyor.” Bunlar Tâhîrî Amcanın lafları. “Polisin biri ‘Hocam herkesin duyduğu, gazetelerin yazdığı, beş buçuk aydır İçişleri Bakanının dışarı çıkmama emrini bir Başbakan duymamış mı? Duymaz mı hiç Menderes demiş. O zaman Üstad’ımız elini şöyle çevirmiş, ‘Çevir taksiyi geriye. Menderes... böyle olacaklar..’ demiş.” Tâhîrî amca böyle söyledi bana. İşte Üstad’ın elini sallayivermesiyle kısa bir müddet sonra Menderes gitti...

Hitler ve Menderes

Tâhîrî amcanın ifadesi: “Üstad iki kişiye çok dua etti. Birisi Almanya’nın Hitler’i, diğeri de Menderes. Birisi Kominizmi, diğeri Süfyanizmi kaldırsın diye her ikisine çok dua etti” dedi bana Tâhîrî amca. Tâhîrî amcanın ifadesi bu. “O da söze bakmadı, bu da söze bakmadı. Rusların mazlum insanlarını, kadınları, yaşlıları derelere doldurup, tank geçirdiler üzerlerinden. Bu zulüm Almanya’nın geri dönmesine (mağlup olmasına) sebeptir. “Döndü kâfir geriye” demiş Üstad. “Menderes de bindiği dalı kesti, Menderes de gitti” diyor.

Üstad’ın Urfa yolculuğu

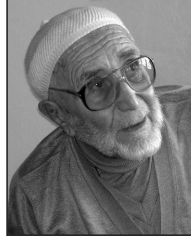
Sene 1960. Isparta’ya yine Üstad’ı ziyarete gitmiştim. Bir gün önce gitseymişim Üstad’ın Urfa’ya gittiği güne denk gelecektmiş. Sabahleyin gittim, kapıyı çaldım, Tâhîrî Mutlu amca çıktı. O, Allah kabul etsin çok risale yazmıştı. Onun pekmezini,

evini satıvermiştim ben. Hemen anahtarı kapının altından bana attı, “Gir içeri. Ben çıktım mı hemen anahtarı alıp meydanlığı gelirsin. Hemen gel yoksa seni yakalarlar, bir şey de diyemezsin” dedi. Sonra “Üstad Gecedan ‘arabayı hazırlayın’ dedi bize. ‘Araba bozuk efendim’ dedik. Gönlümüzden geçmiyordu gitmesine. Üstad’ın yaşlılığı, hastalığı vardı ya. ‘Araba bozuksa başka araba kiralayın, muhakkak gitmemiz lazım’ dedi. Dün sabah gitti Üstad’ımız” diye anlattı Tâhirî amca.

Tâhirî Amcanın pekmezini, hoşafılık eriklerini çok satıverdim

Tâhirî amca Atabeylidir. Eskiden Ağrus derlerdi Atabey’e. Tâhirî amca iki sefer Belediye Reisliği de yapmış. Ailesi vefat etmişti. Çok takvalıydı. Tâhirî amca sükutidir. Çok büyük bir evliyadır. Çok yakınlığım oldu kendisiyle. Tütün getirirlerdi bizim köylüler oradan. Tâhirî amcanın pekmezi, hoşafılık erikleri vardı, onlardan çok satıverdim.

Şimdi gülüşeceksiniz ama bir şey anlatayım size: Isparta’nın pekmezi güzel olur, koyu olur, kaşıkla karma helva gibi yersin. Parasıyla ben de alırdım o pekmezden. Bir seferinde Tâhirî amca bizim evde misafirimizdi. On kiloluk kadar bir bakracımız vardı, pekmezi ona boşalttık. Sonra gördüm, ufak bir fare ona düşmüş mü... “Eyvah!” dedim, ama Tâhirî Ağabey’e bir şey demedim. Köyün hocasına vardım “Böyle böyle pekmeze fare kaçmış” dedim. “O olmaz, yenmez gayri. Ona su katacaksın, kaynatacaksın, indirip bir daha su katacaksın, bir daha kaynatacaksın” dedi. “Bunu biz yapamayız” dedim. Aradan bir iki ay geçti. Pekmez ağda derler bizde, öyle olmuş. Katıydı zaten, iyice katılaşmış. Hocaya gittim söyledim. Hoca “Deseydin bana, ben pekmezi sulu olarak anlamışım. Koyu olduğunu bilseydim; o farenin pisliği dağılmamıştır yarım kilosunu atın kalanını yiyin derdim” dedi. Kabahati attı bana.

(1931-)

Refik Ağır

AVUKAT GÜLTEKİN SARIGÜL “Ömer kardeş, Burdur’da Hz. Üstad’la görüşmüş yaşlı bir ağabeyimiz var. Onun hatıralarını mutlaka kaydetmelisin” dedi. Çantamızı, kameramızı aldık düştük Burdur yollarına. Refik Ağır Ağabey bizi evinde karşıladı. Uzun sohbetimiz ve sorularımız oldu; hepsini kaydettik. Refik Ağır, önce Bediüzzaman Hazretleri’nin Burdur’da kaldığı mekânlardan bahsetti. Daha sonra Emirdağ’da yaptığı kendi ziyaretini ve Üstad’ın Ceylan Ağabey’le beraber Burdur’a gelişini anlattı.

Üstad Hazretleri Refik Ağabey’e ve yanındakine “Seni Burdur’a, seni de Çivril’e vekil tayin ediyorum” deyince, Refik Ağabey paniğe kapılıyor ve “Efendim biz yapamayız, ağır mesuliyet yüklüyorsunuz bize” deyiveriyor. Muktezayı hale göre müdebbirlik vasfı zirvede olan Hz. Üstad hemen, “Yapabildi-

ğiniz kadar, yapabildiğiniz kadar yapın” diyerek ipi gevşetiyor. Demiyor “Vekâleti geri aldım”, demiyor “İlla yapmanız lazım”, “O zaman niye geldiniz buraya” da demiyor. Boş testileri misafirlerin ellerine vererek göndermek ise, tedbir melekесinin şahikası... Ayrıntılarda büyük mesajlar var...

Av. Bekir Berk ile Mustafa Ezener Ağabeylerin, Refik Ağır'ın evinde sabaha kadar müdafaa hazırlayıp, hiç uyumadan Burdur Ağır Ceza'ya duruşmaya gitmeleri ve ertesi gün başka bir mahkemeye yetişmeleri, nasıl bir fedakârlıktır, nasıl bir kahramanlıktır; bunu kelimelerle sayfaya döküp canlandırmak mümkün olamadı doğrusu...

Refik Ağabey ve Av. Gültekin Ağabey'e—kendisiyle ilgili kısımları—danışarak hatıraların son şeklini verdim.

REFİK AĞIR ANLATIYOR:

1931 yılının Mart ayında Burdur'da doğdum. İlkokulu bitirdikten sonra, iki sene içinde hafızlığımı tamamladım. Sonra saatçilik mesleğine başladım. On altı yaşında evlendim. 1948 ile 1952 yılları arasında Dinar'ın Yeşilhöyük—eski ismi Bozüyük—köyünde resmi imam olarak vazife aldım. O köyde Denizli'nin Çivril ilçesinin Homa nahiyesinden Hacı Hasan isminde çok mübarek bir kardeşimiz vardı, O bize Risale-i Nur'u tanıttı.

“Üstad'ımızın Burdur'da kaldığı yerleri yıktılar, düzlediler maalesef”

Üstad 1926 yıllarında Burdur'da sekiz ay kadar kaldı biliyorsunuz. Ben daha doğmamışım. Burdurlu olmam hasebiyle, Üstad'ın Garbi Anadolu'daki ilk mekânlarından ve rahmetli babamdan duyduğum, dinlediğim bazı hadiselerden bahseyim size önce.

Babam anlatırdı; biz aynı mahallede oturmuşuz Üstad'la. Bu mahallenin eski ismi "Divan Baba" idi. Mahallenin camisine de Üstad zamanında "Deli Baba Camii" deniyordu. Sonra "Divan Baba" dediler. Caminin karşısında "Divan Baba Türbesi" vardı. İşte oranın ismi bu Divan Baba Tekkesi'nden geliyordu. Bu caminin adını en son olarak "Abdullah Efendi Camii" olarak değiştirdiler. Babam şöyle anlatırdı: "Üstad önce caminin bir odası vardı, orada kaldı. Sonra caminin bitişiğinde küçük bir evceğiz vardı, orada kalmaya başladı. Üstad herkesi kabul etmez, bazen izin alınıp gidilir, sohbet edilirdi kendisiyle." Oraları, Üstad'ın kaldığı yerleri yıktılar, düzlediler maalesef. Sadece Cami ve Divan Baba Türbesi duruyor.

"Üstad'ımız Burdur'da iken evden çıkmaz, bazen çıkacak olursa karşıdan bir hanım gelse, hemen arkasını döner, o hanım geçinceye kadar ona ters dönerdi." Bunu da babam anlatırdı bize.

Hüsrev Ağabey bir sepet risaleyi bizimle gönderdi Üstad'a

1948 senesinden itibaren Dinar'ın Yeşilhöyük köyünde dört sene imamlık yaptım. Yeşilhöyük'te Çivrilili Derviş Alaş isminde terzi bir kardeşimiz vardı. Derviş kardeşimiz köyde terzilik yapar, ben de imamlık yapardım. 1950 senesinde Derviş'le beraber Üstad'ımızı ziyaret etmeye karar verdik.

Üstad Emirdağ'ındaydı. Biz önce Isparta'ya geldik, Hüsrev Ağabey'i ziyaret ettik. O mübarek ağabeyimiz "Sizin geleceğinizi biliyordum ben zaten. Üstad'ımıza yazılmış bir sepet eser var. Onları götürürsünüz değil mi?" dedi. "Peki" dedik. Bir mektup verdi. "Bu mektupla beraber sepeti alacaksınız, Emirdağ'da Çalışkan kardeşler vardır. Oraya gideceksiniz, onlar size rehberlik edecekler" dedi. "Peki Efendim" dedik, elini öp-

tük ayrıldık. Trenle Afyon'a, oradan da otobüsle Emirdağ'ına ikinci üzeri vardık. Otele gittik, sepet elimizde. Otelci "Hoş geldiniz, ziyaretçi misiniz?" dedi. Hemen uyandık. "Ne ziyaretçi?" dedik. "Burada Bediüzzaman Hazretleri var, çok ziyaretçi geliyor da; yukarıda taharri memurları, polisler var, gelenleri tespit ediyorlar. Ziyaretçi misiniz?" dedi. "Ticaretçiyiz" dedik. Yukarıda odamızı gösterdiler. Sepeti ortaya koyduk, oturduk arkadaşla, kapı da daha açık. İçeriye hemen iki tane adam girdi "Beyler hoş geldiniz. Nerelisiniz?" dediler. Bunlar herhalde polistir diye düşündük. "Ben Burdurluyum, bu kardeşimiz de Çivirilli. Biz deri almaya geldik" dedik. 14 Mayıs 1950 seçimleri yakındı. "Biz mebus adayınız Afyon'dan" dediler. Demek taharri memurları değillermiş dedik ama yine de evham ettik.

Mektubu aldık, otelden çıktık, doğru Çalışkan kardeşlerin dükkânına gittik. Selam verdikten sonra mektubu verdik. "İsparta'dan geliyoruz, Hüsrev Ağabey'in selamı var, size emanet bir sepet var" dedik. "Nerde?" dediler. "Otelde, orada polisler var" dedik. Bize "Siz şöyle mahalle arasından kaybolun, biz gider alırız onu oradan" dediler. Otelci gelenlere kolaylık gösteriyormuş da polisleri ondan dolayı koymuşlar oraya. Bir saat kadar dolaştık, geldik. "Geçmiş olsun, sepet boşaldı, geri gitti. Üstad'ımızla da görüştük, yarın saat dokuzda sizi bekliyor. Otelin altında kıraathane var. Saat dokuzda bir kardeşimiz oradan geçecek, onu takip edin" dediler.

Üstad'ımız bize tedbir için boş testileri alın öyle gidin dedi

Sabahleyin saat dokuzda beş kala o kardeşimiz kıraathanenin önünden geçti, biz on adım geriden onu takip ettik. Üstad'ımızın evine götürdü bizi. Yirmi adım ötede de jandarma

karakolu var, girip çıkanlar kontrol altında. Göz hapsinde yani Üstad'ımız. O kardeşimiz, polis takibinde olduğumuz için "Ben şöyle eğilirim, siz beni bırakın geçin" dedi. Sağ tarafta bir eve girdik. Geniş bir avlu, ilerde tahtadan bir köy merdiveni var, oradan çıktık.

Cennet mekân Üstad'ımız odanın içerisinde karyolasının üzerinde oturmuş, gözlük gözünde, bizim getirdiğimiz kitapları önüne yığılmış, onları tetkik ediyordu. Üstad'ımızın sakalı yoktu. Yüzü nur gibiydi. Gözleri on sekiz yaşındaki bir delikanlının gözleri gibi pırıl pırıldı, ihtiyar gözü yoktu Üstad'da. Hemen elini öptük. "Hoş geldiniz evlatlarım" dedi. Hal-hatır sorduktan sonra "Sen nerelisin?" dedi. "Ben Burdurluyum, bu da Çivrilili" dedim. "Otelin oradaki polisler sizi görmediler mi?" dedi. "Görmediler Efendim" dedik. Risale-i Nur'un neşri, yayılması için okuyun, yazın, hizmet edin diye bazı tavsiyelerde bulundu. Sonra "Seni Burdur'a, seni de Çivril'e vekil tayin ediyorum" dedi. "Efendim biz yapamayız, ağır mesuliyet yüklüyorsunuz bize" dedim. "Yapabildiğiniz kadar, yapabildiğiniz kadar yapın" dedi (Refik ağabey ağlıyor). Orada bir sehpa vardı, üzerinde de çekirdeksiz kuru üzüm var. Ondan bir tutam aldı bize verdi. Fazla rahatsız etmemek için elini öptük, "Allahaismarladık Üstad'ım" dedik. Eliyle şöyle sırtımızı okşadı (ağlıyor). "Çıkarken boş testileri elinize alın öyle çıkın" dedi. Birer tane su testisi aldık elimize, doğru Çalışkan kardeşlerin dükkânına geldik. Testileri oraya koyduk. Testiler, takipte olduğumuz için, bir iş yapmak için gelmiş gibi tedbir içindi. Hemen gidip biletimizi aldık. O günkü çürük arabalarla Afyon'a, Afyon'dan trenle Dinar'a, oradan da imamlık yaptığım köyümüz Yeşilhöyüğe döndük.

Üstad'ımız Ceylan Ağabey'le beraber Burdur'a geldi

1956'da Üstad Burdur'a geldi. Biz Üstad'ımızla ikinci kere görüşmüş olduk.

Üstad'ımızın Burdur'a geleceği haberi verildi bana. Haberi veren Burdur'da Jandarma Başçavuşu olan İsmail Bey'di. İstihbarattan haber almış, bize bilgi verdi. İsmail Ağabey çok sağlam bir Nur talebesiydi. Burdur'da eski çarşının Buğday Pazarı diye bilinen bir yeri vardı. Sessiz, sakin, kimsenin pek uğramadığı bir yerdi orası. Biz, Üstad'la orada görüşelim diye haber saldık. O günlerde turfanda domatesler yeni çıkıyordu. Üstad'ımız hediye kabul etmez, biliyoruz ama hemen koştuk yarım kilo domates ben, yarım kilo domates de İsmail Ağabey aldı.

Burdur'da bir müddet avukatlık yapan Hüsameddin Akmumcu ve Refik Ağır

Sabah saat dokuz gibiydi. Biz varmadan gelmişler eski çarşının Buğday Pazarı yerine. Şimdi Isparta'da müzede sergile-

nen taksi ile bekliyorlar. Ceylan Ağabey şoför, Ceylan Abiden başka kimse yoktu Üstad'ın yanında. Ceylan Ağabey şoför mahalli tarafındaki kapıdan çıkmış, ayakta bekliyordu. Üstad ise arabanın arka koltuğunda oturuyordu, kapısı açıktı. Sırtında yorgan, başında sarık, gözünde gözlük oturuyordu Üstad. Vardık elini öptük. Dedik "Efendim hediye getirdik." "Bir şartla" dedi. "Bedelini alacaksınız, hediyenizi öyle alabiliriz" dedi. "Peki Efendim" dedik. Belinden keseyi çıkardı, açtı keseyi eskiden gümüş elli kuruşlar vardı. Siz bilmezsiniz onları. Elli kuruştan bir tane fakire, bir tane de İsmail Bey'e verdi. On dakika kadar orada konuştuk. Bize Burdur'daki hizmetleri, derslerin olup olmadığını sordu. Biz de dilimizin döndüğü kadar hizmetlerin, derslerin devam ettiğini anlattık. "Devam edin elinizden geldiği kadar" dedi. Risale-i Nur'un yayılması için dua etti. Tekrar elini öptük, gözyaşları içinde onları uğurladık. Ayrılırken el salladı bize. Artık ne tarafa gittiklerini bilemiyorum. Tahminim Isparta'ya gitmişlerdir. O elli kuruşu bereket parasıdır, harcamayayım diye ortasını deldim, çekmeceme koydum. Benim bir çırağım vardı, saatçi dükkânımı ona devrederken o çekmeceyi de ona vermişim. Tekrar geri isteyemedim. O paranın bereketiyle o yanımda yetiştirdiğim kardeşimizin üç oğlu vardı, üçü de doktor oldu.

Çok konuşan avukat

Burdur küçük yer, biz de belli insanız. Askerden geldim. Gel-diğim andan itibaren Burdur'un Nur Camii'ne imam, Kur'an Kursuna da hoca olarak verdiler beni. İhtilalden sonra Risale-i Nur'un baskı altında olduğu bir dönem. Çok baskı yapı-lıyordu. Sivil polisler "Siz toplantı yapıyorsunuz, Risale-i Nur oku-yorsunuz, yazı yazıyorsunuz..." falan diye devamlı baskınlar yapıyorlardı. Fakat biz tedbirli davranıyorduk.

1962 veya 63 yıllarından bir gün. Avukat Gültekin Sarıgül davalardan dönerken fakirin dükkânına geldi, oturdu. İmam-lığım yanında saatçiliğim de devam ediyordu. Hoşbeş konu-şurken iki tane sivil polis geldi "Dükkânı ve evi aramaya gel-dik" dediler. "Buyurun arayın" dedik. Dükkânı aradılar, sonra eve vardık. Polisler "Yahu geçen davada bir avukat var, amma konuşuyor, amma konuşuyor ha, konuşuyor da konuşuyor..." filan diye konuşmaya başladılar. Gültekin Bey'in Burdur'da girdiği Ağır Ceza davasından bahsediyorlar aslında. Evdeki arama bitti, zabıt tutuldu. Gültekin Bey de şahid oldu. İmza sırasında "Avukat Gültekin Sarıgül" diye imzasını atınca polis-ler uyandı. Hemen imzaları aldılar gittiler. O aramadan bir şey çıkmadı. Şimdi ben Gültekin Bey'i gördükçe "Çok konu-şan Avukat Bey" diye takılırım hep. Bazen o telefon eder "Ben, çok konuşan avukat" diye tanıtır kendisini. Şimdi güzel hatı-ralar bunlar. Gültekin Ağabey avukat olduktan sonra ilk mah-kemesine Burdur'da girmişti.

*Bekir Berk ve Mustafa Ezener sabaha kadar
hiç uyumadan müdafaa hazırladılar*

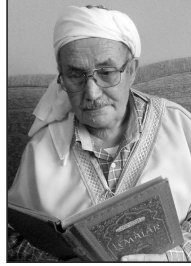
Sene 1965 olabilir. Mehmet Akın diye aynacı bir kardeşimiz vardı, onun mahkemesiydi. Bir gün önce Avukat Bekir Berk ile Isparta'dan Mustafa Ezener Ağabeyler bizim eve geldiler. Ertesi gün Ağır Ceza'da Mehmet Akın'ın davasının müdafaa-sı var. O davada ben yoktum ama davanın müdafaa-sını bizim evde hazırladılar. Sabahlara kadar hiç uyumadan Av. Bekir Berk ile Ezener Ağabey beraber hazırlayıp, yazdılar müdafaa-yı. Daktilo ile yazdı Bekir Ağabey. Ömer Bey hiç uyumadılar, ben de uyumadım. Sabah saat sekiz buçukta da Ağır Ceza'ya gittik. Avukat Gültekin Bey bizim evde yoktu o gece. Ama o da mahkemeye yetişti. Hem Bekir Bey, hem Gültekin Bey

müdafaasına girdiler. Onlardan Allah razı olsun, makamları cennetmekân olsun. Bekir Ağabey Burdur'a geldi mi zaten bize uğrardı her zaman.

Ben 1981-1985 arasında dört sene Medine-i Münevverede bulundum. O sırada Bekir Berk Ağabey Cidde radyosunda programlar yapıyordu. Ayda bir Cuma günleri Mekke-i Mükerreme'ye gelirdi. Bekir Ağabey oradaki nasip olan kardeşlerle ikinci katta sohbet yapardı. Biz de bu derslerde bulunurduk hep. Bir gün beni arabasına aldı, bütün ziyaret yerlerini gezdirdi, yemek yedirdi. Mekânı cennet olsun, böyle bir hatıramız oldu kendisiyle. O kadar fedakâr bir insandı.

Burdurlu Abdurrahman Cerrahoğlu Ağabey çok mübarek bir insandı. Kemalât sahibi, iyilik yapmasını seven, çok yumuşak fıtratlıydı. Abdurrahman Ağabey sonra İzmir'e gitti, daha fazla temasım olmadı. Babası Aşçı Hacı Ömer diye tanınmış, sayılan, sevilen muhterem bir insandı. Babasını iyi tanırım. Gayet güzel yemekler yapardı. Hatta onun bir yemek kitabı da var.

(1939-)

Rıdvan (Erdoğan) Utangaç

BURSA'NIN AKSU KÖYÜNDE Rıdvan Ağabey'in evindeyiz. Aksu Köyü yeşilliği ve bol suları ile bizi hayran bıraktı. Buna bir de Rıdvan Ağabey'imizin cömertçe ikramları eklenince... Erdoğan Ağabey'in nüfustaki ismini Hz. Üstad Rıdvan olarak değiştirmiş. Kendisi Rıdvan ismini tercih ederim dedi. Biz de, Üstad'ımızın ve onun tercihinine uyduk elbette.

Rıdvan Ağabey Risale-i Nur'u Fırıncı Ağabey vasıtası ile çocukken 1951 senesinde tanımış, Emirdağlı merhum Ahmed Urfalı Ağabey'in yardımıyla da Bediüzzaman Hazretleri'ni ziyaret etmiş. Altmış küsur senedir hiç fütur getirmeden Bursa hizmetlerinin sevdalısı olarak devam ediyor Rıdvan Ağabey.

Hz. Üstad'ın "Bursa Osmanlı'nın başşehriydi. Osmanlı çok hizmetler yaptı Bursa'da. Onun için Bursa'nın bizim yanımızda hususi bir yeri var" sözlerini nakleden Rıdvan Ağabeyimiz;

Üstad'ımızın Bursa'ya hususi alakası olduğunu bilhassa hatırlattı bize.

RİDVAN UTANGAÇ ANLATIYOR:

Bursa'nın Aksu Köyünde 1939 yılında doğmuşum. Köyümüz meyveciliği ile ünlüdür. Ben meslek olarak çiftçilik, meyvecilik yaptım. Hem üretimini, hem alım satımını yaptım. 1948'de Aksu Köyünden Bursa'ya taşındık, yerleştik. O zamanlar Bursa'da otursak da yazları yine hep köye gelirdik. 1984'de tekrar köye geri döndüm.

Risale-i Nur'u Fırıncı Ağabey'le tanıdım

1951 senesinde ilkokulu yeni bitirdiğimde Mehmed Fırıncı Ağabey'le tanıştım ben. O sırada bir hoca efendiden Kur'an'ı öğrenmeye çalışıyordum. Fırıncı Ağabey Bursa'da merhum Yaşar Şahin Ağabey'i ziyaret ederdi. Bir gün Fırıncı Ağabey'i, Yaşar Ağabey'in yanında görünce "Bu ağabey kim?" diye sordum. "O, Bediüzzaman Hazretleri'nin talebesidir" dedi Yaşar Ağabey. "Bediüzzaman Hazretleri kimdir?" dedim. "Bediüzzaman Hazretleri, bu asırda Peygamberimizin vekilidir" dedi. On iki yaşındaydım daha. Yaşar Ağabey benim anlayabileceğim şekilde bana anlatıyordu.

Tanışmamızdan bir sene sonra 1952 senesinde Fırıncı Ağabey yine geldi Bursa'ya. "Ağabey o kitaplardan bana da getirir misin?" dedim. "Getiririm kardeşim" dedi. Ve bana yeni harflerle daktilo ile yazılıp teksir edilmiş *İkinci Şuâ*, *Mucizat-ı Ahmediyye* ve *Küçük Sözler*'i getirdi. Bundan sonra Fırıncı Ağabey memleketi İnegöl'e gelip gittikçe bana hep uğramaya başladı. Yeni kitaplar getiriyordu.

1955 senesinde Bursa'da Ali Çakmak Ağabey'le tanıştım.

Çarşamba günleri bizim evimizde ders yapılıyordu. Bu dersler beş-altı sene devam etti. Babamın adı Ali Osman, annemin adı Fatma idi. Onlar çok müspettiler ve Üstad'ı çok seviyorlardı. Bursa'da o tarihlerde en başta Ali Çakmak Ağabey, Erdoğan Ulutepe, Arif İpek dokudan, Sami Pala, Çeşmeci Hüseyin, İsmail Doyuk ağabeyler vardı. Birkaç kere karakolluk olduk. Bir Çarşamba bizim evde ders oluyordu. Kitapları, şu gördüğünüz kitapları polisler müsadere ettiler. Jipe doldurup bizi de karakola götürdüler. Hâkim men-i muhakeme—takipsizlik—kararı vererek bizi serbest bıraktı.

Ben bu kitapları pür dikkat okurken, bu Bediüzzaman Hazretleri'ni görmek lazım diye içime bir ateş düştü.

"Beni Üstad'ımızla tanıştıran Emirdağlı Ahmet Urfalı oldu"

Beni Üstadımızla tanıştıran Emirdağlı Ahmet Urfalı Ağabey oldu. Bunun hikâyesi şöyle:

Sene 1955. Biz Bursa'da "Hâlde" meyve kabızmallığı yapıyoruz. Emirdağ'dan Ahmed Urfalı Ağabey Bursa'ya meyve işi için gelmiş. Bir kamyon ayva, elma almak istiyordu. Yardımcı olmamız için bizim ismimizi vermişler. Babama "Abi ben bir kamyon ayva, elma istiyorum" dedi. Bir ara "Abi sen nerelisin?" dedim. "Ben Emirdağlıyım" dedi. "Bir dakika" dedim. "Orada Bediüzzaman Hazretleri varmış, beni ona götürüp elini öptürürsen senin meyvelerini hemen hazırlarım" dedim. "Tamam" dedi. Onun işini gördük, gönderdik biz. Aradan bir zaman geçti.

17 Kasım 1958 tarihinde bir telefon geldi. Günlerden Pazartesi. "Kardeşim hemen gel. Üstad'ımız Emirdağ'a geldi, seni inşaallah Üstad'ımızla tanıştıracayım, elini öptüreceğim" dedi. Babam cebime 200 lira para koydu, o zaman için çok para. İki buçuk lira verdim, Eskişehir'e gittim. Oradan da bir buçuk lira

verdim Emirdağ'a geçtim. Emirdağ'ına gece saat 01.00 sıralarında indim. Hemen garajın yanında otel vardı, gece Ahmed Ağabey'i rahatsız etmemek için bu otele gittim. Abdest aldım, namaz kıldım, dua edip yattım. Ama benim gözüme hiç uyku girmedi. Sabah ezanıyla uyandım, koşarak camiye gittim. Namazdan sonra biraz geri kaldım ben. İmam geldi yanıma, "Kardeşim sen hoş geldin, Üstad'ı ziyarete mi geldin?" dedi. "Evet abi Üstad'ı ziyarete geldim" dedim. "Benim ismim Mustafa Acet. Seni şimdi Çalışkan'ların dükkânına götüreceğim, oradan Ahmed Ağabey'in evine, oradan da Üstad'a gideriz" dedi. Çalışkanlar'ın dükkânında Osman ve Mehmet Çalışkan amcalarla tanıştım. Bana çay içirdiler.

O arada Ceylan abi geldi babasının yanına. Mehmet amca, oğlu Ceylan'a "Bu kardeşimiz Üstad'ı ziyaret etmek için gelmiş" dedi. Ceylan Ağabey "Peki ama biz şimdi Üstad'la Isparta'ya gideceğiz baba" dedi. Sonra Ceylan Ağabey bana "Sen koşa koşa Ahmed Urfalı Ağabey'in kapısına git, orada bekle. Üstad'ımız giderken Ahmed Ağabey'in küçük çocukları var; mutlaka onları görmek ister, onları sever, okşar öyle gider" dedi. Her seferinde böyle yaparmış Üstad. Sabah saat yedi gibiydi. Koşa koşa gittim Ahmed Ağabey'in evine, çocuklar küçüktü daha. Hatta Üstad Ahmed Ağabey'in büyük kızı Elfidan'a her ay bir lira tayinat veriyormuş. Elfidan halen hayattadır. İkinci kızının adı Nuriye, büyük oğlu Hamdi, ortanca oğlu Yusuf, en küçük oğlu da Said'tir. Said o zaman daha yeni yürümeye başlamıştı.

Üstad'ın Bursa'ya olan alakası

Ahmed Urfalı Ağabey'in evinin önünde Üstad'ı bekliyorum. Saat sekize on kala o kahverengi araba karşıdan gözüktü, yavaş yavaş geldi Ahmed Ağabey'i kapısının önünde durdu. Hemen

Ceylan Ağabey indi. Önde Bayram Ağabey, arkada Üstad'ın yanında Zübeyir Ağabey vardı. Zübeyir Ağabey arabanın sağ kapısını açtı, Üstad'ımızın kolundan tuttu, arabadan indirdi.

Ben, çocuklar gelmeden hemen gideyim eline yapışayım dedim içimden. Hemen gittim, elini öptüm yapıştım. Üstad hiç elini bırakmadı benden. Sol eliyle de durmadan sırtımı okşuyordu. "Kardeşim sen nereden geldin?" dedi. "Bursa'dan geldim efendim" dedim. "Bursa'daki ağabeylerin hepsinin selamlarını, hürmetlerini getirdim" dedim. "Maşallah, maşallah... Bursa'ya selam ediyorum. Bursa'ya gelemedim ama Bursa'ya öyle bir muhabbetim var ki tarif edemem. Bursa Osmanlı'nın başşehriydi. Osmanlı çok hizmetler yaptı Bursa'da. Onun için Bursa'nın bizim yanımızda hususi bir yeri var" dedi. Sonra "Kardeşim Risale-i Nur okuyor musun?" dedi. "Okuyorum efendim" dedim. "Risale-i Nur'u çok okuyun, başkalarına da okutun inşaallah" dedi. Sonra "Şimdi bu ağabeylerini görüyor musun?" dedi. "Görüyorum efendim" dedim. "Aynı bunlar gibi seni de talebeliğe kabul ediyorum" dedi.

Üstad "Evladım senin ismin ne?" dedi. "Erdoğan efendim" dedim. "Ben senin ismini değiştirsem olur mu?" dedi. "Olur, Efendim" dedim. "Senin ismin inşaallah bundan sonra Rıdvan olsun" dedi. "Peki, efendim" dedim. "Bursa'daki ağabeylerine, kardeşlerine çok selam söyle" dedi. Böyle on dakika kadar Üstad'ımızla konuşmamız oldu. O günlerden beri hizmetlere gidip gelmeye devam ediyoruz, elhamdülillah.

Üstad'ın vefatını Hür Adam gazetesinden öğrendik

1959-60 senelerinde Amasya'da askerdim. Üstad'ımızın vefatında askerdim. Amasya'da Nedim Orhan Gürbüz, Şerafeddin Kartal ağabeyler vardı. Yakın bölükteyiz onlarla, beraber dersler yapıyorduk. Nedim Orhan şimdi bir üniversitede hocadır.

Amasya'da 1960 yılında Ramazan'dan on gün önce Tugay Camisi açıldı. Açılışa rahmetli Ragıp Gümüşpala geldi. Ramazan ayına girdik, teravih kılacağız, fakat kıldırarak hoca yok. 600-700 kişi vardı teravih için. "Bismillahirrahmanirrahim. Allah'ım beni mahcup etme. Bu kardeşlerime inşaallah bu namazı kıldırayım" dedim. Ve o camide ilk teravih namazını kıldırılmış olduk. Konya Ereğli'den Veysel Akçı diye bir kardeşi-miz vardı, o hafızmış meğer. Utandığından çıkmamış. Nedim Orhan Ağabey'e söyledim. O da kumandana söyledi. Veysel o camide vazifeli oldu, artık işi ona bıraktım.

25 Mart 1960'da Üstad'ımızın vefat haberi geldi, iki gün sonra geldi haber bize. Sinan Omur'un haftalık çıkardığı Hür Adam Gazetesi geldi, ondan okuduk biz. "İslam'ın Büyük Kaybı" başlığı ile Üstad'ımızı anlatıyordu. Beraberce ağlaştık, hü-zünleştik. Benim askerden terhisim 28 Mayıs'tı. Binbaşı Cahit Batu vardı, o da Risale-i Nur'la alakadardı. Terhisime üç gün kala 25 Mayıs'ta, Cahit Binbaşı bana "Kardeşim sen git" dedi.

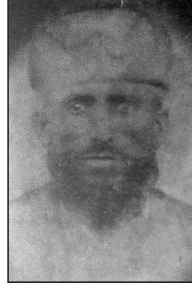
Ankara'ya geldim. Ankara Ulus'ta Murat Lokantasının üstünde derslane vardı, oraya gittim. Rahmetli Bayram Yüksel ve Said Özdemir ağabeylerle görüştüm. İhtilal'e iki gün vardı. Bayram Ağabey "Kardeşim sen bu gece burada kal, sabahleyin erkenden Bursa'ya git" dedi. Demek ki onlar bir şeyler biliyor-larmış. 26 Mayıs'ta Eskişehir'e geldim; bayraklar asılmış, halk Menderes'i bekliyordu. 27 Mayıs'ta Bursa'ya evimize geldim. Sabahleyin ihtilal oldu.

Daha sonraları ağabeylerle sıkı irtibatlarımız oldu. Bilhas-sa Zübeyir Ağabey'le Süleymaniye 46 numarada çok görüş-memiz oldu. Bir gün bana "Bak kardeşim Risale-i Nur'u gün-de bir sayfa okusan da olur, ama elli sayfa okumak lazım. Hem Risale-i Nur'da ne yazıyorsa aynısını, tek bir satırını bile deği-ş-tirmeden okumak lazım" dedi.

Emirdağ'da Hz. Üstad'ın çocuklarını sevmek için durduğu
Ahmed Urfalı'nın evinin tam önü
Ahmed Urfalı ve Ömer Özcan

(1898-1960)

Süleyman Kaya (Gaye)

İŞTE EFSANEVİ BİR KAHRAMAN DAHA; Süleyman Kaya... Daha doğrusu Hz. Üstad'ın düzeltmesiyle 'Süleyman Gaye'... Süleyman Gaye Antalya, Mersin, Antep, Maraş, Adıyaman, Diyarbakır gibi merkezlerde seyyar olarak koku ve esans satma perdesi altında Risale-i Nur neşriyatı yapıyordu. Heybesinin bir gözünde koku, diğer gözünde risale kitapları taşıyordu. *Emirdağ Lahikası*'nda bulunan bir mektubunda "Üstad'ım Efendim! 'Bu tarafın vazifesi senin' demiştin." Diyerek Hz. Üstad'dan vazife aldığına işaret etmektedir. Onu tanıyanlarla yaptığımız röportajlar bu mektubu teyid etmektedir. Öğrendiğimize göre Konyalı Vehbi Hoca Efendi de buna dâhildir... Süleyman Gaye Ağabey omuzundaki koku heybesiyle şimdi dirilip kalksa ve ilk defa Risale-i Nur götürdüğü merkezlere bir baksa, görse, acaba nasıl sevinir ve şükrederdi... Belki de

âlem-i berzahtan takip ediyordur, görüyordur... Öyledir mutlaka...

Süleyman Ağabey hakkında kapsamlı bir araştırma yapmaya çalıştım. Eskiden beri dilden dile, gönülden gönüle aktarılan söylentileri, rivayetleri, hissiyatları onu tanıyanlarla konuşarak derleyip-toplayıp, kaydettim. Merhum ağabeyimizi tanıyacak, tanıtabilecek kadar malumat topladığımı zannediyorum. O, kolay atlanacak bir şahsiyet değildi... Çünkü Süleyman Gaye, büyük bir bölgenin; Antalya'dan Diyarbakır'a kadar şimdilerde hizmetlerin alabildiğine uçtuğu illerin ilk fa-tihlerinden birisi, belki de en birincisidir.

Süleyman Kaya Burdur'un Bucak kazasının Kargı köyünde 1314 (1898) yılında doğmuştur. Herhangi bir akrabasını, yakını bulamadığım için bu doğum yeri ve doğum tarihi bilgilerini, Isparta Sorgu Hâkimliği tarafından Süleyman Kaya hakkında açılan 11.5.1956 tarihli Nurculuk davasıyla ilgili karar tutanağından çıkardım. Ancak o dönemlerin insanı 1926 doğumlu Antalyalı Recep Unaz Ağabey'in ifadelerine göre Süleyman Kaya aslında Antalya'nın Yumaklar köyündendir. Recep Ağabey, Süleyman Kaya Ağabey'le de görüşmüş birisi. Bunun yanında, Antalya'dan Av. Gültekin Sarıgül ve Akdeniz Kültür Ve Eğitim Vakfı Başkanı İdris Görmez Yumaklar Köyüne kadar gidip, köylülerle görüşüp bunu teyidini almışlar. Bu bilgiyi kendileri verdi. Aslında Burdur'un Kargı Köyü ile Antalya'nın Yumaklar Köyü birbirine yakın ve Toros Dağlarındaki Yaylaları ortak. Bize göre ise Süleyman Ağabey hem Antepli, hem Adıyamanlı, hem Maraşlı, hem de Diyarbakırlı; yok, Süleyman Gaye buralara sığmaz, nerede hizmet varsa Süleyman Gaye oralıdır... Antalya Nur Talebeleri koskoca bir hizmet binasının altına "Süleyman Gaye Apartmanı" yazarak, hemşerileri olan bir ağabaya fevkalade güzel bir vefa örneği göstermişler. Antalyalıları tebrik ediyoruz.

Süleyman Gaye Üstad'ı ile aynı yılda, 1960'da Isparta'da vefat etmiştir.

DURSUN KUTLU ANLATIYOR:

Adıyaman Risale-i Nur hizmetlerinin ilklerinden ve en eski hâmlerinden Dursun Kutlu Ağabey anlatıyor:

*Antalya, Mersin, Antep, Maraş, Adıyaman,
Diyarbakır hizmetleri*

Süleyman Gaye Ağabey Burdur'un Kargı köyündendir. Bir gün Üstad'ı rüyasında görüyor. Üstad "Seni şarka göndereceğim" diyor. Bu da hemen koşuyor. Üstad "Dur, acele etme" diyor. Bu rüyasından sonra Mersin, Antalya, Antep, Maraş, Adıyaman, Diyarbakır gibi vilayetlerde Risale-i Nur hizmetlerine koşuyor. Bu mesele *Emirdağ Lâhikası*'nda geçmektedir. Okuyalım:

"Üstad'ım Efendim! "Bu tarafın vazifesi senin" demiştin. Ben de söz verdim, Isparta'dan gittiğimde Mart'ta gelirim demiştim. Gaziantep ve Maraş'a varamadığım için ruhum "Sen vazifeni tam yapmadın" diyor.

"Üstad'ım Efendim! Eskişehir'e gitmeden bir sene evvel, ilk görüştüğümüzden üç-dört ay sonra rü'yada Üstad'ım hanemi-ze gelmiş idin. Bana dediniz: "Seni bir yere göndersem gider misin?" Ben de "Giderim, efendim!" dedim. Sen de "Seni üç aylık bir yere göndereceğim" dedin. Ben de hemen yürüdüm. Bana "Dur!" diye emir verdin. Ben de durdum. "Ben sana şimdi git emrini verdim mi?" dedin. Ben hemen uyandım. O zamandan beri merak ediyordum. "Acaba bu sene emir verdi mi ki, hem üç aylık yol bize de nasib olur mu ki" diye gece ve gündüz gözyaşları döküyordum. Demek mukadder şimdi imiş.

الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي

“Efendim! El ve ayaklarınızdan hürmetle ve hasretle öpüyorum.”

Çok kusurlu köleniz Süleyman Kaya

21.4.1951

(Emirdağ Lâhikası-2, s.436)

Üstad ‘Kaya’ ismini ‘Gaye’ yapmış

Üstad onun adını “Süleyman Gaye” olarak değiştirmiş. Belki biz ‘Gaye’yi ‘Kaya’ anlamışız yahut da bir Şükrü Kaya vardı ya; “Taş” yani, Üstad beğenmemiş ondan değiştirmiştir adını.

Süleyman Ağabey 1953 senesinde Mersin’den Maraş’a, Maraş’tan da Adıyaman’a geldi. Adıyaman’da bir sene kaldı. Bir ay bizim evde kaldı. Sonra evimizin dışarı bakan bir odası vardı. O odadan dışarı doğru bir kapı açtık, orayı derslane yaptık. On bir ay da burada yattı, kalktı. Geçim kaynağı sattığı esanslardı. Başka bir şeyi yoktu. Yaşlıydı zaten. Çocuklarının olduğunu biliyorum.

Adıyaman’a geldiğinde omzunda taşıdığı bir heybe vardı. Bir gözüne Risale-i Nur, diğer gözüne de kitapları koymuş. Elinde de bir koku çantası vardı. Onunla esans satardı. O şekilde Risale-i Nur’un neşrine çalışırdı.

Bizim evde kaldığı zaman yaz günü bizim odanın yanında üstü kapalı açık salonda görünürdü. Ben ikinci kattayım. Her gece teheccüd kılar, ondan sonra binbir ihlâs okurdu. Maşallah, hiçbir şey demese de hali insanı tesir ederdi yani.

Biz Adıyaman’da ayakkabı imalatçısıydık. O zaman herkes şapka giyiyordu, benim de bir şapkam vardı. Bir gün beraber camiden çıktık “Bunu at” dedi bana. Ben de marangoz dük-

kânları vardı, onun üzerine attım şapkamı. Kardeşlerimiz de “Yahu sen ne yaptın, şapkasız gezmek ayıptır” dediler. O zaman ki anlayış böyleydi. Neyse arkadaşlar da yavaş yavaş şap-kayı bıraktılar. Süleyman Ağabey vesile oldu bize.

Dershane bizim evin bitişiğindeydi ya, bir gün derse gitmi-şim ama akşam namazını kılmayı unutmuşum. Derse başla-yalım dedim; dedi ki “Sen namazını kıldın mı?” Dedim, “Ben namazı kılmamışım.” Böyle halleri vardı Süleyman Ağabey’in. Osmanlıca’yı iyi biliyordu.

1954 yılında Adıyaman’dan Diyarbakır’a gitti. O zaman yol yok, hayvanla önce Urfâ’ya gitti, oradan da vasıta ile Di-yarbakır’a geçti. Diyarbakır’da Mehmed Kayalar’la epey kaldı. Orada Melik Ahmet Camii’nin bir hüccresinde kalmış. Kaldı-ğı caminin anahtarını kendisine vermişler. Diyarbakır’da epey kaldıktan sonra son zamanlarında tekrar Burdur’a döndü.

MEHMED KIRKINCI ANLATIYOR:

Erzurum’un ilim ve hikmet adamı Mehmed Kırkinci Hocae-fendi anlatıyor:

Üstad: ‘Biz devenin üzerinde hazine götürüyoruz. Deve de yumurtaların üzerinde gidiyor. Ne yumurtalar kırılacak, ne deve duracak’

1953 senesinde Erzurum Ilıcâda askerim... Orada subayla-ra, askerlere Risale-i Nur dağıttım. Akşamları onları toplayıp ders okuyor, zevkimden, feyzimden uçuyordum. Bir ay geçti beni şikâyet ettiler; yakaladılar, hapse koydular. Hapishanede iken Üstad’ımız Süleyman Kaya’yı gönderdi. Süleyman Kaya geldi: “Üstad’ımızın sana selamı var. Buyurdu ki ‘Biz devenin üzerinde hazine götürüyoruz. Deve de yumurtaların üze-rinde gidiyor. Ne yumurtalar kırılacak, ne deve duracak’ böyle dedi Üstadımız.” Süleyman Kaya böyle bir haber getir-

di bana Üstad'dan. Bayram Ağabey sonradan "Üstad bu sözü söylediği sırada ben Üstad'ın yanındaydım" demişti bana.

Sonra hapisten çıktım. Süleyman Gaye ile medresede yirmi gün kadar beraber kaldık. Bir gün ikindi namazına kalktık, farzına duracağız, yan yanayız. Dedim "Süleyman Efendi Üstad'ımız büyük bir müşid de ama derecesini bilemiyoruz" dedim. "Kalan Mehdi!" dedi. İlk defa ondan duydum. Aynı bu "Kalan" sözü ona aittir. Yani ondan şüphen mi var manasında bir söz olsa gerek. Namazda bende bir heyecan, bir sevinmek... İlk defa ondan duydum Üstad'ın mehdiliğini.

Koku satıyordu. Heybesi vardı elinde. Bir gözünde kitaplar, bir gözünde esanslar vardı. Garibandı. Hz. Üstad 'Gaye' diyor ona, 'Kaya'dan daha güzel elbette. Çok mübarek birisiydi. Yemedi, içmedi bir lokma alır 'Bismillah' der, sonra 'Elhamdülillah. Bir dahaki lokmada yine Bismillah, Elhamdülillah' derdi. Onu yirmi gün eyledim. Yedirdim içirdim, elbise aldım, biraz harçlık verdim. Öylece yola verdim. Bir daha görüşemedik.

MAHMUD ALLAHVERDİ ANLATTIYOR:

Prof. İrfan Küfrevioğlu: 1985-87 yılları arasında Almanya'da bulundum. O sırada Mahmut Allahverdi Ağabey'le Ali Uçar Ağabey Almanya'ya geldiler. Bu anlatacağım hatıraları o sırada naklettiler bana.

Siyah fare, beyaz fare, arslan filan... Kalbim pek fazla müteveccih olmadı

Mahmud Allahverdi Ağabey'in kendi ifadeleriyle: Adıyaman'da bir zatın camide huşu ile namaz kıldığını gördüm. O sırada tarikata mensuptum ve kalbim uyanık bir haldeydi "Bu zat tam bizim tarikatın verdiği gibi bir insan diye düşündüm ve çıktım

namazdan sonra onu beklemeye başladım. Kendisine “Ne iş yaparsın?” diye sordum. “Koku satarım” dedi. “Nereden gelirsin?” dedim. “İsparta’dan geldim” dedi. Dedim ki “Koku satanlar cemaatten önce çıkar, öyle koku satar. Sen cemaatten sonra çıktın?” “Ben de böyleyim işte” dedi. Bunun üzerine kendisini dükkânıma davet ettim ve çay ikram ettim. Çayı her yudum alışında ‘Bismillah’ diyerek başlıyor, yuttuktan sonra da ‘Elhamdülillah’ diyordu. Bu benim garibime gitti. Onu tarikata davet ettim. O da beni Risale-i Nur’a davet etti. Baktım bir meşrebi var, o yüzden ısrar etmedim.

Daha sonra bir çatı katında yerleri vardı, oraya gittik beraber. Orada risale okudular. Baktım siyah fare, beyaz fare, arslan filan... Bu nasıl bir eserdir böyle diye düşündüm ve kalbim pek fazla müteveccih olmadı. Daha sonra da gitmeyi düşünmedim. Süleyman Ağabey Adıyaman’dan ayrıldı, gitti.

Aradan bir süre geçince bir rüya gördüm. Rüya da bir zat bana amirane bir şekilde “Üzerindeki elbiseyi çıkar” dedi. Çıkardım ve bana bir cübbe giydirdi. Uyandım, baktım bütün tarikat zevkleri bitmiş bende. Çok perişan oldum. Bu bir müddet böyle devam etti. Sonra “Şu Nurculara bir gideyim, onların fikrini alayım, belki istifade eder, feyz alırım” dedim. Gittim dershaneye müthiş bir feyz aldım. Risale-i Nur’a bu şekilde başlamış oldum ben. Hizmete devam ederken, Üstad’ı Isparta’da iken ziyaret ettim.”

ALİ UÇAR ANLATIYOR:

Prof. Dr. İrfan Küfrevioğlu: Ali Uçar Ağabey’i Almanya’da iken dinlemiştim. Bilhassa Konyalı Vehbi Hocaefendi’ye *İhlâs Risalesi*’ni götürenin Süleyman Kaya olduğunu Ali Uçar Ağabey’den birkaç kere dinledim. Tereddütüm yoktur.

Rahmetli Ali Uçar Ağabey anlattı. Kendi ifadeleriyle:

O Aslan Hocaya İhlâs Risalesi

Süleyman Kaya Ağabey Isparta'dan Konya'ya on beş gün yürüyerek geliyor. *İhlâs Risalesi*'ni tefsir sahibi Vehbi Hocaefendi'ye okutmak istiyor. Vehbi hocayı arıyor, soruyor; filan yerde olabilir diyorlar. Gidiyor, kapıyı çalıyor. "Vehbi Hocaefendi'yi görmek istiyorum" diyor. "Gel kardeşim seni Vehbi Hocaefendi'ye götüreyim" diyor. Meğer kendisi imiş... "Buyur kardeşim ne istiyorsun?" diyor. "Ben Isparta'dan geliyorum. Bediüzzaman Hazretleri diye bir zat var. *İhlâs Risalesi* diye bir risale yazdı, benim okumam yazmam yok, sizden dinlemeye geldim" diyor. Vehbi Hocaya okutuyor. *İhlâs Risalesi*'ni okuyup bitiren Vehbi Hocaefendi: "Allah senden razı olsun. Ben Müslümanlar arasındaki bu ihtilafları görüyordum. Acaba İslamiyet'te bir hakikatsizlik mi var diye şüpheye düşünüyordum. Bu *İhlâs Risalesi* beni kurtardı" diyor. Bu mesele *Emirdağ Lâhikası*'nda geçiyor. "O aslan hocaya ihlâs risalesi..." diye geçiyor. Bu hadise 1940'lı yıllarda oluyor.

Ali Uçar Ağabey'in bahsini ettiği Hoca Vehbi 'ye *İhlâs Risalesi*'nin verilme hadisesi *Kastamonu Lâhikası*'nda şu şekilde geçmektedir:

"Konya âlimlerinin Risale-i Nur'u yazmakta ve takdir etmekte olduklarını ve tefsir sahibi Hoca Vehbi'nin (r.h.) *İhlâs Risalesi* karşısında mağlubiyetle beraber, Risale-i Nur'a karşı hayran ve takdîr-kâr olması münasebetiyle, Hâfız Ali demiş: "Risale-i Nur'un bir kerametidir; öküz et ve arslana ot atmaz. Öküz et verir, arslana et verir. O arslan hocanın en evvel *İhlâs Risaleleri* eline geçmiş." (Kastamonu Lâhikası, s. 313)

Akdeniz Kültür Ve Eğitim Vakfı'nın Antalya'da yaptırdığı hizmet binasının adı:
"SÜLEYMAN GAYE APT"

(1934-)

Şemseddin Tuğrul

13 TEMMUZ 2009 tarihinde Şemseddin Tuğrul Ağabey'in Van'daki dükkânındayız. Van hizmetlerinin dinamosu Celal Huyut götürdü bizi. Şemseddin Ağabey'in anlattıklarından; Bediüzzaman Hazretleri'nin bâtlı tasvir eden menfi konuşmalara asla izin vermediğini, hatta tahammül dahi etmediğini öğrenmiş olduk. Misafirine, 'bu konuyu kapat' demese sohbetin nerelere doğru gideceğini biz bilemiyoruz. Belki de Hz. Üstad için muhatabın konuşma üslubu uygun değildi. Pek karşılaşmadığım bir hatıra olduğu için, okuyucularımla paylaşmak istedim.

Şemseddin Ağabey'in tatlı bir şark şivesiyle anlattığı hatıratı yazdıktan sonra kendisine gönderdim ve tashih ettirdim.

ŞEMSEDDİN TUĞRUL ANLATIYOR:

1934 Van doğumluyum. 1956 senesinde Isparta askeri Tugay'da yaptım askerliğimi. Karayollarından emekliyim. Şimdi bir araba lastik bayiliğimiz var, serbest ticaret yapıyoruz.

Babam Erek Dağında Seyda'nın yanında kalıyormuş

Bediüzzaman, sürgünden önce Erek Dağında kalırken babam da onun yanında talebe olarak kalıyormuş. Mele (molla) Salih, Mele Yasin, Mele Resul, Mele Hamid, Hacı Ali Çavuş, Mele Maruf da kalıyordu Bediüzzaman'ın yanında. Mele Salih (Yaltay) benim kayınpederimdir. Babam sık sık İran'a gidermiş. Üstad'ı görmeden gitmezmiş. İran'da Simko İsmail Ağa vardır. Simko İsmail, İran'da bir aşiret ağasıdır. Simko Ağa babama, "Seyda dağda ne ediyor, ben size devetüyünden kışlık giyecek vereyim, ona götürün" dermiş. Babam anlattı ilk defa Üstad Hazretleri'ni bana. Dağda yaşadıklarını, Seyda'nın kerametlerini anlatırdı bize.

Kalbimdekini açıklamadan yüzüme söyledi seyda

1956 senesinde Isparta'da askerdim. Bir gün Tugay'dan şehre yürüdüm. Şimdi müze olan yerdeydi Seyda. Kalbimdekini açıklamadan benim yüzüme söyledi Seyda. Ben Çavuş olmak istiyordum, fakat ulaştırma şoförü yapmışlar beni. Ben araba nedir bilmezdim ki. Seyda baktı yüzüme, "Hele düşünüyorsun daha, çok iyidir, git, çok iyidir" dedi. Aynı böyle dedi ha. Şoförlüğe ben razı değildim, o razı etti beni. Gittik, Erzurum'da kurs gördük. Arkadaşlarımın hepsi ehliyetli, bende ehliyet yok. Neyse kolayca her şey yoluna girdi...

Seyda, afyon (uyuşturucu) işine bulaşanları konuşmak istemedi

Bediüzzaman buraları, Van'ı sordu bize. Sonra "Bir faytonla aşiret ağası Ebu Bekir Ağa geldi" dediler. Ebu Bekir Ağa geldi, anlattı, anlattı... Üstad sevindi ha... Bir ara Bediüzzaman kendisine hitaben "Ebu Bekir Ağa" deyince, "Ben şimdi Ağa değilim" dedi. "Senin kökün ağalıktan gelme" dedi Bediüzzaman. "Kurban, şimdi çobanım bana selam vermiyor. Benim hizmetkârlarım değişti. Hepsi gökdelen yapıyor şimdi. Hizmetkârlarım Afyon (uyuşturucu) işine bulaştı. Ebu Bekir Ağa'nın yolunun önünden geçen yollarını bile değiştirdiler" dedi. Bediüzzaman "Bu iş haramdır. Kapat o işi. Sohbetini bitir. Bir secde yap, tövbe et. Ümmet-i Muhammediye'yi perişan eder bu iş" dedi.

Sonra Bediüzzaman elini cebine attı, o zaman on kuruşluklar vardı, bir avuç çıkardı, Ebu Bekir Ağa'ya verdi; "İhtiyaacı olanlara benim hediyem olarak ver" dedi. Artık biz oradan ayrıldık.

(1939-)

Şükran Ünlükul

20 KASIM 2011 TARİHİNDE milyonların Üstad dediği Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri'nin gelini Muhterem Şükran Ünlükul'un evindeyiz. Oğlu Seyda Ünlükul ile beraber kabul ettiler bizi. Bu buluşma çok kolay olmadı. Tam üç yıl boyunca ısrarlı randevu talebimiz, ancak bugün meyvesini vermişti.

Nasıl karşılanacağımızı, neler konuşulacağını tam olarak kestiremiyorduk. Heyecanımız zirvedeydi. Eve adımımızı atar atmaz karşılaştığımız mütebessim çehreler, nezaket, nezahet ve asalet birden âlemimizi sarıverdi. Rahatlamıştık...

Hız. Üstad'ın cübbesi önümüzde duruyordu. Şükran Anne ve oğlu Seyda Bey, Hız. Üstad'dan kendilerine tevarüs eden sarık ve cübbeyi önceden hazırlamışlar. Acz, Fakr, Şefkat, Tefekkür tarikindeki dört hatvenin, hakaikin ilmine, şeriatın haki-

katine ve Kur'an'ın hikmetine dair yazılmış olan Risale-i Nur, bu cübbeyi giyen Üstad Bediüzzaman tarafından yazılmıştı. Sohbeta başlamadan önce sarığı sardık, cübbeyi giydik. Onlara elle dokunmak bile çok büyük şerefti. Ünlükul ailesinin yaşayan ferdleri ile beraber sanki Üstad'ın evindeydik. Sanki Hz. Üstad aramızdaydı. O'nun sıbgasını açıkça hissettik orada. Gördüklerimiz ve gördüğümüz muamele bizi öyle hoş bir huzur âlemine götürdü ki, sohbetimiz saatlerce sürdü. Netice olarak, cemaatimiz adına çok kıymetli gördüğümüz tarihi hatıralar, "İlk Ağızdan" hafızamızın ve cihazımızın belleğine girmiş oldu. Elhamdülillah...

1939 Kırıkkale doğumlu Şükran Ünlükul, 1952 senesinden bu yana Bediüzzaman Hazretleri'nin en küçük erkek kardeşi Abdülmecid Ünlükul'un en küçük oğlu merhum Suad Ünlükul'un eşidir. Dolayısıyla Şükran Abla bu tarihten itibaren Ünlükul ailesinin içindedir. Üstad Bediüzzaman Hazretleri'nin haber göndererek ismini koyduğu Şükran Annenin oğlu Seyda Ünlükul ise haliyle Abdülmecid Ağabey'in torunu olmuş oluyor. Seyda Bey 1959 Çıldır doğumludur. Emekli askerdir.

Abdülmecid Ünlükul 1884 Bitlis-Nurs doğumludur ve 1967 yılında Konya'da vefat etmiştir. Üçü erkek sonuncusu kız olmak üzere dört evladı vardır. Bunlar sırasıyla Nihad, Fuad, Suad ve Saadet'tir. Şükran Ünlükul'un eşi olan Suad Ünlükul 1929 Osmaniye doğumludur. Nevşehir' in Gülşehir ilçesinde savcı kâtipliğinden sonra Polis Teşkilatı'nda çalışmış, sırası ile Sivas-Suşehri, Kars-Çıldır, Konya, Bilecik, Eskişehir, Giresun olmak üzere Anadolu'nun çeşitli yerlerinde görev yapmış ve Giresun'da iken emekli olmuştur. Daha sonra oğlu Seyda'nın 1. Ordu Komutanlığına tayin olmasıyla 1978 senesinde İstanbul'a yerleşmiş, 1993'te İstanbul'da vefat etmiştir.

Suad Ünlükul'un amcası Bediüzzaman'ı ziyareti; Bediüzzaman'ın, kardeşi Abdülmecid ile helalleşmek için Konya'ya geli-

şı; bir gece aniden evin kapısı çalınıp Abdülmecid Ünlükul'un Urfâ'ya götürülmesi ve ağabeyinin mübarek naşının meçhule doğru kaçırılması aslında az-çok konu ile ilgilenen herkesin bildiği tarihi vakıalardır.

Peki, bu hadiselerin yaşandığı evin içinde neler oluyordu acaba. Bunları yani evin içinde yaşanan ayrıntıları, hissedilenleri, sevinç ve sıkıntıları kim anlatabilirdi bizlere? Elbette evin içinde onlara en yakın olan, her an hizmetlerinde bulunan bir hanım... Bu Hanım Şükran Ünlükul'dur... Teşbihte hata olmasın, Aişe Validemiz'in evin içindeki Resulullah'ı (a.s.m.) anlatması gibi diyebiliriz...

Şükran Ablamız fevkalade veciz ve nezih ifadelerle o günlerin mekânı olan evlerinin kapısını bizlere araladı ve olayların içine kattı bizi. Hz. Aişe Validemiz'in nezaketi ile bize ikramlarda bulunarak, çok kibar ve asalet sahibi Seyda Ünlükul kardeşimizin de yardımları ile hatıralarını, o anları yeniden yaşıyormuşçasına anlatmaya başladı. Şunu hassaten belirtmek istiyorum ki; Hz. Üstad'ın risalelerde bahsettiği gibi "Üzümlün sapı değil, meyvesi önemlidir" sözünü hatırlatırcasına asıl membainin Risale-i Nur olduğunu hissettirerek, kendi yaşantılarını ön plana çıkarmadan anlatıyordu Şükran Ünlükul. Şükran Abla kayıt altına alınmayan, tashih ettirilmeyen, sadece kulaktan kulağa gelen söylentilere itibar edilerek hazırlanan bazı kitaplarda ve sempozyumlarda nakledilen hatıraların yanlış aktarılabildiğini de ifade etti.

Seyda Ünlükul'u tanıyordum ama bu yakın görüşmemizde ben onu büyük amcasına çok benzettim. Risale-i Nur'un resmi varisi olan Seyda Ünlükul'un büyük amcası, dedesi ve babasının vasiyetlerini en güzel şekilde yerine getirebilmek için eserlerin basımıyla ilgili bir teklif ve temennisi vardı. Üzerinde durulmasını istediği bu çok önemli talebini bizimle de paylaştı. Hatta yayınlamamızı da istedi. Metnin sonuna ekledik.

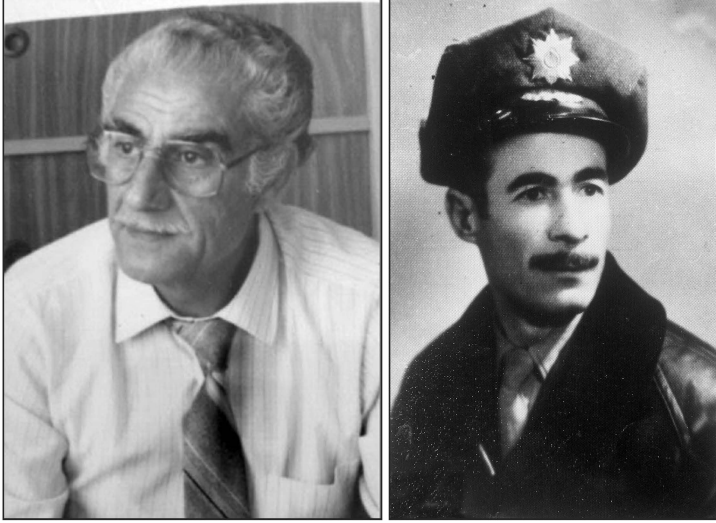

Seyda Ünlükul

Şükran Abla kamera açmamıza izin vermedi. Ancak ses kaydı yapabildik. Yazılan metnin tashihatında ve gün yüzüne çıkmamış fotoğrafların temininde yardımcı olan Seyda Ünlükul'a çok teşekkür ediyorum. Seyda Bey, metin yazıldıktan sonra Şükran Annemizle tekrar tekrar görüşerek, bazı ilave ve düzenlemelerde bulunmuşlardır.

ŞÜKRAN ÜNLÜKUL ANLATIYOR:

Evimiz hiç boş kalmıyor. Hanımlar, genç kızlarımız devamlı olarak ziyaret ediyorlar, dinlemek istiyorlar bizi. Israrlı taleplerinize dayanamayıp size de ancak üç sene sonra randevu verebildim. Kamera açmanıza müsaade yok, ses kaydı alabilirsiniz. Bazı hatıraları kitaplarda, sempozyumlarda yanlış aktarıyorlar. Biz yaşanan hadiselerin bizzat içinde olduğumuz için doğrusunu anlatayım size.

Suad Ünlükul

Eşim Suad Ünlükul amcası Bediüzzaman'ı ziyarete gitti

Sene 1959. Üstad'ın, ismini Seyda koymamızı söylediği oğlumuz yeni doğmuştu. Kırıkkale'de bulunan bir akrabamızın yanına saatlerce tren yolculuğu yaptıktan sonra bin bir meşakkatle gelmiştik. Suad Bey amirlik sınavına girmek istiyordu. O dönemdeki şartlar malum, hem maddi hem manevi baskı altındaydık. Bu arada eşimin tayini Konya'ya çıktı. Eşim Suad Ünlükul kayınpederime, ısrarla amcası Bediüzzaman'a gitmek isteğini söylüyordu. Aldığı cevap ise hep aynıydı: "Bak oğlum görüşmeye gidersen seni memuriyetten alırlar. Biliyor-sun Seyda'nın akrabalarına memuriyet yasağı koydular. Beni bile memuriyetten aldılar. Bir de sen amir olmak istiyorsun. Bırak sen amir olmayı, memuriyetini bile yakarlar."

Buna rağmen Eşim Suad Bey, şefkat abidesi babasına his-

settirmeden Konya'dan Emirdağ'a gitti. Emirdağ meydanında isimlerini şu an hatırlayamadığım Üstad'ın hizmetinde olan iki kişi Suad Bey'i karşılamışlar; "Suad Bey hoş geldiniz, Üstad sizi bekliyor" diyorlar. Eşim şaşırıyor, "Ama amcam benim geleceğimi bilmiyordu, nasıl olur?" diyor. "Üstad'ımız seni almak için bizi yolladı" diyorlar. Bu sözler kendisini daha da şaşırtarak heyecanla yola koyuluyorlar. Üstad'ın kaldığı eve geldiklerinde heyecanı doruk noktasına erişen eşim Suad Bey bunları bana anlatırken bile sanki o anı yaşıyordu.

Eşim o andaki gibi eli ayağı titreyerek gözlerinden süzülen yaşlarla anlatmaya devam etti: "Elim ayağım titriyordu, amcamı görecektim. Bütün zorluklara rağmen amcamın kapısında idim. Kapıyı çaldım ve içeri girdim. Bir anda gördüğüm manzara beni çok etkilemişti. Orta büyüklükte bir oda, yerde ince bir kilim, ayaklarınızı bile uzatamayacağınız kadar küçük boyda bir yatak ve onun üzerinde oturan AMCAM. Beni görür görmez 'Suad'ım' diye daha elini öpmeme fırsat vermeden boynuma sarıldı ve başladı ağlamaya. 'Beni akrabalarım hasret bıraktılar' dedi ve çok ama çok ağladı. İçimizdeki o hasretle birbirimize sarılıyor ve beraber ağlıyorduk. O anda içimizde kopan fırtınaları anlatmak o kadar zor ki..."

Böyle diyordu eşim. Zaten bunu söylemesine gerek yoktu. Anlatırken her hali bunu ispatlıyordu. Üstad'ın canından bir parça gibi gördüğü—eşimin kardeşleri olan—Fuat ve Nihat ağabeylerle ve kız kardeşi Hanım'la ilgili Risale-i Nur'daki ifadeleri, eşimin anlattığı bu tablo ile birleştirilip Üstad'ımızı göz önüne getirip canlandırdığımızda elbette insanın içi burkuluyor.³²

³² Hz. Üstad'ın yeğeni merhum Fuad ve kız kardeşi merhum Hanım'ın vefat haberi ve Üstad'ın duyguları Şuâlar kitabında şu şekilde geçmektedir: "Bu hazin kışta ve elim bir vaziyetinde gayet elim iki vefat haberini aldım. Biri, hem âli mekteplerde birinciliği kazanan, hem Risale-i Nur'un hakikatlarını neşreden, biraderzâdem merhum Fuad; ikincisi, hacca gidip sekerat içinde tavaf ederken, ta-

Üstad'ın üzülmesine dayanamayan Suad Bey "Ne olur amca sen biraz yat, ben bir abdest alayım" diye bir bahane bularak, Üstad'ın bir müddet dinlenmesi için O'nu yalnız bırakıp odadan çıkıyor. Bakıyor ki Üstad'ın hizmetinde bulunan kardeşler yemek yiyorlar. Bu yemek yeme hadisesini de bize şöyle anlatmıştı Suad Bey:

"Kardeşler oturmuş bir şeyler yiyorlardı. Beni görünce 'Gel Suad sen de buyur' dediler. Tabakta dört beş tane yumurta ile çılбір yapmışlar. Zaten kalabalıklar. Bir an oturmakta tereddüt ettim. Asıl maksadım amcamın biraz dinlenmesini beklemektir zaten. Bu yemek onlara bile yetmez diye düşünürken kendimi sofrada buldum. Herkes öyle iştahla yiyordu ki bende onlara katıldım. Maşallah o yemeği hiç unutamam. Yedikçe bereketleniyor, sanki artıyordu. Hepimiz yedik, doyduk.

İçimizden bir polis olsun

"Bu arada epey vakit geçmişti. Üstad dinlenmiştir dedim, tekrar yanına girdim. Beni görünce yine o çakmak bakışlı gözlerden damlaların süzülmesi beni yine ağlattı. Tekrar birbirimize sarıldık. Sonra 'Amca sana bir şey soracağım' dedim. 'Sor Suad'ım' dedi. 'Ben amir olmak istiyorum ne dersiniz?' 'İçimizden bir polis olsun tabi. Amir de olacaksın. Ama ilk seferinde değil, daha sonra olacaksın. Gelgelelim iki sefer hapisliğin de olacak' dedi."

vaf' içinde vefat eden Âlime Hanım namındaki merhume hemşirem. Bu iki akrabanın ölümleri, İhtiyar Risalesi'nde yazılan merhum Abdurrahman'ın vefatı gibi beni ağlatırken, imanın nuruyla o masum Fuad, o sâliha Hanım insanlar yerinde melekere, hûrilere arkadaş olduklarını ve bu dünyanın tehlike ve günahlarından kurtulduklarını mânen, kalben gördüm. O şiddetli hüznün yerinde büyük bir sevinç hissedip hem onları, hem Fuad'ın pederi kardeşim Abdülmecid'i, hem kendimi tebrik ederek Erhamûrrahimîne şükrettim. Bu iki merhum ve merhumeye rahmet duası niyetiyle buraya yazıldı kaydedildi." (Şuâlar, s. 340-341)

“Seyda’nın yanından ayrılma vakti gelmişti. Seyda benim zorluklarımı biliyor gibiydi. ‘Suad’ım senin tayının çok az’ dedi ve cebinden kesesini çıkardı dört tane sarı yirmi beş kuruş saydı, ‘Suad bu senin harçlığın, tayının’ dedi. Dört adet yirmi beş kuruşu bana verdi. Sonra ‘Suad’ım sen burada fazla kalma, buraya gelirler seni de yakalarlar, ekmeğinden olma. Hemen seni götürsünler, otobüse bindirsinler. Abdülmecid’e de selam söyle. Öp benim yerime, onu çok özledim’ dedi. Bir daha görüp göremeyeceğimi bilemediğim amcamın yanından, onu görmenin sevinciyle ve ayrılığın verdiği hüznle ayrılıp işte Konya’ya geldim.”

Ben amcamdan geliyorum

Tebessümle eve gelen Suad Bey’in sevinci sanki gözlerinden okunuyordu. Hemen kayınpederimin yanına gitti “Baba ben nereden geliyorum biliyor musun, ben amcamdan geliyorum, sana çok çok selam söyledi ve seni öpmemi söyledi” deyince biz de heyecanla dinlemeye başladık. Kayınpederim de çok şaşırmıştı. “Sahi Suad nasıl gittin? Seni yakalamadılar mı? Yanına kimseyi yanaştırmıyorlardı nasıl gittin? Neler Konuştunuz?” diye soruları sıralamaya başladı. Biz de, az önce eşimden size aktardığım Üstad’la konuşmalarını heyecanla dinledik.

Üstad’ın verdiği o dört tane sarı yirmi beş kuruş, Üstad’ın para kesesi, mührü ve Enver Paşa’nın verdiği madalya oğlum Seyda’da duruyor.

Üstad’ın Suad Bey’e söylediği amirlik ve iki hapis hayatı aynen zuhur etti

Üstad’ın eşim için haber verdiği amirlik ve iki hapis hadisesi de aynen gerçekleşmiştir. Onları da anlatayım:

Amirlik meselesi: Üstad'ın müsaadesi ile canla başla amirlik sınavına hazırlanan eşim Suad Bey amirlerinin kendisine verdikleri emirle sınava gireceklerin isimlerini yazarken mütevazılığından kendi ismini 11. sıraya yazar. Listeyi götürür teslim eder. Ve teslim ettiği amiri kontenjanın 10 kişi olduğunu, geri kalanların daha sonraki senelerde müracaat etmeleri gerektiğini söyleyip isimlere bakmadan 10. kişiden itibaren kırmızıçizgiyi çeker, "Bu 10 arkadaş sınav için bir hafta içinde burada olsunlar" der ve Suad Bey'e evrakı teslim eder. Evet, eşim çok mütevazı ve asil bir insandı. Birinci sınavda amir olmadı, çünkü 11. sıraya yazmıştı kendini. İkinci sınavı daha sonraki yıllarda giren eşim Suat Bey amir oldu. İlkinde değil, ikincisinde olmuştu. Aynen Üstad'ın dediği gibi...

Birinci hapis hadisesi: Eşim çok güzel hat sanatçısıydı. Konya'da Besmeleyi Şerif ve yazdığı diğer bir tabloyu sabahleyin arkadaşının dükkânına bırakır ve emniyet müdürlüğüne gider. Bu arada asayiş şubesinde çalışmaktadır. Kendisini saf dışı bırakmak isteyen birileri bunu fırsat bilip şikâyetçi olurlar. Eşim yargılanıp suçsuz olduğunu ispat edene kadar üç ay hapiste kaldı.

İkinci hapis hadisesi de Eskişehir'de oldu: Yolda trafik kontrolü yapıp dönerlerken benzinleri bitiyor ve yolda kalıyorlar. O arada bir askeri araç yanlarında duruyor, araçlarının benzini olmadığını öğrenince çanta bidonlarındaki benzini polis aracına veriyorlar. Askeri araçtaki bir asker de bu durumu komutanına şikâyet ediyor. Benzini veren Başçavuş'la Suad Bey, beş aya yakın bir süre Eskişehir'de, hapishanede, mahkeme neticeleninceye kadar yattılar. Fakat işin en ilginç tarafı, eşim Suat Bey'in Üstad'ın 1935 senesinde Eskişehir'de tutuklu bulunduğu hapishanenin aynı odasında kalmasıydı.

Evet, Üstad'ın Suad Bey'e söyledikleri aynen zuhur etmişti.

Babam Abdülmecid Ünlükul'u anlatmak çok zor...

Yıl 1960. Konya'da Alaaddin Mahallesi'nde eski bir evde, "Dişçi Sadullah Bey'in evinde" oturuyoruz. İki yaşlı insan, eşim Suat Bey'den iki yaş küçük kız kardeşi Saadet, Ben ve bir yaşındaki oğlum Seyda...

Kayınvalidem Rabia Anne, babamı pazara gönderirdi. Abdülmecid babam pazardan domatesin çürüklerini alır getirirdi. Rabia Annem de sitem ederdi. Babam da "Bunları kime satacak adamcağız? Ona da yazık değil mi?" diye cevap verirdi. Abdülmecid Babam öyle mübarek, öyle şefkatli, öyle kanaat-kâr bir insandı ki bunu kelimelerle anlatmak çok zor.

Eşim Suad Bey Kars Çıldır'dan henüz gelmemişti. Oğlum Seyda bir yaşındaydı. Çok huysuzluk yapardı. Saadet ders çalışmak ister, Seyda'nın sesinden çalışamazdı, babamla birlikte Seyda'yı susturmaya çalışırdık. Saadet daha sonra Üstad'ın müsaadesiyle öğretmen oldu. Saadet 1931 doğumludur.

Bazen ağabeyler gelir babamla sohbet eder, salona bir teyp koyarlar, o kocaman makaralı teyplerden babamın sesini kayıt ederlerdi. Biz de bakardık ne yapıyorlar diye. Ağabeyler sesin kayıt edildiğini söylediklerinde o bantların içine sesin nasıl kayıt yapıldığına hayret ederdik. Babam yaşlıydı... Babam da bakardı, bu ne iştir acaba diye bakardı. Bir şey dönüyor ama nereye ses alıyor acaba diye bakardı. O zaman böyle teknoloji yoktu ki daha. Kocaman makaralı teypler vardı.

Üstad Konya'ya kardeşinden helallik almaya geldi

1960 senesinde bir gün kapı çaldı. Koşarak aşağıya indim. Kapıyı açar açmaz askerden ve polisten oluşan bir duvarla karşılaştım. Hemen kapıyı kapatıp babamın yanına koştum, "Baba aşağıda kapının önünde polisler, askerler dolu, çok kalabalık-

lar, bir şeyler oluyor” dedim. Babam o yaşlı haliyle yavaş yavaş aşağıya indi. Biz de Rabia Anne, Saadet ve Ben arkasından takip ettik. Babam dışarıya çıkınca “Üstad gelmiş! Seyda gelmiş!” dedi.

Abdülmecid Ünlükul, Rabia Ünlükul ve torunları Seyda

Biz babamın arkasından, o kalabalığın arasından Üstad’ı görmeye çalıştık. O arada Üstad’ın şoförü Hüsnü Bayram arabayı kapıya yanaştırmaya çalışıyordu. Polisler ve askerler ise sanki etten bir duvar gibi arabanın kapının önünde durmasını engellemeye çalışıyorlardı. O arbedenin içinde babam Üstad’ın yanına zor zahmet ulaşmıştı. Babam arabanın içindeki ağabeyi Bediüzzaman’la konuşmaya çalışırken bir yandan polisler arabayı ittiriyorlar, evin önünden uzaklaştırmak istiyorlardı. Bir taraftan da babamı uzaklaştırmak istiyorlardı. Bir müddet sonra araba hareket etti.

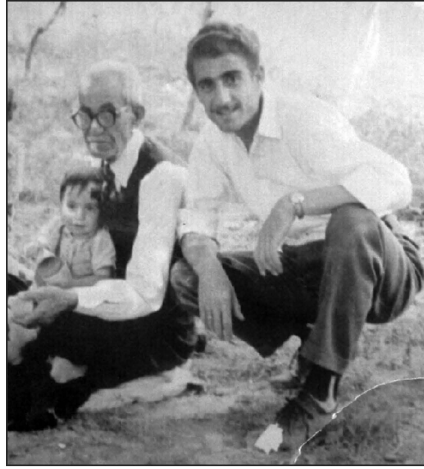
Saadet balıklama amcası Üstad’ın üzerine atladı

Üstad’ın arabası evin önünden uzaklaşırken eşim Suad Bey’in kız kardeşi Saadet “Ben amcamı göremedim, bana gösterme-

diler” diye başladı ağlamaya. Biz bir yandan Saadet’i susturmaya çalışıyor, bir yandan da Üstad’a bakıyorduk ki giden arabada birden durdu ve geri gelmeye başladı. Hepimiz Şaşırmıştık. Araba o kalabalığı yararak tekrar kapının önüne yanaşmıştı. Bunu gören Saadet, o kalabalığın arasından geçerek, arabanın açık olan penceresinden içeriye balıklama Üstad’ın üzerine atladı. Üstad sanki Saadet’in ağlamasını duymuş gibi arabanın geri gelmesini söylemiş ve kardeşi ile kucaklaşarak gideremediği hasretini, kardeşinin kızı Saadet’le gidermişti. Polislerin müdahalesi ile Saadet araçtan indirildi, araç tekrar hareket ederek evin önünden ayrıldı.

Sağda Nihad solda Fuad Ünlükul 17.03.1939

Abdülmecid Ünlükul, oğlu Suad ve torunu Seyda

Biz de Üstad'ı bu şekilde yakından görmüş olduk. O parmaklarını görseniz, sülün gibiydi o parmakları...

Abdülmecid hakkını helal et, bizi birbirimize hasret bıraktılar

Bizim sadece seyredemediğimiz, kalabalıktan ve izdihamdan duyamadığımız o anları babam şöyle anlattı bize:

“Seyda helallik almak için gelmiş. Bana dedi ki; ‘Abdülmecid hakkını helal et, bizi birbirimize hasret bıraktılar, senden helallik almak için geldim. Sen üzülme, az kaldı, yedi sene sonra beraber olacağız, sen geleceksin’ dedi.”

Babam bunları bize sanki hala Üstad'ın yanındaymış gibi, onun ellerini tutmanın sevinci ve heyecanı ile gözlerinden süzülen yaşlarla anlattı. Babam çok üzülmüştü, çok ağladı. O kadar çok ağladı ki, aynı Üstad'ın dediği gibi “Bizi birbirimize hasret bıraktılar” dedi.

Üstad'ın bir dediği daha çıktı, 1967'de vefat etti babam. Üstad'dan tam yedi sene sonra.

Fuad Ünlükul sağda ceketli, okul arkadaşlarıyla

*Üstad'ın naşının Urfâdan kaçırılması için
babamı evden aldılar*

1960 senesinde bir yaz günü gece vakti kapı çalındı. Bizim eve babamla konuşmaya bazen ağabeyler geliyordu. Bu saatlerde babamı ziyarete kimse gelmezdi. Biz çekindik, babam aşağıya indi. O kocaman avlu kapısını açarken biz de arkasındaydık. Gelenler askerdi. Babama hazırlanmasını, kendisini götürmek için emir aldıklarını söylediler. Babamın ısrarla sormasına rağmen bir şey söylemediler. Babam hazırlandı, bize “Siz merak etmeyin geleceğim” dedi ve bir jipe bindirip götürdüler. Ertesi gün babam gelmemişti. Çok merak ediyorduk. Daha sonraki gün gazeteler Üstad'ın Urfâdaki kabrinin, kardeşinin isteği ile açıldığını, bilinmeyen bir yere kardeşinin nezaretinde defin edildiğini yazıyordu.

Daha sonraki gün babam eve geldi. Çok üzgündü. Babam eve geldikten bir müddet sonra da polisler geldi, kayınvalide-

me babamın sağ salım teslim edildiğine dair bir belge imzalatırdılar. Neler olduğunu çok merak ediyorduk. Cesaretimizi toplayıp “Baba ne oldu? Seni nereye götürdüler?” diye sorduk. Babam derin bir iç çekerek, “Seyda’nın naşını da rahat bırakmadılar” diyerek kalbinin derinliklerine nüfuz etmiş olan o hüznün hissiyatıyla anlatmaya başladı:

“Uçağa binmeden önce Seyda’nın naşını Urfâda bulunduğu yerden çıkartmamı istediğim bir belgeyi bana zorla imzalatırdılar. Konya’dan beni uçağa bindirip Urfâ’ya götürdüler. Zaten biz Urfâ’ya varıncaya kadar Üstad’ın kabrini kırmışlar, mübarek naşını çıkarmışlardı. Ben gittiğimde Üstad’ın tabut’u kırılan mezarın yanında duruyordu. Seyda’yı görmek istedim. Gösterdiler. Aradan o kadar zaman geçmesine rağmen sanki yeni gömülmüş gibiydi.

“Seyda’yla beni askeri bir yere getirdiler. İlk önce küçük bir uçak geldi, tabutu ona sığdırmaya çalıştılar, fakat tabut uçağa sığmadı. Sonra bir helikopter geldi, tabutu ona yüklediler. Subaylarla birlikte helikoptere bindik. Beni arka tarafa oturtmak istediler. Ben de ‘hiç olmazsa sağlığında bir arada bırakmadınız, bari şimdi yanında oturayım, Seyda’m ile konuşayım’ deyince ‘tamam’ dediler. ‘Seyda hakkını helal et, bizi birbirimizden ayırdılar, ama müsterihim seni elimle kabre koymama engel olamadılar’ dedim. Helikopterin camından bakarak nereye gittiğimizi anlamaya çalışıyordum. Fakat hava yavaş yavaş kararmaya başladığından ne tarafa gittiğimizi anlayamadım. Ancak subayların kendi aralarındaki konuşmalarından Isparta’ya gittiğimizi anlamıştım.

“Karanlıkta helikopter indi. Elli metre ilerde bir mezar kazmışlar. 3-5 asker ile başlarında bir subay bekliyordu. Etrafa baktığımda biraz ilerilerde mezarlar olduğunu gördüm. İki tarafımızda da dağ vardı. Askerler gelip tabutu aldılar ve yeni istirahatgahına Seyda’yı koydular.

“Hayattayken kendisini rahat bırakmayanlar ölüsüne bile rahat vermemişlerdi. Benim Seyda'nın mezarının yanında kalıp kalmamak istediğimi sordular. Dağın başında yalnız bu ihtiyar halimle beni burada mı bırakacaksınız deyince aynı helikopterle beni Urfa'ya getirdiler. Orada benimle beraber gelen subaylar indiler ve beni de hiç durmadan Konya'ya getirdiler.” Babam bu anlattıklarını kimseye söylememenizi sıkı sıkıya tembih etmişti bize.

Nasıl oluyor bilemem ama Üstad'ın mezarını güya bazı ağabeyler buluyor ve devletin bile kendi ailesinden biri olmadı yerini değiştiremediği mezarı açılıyor ve aile bireyleri resmi varisleri olan eşim Suad ve kardeşi Saadet hayatta iken onların haberi olmadan başka bir yere defnediyorlar. Bunun takdirini sizlere bırakıyorum.

Konya Valiliği Yüksek Mektebine	
Saidi Nursi efendi benim büyük kardeşidir. Bir seyahat sırasında Urfa'da vefat etti ve Urfa'da defnedildi. Halbuki kendisi aslında Sairde'de ikamet eder ve orayı severdi. Ebedi istirahatgahının da Sairde'de buluşmasını arzu ederdi. Bu sebeple kenanı bir şahıs yoksun nekil kubur suretiyle cesedinin Sairde'ye veya İspartaya getirilerek defnedilmesi hususuna Yüksek deleletlerinizi istide ve istirha eylerim.	
4/Tea/1960	
Pul ve imza	
Adres: Abdülcecit Ünlükul Konya İsmail Hattip Okulu Fakri Arapça Öğretmeni	
Aslımın aynısı 7/11/1960	
Vn: A-11: 13311-22/29	
010 08 12010046	

Önceden hazırlanıp Abdülmecid Ünlükul'a zorla imzalatılan dilekçe

Konya Valiliği Yüksek Makamına

Said Nursi efendi benim büyük kardeşimdir. Bir seyahat sırasında Urfada vefat etti ve Urfada medfundur. Halbuki kendisi sağlığında Emirdağında ikamet eder ve orayı severdi. Ebedi istirahatgahının da Emirdağda bulunmasını arzu ederdi. Bu sebeple kanuni bir mahzur yoksa nakli kubur suretiyle cesedinin Emirdağına veya Ispartaya getirilerek defnedilmesi hususunda Yüksek delaletlerinizi istida ve istirham ederim.

4/Temmuz/1960

Pul ve imza

Adres: Abdülmecid Ünlükul
Konya İmam hatip Okulu
fahri Arapça öğretmeni

Konya İmam Hatip Okulu Fahri Arabi hocası Abdülmecit Ünlükul'un Urfada medfun kardeşi Saidi Nursi'nin cesedi nakli kubur suretiyle Ispartaya defnine müsaade olunmasına dair 4/temmuz/1960 tarihli dilekçesi üzerine işbu talebi is'af edilerek 12/Temmuz/1960 günü Afyon'a getirilmiş bulunan mevtaya ait tabut Afyon'dan teslim alınarak Isparta'ya getirilmiş ve aynı gün akşamı kardeşi Abdülmecid Ünlükul'da hazır bulunduğu halde aşağıda imzaları bulunan şahıslar huzurunda Isparta'da Şehir mezarlığında ihzar edilmiş bulunan kabre defn edildiğine dair iş bu zabıt mahallinde tanzim ve hep birlikte imza altına alındı. 12/7/1960

İmzalar:

Isparta Vali Muavini Besim Ulcay, Emniyet Zeki Vural, Viliyet Jandarma K. Zekeriya Kantekin

Merkez Kumandanı Yarbay Atamaer, Merkez Hükümet ve Belediye Tabibi, Mevtanın Kardeşi Abdülmecit Ünlükul

7/11/1960

S U R U T

DEVLET İZMİR İCRA VE İKTELİKLERİ
CUMHURİYETİ

Zabit varakası

Konya İmam Hatip Okulu Fehri Arabi hocası Abdülkâcî Ünlükul'un Urfa'da mefium kerdeği Saidi Nurali'nin cesedini nakli kubur suretiyle İsparte'ya defnine mücadele olunmasına dair 4/Teammuz/1950 tarihli dilekçesi üzerine i, bu talebi is'af edilerek 12/Teammuz/1950 günü Afyon'a getirilmiş bulunan mevtaya ait tabut Afyon'den teslim alınarak İsparte'ya getirilmiş ve aynı gün akşamı kerdeği Abdülkâcî Ünlükul'da hazır bulunmuş halde aşağıda imzaları bulunan şahıslar huzurunda İsparte Şehir mezarlığında imzar edilmiş bulunan kabre defn edilmesine dair i, bu zabit mahallinde tenzih ve hep birlikte imza altına alındı. 12/7/950

İsparte Vâkî Muavini
Besia Hıncay
imza

Kariyet Müdürü Vilayet Jandarma K.
Zeki Yücel Zekariye Kantekin
imza imza

Merkez Şuâretleri
Karbey Atamer
imza

Merkez Hâkûmet ve
Mediye Tabibi Abdülkâcî Ünlükul
imza imza

Aslımı aynıdır.

7/11/950

Aslı: 13311-22/29

910 09 326/10024

Abdülkâcî Ünlükul'a zorla imzalatılan Kabir Nakli Zabit Varakası

Ünlükul ailesinden bir teklif ve temenni

Seyda Ünlükul: Babam Suad Ünlükul 4 Ekim 1993 tarihinde 63 yaşında iken vefat etti. Şimdi Risale-i Nur'ların, rahmetli babamın 1987 senesinde açmış olduğu veraset davasıyla karar altına alınmış varisleri olarak annem Şükran, kardeşlerim

Serkan, Semra, Halam Saadet ve Ben varım. Şu anda Risale-i Nur'ları basan çok sayıda yayınevi var. Bugüne kadar yapılan baskılardan kanuni hakkımız olmasına rağmen herhangi bir maddi menfaat elde etmek cihetine giderek resmîyette bir faaliyet göstermedik. Üstad'ın manevi varislerim diye bahsettiği ağabeylerimiz çeşitli vakıflar vasıtasıyla bugüne kadar ellerinden gelen titizliği göstererek Risale-i Nur'ları basmaya ve hatta birçok yabancı dile çevirmeye çalıştılar. Fakat yanlış baskılar, sayfaları birbirine uymayan basımlar, ayet meallerindeki farklılıklar, Üstad'ın tashihinden geçmemiş olanların basılması ile yeni harflerle basılmasına müsaade olmayan risaleler ve mektuplar da bulunuyor. Kasıtlı olarak içeriği değiştirilerek baskı yapanlar da olabiliyor.

Bu sebeple biz 2012 yılında Isparta'da ağabeylerle beraber bir toplantı yaptık. Toplantıda Mustafa Sungur, Said Özdemir, Abdullah Yeğin, Mehmed Fırıncı ağabeyler vardı. Ahmed Aytimur ağabey yoktu. Ahmed Aytimur ve Salih Özcan ağabeylerle ben sonradan görüştüm. Bir tek Hüsnü Bayram Ağabey'le görüşemedim.

Isparta'daki toplantıda aile olarak biz, herkesin elindeki belge ve nüshaları bir araya getirip bir arşiv ve bir koordinasyon merkezinin kurulmasını istedik. Hatta bu kurulacak koordinasyon merkezi'nin üst seviyedeki akademik personel tarafından şu anda baskı yapan her vakfın yönetim kurulu vasıtasıyla resmen görevlendirilmesini ve hatta Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan bir yetkilinin de bu komisyonda görev almasını talep ettim.

Üstad'dan tashihli kitapların, belgelerin, mektupların tespit edilip, ağabeyler tarafından ve aile olarak bizim tarafımızdan imzalanıp onaylanmasını teklif ettim. Hatta bu komisyona gerekirse resmi veraset hakkımızı da devredebileceğimizi belirttim. Bu şekilde ağabeylerin ve ailenin kontrolünde onaylı

kitapların ve belgelerin herhangi bir tahrifata uğramadan basımının, internet ortamında kullanımının kanuni dayanağının sağlanmış olacağını teklif ettim.

Ağabeylerin hepsi bu teklifimizi olumlu karşıladı.

Manevi varis olan ağabeylerimizin rahatsızlıkları, vefatları bu projenin bu güne kadar gecikmesine sebep oldu. Ama Üstad'ımızın en büyük isteklerinden biri olan Risale-i Nur'ların devlet eliyle basılması ve devletin resmi kitaplarının arasında yer alması aile olarak bizlerin ve Risale-i Nur talebelerinin yüreğine su serpti.

Sizlerin vasıtasıyla Risale-i Nur baskısını yapan vakıflara bu projeye önem vermelerini ve teklifimi yineleyerek istiyorum. İnşallah sizlerin vesile olması ile bu proje hayata geçirilebilir.

Seyda Ünlükul

(1936-)

Veli Işık Kalyoncu

VELİ İŞİK KALYONCU, Üstad Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri'nin son yıllarının ve Risale-i Nur'un teksirden matbaaya geçiş dönemlerinin önemli şahidlerinden birisidir. Kastamonulu olması hasebiyle Mehmed Feyzi Efendi ile de çok yakın olmuş. Zaten Feyzi Efendi'nin kendisine lûgatçeli bir Asâ-yı Mûsa vermesiyle Nurları tanımış. Bu lugatçe meselesini de sorduk Veli Işık Kalyoncu'ya; konu *Emirdağ Lâhikası*'nda da geçiyor. Bu teksir kitabın bir nüshası arşivimdedir.

Veli Ağabey'in hatıralarında ince ayrıntılar var:

1943 Denizli hadisesi sırasında evlerinde yaşanan hüznün ve ağlayışlar... Hz. Üstad'ın, talebelerinin okul seçimi vesilesiyle söyledikleri; meşveretin önemi... Matbaalarda ilk risalelerin basılması sırasında çekilen zahmet ve yapılan fedakârlıklar... Üstad'ın tashihat yapma usulü... *Tarihçe-i Hayat*'ın ilk defa

baskıya hazırlanması... Ve Hz. Üstad'ın emsalsiz şefkati... Veli Ağabey ilk ziyaretini anlatırken "Üstad, ateşten kurtarmış olduğu çocuğunu bağrına basan bir anne gibi sarıldı bana" diye dile getirdi muazzaz Üstad'ımızın şefkatini. Mübalağa etmiyorum dedi.

1958 Ankara Mahkemesinde şahit olarak da dinlenmiş Veli Ağabey. Bu hadisenin nasıl geliştiğini en ince detaylarına kadar, hatta Ceylan ve Zübeyir Ağabey'lerin hâkimleri büyüleyen muhteşem müdafaalarına varıncaya kadar anlattı.

Merhum Bayram Yüksel Ağabey'in Ankara'da başlattığı "Talebe Dershanesi Hizmetleri"nin usul ve geleneğinin fitri bir şekilde -Zübeyir Ağabey'in de teşvikiyle- nasıl başladığını da anlattı Veli Işık Ağabey'imiz.

Hz. Üstad'ın 1959 senesinde üst üste Ankara'ya yaptığı üç ziyaret de, Veli Ağabey'in hatırlarının önemli bir kısmını teşkil etti. Mühim detaylar var, metne bırakıyorum.

Veli Işık Kalyoncu son olarak çok önemli bir hadiseden bahsetti. Hem de kesin olarak iddia etti. Karadağ'da kesildiği sanılan Üstad'ımızın Çam Ağacının aslında kesilmediğini, ayakta olduğunu belirtti. O günlerden kalma fotoğraflarla da bunu belgeledi. Anlatımı gelecek...

Veli Işık Kalyoncu Ağabey'i Bursa'da evinde ziyaret ettik. Bize saatlerce vakit ayırdı. Her sorumuza cevap aldık. Veli Ağabey hakikaten çok kibar ve hilim sahibi bir şahsiyet. Hatıralarını yazdıktan sonra kendisine defalarca başvurarak teyitlerini yaptırdım. Allah kendisinden razı olsun.

VELİ IŞIK KALYONCU ANLATIYOR:

1936 Kastamonu-Tosya doğumluyum. Babam maliye memuruydu. 1936 yılında İnebolu'ya taşınmışız. Lise tahsil hayatım, Kastamonu'da Mehmed Feyzi Efendi'nin manevi müzaheretini

altında geçti. Senelerce beraberliğimiz oldu. Karadağ'a en az yüz elli kere beraber çıktık.

Ankara İlahiyat Fakültesi'ni 1961 senesinde bitirdim. Askerliğimi Kars'ta yaptım. Balıkesir, Adana ve Bursa'da öğretmenlik yaptım. İmam Hatip Okullarında meslek derslerine, liselerde de Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerine girdim. 1980 senesinde dershanemiz basıldı. Beni okula gelip, dersten çıkarıp, alıp götürdüler. Gözlerimizi bağlayıp ifademizi öyle aldılar. 25 gün hapiste kaldım. Öğretmenlikten 1989 yılında emekli oldum. Şimdi Bursa'da ikamet ediyorum.

"Ağabeyleri idamlıklar gibi, müfrezelerle dehşetli bir hava estirerek göndermişlerdi"

1943 senesinde ağabeyler İnebolu'dan Denizli Hapishanesine götürülürlerken akrabalarımız bizim evde toplanmışlardı. Ben küçüktüm. Erkekler bir tarafta, hanımlar bir tarafta toplanmıştı. Hiç kimse konuşmuyordu. Hanımlar için için ağlıyorlardı. Erkeklerden ara sıra birisi "Geri dönmezler!" diyordu. Birisi de "Kitap bulunmuş!" dedi. Ben küçük aklımla düşünüyorum, Kur'an-ı Kerim değil; Kur'an-ı Kerim'in yasak olduğunu biliyorum da; başka mukaddes olarak ne kitabı var ki yasak olsun. Çünkü o zamanlarda küçüklüğümde bende öyle bir kanaat oluşmuş ki, mukaddes olan şeyler yasaktır. Hatta bir keresinde ihtiyar bir nineyi çocuklara Kur'an-ı Kerim öğrettiği için karakola götürdüklerini görmüştüm. O kitap nedir diye senelerce düşünmüşümdür ben. Sonunda, 1952'de Eşref Edip'in kitabını alınca hah tamam deyip, uyandım. İnebolu'dan ve Küre'den galiba on bir kişi gitmişti Denizli'ye. O giden ağabeyleri idamlıklar gibi, müfrezelerle dehşetli bir hava estirerek göndermişlerdi. Deniz yolu ile İzmir üzerinden Denizli'ye götürüyorlar. O gün de—şimdi gibi, çok iyi hatırlı-

yorum—yağmur yağmış, hava puslu, karanlık bir gündü. İşte o akşam bizde, babam Mustafa Kalyoncu'nun evinde toplandılar akrabalarımız. Babam Üstad'a katiiyen toz kondurmaz, kahramanlıklarını anlatırdı bize. O gece böyle geçmişti. Çok iyi hatırlıyorum o geceyi.

Risale-i Nur'u ilk defa Mehmed Feyzi Efendi okudu bize

Risale-i Nur'u ilk defa 1951 senesinde Mehmed Feyzi Ağabey'den duydum. O zaman Kastamonu Lisesi ikinci sınıf talebesiydim. Feyzi Efendi, Kastamonu'da Kalaycı Mehmed Efendi olarak biliniyordu. Evliyaullah'tandır diye bize söylenirdi. Bir gün çok yakın arkadaşım Mehmed Günay Tümer'le beraber ziyaretine gittik. Günay Tümer'le, küçüklükten itibaren üniversite son sınıfa kadar hep aynı sınıfta, aynı sırada bulunduk. Bu ilk ziyaretimizde Mehmed Feyzi Ağabey bize bir kitaptan okudu. Kitabın ne okuduğunu bilmiyorduk ama çok yüksek hakikatlerden bahsedildiğini anlamıştık. Hatta Mehmed Tümer'e dedim ki "İnşaallah biz kurtulduk." Çünkü lisede öğretmenlerimiz bize devamlı dinsizlik propagandası yapıyorlardı. Biz imanımızı muhafaza etmeye çalışıyoruz ama onlara cevap veremiyorduk. Mehmed Feyzi Ağabey o kitaplardan bize okurken, bazen izah ettiğı de olurdu. Ama biz daha Risale-i Nur olduğunu bilmiyoruz. Üstad Bediüzzaman'ı da bilmiyoruz.

Sonuna lûgatçe ilave edilen Asa-yı Mûsa

1952 senesinde lise ikinci sınıfın sonundayım. Haziran ayında-yız. Kastamonu'da, kitapçıda bir kitap gördük. Eşref Edip'in neşrettiğı fotoğrafı küçük Tarihçe-i Hayat. O zaman dini kitap diye bir şey yoktu. Dedim "Bu dini kitaba benziyor, nurdan bahsediyor, bundan birer tane alalım." Günay da aldı, ben

de aldım. Orada Risale-i Nur diye bir kitaptan bahsediyordu. Gittik Kalaycı Mehmed Efendi'ye "Efendim Risale-i Nur diye bir kitap varmış. Sizde var mı?" diye sorduk. Güldü, kalktı, camekânlı bir kitaplıktan kalınca bir kitap çıkarttı. "Bunu size veriyorum. Bu onbeş gün sizde kalacak. Bir gün birinizde, bir gün de birinizde kalacak" dedi. "Tamam" dedik, aldık kitabı.

Baktık kitabın kapağında "Asa-yı Mûsa, Müellifi Bediüzzaman Said Nursi" yazıyor. Bu kitabı, İnebolulular, Hz. Üstad'ın ilk defa müsaadesiyle mumlu kâğıda daktilo ile yazıp, Latince olarak teksir etmişler. Hatta *Münacat Risalesi* kısmını kırmızı olarak basmışlar. Kitaptan Mehmed Feyzi Efendi'ye de hediye etmişler. Zira Mehmed Feyzi Efendi'nin lûgatçesi de vardı o kitabın sonunda. Hz. Üstad, Mehmed Feyzi Efendi'ye bir lûgatçe yazmasını söylemiş. O da bu lûgatçeyi hazırlamış. İnebolulular da lûgatçeyi kitabın arkasına ilave etmişler. Bu ilave işi Üstad'ın emriyle mi yapıldı, yoksa Feyzi Efendinin tasarrufu ile mi oldu onu bilmiyorum.³³

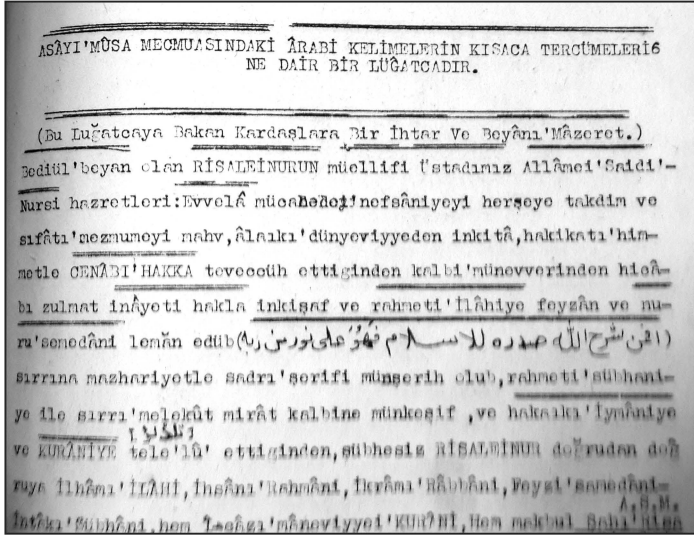
Kitabı şevkle—hatta seccadeyi yere seriyor, kibleye dönüyor öyle—okuyordum. Fakat pek anlayamıyoruz, lûgata bakıyoruz. Günay Tümer'le birer gün nöbetleşe okuyoruz. Kitabın yarısına kadar geldik on beş günlük süre doldu. İkimizde yarısına kadar gelebildik. Sonra gittik kitabı Feyzi Efendi'ye verdik. "Bitirdiniz mi?" dedi. "Bitiremedik" dedik. "Size on beş gün daha müsaade" dedi. Sonra da "Haydi bu kitap sizin olsun" dedi.

Ne yapalım diye düşünürken Mehmet Günay "Ben daktilo-

³³ Lûgatçe meselesi *Emirdağ Lâhikası*'nda şu şekilde geçmektedir: "Size gönderdiğim *Asa-yı Mûsa*'nın lûgatnamesini hasta olduğu halde çok güzel ve âlîmâne yazan, lûgatnamenin başında güzel bir fıkra derceden ve bana da ayrı mektup yazan *Risale-i Nur*'un serkâtîbi Mehmed Feyzi'nin, oraca çok müşkilât ve mânialara rağmen harika sadakatini ve Nur'lara fâik alâkasını, sarsılmadan imana hizmetini bir kaç cihette yapması gösteriyor ki, o küçük bir Hüsrev olduğu gibi, tam bir Hasan Feyzi'dir." (*Emirdağ Lâhikası*-1, s. 287-288)

lo yazmasını biliyorum. Sen de biraz eski yazı yazıyorsun, biz bunu çoğaltalım” dedi. O zaman lisede dört beş arkadaş var, onlar da namaz kılıyorlardı. Beş yüz kişiden beş-altı veya yedi kişi namaz kılıyordu. Hademe odasında bir tahtanın üzerinde kılıyorduk. Günay Tümer kitabın daktilosunu, ben de eski yazılarını yazdım. Onu, beş nüsha olarak çoğalttık ve o namaz kılan arkadaşlarımıza dağıttık.

---(EVVELKİ HARFİ ELİF İLE BAŞLAYAN KİMLİKLER)---	
ARABİ KELİMELER	TERCÜMELEERİ
İBRAHİM	ALLAH TA'ALÂ hazretlerinin âletsiz, meddâsiz, zamansız, mekânsız halk ve iyecidir. Eskiçen: İbrâhîm, İbrâhîm, İyced İbrâhîm, Cen'â Halk, Tokvin/halk etmek, İyced etmek, var eylemek mânâlarına birer kâime müesses pek yakın kelimelerdir.
ESELİY :	Daimî olan
Ebediyet	Daimilik ve zavâlemlilik.
Âsârî'Omâliyye	ÂLLAH TA'ALÂ hazretlerinin CEMÂL sıfatına, yani lûtf ve rahmetine dolâfet o - den kâinatındaki eserler, cvetler, deliller.
İCRAATİ'CEMLİYYE	ÂLLAH TA'ALÂ hazretlerinin CEMÂL sıfatına, yani kibriyyeye azametini tanıttıran kudreti'hakla husule gelen icrâlar.
ÂSARİ'SALTANAT	Saltanatı'lâhiyenin sermediyet ve azamet ve heybetini gösteren eserler. Kâd - natta müteadiyen görünen hayat vermek oldurmak, zengin etmek, fakir etmek, aziz etmek, zâhil etmek, tahrib, tahrîk bunların emsâli eserler hep Cenâbı'Halîkân saltanatınan âsârı olduğu RİSÂLEİNURDA pek kad - lı olarak isbat edilmiştir.
ERAD	- inifradla müttesaf sıfatı'kâd - leydi câmî olan ZÂTİ'LİHİYYE.
EZELİ	Kadım ve sermedi olan, bîdâyetü olmağan.
İHDAS	İyced etmek, hâdis kılınak.
İHLÂS	Sâfi ve hâlis olmak.İşinde ve sözünde, sarfına tasfiye edib taht ve dâğıtma x rıyya ve gösterisi terk edib sade CE - NABI HAKKIN rızasına kâid etmek.
İSTİ'DAD	Yardım istemek.
İHTİFAL	Toplama, büyük bir şây ile ihtırac ve x tâzin, cem'i ihtifâlat.
İCRAATİ'SUBHANIYE	Noksan sıfatlardan münezze ve kemâl x sıfatlarıyla müttesaf olan ÂLLAH TA'ALÂ hazretlerine müteaddık icrâlar.
İNTİSAB	İyman ve ubudiyetle kendisini hâlikına, kâbişine nisbet eylemek, yani sadıyyet - na, eriyet'i'lâhiyye etmek.Bu sar RİS - ÂLEİNURDA hususan İsmâ'îlîdîneti nakrûbe ve yânişümâli sâde mukarrer isbat edil - miş.

Asâ-yı Mûsâ'nın sonuna ilave edilen Mehmed Feyzi Efendinin lûğatçesinin ilk sayfası ve Mehmed Feyzi'nin lûğatçenin başına eklenen açıklaması

Üstad "Ankara'daki ağabeyleri ile istişare etsinler" demiş

Liseyi bitirdikten sonra Ben, Günay Tümer ve Kamil Satıbeşe isminde bir arkadaş üç kişi olarak, Mehmed Feyzi Ağabey'in yanında iki sene daha kaldık. Mehmed Feyzi Ağabey 1957 senesinde tevhül edince (evlenince) artık sık gidip gelemeyiz olduk. O sırada rüyamda Hz. Üstad'ı gördüm, ziyaretine gitmişim. Bu rüyayı, Hz. Üstad bizi okumak için çağırıyor diye yorumladım ben. Aslında bu zamanlarda üniversitede okunmaz, dinimizi, imanımızı kaybederiz diye bir endişe, bir düşünce vardı bizde. O sebeple Mehmed Feyzi Efendi'den ayrılmayalım, derslerine devam edelim diye düşünüyorduk. O korku sebebiyle liseden sonra iki sene ara verdik biz.

Sonunda üç kişi karar verdik okumak için, dershanenin adresini aldık, Ankara'ya geldik. Sene 1957. Samanpazarı ile

Konservatuvar arasında sıra sıra gecekondu vardı. 30 numaralı gecekonduyu derslane olarak tutmuşlar ağabeyler. Oraya vardık. O sırada Ankara hizmetlerinde Atıf Ural, Said Özdemir, Salih Özcan, Mustafa Türkmenoğlu, Emekli Binbaşı Hayri Tanju, Ahmet Kalgay Ural vardı. Onlarla tanıştık.

O zaman imtihansız, istediğin üniversiteye kayıt yaptırabiliyorduk. Sadece İstanbul Teknik Üniversitesi imtihanlaydı. Biz okul konusunda mütehayyir kalınca oradaki ağabeyler “Üstad’a soralım” dediler. Ben bundan ötürü Üstad’ı meşgul etmeği lüzum yok gibi düşünmüştüm. Sonra Sungur Ağabey Üstad’a sormuş. Üstad da “Ankara’daki ağabeyleri ile istişare etsinler” demiş. Said Özdemir, Atıf Ural, Mustafa Türkmenoğlu, Salih Özcan ağabeylerle konuştuk. Bu ağabeyler “Üstad’ımız, talebelerinin öğretmen olmasını ister. Öğretmen olacak bir fakülteye girin” dediler. O şekilde biz üç kişi, Ankara İlahiyat Fakültesi’ne yazıldık. O sırada İstanbul’dan Abdullah Yeğin Ağabey’in yeğeni Hasan Yeğin de geldi. Biz “Sen de gel İlahiyata kaydol” dedik, yazıldı. İlahiyat Fakültesinde dört tane Kastamonulu talebe kaydolmuş olduk.

Risale-i Nur’un ilk matbaa baskıları çok zor şartlarda olmuştu

1957 Kasım ayı başında Ankara’ya, dershaneye geldik. Dershaneye kalabalık, sekiz kişi kadar kalan vardı. Her gün dört-beş misafir de geliyordu. Yer küçük, yataklar tavana kadar yığılmış durumda. Ben İlahiyat yurduna gittim, diğer arkadaşlar da akrabalarında kalmaya başladılar. Yalnız öğleye kadar fakülte var, öğleden sonra doğru gidiyoruz dershaneye.

Dershanede matbaada basılacak kitaplar hazırlanıyordu. Sözler kitabı basılmış, o sırada *Lem’alar* hazırlanıyordu. Binbaşı Hayri Ağabey iyi daktilo biliyor, çat-pat yazıyordu. Atıf Ural Ağabey’in önünde de dört-beş tane eskimez yazı kitap

var, o kitaplara bakıyor, söylüyor, Hayri Ağabey de yazıyordu. Hangisi tashihli ise ona göre söylüyordu Atıf Ağabey.

Baktık ki bu neşriyat işi insan istiyor. Biz de hemen başladık neşriyatta çalışmaya. Neşriyatta bizim vazifemiz; o yazılan nüshaları tashih etmek, matbaaya götürmek, getirmek. Ulusta, Rüzgârlı Sokakta bulunan Doğuş Matbaası o zaman Ankara'nın en modern matbaası idi. İlk Risale-i Nur kitapları önce Yıldız Matbaasında basılmış, sonra Doğuş Matbaası'na geçilmiş. Kitap formları matbaanın entertip makinesinde yazılıyordu önce. Fakat bir sayfada belki sekiz-on, bazen yirmi tane yanlış yapıyorlardı. Biz onları düzeltiyoruz, tekrar teslim ediyoruz. Matbaacılar onu tekrar yazıyordu. Ama bakıyoruz ki onları düzeltirken başka yanlışlar yapılmış. Yine alıp getiriyoruz, onları da düzeltiyoruz. Bir sayfayı belki beş-altı defa getirip götürüyoruz yani. İlk baskılar böyle çok zor şartlarda olmuştu. Gece on ikiye kadar çalışıyorduk dershanede.

İlk bir ay böyle devam ettik. Gece işimiz bitince en az kırk-elli dakika yürüyerek yurda dönüyordum. Sonra ağabeyler "Bu böyle olmaz, daha geniş bir yer tutalım, siz de dershaneye gelin" dediler. "Tamam, biz de bunu istiyoruz zaten" dedik. İç Cebeci Camii'nin yukarısında, yokuşun tam başında Nizip Apartmanında bir daire bulmuşlar. Üç katlı bir apartman, onun üst katını tutmuşlar. O gün orası bize o kadar geniş geldi ki... Neyse dört kişi biz de oraya taşındık, on kişi olduk dershanede. Mehmed Emin Birinci Ağabey de İstanbul'dan neşriyata yardım için geldi. İbrahim Canan bizden bir sene sonra gelmişti. Neşriyata orada devam ettik.

Hız. Üstad'dan da bir taraftan "Çabuk olun, çabuk olun" diye haber geliyordu. Biz de gece-gündüz çalışıyoruz yani. Vardiya usulü çalışılıyor, ışıklar sabaha kadar sönmüyordu. Okula devam mecburiyeti olmayınca, ben bir senede belki bir ay gitmişimdir okula ancak. Ama sene sonunda bize bir

oda veriyorlardı; kapamıyor, derslere çalışıyorduk, sınıfı geçiyorduk.

Tarihçe-i Hayat'ın baskıya hazırlanması Tahsin Tola'nın evinde oldu

Sözler, Lem'alar, Mektûbat basıldı, sıra Tarihçe-i Hayat'a geldi. Ağabeyler Tarihçe-i Hayat'ı yazmışlar Ankara'ya göndermişler. Dediler ki, buna bir ÖNSÖZ lazım. Meşveret edildi. Kim yazsın, şu mu, bu mu derken en nihayet Medine-i Münevverede Ali Ülvî Kurucu Bey var, ona yazdıralım diye konuşuldu. Ben de bir köşede oturuyorum. Bu teklife "Tamam" denildi meşveret tarafından. Atıf Ural Ağabey'e "Sen Ali Ulvi Bey'e bir mektup yaz" diye vazife verildi. O da yazdı, gönderdi. Çok geçmeden Ali Ülvî Bey'den ÖNSÖZ geldi.

Tahsin Tola Ağabey'in, Kavaklıdere tarafında bulunan On Dört Mayıs Evleri'nde bir evi varmış. İkişer kat, her Mebus onlardan sahip olmuş. Tam Tarihçe-i Hayat'ın hazırlanacağı o dönemde, Tahsin Tola Ağabey geldi "Burada çok kalabalıksınız, benim orada bir evim var, onu vereyim, orada çalışın" dedi. Gittik baktık. Oh! Çok lüks bir daire... 200 metre kareden daha büyük belki de. Bize üst katını verdi. Parke, şofben nedir onları orada gördük biz. Fakat bizim oraya serecek bir tek kilimimiz bile yoktu. Artık battaniyeleri bir odaya serdik, onların üzerinde çalıştık. *Tarihçe-i Hayat* orada hazırlandı. Yalnız derslane oraya taşınmadı, orası çalışma mekânı oldu bize.

Hizmet vesilesi olmadan ziyaretçi kabul etmiyordu Üstad

Ankara'da hazırlanan bu Risale-i Nur formalarının son tashi-hatını Üstad yapıyordu. Mesela 16 sayfalık bir forma matbaada hazırlanınca derhal Üstad'a gidiyordu. Üstad onu okutuyor,

tashih ediyor, basılsın dediği zaman, o formadan 5 bin adet basılıyordu. Üstad 1958-1960 yılları arasında bir hafta Isparta'da, bir hafta Emirdağ'da kalıyordu.

Hız. Üstad ancak bir hizmet vesilesi olursa ziyaretçi kabul ediyordu. Bu bilindiği için Hız. Üstad'ı ziyaret etmek isteyenler Ankara'ya geliyorlar, bir forma alıp götürüyorlardı. Kardeşlerden iki defa gidenler bile olmuştu. Fakat ben biraz utangaç olduğum için, bir türlü Said Özdemir Ağabey'e ben de gideyim ağabey diyemedim yani. Bir gün kardeşlerin hepsi birden ayağa kalktılar, "Bu sefer Veli gidecek" diye bastırdılar. Said Ağabey "Tamam, Veli gitsin" dedi. O gün, *Tarihçe-i Hayat*'ın Afyon Hayatı'na dair bölümünden iki forma gidecekti. O sırada Üstad Isparta'da imiş. Trenle gidiliyordu. Hız. Üstad'la irtibat Rüşdü Çakın Ağabey'le sağlanıyordu. Rüşdü Çakın Ağabey'in Isparta'nın tam ortasında bir nalburiye, boyacı dükkânı vardı. Isparta'ya varınca Rüşdü Ağabey'in dükkânını buldum. Rüşdü Ağabey beni uzaktan görünce muhabbetle "Hoş geldin" diye karşıladı. Beni Ankara'dan tanıyordu. "Rüşdü Ağabey ben forma getirdim, Üstad'ı ziyaret edeceğim" dedim. "Tamam, sen biraz otur, az sonra Üstad'ın yanından birisi gelir, seni onunla göndeririz" dedi. Beş dakika sonra Zekeriya Kitapçı geldi. Zekeriya kardeş, "Ben elli metre önden giderim, sen beni takip et. Kapıda polis Jipi duruyor, seni yakalamasınlar. Ben içeri girerim, kapıyı aralık bırakırım, sen yoldan geçen birisi gibi hemen dalarsın" dedi. Rüşdü Ağabey'de anahtar varmış, o dış kapıyı açtı, içeri girdi. Ben de yoldan geçer gibi yaptım, birden daldım içeriye. 1958 Temmuz ayının on beşiydi.

Üstad, ateşten kurtarmış olduğu çocuğunu bağrına basan bir anne gibi sarıldı bana

Isparta'da şimdi müze olan Üstad'ın evinin dış merdiveni o za-

man tahtadandı. Baktım Zübeyir Ağabey sahanlıkta duruyor. Zübeyir Ağabey “Veli sen biraz bekle” dedi. Sonra gitti-geldi “Gel, Üstad kabul etti” dedi. Heyecan bende had safhada... Başına takkeyi giydim. Mehmed Feyzi Ağabey bize Büyük zatların yanına başı açık girilmez, kapatmak edeptendir” derdi. Merdivenlerden çıktım, içeri girdim.

Baktım Hz. Üstad tam karşıda odasında, karyolasında oturuyor. Beyaz bir sarık sarmış, üzerinde de beyaz pamuklu bir hırka var. Ben Üstad’ı ilk defa görüyordum. Yaklaştım, elini öptüm. Kucakladı, sarıldı bana. “Üstad’ım bu Kastamonulu Veli” dedi Zübeyir Ağabey. “Maşallah, demek Veli sensin ha!” dedi Üstad. Bunu tam üç kere söyledi. Çok yavaş sesle söylüyordu. Sonra Üstad bize bazı iltifatlarda bulundu. “Seni Mehmed Feyzi gibi kabul ediyorum. Sen Mehmed Feyzi’ye benziyorsun.” Zekeriya kardeşi göstererek “Bunu yanıma almasıydım, seni yanıma alırdım” dedi.

Üstad Kastamonu’dan ağabeyleri sordu. “Feyzi ne yapıyor? Sadık ne yapıyor? Hilmi, İhsan; on beş kişiyi sordu. Bazılarını tanıyordum, iyi olduklarını söyledim. Diğerlerini tanıyamadım. Üstad tanıyamadığımı anlayınca başkasına geçiyordu. Daha önceden bize dediler ki “Sakin Üstad’ın yüzüne bakmayın.” Ben de hep önüme baktım. Fakat bir- iki kaçamak da yaptım. Üstad’ın gözleri çok keskin bakıyordu.

Hz. Üstad üç defa böyle bağına bastı bizi. Bir taraftan “Veli sensin demek” dedikçe, Üstad beni nerden tanıyor acaba diye düşünüyorum. Akılma şu geldi; o zamanlarda Kastamonu’dan Hz. Üstad’ı ziyarete gidenler oluyordu. İbrahim Fakazlı ağabeyler vs. Onlar demişler ki “Üstad’ım Kastamonu Lisesi’nden bir grup talebe var.” “Kim?” demiş Üstad. Bizim isimlerimizi vermiş ağabeyler. “Sizin isimlerinizi Üstad’a söyledik. Üstad’ın bir defteri var, ona yazdırdı” demişlerdi bana. O aklıma geldi, demek Üstad oradan tanıyor beni diye düşündüm.

Tabi Üstad'ın merhameti, şefkati bambaşka yani. Çocuğu kaybolmuş bir anne veya ateşten kurtarmış olduğu çocuğunu bağrına basan bir anne nasılsa, aynen öyleydi Hz. Üstad. Doğrusu da bu... Hz. Üstad bizi ateşten kurtarmıştı yani.

Üstad, ısrarla ilahiyat değil, imam hatip dedi

Sonra Zübeyir Ağabey “Üstad’ım, bu Veli İlahiyat Fakültesi’nde okuyor” dedi. Hz. Üstad “Maşallah, İmam Hatip’te okuyor” dedi. Zübeyir Ağabey “Üstad’ım İlahiyat Fakültesi’nde okuyor” dedi tekrar. Hz. Üstad da “Maşallah, İmam Hatip’te okuyor” dedi tekrar. Bu tekrar üç kere oldu. Üstad hep aynı şekilde söyledi. Allah, Allah Zübeyir Ağabey, İlahiyat diyor, Üstad İmam Hatip diyor diye hayret ettim. Tabi Üstad’ın her sözünde derin manalar var...

Ben bunu sonradan şöyle yorumladım; o zaman İlahiyat Fakültesini dini tahrip etmek için açmışlardı. Hep menfi profesörler vardı. Onların işleri güçleri hocalara çatmak, Üstad’ın aleyhinde konuşmaktı. İmam Hatipler ise daha samimi olarak açılmıştı.

Afyon hayatı okunurken Üstad “Tâhiri böyle olmamış mıydı?” diyordu

Ankara’dan getirdiğim tashih edilecek *Tarihçe-i Hayat* formlarını Üstad’a verdik. Yerde kilime benzer bir şey vardı, biz onun üzerinde oturuyoruz. Tâhiri Ağabey Hz. Üstad’ın ayakucunda oturuyordu. Üstad birinci formayı sırayla hepimize okuttu. Ben de okudum. Üstad dinliyordu. Bazen kesiyor “Tâhiri böyle olmamış mıydı?” diyordu. Tâhiri Ağabey de elini göğsüne koyup, hafifçe eğilerek “Böyle olmuştu Efendim” diyordu. Tekrar kesiyor yine soruyordu üstad. O formada 1948

Afyon hadiseleri yazıyordu. Üstad'ın sesi açıldı, "Sen geldin sesim açıldı" dedi bana. İltifat etti.

Birinci forma bitince Hz. Üstad bizi dışarı çıkarttı. Ağabeylerin odasına gittik. Öğle namazını kıldık. Öğle yemeği geldi. Yemek dediğim, bir salkım kara üzüm, bir de tayın olarak dörtte bir ekmek. Asker tayını, küçüktü. Onları yedik. Zübeyir Ağabey geldi "Üstad bunu sana gönderdi" dedi. Üstad tayınını yememiş, bana göndermiş. Onu yemedim, Ankara'ya, kardeşlere götürdüm; birer parça bölüp dağıttık.

Öğleden sonra Üstad bizi tekrar çağırıyor. Huzura girdik, ikinci formayı da aynı şekilde sırayla okuttu bize. Yine Afyon Hayatı okunuyordu. "Tâhîrî böyle olmamış mıydı?" diyordu Üstad. Tâhîrî Ağabey de elini göğsüne koyup hafifçe eğilerek "Böyle olmuştu Efendim" diyordu. Şunu da söyleyeyim hiç tashihat olmadı orada. Üstad yazılanlara müdahale etmedi hiç.

İkinci forma da bitince Hz. Üstad bizi tekrar dışarı çıkarttı. İkinci yakındı Zübeyir Ağabey, "Veli, Üstad seni çağırıyor" dedi. Üstad'ın huzuruna üçüncü defa girdim. Zübeyir Ağabey ve ben ayaktayım. Üstad "Kardeşim sizin vazifeniz çok mühimdir. Biraz sonra şimendifer gelecek sen onunla Ankara'ya dön" dedi. Üstad neşriyata çok önem veriyordu. Bayram Ağabey'i çağırıyor "Bayram sen Veli'yi istasyona kadar götür" dedi. Üstad'ın elini tekrar öptüm. Üstad tekrar üç defa bağrına basak kucakladı. Bayram Ağabey'le İstasyona vardık, tren de hemen geldi.

Ankara'da 1958 broşür olayı ve ağabeylerin hapse girmesi

Hep olduğu gibi 1958 senesinde de gazetelerde devamlı surette Said-i Kürdi şöyle, böyle diye hakaret, iftira, tezvir yayınları yapılıyordu. Mesela Hacı Bayram civarında dolaşan bir mec-

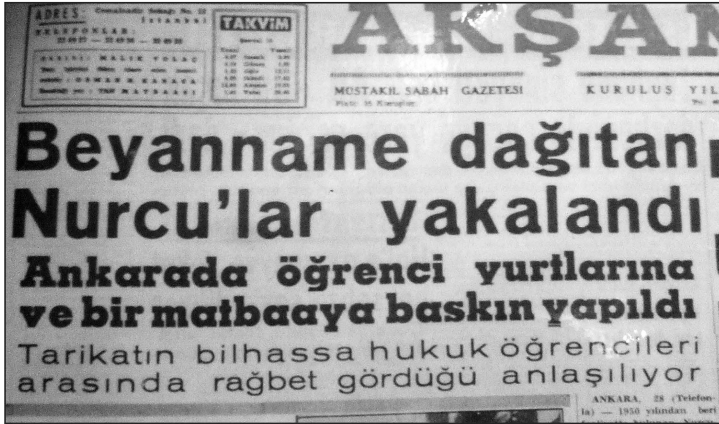
zup vardı. Saçı, sakalı birbirine karışmış, üzeri berbat, bak-san iğrenirsin. Onun resmini çekmişler, Akşam Gazetesinde “Nurcubaşı Said-i Kürdî’nin son resimlerinden birisi” diye basmışlar büyükçe. Ben bunu gördüm, çok iyi hatırlıyorum. O zamanki Akşam Gazetesi bize çok muhalifti. Belki bunu hiç duymamışsındır Ömer kardeş. O Akşam Gazetesi bende yok şimdi. Burada bizim bir komşuda varmış, bizim evden görmüşler. Fakat vefat etti onlar da.

Aynı yıl, yani 1958 senesinde Nazilli’de yaşanan bir olaydan dolayı, Isparta’dan Ankara’ya bir mektup geliyor. Mektup bir sayfa kadar; Hz. Üstad’ın ve Risale-i Nur’un mahiyeti anlatılıyor. Mustafa Türkmenoğlu, Ahmet Kalgay Ural genç ve heyecanlı; “Biz bunu bastıralım, dağıtalım” demişler. Doğuş matbaasına vermişler, broşür olarak bastırmışlar. Altına da mektupta isimleri bulunan “Tâhîrî, Sungur, Bayram, Zübeyir, Ceylan, Rüşdî” ağabeylerin isimlerini yazmışlar. Sonra bütün mebuslara, hâkimlere, savcılara, kaymakamlara, valilere hepsine postalamışlar. Apartmanlara da dağıtmışlar. O ağabeylerin broşürde imzaları var ama matbaada bastırılıp, dağıtıldığından haberleri yok. Mustafa Türkmenoğlu ağabeyler o işi biraz meşveretsiz, kendi başlarına yapmışlardı. Hatta Atıf Ural ağabeye de danışmamışlar. Atıf Ağabey’in haberi yoktu.

Bu hadiseler olurken ben üç-dört günlüğüne -Ramazan Bayramıydı- memleketim Kastamonu’ya gitmiştim. Diğer kardeşlerde gitmiş, Sadece Mustafa Türkmenoğlu ile Kalgay Ural kalmıştı Ankara’da. O arada bastırmışlar broşürü. Pazar günü gece geldim dershaneye. Baktım broşürler, mektuplar, adresler vs. dershanede. “Biz böyle yaptık, bu broşürü her tarafa gönderdik” dediler. Tabi ben ne olacağını bilmiyorum daha. Sabah oldu, Pazartesi günüydü, Fakülteye gittim, geldim, baktım ki bir fevkaladelik var apartmanda. İçerde polisler, sivililer var. Merdivenlerden çıktım “Buyrun, buyrun, buyurun”

dediler. Bir de baktım zebella gibi on kadar polis dolmuş dersanenin içerisine, arama yapıyorlar. Ayakkabıyla girmişler, kivilmlere de basmışlar. O gün pazartesiydi.

İrtica Masası Şefi Abdulkadir Denizlioğlu da bir sandalyede oturuyor, ifade alıyordu. Beni görünce “İşte bu!” dedi. “Dün gece Bahçelievler’de apartmanların kapısının altından broşürleri atan bu. Eşkâli bu” dedi beni göstererek. “Sen nereden biliyorsun şimdi bunu?” dedim. “Aynı senin eşkâlin” dedi. “Ben dün gece geldim, burada bile değildim” dedim. Bileti de atmamıştım, cebimdeydi. Çıkardım gösterdim polis Abdulkadir. “İyi tamam” dedi, geçti.

Veli Işık Kalyoncu'nun anlattığı broşür olayını veren gazetelerden birisi

Bizi topladılar Birinci Şube'ye götürdüler. İfadeler alındı. İki de bir dershanemiz basıldığı için biz Birinci Şube'ye alışkındık zaten. Bilhassa Başvekil Menderes dışarı gitti mi hemen bir dersane basıyorlardı. Menderes'in bizi koruduğunu zannediyorlardı yani. Menderes Almanya'ya, İngiltere'ye, Japonya'ya gidiyor hemen bir dersane baskını oluyordu. Ekseriya sabah namazına kadar ifademizi alıp bitiriyorlardı. Adımızı, kimliğimizi alırlar, “Bekâr evinde mi kalıyorsun” derler sonra bizi

salarlardı. Dershaneye polisler ‘Bekâr evi’ derdi. Belki yedi-sekiz defa böyle olmuştur. Ama bu sefer öyle olmadı. Broşürde ismi geçen ve onları dağıtan ağabeyler tutuklandı, hapse atıldı. Beni de şahit olarak yazdılar.

Avukat Bekir Berk’in kazanılması

O broşür dağıtma işi meşveretsiz olmuştı ama hayırlara da vesile oldu. Mesela Avukat Bekir Berk Ağabey’in kazanılması bile yeter yani. Bekir Ağabey’in ilk Nureculuk davasıdır bu 1958 Ankara Mahkemesi. Bekir Ağabey ilk geldiğinde hiçbir şey bilmiyordu. Bizim *Tarihçe-i Hayat*’ı hazırladığımız Tahsin Tola’nın Mebus Evler’deki evinde bir toplantı yapıldı. O toplantıya, teslim olmak için Ankara’ya gelen ağabeyler de katılmışlardı.

Toplantıda Avukat Bekir Berk hayretle bakıyor ki; ağabeyler birbirlerinden hiç şikâyetçi değiller. Yani, kardeşim bizim haberimiz olmadan isimlerimizi niye yazdınız, niye dağıttınız bu broşürü diyen, soran yok. Bu hayretini Bekir Ağabey bize sonradan anlatmıştı. Dikkatimi çekti demişti. “Bunlar değişik bir cemaat, ayrı insanlar bunlar” diye düşünmüş. Bir de, ağabeylere “Sizi mi müdafa edeyim, yoksa davanızı mı?” diye sorunca “Davamız!” cevabı da onu çok etkiliyor. İkinci mahkemeden üç ay kadar geçtikten sonra “Bekir Ağabey değişti” diye bize haber geldi İstanbul’dan. Sonra Bekir Ağabey Ankara’ya bir geldi ki; oh sima değişmiş, bıyık bırakmış, tam bir Nur talebesi olmuş.

Ceylan ve Zübeyir Ağabey’in müdafaaları hâkimleri mest etti

1958 Broşür tutuklusu ağabeyler Ankara Birinci Ağır Ceza Mahkemesi’nde yargılandılar. Beni de şahit olarak göstermiş-

lerdi. Benim şahitliğim birkaç dakikalık oldu. Hâkimler beni fazla dinlemedi. Birinci Ağır Ceza Mahkemesi'nin salonu çok büyüktü. Belki beş yüz kişi alıyordu. Duruşma günü içerisi çok kalabalıktı.

Ceylan Ağabey bir başladı, ne bileyim yani öyle bir hatip; çok güzel, çok harika bir şekilde on beş dakika kadar bir müdafa yaptı. Hâkimler mest oldular ama. Hatta kalemlerini bıraktılar, arkalarına yaslandılar öyle dinlediler Ceylan Ağabey'i. Ama salonda çıt çıkmıyordu. Hâlbuki bütün salon doluydu. Belki yedi yüz, sekiz yüz kişi almıştır o salon. Koridorlar da doluydu.

Arkasından Zübeyir Ağabey başladı müdafaaya. O da PTT memuru diye tanıttı kendisini. Zübeyir Ağabey bir başladı konuşmaya; Allah'ım bunlar nasıl konuşuyorlar böyle diye iyice şaşırdı kaldı hâkimler. Salonda sinek uça duyulacak kadar sessizlik vardı. Herkes ama herkes savcılar, hâkimler dikkatle dinliyorlardı Zübeyir Ağabey'i. Mest oldu Hâkimler. Billhassa Ceylan Ağabey ile Zübeyir Ağabey'in "Sen ne mezunusun?" dediklerinde, "İlkokul mezunuyum" demeleri ve bu müdafaalar hâkimleri çok şaşırtmıştı.

O mahkemeye bir talebe gelmiş Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden. Konyalı Ali Kaynak Ağabey'in oğlu İbrahim Kaynak'ın Siyasal'dan arkadaşımıymış. O çocuk mahkeme nasıl oluyor diye merak etmiş, dinlemeye gelmiş. Polisler bizim onunla konuştuğumuzu gördüler, belki on onbeş defa bize gelip "O kimdi?" diye sordular. Biz tanımıyoruz desek de defalarca sordular. O zamanlar polisler isim tespitine çok önem veriyordu.

Beraattan sonra ağabeylerle Gençlik Parkı'na gidildi, dersler yapıldı. Kalabalık vardı. Ağabeylerin toplu fotoğrafları çekildi. O fotoğraflar yayınlandı mı bilmiyorum. Daha sonra ağabeyler Isparta'ya Üstad'ın yanına gittiler.

Talebe dershanesi manası ilk olarak şöyle gelişti

Broşür Mahkemesi bittikten sonra, bizim İç Cebeci'deki yokuşun başındaki dershaneye ikide bir gazeteciler geliyor, resim çekiyorlardı. Komşular da bizim resimlerimizi gazetelerde görüyorlarmış. Yolda karşılaştığımızda, bilhassa kadınlar "Sizi biz tanıyoruz haa" der gibi parmaklarını sallıyorlardı bize.

1958 yılının sonlarında Said Özdemir Ağabey'e "Talebelerle, hizmet işleri birbirlerinden ayrılсын. Bir büro tutalım, o büroda surf hizmet-neşriyat işleri yapılsın. Talebeler için de ayrı bir daire tutulsun" dedik. Said Ağabey "Tamam" dedi. Ankarada o zaman çok aradık ama kiralık ev yok. Sonunda Mardinli Feyzi Artukoğlu diye bir ehli tarik Ağır Ceza Reis'i'nin, Artukoğlu Apartmanında talebeler olarak bir daire tuttuk. Feyzi Bey bazen ilahiyata gelir dinlerdi. Orada tanışmıştık. Bir sözünden dolayı açığa alınmıştı, avukatlık yapıyordu. Sonra hâkimliğini yine verdiler. Feyzi Artukoğlu rica ile, zorla verdi bir dairesini bize. Aynı anda, büro olarak, Ulus'ta Murat Lokantasının üzerinde büyükçe bir oda tutuldu. Neşriyat orada oluyor, gelenler oraya gidiyordu. Misafir olarak gelen ağabeyler ise bizde kalıyorlardı.

O sıralarda Hz. Üstad Zübeyir Ağabey'i Ankara'ya göndermiş. Zübeyir Ağabey bir hafta bizde kalmıştı. Zübeyir Ağabey bakmış; "Bu talebeler beş vakit namazlarını kılıyorlar, tesbihatı yapıyorlar, namaz dersi okuyorlar, arkadaşlarını davet ediyorlar, Cumartesi akşamları ders oluyor." Bu tarz çok hoşuna gitmiş Zübeyir Ağabey'in. Bize de "Talebelerin böyle bir arada kalması ne kadar güzel olmuş, inşaallah devam etsin böyle" dedi.

İşte "Talebe Dershanesi" manası ilk olarak böyle geliyor. Biz Ankaradan ayrıldıktan iki-üç sene sonra Bayram Ağabey Ankara'ya gelmişti. Bayram Ağabey, Ankara'ya üniversite

okumaya gelen talebeler için bu şekilde, bu tarz üzerine devam ettirmiş dersane hizmetlerini. Bir ara Ankara'ya Bayram Ağabey'in yanına gelmiştim. Bana "Gel seni dersaneleri gezdireyim" dedi. Gezdik, talebe dersaneleri çoğalmıştı.

İlk gelişlerinde Hacı Bayram türbesinde bir saat kalıyor

Üstad Hazretleri 1959 senesinde üst üste üç kere geldi Ankara'ya. Bir kere de geri çevriliyor.

İlk gelişleri 1959 yılının son aylarında oldu. Kasım olabilir. Biz bunu duyunca Üstad'ı karşılamak için Gölbaşı'na gittik. Dolmuş çalıştıran kardeşler vardı, onların arabalarıyla gittik. 40-50 kişi olmuştuk. Yolun iki kenarına dizildik. Üstad'ın arabası uzaktan göründü. Önde iki trafik arabası vardı. Onlar siren çala çala geliyorlardı. Polisler bizden önce haber alıyordu Üstad'ın geleceğinden. Yanımızdan geçerken, ellerimi başıma doğru kaldırarak Hz. Üstad'a selam verdik. Üstad da aynı şekilde mukabelede bulundu. Üstad'ın arabası hızlı gidiyordu. Peşinden hemen harekete geçtik ama yetişemedik. Üstad, polis arabalarının sirenleri ile sanki bir reisicumhur gibi girmiş Ankara'ya.

Hz. Üstad doğru Hacı Bayram Camii'ne gitmiş. Hacı Bayram Türbesi—ben de iyi biliyorum—o zamana kadar hep kilitliydi. Üstad için türbeyi ilk defa açmışlar. Hatta küflenmiş, tozlanmış her taraf, türbe zor gözüküyordu. Üstad türbeye girmiş ve kapıyı kilitletmiş içerden. Bir saat kadar durmuş içeride. Kastamonu'da iken Şeyh Şaban-ı Veli Hazretleri'nin türbesine girermiş, orayı da aynı şekilde kilitletirmiş içerden. Bunları ben görmedim, gören kardeşler anlatıyorlardı bizlere.

Hacı Bayram'dan yine Ulus'ta bulunan Beyrut Palas Oteli'ne geçti Üstad. Beyrut Palas'ın sahibi hizmete dost bir ağabeyi-

mizdi. Said Özdemir Ağabey bu dostluktan dolayı Beyrut Palas'ı ayarlamıştı, sahibini tanıyordu. Biz otele yetiştik. Otelin önünde dolaştık, fakat bu birinci gelişinde Üstad'ı ziyaret edemedik. Üstad giderken ve gelirken Otelin önündeki Denizciler Caddesi insanlarla, polis ve gazetecilerle doluyordu.

*Üstad'ın elleri büyük, kalem gibi incecik,
ama bir deri bir kemikti*

1959 senesinin son haftalarında Ankara'ya ikinci kere gelen Hz. Üstad, yine Beyrut Palas Otelindeydi. Yanına Tahsin Tola Ağabey çıktı. Üstad onunla Menderese haber gönderiyordu. Bir ara Emniyet Müdürü geldi. Mebuslar Gıyaseddin Emre, Ekrem Ocaklı ve adını hatırlayamadığım üç mebus geldi.

Üstad yanına kimseyi kabul etmiyordu aslında. Zübeyir Ağabey "Üstad'ım burada Kastamonulu talebeler var, onlar sizi ziyaret etmek istiyorlar" demiş. Üstad da "Gelsinler" demiş. Üstad'ın odasına ayakkabı ile girilmiyordu. Ağabeyler odasını temizliyorlar, ayakkabı ile girilmiyordu. Ayakkabılarımızı çıkarttık, Hz. Üstad'ın odasına girdik. Bir de baktık, arkamızdan herkes girdi içeriye. On beş kişi kadar olduk. Üstad ayakta idi. Başına kavuniçi poşu gibi bir sarık dolamış. Üstad elini şöyle tuttu herkes öptü. Üstad'ın elleri büyük, kalem gibi incecik, ama bir deri bir kemikti. Hepimiz öptük elini. Üstad çiçekten, çekirdekten, ağaçtan, yapraktan; Allah'ın şahitlerinden bahsetti, iman dersi verdi bize. Ara sıra "Evladlarım" diyerek nasihat eder gibi hitap ediyordu. Üstad da, biz de ayaktaydık. Beş dakika kadar sürdü bu son görüşmemiz. Üstad'a bu ikinci gelişinde Bahçelievler'de bir ev tutulmuştu. Fakat gazetecilerden fırsat olmadı; Üstad orada kaldı mı bilmiyorum.

Polisler Üstad'la meşgul iken biz kitapları kaçırdık

Hız. Üstad'ın Ankara'ya son gelişleri 1959'un son günlerinde oldu. Yine Beyrut Palas Otel'indeydi.

O sırada *Hutbe-i Şâmiye*'nin—*Gençlik Rehberi* de olabilir—matbaada basılmış formları, Murat Lokantası'nın üstündeki dershanede ciltlenmek üzere bekliyordu. Bu formlar gönderilecek, fakat bir türlü çıkarılamıyor dışarıya. Çünkü dershanenin kapısında polisler nöbet bekliyor; içeri kim giriyor, kim çıkıyor tespit ediyorlardı.

Said Özdemir Ağabey biz gençleri topladı, dedi ki; "Şimdi polislerin hepsi burada, siz gidin o kitapları kaçırın." Gittik Murat Lokantasının üstündeki dershaneye, baktık hiç kimse yok. Hemen bir Skoda kamyonet tuttuk. Dört-beş kişi attık onları arabaya. Üç aydır bir köşede yığılmış kalmış kitapları böyle çıkartmıştık dışarı. Kitaplar önceden koli halinde bağlanmıştı zaten. Dış Kapı Semtinde başka bir depomuz vardı, oraya aktardık kitapları. İşte o sırada merhum İbrahim Canan, *Tarihçe-i Hayat*'ta neşredilen Üstad'ın Said Ağabey'le olan o fotoğrafını çekmiş. O anda biz kitap kaçırma işi ile meşgul olduğumuzdan orada bulunamadık.

Hız. Üstad Ankara'dan ayrıldı ve üç ay kadar sonra Urfâda vefat etti.

Karadağ'da Bediüzzaman Hazretleri'nin çam ağacı kesilmemiştir

İsparta Çamdağ'ında Bediüzzaman Hazretleri'nin yadigârı çam ve katran ağaçlarının menfur eller tarafından kesildiği hepimizin malumu... Kastamonu Karadağ'da bulunan Hız. Üstad'ın ziyaretgâhı olarak bilinen eğri çam ağacının da sahibi tarafından kesildiği yine umum Nur talebelerinin bildiği bir gerçektir.

Veli Işık Kalyoncu ile yaptığım bu röportaj, Kastamonu Karadağ'da, Hz. Üstad'ın hatırası olarak tanınan eğri çam ağacı hakkında bilinenlerin doğru olmadığını ortaya çıkardı. İddia sahibi Kastamonulu Veli Işık Kalyoncu... Veli Ağabey sıradan birisi değil; o günlerin insanı ve iddiasında kesin olarak ısrarlı... Verdiği fotoğraflarla da söylediklerini desteklemiştir.

Veli Işık Kalyoncu, *Tarihçe-i Hayat*'ta Hz. Üstad'la beraber fotoğrafı bulunan rahmetli Mehmet Günay Tümer ve Atıf Ural'la da çok beraberlikleri olmuş. Veli Ağabey çok iyi tanıyor Günay Tümer ve Atıf Ural'ı. Merhum Atıf Ural, 1957 yılında Hz. Üstad'ın emriyle Ankara'da *Sözler* kitabını yeni harflerle ilk defa matbaalarda tab ettiren ağabeyimizdir. Atıf Ural, aynı zamanda Günay Tümer'in kayınbiraderidir ve Kastamonu Bozkurt'ta savcılık yapmıştır. Üçünün samimiyetleri fotoğraflardan da anlaşılmaktadır.

Veli Ağabey şöyle söyledi: "Küçüklükten itibaren Mehmet Günay Tümer'le üniversite dâhil bütün okullarda hep aynı sınıfta ve aynı sırada olduk. Mehmed Feyzi Ağabey'e de her zaman beraber giderdik. Üstad'ın Kastamonu Karadağ'daki çam ağacına da Mehmed Feyzi Ağabey'le beraber gittik hep. Mehmed Feyzi Ağabey'le belki yüz elli kere gitmişizdir bu çam ağacının altına."

Veli Işık Kalyoncu daha sonra çok önemli bilgiler verdi: "Üstad Hazretleri'nin Kastamonu-Karadağ'a çıktığında, altına oturduğu "Çam Ağacı", kesilen o "Eğri Çam Ağacı" değildir. Üstad'ın 'Çam Ağacı' fotoğraflarda göstereceğim gibi çataldır ve hâlâ ayaktadır."

Veli Ağabey daha sonra beş adet fotoğraf getirdi ve bahsettiği çatal ağacın resimlerini gösterdi. Fotoğraflarda çam ağacının altında ve gövdesinde Veli Işık Kalyoncu ile beraber Günay Tümer ve Atıf Ural görülmektedir.

Veli Işık Kalyoncu fotoğrafları anlatırken

Veli Işık Kalyoncu bunları söyledikten sonra, heyecanla, eline getirdiği fotoğrafları verdim ve—kamerayla da tespit ettiğim—aramızda şöyle bir konuşma geçti:

– Veli Ağabey Üstad'ımız Karadağ'a çıktıklarında altında oturduğu ağacın o kesilen eğri çam ağacı değil de şu anda elinizdeki fotoğrafta görülen ikiz çam ağacı olduğunu söylüyorsunuz. Doğru mu?

– Evet! Bu çatal olan ağaç Hz. Üstad'ımızın çam ağacıdır. Mehmed Feyzi Ağabey bize “Üstad'ımız hiç elleriyle tutunmadan bu çam ağacının üstüne çıkar, tashihatını onun üzerinde yapardı.” Diye bize tarif ederdi. Üstad'ın üzerinde oturup tashihat yaptığı, biraz eğikçe olan kısımdır.

– Bu fotoğraflarda görülenler kim?

– Ben varım, Mehmed Günay Tümer ve Atıf Ural var. (Fotoğrafları tek tek açıkladı)

– Bu fotoğraflar kaç yılında çekildi?

– Tahminen 1958-59 yılları olabilir.

– **Peki. Bu ağacın kesin olarak Üstad'ın ağacı olduğunu iddia ediyorsunuz. Öyle mi?**

– Evet. Mehmed Feyzi Ağabey'le çok defa bu ağacın altına gidip otururduk. Biz beş-altı sene beraber gittik bu ağaca. Her sene, her ay giderdik yani. Hiçbir zaman bu ağacın altından başka ağacın altına oturduğunu görmedik.

– **Mehmed Feyzi Ağabey “Üstad'ın ağacı budur” mu dedi size?**

– Evet.

– **Öteki eğri ağacı gösterdi mi hiç?**

– Yok. Ondan hiç bahsetmezdi. Üstad'ın ağacı budur derdi. Biz o ikiz ağacın altına otururduk. Etraflarımızda diğer ağaçların altına aileler gelirdi pikniğe. Fakat hiçbir zaman bu ağacın altına oturmazlardı. Etrafındaki ağaçların altına otururlardı. Biz birkaç talebeyle beraber Mehmed Feyzi Efendi'yle otururduk.

– **Bunu sizden başka kim biliyor?**

– Kastamonu'da Hafız Faik Küçük bilir. Babası İbrahim Küçük de bilir. O sağdır ama çok ihtiyarlamıştır. Belki yüz yaşındadır şimdi. Bunlar Şeyh Şaban-ı Veli Hazretleri Camii'nin imamlarıdır yani. Beraber giderdik.

– **Abdullah Yeğin Ağabey de Kastamonulu, biliyor mu mesela?**

– Abdullah Yeğin Ağabey bilmiyor. Hiç gitmemiş. Mehmed Feyzi Ağabey'le beraber Karadağ'a hiç gitmemişler.

– **Bu ağaç Karadağ'ın hangi tarafında? Kastamonulular bilir mi yerini?**

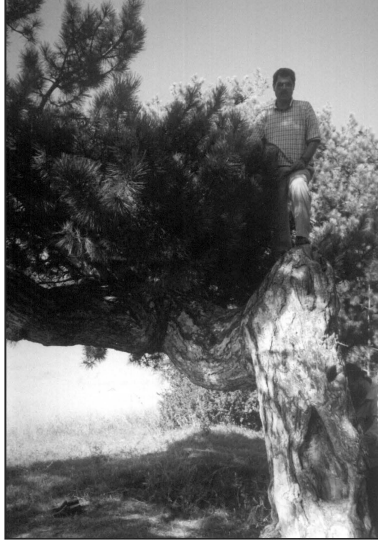
– Herkes bilmez. Tarla var, tarlanın öbür tarafındadır. Biraz kenara düşüyor yani. O kesilen eğri ağacın daha beri tarafındadır.

– **Mehmed Feyzi Ağabey, o kesilen eğri ağacın altına gidip oturdu mu hiç.**

- Hiç oturmamak orada.
- Kaç kere gittiniz siz Karadağ'a Mehmed Feyzi Ağabey'le o çatal ağacın altına?
- Belki yüz elli defa gitmişizdir.
- Veli abi Allah razı olsun. Siz bunu iddia ediyorsunuz. Müsaade ederseniz ben bunu yayınlamak istiyorum.
- Peki, tamam. Bizler hayatta iken bilinse iyi olur...

NOT: Tahkik namına daha sonra Veli Işık Kalyoncu'nun ismini verdiği Kastamonulu Faik Küçük Hocaefendi'yi telefonla aradım, babasını da arayacağımı söyledim ve ilgili soruları sormaya başladım. Faik Küçük, önce, babası İbrahim Küçük'ün vefat ettiğini ve kendisinin Veli Işık Kalyoncu ile arkadaş olduğunu iyi tanıştıklarını söyledi. Daha sonra, Hz. Üstad'ın çam ağacı hakkında fazla bir şey diyemeyeceğini belirtip, Veli (Işık) Bey'in tarifi neyse onun doğru olacağını belirtti. Tereddütlü ifadelerinden de Faik Hocamın bu konuda fazla bir diyeceği olmadığı anlaşılıyordu.

Karadağ'da kesilen eğri ağaca bende çıkmıştım. Ağaç her tarafından reçine püskürtüyordu. Üzerime bolca reçine bulaştı. O zaman; "Hz. Üstad bu reçineye rağmen bu ağaca nasıl çıkıyordu. Eğer bu ağaç Hz. Üstad'ın ağacı ise çıkmaması mümkün değildir. Zira daima yüksekleri tercih ederdi Üstadımız" diye düşünmüştüm. Veli Işık Ağabey zihnindeki tereddüdü gidermiş oldu. Ömer Özcan

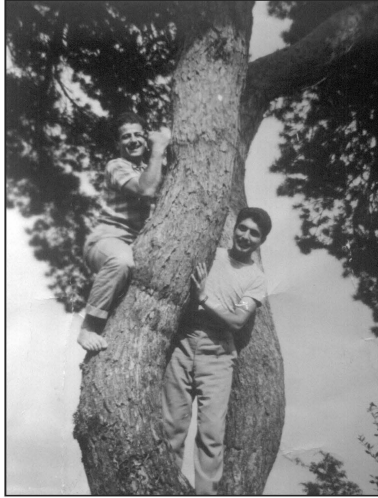
Kastamonu Karadağ'da Hz. Üstad'ın çam ağacı zannedilen eğri ağacın üzerinde
Ömer Özcan...
Bu ağaç daha sonra sahibi tarafından kesilmiştir.

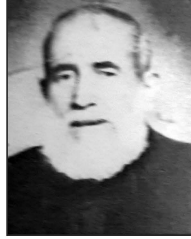
Bediüzzaman Hazretleri'nin Kastamonu Karadağ'da bulunan ikiz çam ağacının
altında Veli Işık Kalyoncu

Çam ağacının gövdesinde sağda Atıf Ural, solda Veli Işık Kalyoncu

Çam ağacının gövdesinde sağda M. Günay Tümer, solda Veli Işık Kalyoncu

(1891-1958)

Yuvalı Hatip Hoca

(*Mehmet Ali Bilgin*)

ASIL ADI MEHMET ALİ BİLGİN olan Yuvalı Hatip Hoca 1891 yılında Ankara'nın Yenimahalle ilçesine bağlı Yuva Köyünde doğmuştur. 1958 yılında vefat edene kadar Ulus'ta bulunan tarihi Zincirli Camii'nde Ankara Merkez Vaizi olarak vaz-u nasihatlerde bulunmuş, insanları irşad etmiştir. Halk tarafından çok sevilmiş ve takip edilmiştir. Vefatından sonra bile unutulmayıp hakkında kitaplar yazılmıştır.

Elinizdeki kitapta hatıralarını okuyacağınız Mehmed Mandal Ağabey tanıttı onu bize. Ulemanın sırtını döndüğü, hatta korktuğu bir devirde Hatip Hoca'nın korkuyu ve ilmi enaniyetini bırakıp Bediüzzaman Hazretleri'ne takdirle bağlanması dikkatimizi çekmişti. Yuvalı Hocaya ilk defa *Sözler* kitabını aynı dönemde Yenimahalle'de müezzinlik yapan Mehmed

Mandal Hocaefendi veriyor. Hatip Hoca baştan kitabı almak ve atlatmak için mazeretler ileri sürüyor; fakat Mandal hoca ince bir taktikle onun *Sözler*'i okumasını sağlıyor. Hocaefendi *Sözler*'i bitirince yerinde duramıyor, ağlayarak geliyor ve üst üste eserlerin hepsini istiyor. Dahası, Isparta'da bulunan Bediüzzaman Hazretleri'ne ziyaretlerde bulunuyor.

Hatip Hoca, 2013 Eylül ayında vefat eden Ankara'nın meşhur din adamlarından Rıza Çöllüoğlu Hoca Efendi'ye de Risale-i Nur okumasını tavsiye ediyor ve bunu başarıyor. Rıza Hoca da Hz. Üstad'ı ziyarette bulunuyor. Merhum Rıza Çöllüoğlu'nun cenazesine Devlet Protokolünden Meclis Başkanı, Başbakan, Bakan ve Milletvekillerinin iştirak ettiğini, tabutunu omuzladıklarını basından öğrenmiştik.

Yuvalı Hatip Hoca 8 Mart 1958 tarihinde "Berat Gecesinde" vefat etmiştir. Mezarı Yuva Köyündedir. Hafız Mehmed Mandal hocamız bizi Hattat Muhsin Demirel'le beraber Yuva Köyüne kadar götürerek mezarını ziyaret etmemizi sağlamıştır.

Yuvalı Hatip Hoca hakkında Mehmed Mandal'ın anlattığı hadiseler, hatıralar *"Müslüman ve Din Görevlilerine Örnek Bir Âlim ANKARA YUVALI HATİP HOCA'NIN HAYATI"* kitabında daha geniş olarak anlatılmaktadır. Biz de çalışmamızda bu kitaptan istifade ettik.

MEHMED MANDAL, HATİP HOCAYI ANLATIYOR:

Ankara'nın yakınlarında "Yuva Köyü" vardır. Bu köy artık Yenimahalle'ye dâhil oldu. O köyden Ankara'nın büyük ulemasından "Yuvalı Hatip Hoca" vardır. Asıl adı Mehmet Ali Bilingindir, ama halk onu "Yuvalı Hatip Hoca" diye tanır. Hatip Hoca o devirde Orta Anadolu'nun en büyük âlimlerindendir. Diyanet'te büyük âlimler varken, o Ankara Merkez Vaizi idi. Hakkında kitaplar yazılmıştır.

O sıralarda ben de Ankara'nın Yenimahalle Çavuşoğlu Camii'nde müezzinlik görevi yapıyordum. Bir taraftan da Risale-i Nur'un neşriyat hizmetlerinde bulunuyorum. Evimde teksir makinesi vardı. Başta Tâhirî Ağabey olmak üzere diğer ağabeylerin desteği ile oluyordu bu hizmetler. Üstad Hazretleri'ne ziyaretlerim var.

Yuvalı Hatip Hoca ağlayarak itiraf etti

Hatip Hoca haftada bir gün Perşembe günleri gelir, kaymakamlığın orda iner, trolleybüse biner, Ulus'ta iner, Karadeniz Otel'i'nde yatar, Ulus Zincirli Camii'nde cuma namazından bir saat evvel vaaz eder, Cuma namazından sonra duruma göre sohbet davetlerine icabet ederdi. Geç kalınca bazen taksiye de binerdi.

Bir gün bir iş için Ulus'a gitmiştim. Dönüş için yolda dolmuş beklerken, baktım Yuvalı Hatip Hoca çıktı geldi. "Nereye gidiyorsun?" dedi. "Camime gideceğim" dedim. "Taksi gelecek beraber gideriz" dedi. Taksi geldi bindik. "Namaz aralarında ne ile meşgul oluyorsun" dedi. Ben de "Bediüzzaman Hazretleri'nin eserlerini teksir edip, neşrediyoruz" dedim. "O ölmedi mi?" dedi bana. "Üstad hapslere girmiş, çıkmış, eserleri var, şimdi Isparta'da" dedim. "Ben onun elini öptüm" dedi. "Hocam nerde öptünüz?" dedim. "O, ilk Meclis açıldığında Ankara'ya geldiğinde, tevafuken Hacı Bayram Camii'nin avlusunda bulunuyordu. Ben de orada idim. 'İşte Bediüzzaman' dediler. Ben gittim elini öptüm. Fakat ben onu idam edilmiş biliyordum" dedi. "Hayır, sürgün oldu, hapsedi, ama hayatta, eserleri var" dedim. Sonra "Yalnız hocam, sizin gibi ehli-sünnet bir âlimden, sizin gibi bir hoca efendiden bu eserlerin sünnete uygun olup olmadığına dair fetva alalım, yoksa mesailerimizi bu eserlere vermeyelim. Ne olur kitaplarını bir

görün de bize çalışalım mı çalışmayalım mı diye bir tavsiyede bulunun” dedim. “Ben Arapça okutuyorum, köylerden imam-lar geliyor, vaktim yok” dedi. “Ama bu da çok mühim, birçok insan bu eserler için mesai sarf ediyor, vakitlerini harcıyorlar. Ne olur bir görün. “Sözler” var bende, bir görün, tavsiye edip etmeyeceğinizi alalım” dedim. Benim ısrarıma dayanamadı *Sözler* kitabını verdim. “Yalnız Perşembe günü gelince alayım hocam” dedim.

Perşembe günü gelirken baktım Yuvalı Hatip Hoca ağlayarak geliyor. Elini öptüm, ağlıyor... Dedi ki: “Oğlum ben bu eserin bir satırını okudum, bırakamadım bitirdim. Altmış seneden beri bütün İslam âlimlerinin eserlerini tetkik ettim. Hakikati bu kadar apaçık anlatan; ilmelyakin, aynelyakin, hakkelyakin derecesinde gösteren bir eser görmedim” dedi. Ağlıyordu... (Hafız Mehmet Mandal Hocaefendi de bunları anlatırken ağlıyordu) “Haşır ve kader hakkında en büyük İslam âlimleri, hatta İmam-ı Gazaliler dahi buna iman edilir, izah edilmez demişler, Bediüzzaman Hazretleri ‘İşte Allah bu’” diye benim gibi bir Hatip’in bile anlayacağı tarzda izah etmiş” dedi. “Kırk senedir Türkiye’de şeyh arıyorum, geziyorum, nerde büyük zat varsa duydum, gittim, görüştüm, kendimi onlara teslim edemedim. Ama Bediüzzaman’a gelince, benim gibi çok hatiplere üstadlık yapar” dedi. Sonra “Maaş almayan bir Üstad-ı Külden ‘maaş al helaldir’ demedikçe maaş almam ben” dedi. Sonra “Ben Üstad’ı nasıl göreceğim, bu eserleri nasıl temin edeceğim?” dedi. “Hocam siz böyle olduktan sonra hepsini temin edeceğiz, Üstad’ı da göreceksiniz” dedim. Artık sırayla *Mektûbat’ı* verdim, sonra *Lem’alar’ı*, *Şuâlar’ı* verdim... Hoca her hafta birini bitirip geliyordu. Tabi benim ona risaleleri oku diye ısrarım, ehl-i sünnete uygun mu diye sormam, onun okumasını sağlamak, eserleri göstermek içindi.

Beşinci Şuâ'yı dersaneye gidip beraber okuduk

Yuvalı Hatip Hocaefendi Deccal meselelerini rivayetlerde olduğu gibi tevilsiz zannediyordu. Ben bir ara ağzımdan kaçırmıştım. “Oğlum, o adam Deccal değil ama kâfirdir” dedi. Sonra da “Yalnız ben meclis zabıtlarını okudum, bu kadar Arapçaya, Farsçaya, dini ilimlere vakıf bir adamın böyle küfre düşmesini hala aklım almıyor” dedi. Büyük bir âlim olacak diyor ya... Ben dedim ki: “Ebu Cehil'i anlamayan Peygamber'imizi, Firavun'u anlamayan Musa aleyhisselamı, Nemrud'u anlayamayan İbrahim aleyhisselamı anlayamaz. Deccal'ı da anlamayan onun karşısında olan zatı anlaması biraz zor olur” dedim.

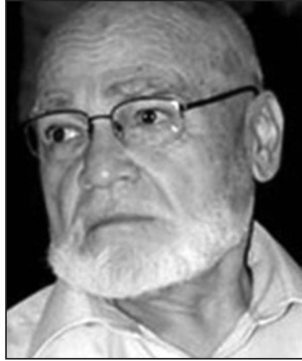
Yuvalı hatip Hoca Üstad'ı ziyarete karar verdi. 1955 senesinin Kasım ayında korkunç bir fırtınanın, karın olduğu bir günde bir baktım hocaefendi kışlık dağ elbiselerini giymiş, caminin avlusunda peydah oldu. Akşam ezanına çıkacağım minareye, iki- üç dakika var. Hemen elini öptüm. “İsparta'dan geliyorum, görüşemedim. *Beşinci Şuâ'yı* da hazırla, perşembe günü geldiğimde okuyacağız” dedi. Meğer Üstad “Kardeşim Hatip Hocaya söyleyin çok hastayım, görüşmeye takatim yok, o bana dua etsin, ben ona dua ediyorum. *Beşinci Şuâ'yı* okusun” demiş.

Bana, “Perşembe günü ben Zincirli Camii'nde yatsı namazını kılarım, sen de kendi caminde kıldır, buluşup Ulucanlar'a gidelim, *Beşinci Şuâ'yı* okuyalım” dedi. O zaman dersane Ulucanlar'da idi. Ben Hoca Efendi'yi Ulus'tan aldım, ta Ulus'tan Ulucanlar'a kadar benimle yürüdü. Hâlbuki hoca yaşlıydı, 70 yaşlarındaydı o zaman. Giderken dedi ki “Oğlum, bende de bir şey var dersen, bunda yol alınmaz, ‘Ben'i atacaksın” dedi. Dershanede Mustafa Türkmenoğlu, Atıf Ural falan vardı. Pilot Ali Demirel de gelmişti. *Beşinci Şuâ'yı* beraber okuduk. Hoca-

efendi “Ben hiç böyle okumadım, böyle anlamamıştım” dedi. Yani o kadar büyük âlim adam daha evvel okuduğu halde böyle anlayamamış. Hani Üstad “Risale- i Nur her okuyuşta ayrı açılır” diyor ya...

Hafız Mehmed Mandal

Rıza Çöllüoğlu Hocaefendi

Rıza Çöllüoğlu Hoca Efendi'ye Resulullah'ın ihtarı

O sıralarda Ahmet Feyzi Ağabey geldi Ankara'ya. Birkaç gün beraber kaldık. Çok yakınlarda 2013 Eylül ayında vefat eden, Meclis Başkanı, bazı bakanlar ve Başbakan Erdoğan'ın bile tabutunu omzunda taşıdığı Meşhur Rıza Çöllüoğlu Hoca benim imamımdı. O zaman Rıza Hoca tarikatlara, cemaatlere falan pek sıcak bakmıyordu. Hatta bir gün dolapta, caminin dolabında sakladığımız teksir risaleleri görünce bana "Mehmet sen kendine acıımıyorsun, ama bize de acıımıyorsun, burası bir basılırsa..." dedi. Ben de, "Caminin anahtarları bende, hoca efendinin hiç haberi yok, kitaplar benim diye sahiplenirim" dedim.

Bir gün Hatip Hoca bana, "Rıza Çöllüoğlu Hoca risaleleri okumuyor mu?" dedi. "Okumuyor" dedim. "Yarın cuma namazını kıldıktan sonra—hem yeni ev almış—kendisine söyle, hem hayırlı olsun diyelim, hem de ona risaleleri okumasını tavsiye edelim" dedi. Rıza Hoca geldi camiye, "Yarın Hatip Hoca ziyaretimize gelecek haberin olsun" dedim. "Aman iyi ki haber verdin, ben namazdan sonra çay filan hazırlayayım" dedi. Hatip Hoca geldi, Rıza Hoca elini öptü. Rıza Hoca Arapçadan bir ibareyi çözememişti, Hatip Hocaya onu gösterdi. Sohbet esnasında Hatip Hoca dedi ki: "Evladım Rıza, Allah sana bu kürsülerden resmi vaiz olarak bu Müslümanlara nasihat etmek nasip etmiş, cemaate faydalı olabilmen için Üstad Bediüzzaman'ın eserlerini oku, ondan istifade edersin, cemaate de istifade ettirirsin" dedi. Rıza Çöllüoğlu Hoca da "Efendim üstad-ı hakiki Kur'an'dır" dedi. Evladım üstad-ı hakiki Kur'an'dır, ama bizim Kur'anı hakkı layığıyla anlayıp anlatan üstادلara ihtiyacımız var. Biz elli sene okusak böyle bir eser vücuda getirebilir miyiz? Biz bir şeyler öğrenince kendimizi olduk zannediyoruz..." gibi şeyler söyledi. Rıza Hoca, ben öyle

demek istemedim diye tevil etti. Biz biraz daha sohbet ettikten sonra oradan ayrıldık...

Rıza Çöllüoğlu Hocaefendi'nin bir ameliyat meselesi vardı, korkuyordu ameliyat olmaktan. O gece rüyasında yine o sıkıntıyı yaşıyor. Rüyasında ona diyorlar ki: "Rıza Efendi ne üzülüp duruyorsun, şuraya gir, orada Resulullah Efendimiz var, sor bu sıkıntıyı" diyorlar. Ertesi günü bize anlatıyor Rıza Efendi: "Gittim mahkeme koridoru gibi bir yer. Üstad Hazretleri, Resulullah Efendimiz'in sağında, Yuvalı Hatip Hoca da kapıda ayakta, üçü vardı içeride. 'Yâ Resulullah benim böyle bir sıkıntım var' dedim; Resulullah Efendimiz şahadet parmağını Bediüzzaman Hazretleri'nin başının üstüne koydu, 'Benim dünyada vekilim bu zattır, dünya ve ahiret müşkülleriniz için bu zata gideceksiniz' dedi ve uyandım" dedi.

Ondan sonra Rıza Çöllüoğlu Hoca da evinde Ahmet Feyzi Ağabey'i misafir etti. Ahmet Feyzi Ağabey; Yuvalı Hatip Hoca, Rıza Çöllüoğlu Hoca, Astsubay Hüsameddin gibi sekiz on kişiyi alıp götürdü Isparta'ya. Hatip Hoca maaş alıp yemiyordu. Üstad'dan fetva almadıkça da yemem diyordu. Üçer üçer gelirsinler demiş Üstad. Daha girer girmez Üstad "Kardeşim Hatip Hoca maaş al helaldir" diyor.

Rıza Çöllüoğlu Hoca da, Resulullah'la beraber Üstad'ı gördüğü rüyayı anlatıyor. Üstad divandan böyle fırlayıp, "O gördüğün ben değilim, ben Resulullah'a o kadar layık bir insan değilim. O Risale-i Nur'un şahs-ı manevisidir, o ben değilim" diyor.³⁴ Rıza Hoca "Üstad rüyayı böyle tevil etti" demişti bize. Ziyaretten geldiler.

İlk defa eserler matbaada basılırken, Atıf Ural'a ilk parayı veren Hatip Hoca idi. O zaman risale neşriyatını Atıf Ural

³⁴ Aynı hadiseler, Kızılcahamam-Çamlıdere Eğitim ve Sosyal Yardımlaşma Vakfının çıkarmakta olduğu "Esyav" dergisinin Kasım 2013 tarihli nüshasında Rıza Çöllüoğlu'nun kendi dilinden anlatılmaktadır.

ve Mustafa Türkmenoğlu yürütüyordu. Dershanede onlar kalıyordu. Said Özdemir sonradan geldi Ankara'ya, neşriyatı onlardan aldı.

Yuvalı Hatip Hoca 8 Mart 1958 tarihinde "Berat Gecesinde" vefat etmiştir. Mezarı Yuva Köyündedir.

Ankara'nın Yuva Köyünde Yuvalı Hatip Hoca'nın mezarı
Soldan Hattat Muhsin Demirel, Mehmed Mandal Hocaefendi,
Ömer Özcan, Mehmed Demiröz